

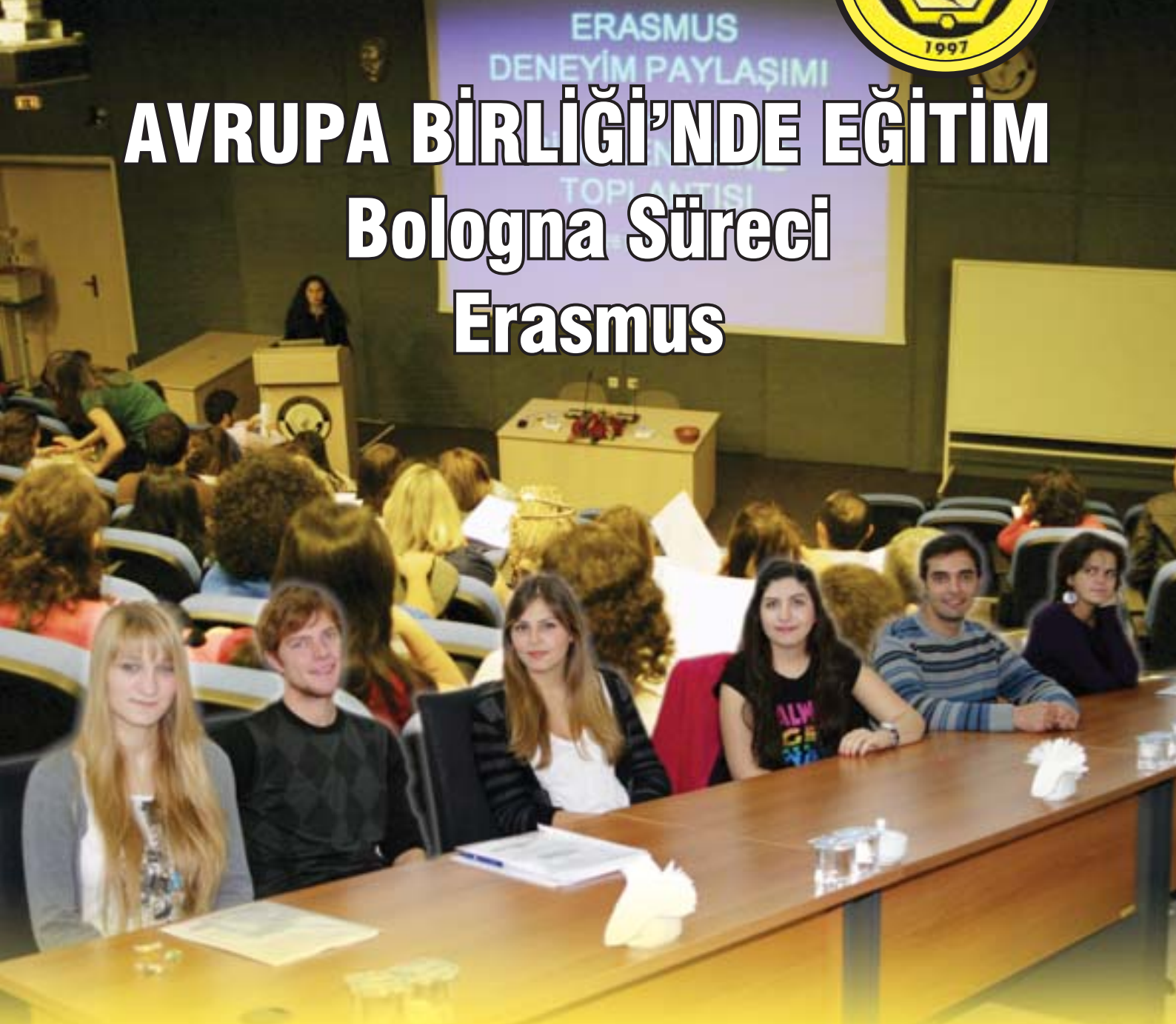
Çankaya Üniversitesi gündem

www.cankaya.edu.tr

Sayı: 34 Ekim 2009 ISSN 1304-9836

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE EĞİTİM Bologna Süreci Erasmus

■ Röportaj: Prof. Dr. Alaeddin TİLEYLİOĞLU ■ MEZUNİYET 2009

■ Röportaj: Dilek ÜNÜVAR

■ BÖLÜM BÖLÜM ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ

	Bologna Süreci: Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması Prof. Dr. Ramazan GÖZEN	3		Yeni Adli Yılda Kaynak Sorunlar Analizi (Temisiatry) Doç. Dr. Mustafa T. YÜCEL	58
	Erasmus: Her Öğrenci Bu Eşsiz Deneyimi Yaşamalı! Doç. Dr. Filiz KARDAM	8		İş Süreçleri Yönetimi (Bpm) ve İyileştirilmesi Dr. A.Turan ÖZTÜRK	71
	Yerelden Evrensele: Erasmus Programı Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul KOÇ	11		Öğrenci Topluluklarımız Melis FIRAT	74
	Değişim Programları ve Erasmus Yrd. Doç. Dr. Gökhan AKŞEMSETTİNOĞLU	14		Kütüphanemiz ve Hizmetleri Fatih KUMSEL	77
	Erasmus Programı Kapsamında Aveiro-Portekiz'den İzlenimler Özlem DEFTERLİ	17		Yola Çıkarken Yanıma Aldıklarım Kerem KÖKSAL	81
	Erasmus Programı Uzm. Mehtap TATAR	18		Bölüm Bölüm Çankaya Üniversitesi	85
	Yola Çıkmadan Önce	27		Çankaya Üniversitesi 2009-2010 Akademik Yılı Düzenlenen Bir Törenle Başladı Sıtkı ALP	101
	Röportaj: Her İyi Üniversite Öğrenci Aidiyetini Sağlamak Zorundadır Prof. Dr. Alaeddin TİLEYLİOĞLU	31		Hak Edilmiş Bir Payenin Taçlandırılması Mezuniyet Töreni	104
	Soğuk Savaş'ın 60. Yılında Nato İçin İlginç Bir Yıl 1949 Yrd. Doç. Dr. Cem KARADELİ	38		Röportaj: Uygulanan Sistem Bizi Başarıya Götürecek Dilek ÜNÜVAR	110
	Küresel Krize Oldukça "Gerçekçi" Bir Yaklaşım ve Yanıt: Orta Vadeli Program (Ovp) Prof. Dr. Nahit TÖRE	46		Topluluk Çankayalı Fenerbahçeliler Topluluğu Türk-Japon Topluluğu	114
	Öğrencilere Ekonomik Tavsiyeler Prof. Dr. Emin ÇARIKÇI	51		Kültür - Sanat	120
	Ekonomik Krizin Gölgesinde G 20 Zirvesi Prof. Dr. Üstün DİKEÇ	56		Haberler	123
				Basında Çankaya Üniversitesi	127
				Fotoğraflarla Yeni Kampüs	134

Çankaya Üniversitesi
gündem

Çankaya Üniversitesi adına Sahibi:
Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenç

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Yrd. Doç. Dr. Cem Karadeli
genelsekreterlik@chankaya.edu.tr

Yayın Kurulu:
Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenç
Prof. Dr. T. Nahit Töre
Yrd. Doç. Dr. S. Cem Karadeli
Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul Koç
Okutman Gülşen F. Çulhaoğlu
Okutman Kerem Gün

F. Besim Kavukçu
Manolya Turabık
Öykü Ağtaş

Yazı İşleri:
Ayça Tatoğlu

Yayın Hazırlık:
Ebru Güler

Fotoğraflar:
Doğan Dereağzı,
Şerafettin Karaköy

Yönetim Yeri:
Çankaya Üniversitesi Rektörlüğü
Öğretmenler Caddesi No: 14
Yüzüncüyıl 06530 Ankara
Tel: 0312 284 45 00 / 140

Tasarım:
Turuncu Digital Reklamcılık
Matbaacılık Tic. Ltd. Şti.

Basım yeri ve tarihi:
Ajanstürk Gazetecilik ve Matbaacılık
İnş. San. A.Ş.
İstanbul Yolu 7.km Necdet Evliyagil
Sokak No:24 Batikent - Ankara,

6 Kasım 2009

Çankaya Üniversitesi Basın
ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
tarafından hazırlanmıştır.

Dergide yayınlanan yazılar kaynak
gösterilerek kullanılabilir.

İmzalı yazılardaki görüşler
yazarlarına aittir.

Üç ayda bir yayımlanır.
Yerel süreli.

Prof. Dr. Ziya Burhanettin GÜVENÇ
Çankaya Üniversitesi Rektörü

**İşin baltalanmasını istiyorsan eğer©
Emanetini yarı cahile ver
İşin doğru ve başarılı olmasını istiyorsan eğer
Ehlini dinle ve ona emanet ver**

©ZBG

F. Besim KAVUKÇU

Değerli Okurlar,

İlk olarak yeni eğitim - öğretim yılının tüm öğrencilerimize, velilerimize, akademik ve idari personelimize mutluluklar getirmesini diliyorum.

Gelelim 34. *Gündem*'in içeriğine... Kapak konusu olarak seçtiğimiz, "Avrupa Birliğinde Eğitim, Bologna Süreci ve Erasmus" doyurucu, bilgilendirici ve Erasmus sürecini birebir yaşayanların deneyimlerini içeren bir yazı dizisi oldu. Kapak konumuzun öncelikle yeni öğrencilerimize, daha sonra da şu anda eğitim - öğretim hayatını devam ettiren öğrencilerimize son derece faydalı olacağı görüşündeyim.

Kapak konusunun dışında, Haziran ayı başında, Çankaya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı görevine başlayan Prof. Dr. Alâeddin Tileylioğlu ile yaptığımız röportaj, hem Sayın Dekanımızı daha yakından tanımak hem akademik anlamdaki görüşlerini öğrenmek açısından faydalı olacaktır. Röportajdan bahsetmişken dergimizin içeriğindeki bir diğer söyleşi de Çankaya Üniversitesi Bayan Basketbol Takımı'nın Kaptanı Dilek Ünüvar ile gerçekleştirildi. Çankaya Üniversitesi'nin bünyesinde yetişmiş ve basketbol kariyerini şekillendirmiş olan kaptanımızın, takımımız ve eğitim ile ilgili görüşleri okunmaya değer.

Dergimizin bu sayısında daha fazla makale ve organizasyon haberlerine yer verdik. Geride bıraktığımız Temmuz ayında başarıyla gerçekleştirdiğimiz "Mezuniyet Töreni", yine aynı ayın ortalarına doğru başlayan ve on gün süren "Tercih Danışmanlığı ve Tanıtım Günleri" ve Haziran ayında eski mezunlarımızla yeni mezunlarımızı ve akademik kadromuzu bir araya getiren "Mezunlar Buluşması" organizasyonlarında yaşananlar dergimizin iç sayfalarında sizleri bekliyor.

Üniversitemize yeni kaydolun ve Hazırlık Okulu'nu başarıyla bitirip bölümlerinde okumaya başlayacak öğrencilerimiz için de "Bölüm Bölüm Çankaya Üniversitesi" adında bir köşe hazırladık. Bu köşede bölümlerimiz hakkında detaylı açıklamalara ve mezun olunduktan sonraki iş olanaklarına yer verdik.

Derginin hazırlanmasında büyük emeği olan, Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğümüzün değerli çalışanları, Ebru Güler, Ayça Tatoğlu, Doğan Dereağzı ve Yayın Kurulu adına sizlere keyifli okumalar diler, dergimizin basılması ve düzenlenmesi konusunda bizlere yardımcı olan Turuncu Digital'e teşekkürlerimi sunarım.

Prof. Dr. Ramazan GÖZEN

Çankaya Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Başkanı,
2008-2009 Dönemi Bologna Süreci Ulusal Takımı Uzmanı,
Çankaya Üniversitesi Bologna Eşgüdüm Komitesi (B.E.K.) Başkanı

BOLOGNA SÜRECİ: YÜKSEKÖĞRETİMİN YENİDEN YAPILANDIRILMASI

GİRİŞ

Türkiye’de ve diğer ülkelerde üniversitelerin en önemli amaçlarından biri, sınırlar ötesi ya da dünya çapında bilgi üretmek, öğretmek ve yaygınlaştırmaktır. Üniversite, adından da anlaşılacağı gibi ve özü itibarıyla evrensel vizyon, misyon ve hedefleri olan ve bu çerçevede faaliyetlerde bulunan birim ya da alanı ifade eder. Üniversitede yapılan araştırmalar ve üretilen bilgiler eleştiriye açık olmalı; yapılan öğretim kaliteli olmalı; ve üniversiteler arası ilişkiler her türlü bürokratik, siyasi veya ideolojik engellerden arınmış şekilde yapılabilir.

Tüm bu ve benzeri diğer özellikleri nedeniyle üniversiteler; her türlü fikrin tartışılacağı ve araştırmaların yapılacağı kadar özgür; tüm insanlığın sorunlarına çözüm bulabilme amaçlarına sahip olacak kadar evrensel; her türlü ırk, dil, din, cins ve diğer farklı özelliklere sahip insanların yan yana yaşabileceği kadar kozmopolit; ve içinde bulunduğu ulusal ve dünya toplumunun sorunlarına çözecek kadar aydın ve öncü olmaları beklenir.

Yukarıda kısaca ve özetle özelliklerini tarif ettiğimiz türde ideal üniversite(ler) maalesef ne Türkiye’de

ne de dünyada var. Zira tüm üniversiteler belli ulusal sınırlar içinde kurulan ve bu çerçevede faaliyet gösteren kurumlar durumundadır. Her ülke kendi üniversitelerini kurmakta ve bu üniversitelerin çalışma standartlarını belirlemektedir. İdeal söylemler yeterince uygulanmamaktadır. Daha açık bir deyişle, üniversitelerin hemen hemen hepsi gerçek anlamda evrensellik veya sınırlar-ötesi karakterlerine uygun birimler ya da alanlar olmaktan çok uzaktırlar. Bu durumdaki üniversitelerin ulusal ve global sorunların çözümüne ciddi katkılar yapabilmeleri de mümkün değildir.

LİZBON SÜRECİ

Üniversitelerin bu sorunları ve eksiklikleri, tüm dünyada olduğu gibi başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere Avrupa’da da görülmektedir. Avrupa ülkeleri, ekonomik, ticari, siyasi ve hukuki alanlarda bütünleşmeye doğru giderken, üniversiteler buna uygun hareket edemiyor. Üniversitelerin entegrasyonu yönünde bir yaklaşma, standartlaşma ve hareketlilik süreci çok yavaş ve sorunlu işliyor. Bu sorun sadece bilimsel ve akademik çalışmaların geriye düşmesi sonucu yaratmamış, aynı zamanda üniversite-

telerin ülkelerin gelişmeleri için gerekli olan bilimsel katkısının azalmasına neden olmuştur. Üniversitelerin ekonomik, sosyal, siyasal, teknolojik alanlara olan etkisi azalmıştır. Bunun sonucunda Avrupa Birliği ve genel olarak Avrupa dünya çapında rekabet gücünü kaybetme riskiyle kalmıştır.

Bu durum, Avrupa ülkelerini anlaşmalar imzalayarak üniversiteleri yeniden yapılandırma arayışı ve çabasına itmiştir. Bu anlaşmalardan ilki, 11 Nisan 1997 tarihinde Avrupa Konseyi ve UNESCO çerçevesinde imzalanan "Yükseköğretim Yeterliklerinin Tanımlanması"na dönük "Lizbon Tanıma Sözleşmesi"dir. İçinde AB üyelerinin de bulunduğu 32 ülkeyi kapsayan bu sözleşmenin amaçları şunlardır:

- Dinamik ve rekabet gücü yüksek, bilgiye dayalı, dünyanın en güçlü ekonomisini oluşturmak,
- Ekonomik rekabeti güçlendirmek,
- Bilgi toplumuna uygun insan gücü yetiştirmek,
- Mezunlara daha fazla istihdam yaratabilmek,
- Mesleki eğitimi geliştirmek,
- Yaşam boyu öğrenimi desteklemek,
- Bunun için Avrupa Bilgi Toplumunun ve bunu gerçekleştirecek Avrupa Yükseköğretim Sistemini oluşturmak,
- Daha fazla rekabet, yüksek kalitede araştırma, mükemmellik, gelişmiş teknoloji ve yenilik yapmak.

Kısaca "Lizbon Süreci" denilen bu sözleşme ilerleyen yıllarda alınan birçok kararlarla geliştirilmiştir. Bu kararlardan bazıları şunlardır:

- Lisbon Avrupa Konseyi Kararı (2000): Yeterliklerin şeffaflığının artırılması ve bilgi toplumunun talepleri doğrultusunda eğitim ve öğretim sistemlerinin adaptasyonu,
- Barselona Avrupa Konseyi Kararı (2002): Yükseköğretim ile mesleki eğitim ve öğretim alanında şeffaflığın ve tanınma yöntemlerinin geliştirilmesi,
- Avrupa Konseyi Kararı (2002): Mesleki eğitimi içine alacak şekilde eğitim ve öğretimle ilgili yeterliklerin tanınmasına ilişkin bir çerçevenin oluşturulması,
- Avrupa Konseyi ve Komisyon'un ortak raporları (2004, 2006): "Eğitim ve Öğretim 2010" çalışma programı çerçevesinde Avrupa Yeterlik Çerçevesinin oluşturulması,
- Avrupa Konseyi Kararı (2004): Karşılıklı güven ve şeffaflık ilkelerine dayalı hem eğitim hem de öğretimi kapsayacak bir referans noktası olacak açık ve

esnek bir Avrupa Yeterlilikler Çerçevesinin geliştirilmesine öncelik verilmesi.

Türkiye, 2004 yılında Sözleşmeyi imzalamış ve 2007 yılında resmen yürürlüğe sokmuştur.

BOLOGNA SÜRECİ

Lizbon Süreci, adından da anlaşılacağı gibi özünde üniversiteler arası "tanıma" amacını güden bir süreçtir. Yani, üniversite öğrencilerinin, öğretim elemanlarının ve çalışanlarının üniversitelerarası hareketliliğini sağlamak ve öğrenimlerini geliştirebilmelerine katkı yapmak amacıyla ders kredilerinin ve diplomaların tanınması hedefine yoğunlaşmıştır. Ancak, bu faaliyetin üniversitelerin daha kapsamlı yenilenmesi için yeterli olmadığı ve daha geniş alana yayılması gerektiği düşüncesiyle, 19 Haziran 1999 tarihinde İtalya'nın Bologna şehrinde Bologna Deklarasyonu yayımlanmıştır. 29 ülkenin Eğitim Bakanlarının imzasıyla yayımlanan ve bugün 46 ülkenin dahil olduğu bu deklarasyonun amacı, Avrupa topluluğunun ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarına uygun "Avrupa Yükseköğretim Alanı-AYA"nın ve "Avrupa Araştırma Alanı-ARA"nın oluşturulmasıdır. Bu yönde çalışmaların tamamını ifade etmek üzere kullanılan Bologna Süreci, şu amacı gerçekleştirmeyi hedeflemektedir:

- Yükseköğretim sistemleri birbiri ile uyumlu, kolay anlaşılır, ulusal ve uluslararası alanda tanınan,
  - Yükseköğretim kurumları arasında işbirliğini, hareketliliği ve mezunların istihdam edilebilirliğini artıran,
  - Daha fazla işbirliği, farklılık, esneklik, yaratıcılık ve ortak referans noktaları olan,
  - Öğrenci, öğretim elemanı ve yönetsel kadro hareketliliği yüksek,
  - Ulusal eğitim alanları birbiri ile karşılaştırılabilir,
  - Ulus ötesi eğitim boyutlarını dikkate alan,
  - Öğretim ve araştırma etkinliklerini birbiri ile çok iyi ilişkilendirmiş,
  - Tüm süreci iç ve dış paydaş katılımı ile sürekli denetleyen ve izleyen,
- bir "Avrupa Yükseköğretim Alanı" kurmaktır.

1999'da başlayan Bologna Süreci, ilerleyen yıllarda yapılan toplantılar ve yayımlanan bildirgeler ile hem olgunlaşmış hem de ilgili ülkelerde uygulanarak yaygınlaşmaya başlamıştır. 29 ülkenin imzaladığı Bologna Deklarasyonu'na ek olarak; Türkiye'nin de katılımıyla 32 üyenin yer aldığı 2001 Prag Bildirgesi, 2003 Berlin Bildirgesi, 2005

Bergen Bildirgesi, 47 ülkenin yer aldığı Londra Bildirgesi ve son olarak 2009 Leuven Bildirgesi yapılmıştır. Üye ülke bakanların ve ilgili bürokratların katılımıyla gerçekleşen ve imzalanan bu bildireler, tüm üyeleri bağlayıcı niteliktedir. Genişleyerek ve gelişerek devam eden Bologna Sürecinin temel konuları ve faaliyet alanları özetle aşağıdaki gibidir:

1. Kolay anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir bir akademik derece sistemi:

- 2/3 kademeli (Lisans, Yüksek Lisans, Doktora) yükseköğretim sistemi,
- Kademeler arası geçişe açık,
- Ulusal Yeterlilikler Çerçevesine uygun.

2. Kalite güvencesi:

- Avrupa ilke ve standartları ile uyumlu Ulusal Kalite Güvence Sistemi,
- Öğrencilerin süreçlere katılımının sağlanması,
- Uluslararası katılım, öğrenci ve öğretim üyesi hareketliliği.

3. Diplomaların ve öğrenim sürelerinin tanınması:

- Diploma eki,
- ECTS-AKTS (Avrupa Kredi Transfer sistemi) (Ortak bir kredi sistemi).

4. Hareketliliğin teşvik edilmesi-ERASMUS programlarının işletilmesi.

5. Yaşam Boyu Öğrenme:

- Tecrübeye dayalı yeterliliklerin tanınması.

6. Ortak Dereceler:

- Ortak dereceler oluşturulması ve tanınması.

7. Bu çalışmaların 2010 yılına kadar tamamlanması ve AYA'nın oluşturulması. Sözleşmeye göre Sürecin 2010 yılına kadar tamamlanması öngörüldükçe, bazı sorunlar nedeniyle 2012'ye uzatılmıştır.

BOLOGNA SÜRECİNİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Bologna Süreci, üye ülkelerin üniversitelerinin geliştirilmesi için Bologna Kriterleri çerçevesinde reform edilmesinin adıdır. Üye ülkeler, kendi üniversitelerinin sürece dahil olması için Kriterlere uygun değişik yöntemler kullanmaktadırlar. Bu süreç, tüm üniversitelerin her yönüyle, yani müfredatlarından öğretim amaçlarına kadar her noktada birbirine benzemesi anlamına gelmez; bilakis her üniversitenin kendi özgünlük ve orijinalliklerini koruyabilmelerine imkan tanıyan standartlar geliştirmelerini amaçlamaktadır. Ülkelerin kendi ihtiyaçları ve özelliklerine göre oluşturdukları içeriklerin tanınmasını sağ-

layacak standartların benzeşmesi hedeflenmektedir. Bu standartlar, her üye ülkenin rızasıyla oluşturulmuş için, ülkelerin veya üniversitelerin kendi çıkarlarına uygun olmaktadır.

Bu standartlardan biri, öğretimin "hoca merkezli" olmaktan çıkarılması ve "öğrenci merkezli" olmasının sağlanmasıdır. Bunun önemli bir yolu, tüm programların ve derslerin "öğrenim çıktılarının" öğrenci merkezli olarak belirlenmesi ve uygulanmasıdır. Öğrenme çıktısı, öğrencilerin bir ders sonunda ne gibi yeterlilikler, yetkinlikler veya yetenekler kazanacaklarının somut ve ölçülebilir bir şekilde gösterildiği standartlar listesidir. Bir öğrenme sürecinin tamamlanmasının ardından öğrencinin neleri bileceğinin, neleri yapabileceğinin ve nelere yetkin olacağını ifade edilmesidir. Öğrenim çıktılarının hedefi; planlı, programlı, yeterli, ölçülebilir, iç ve dış denetime açık bir öğretim sürecinin oluşmasını sağlamaktır.

Öğrenim çıktılarının belirlenmesi "yöntemi" bir başka standarttır. Yani öğrencilerin ne tür yeterlilikler, yetkinlikler ve yetenekler kazanacağı, sadece ilgili öğretim elemanı tarafından değil, aynı zamanda "paydaşlar" olarak isimlendirilen aktörlerin katılımıyla ve "istihdam edilebilirlik" durumu dikkate alınarak belirlenmelidir. Paydaşlar, bir bölümü "iç paydaşlar" yani üniversitenin ilgili kişileri ve birimlerinden, diğer bölümü "dış paydaşlar" yani üniversite dışındaki sektör temsilcileri, mezun öğrenciler ve ilgili aktörlerden oluşmaktadır. Dolayısıyla, bir dersin öğrenim çıktısı, tüm aktörlerin katkısı ve katılımıyla oluşturulacaktır.

Sadece "yayın yapan hoca değil", "kaliteli ve güçlü bir öğretim yapan, öğrenciye yoğunlaşan bir hoca" olmalıdır.

BOLOGNA SÜRECİNİN İŞLEYİŞ HİYERARŞİSİ

Özetle belirtmek gerekirse, Bologna Süreci aşağıda görülen hiyerarşiye ve kriterlere göre işlemektedir.

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi

Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi

Sektörel Yeterlilikler

Program Yeterlilikleri

Öğrenme Çıktıları ve Yetkinlikler

Şekilde yer alan kavramları kısaca şu şekilde açıklayabiliriz:

Yeterlik: Geçerliliği kabul edilen bir öğretim programının başarıyla tamamlanması sonucu o program için öngörülen öğrenme çıktılarının kazanıldığını onaylayan ve yetkili bir otorite tarafından basılı olarak verilen derece, diploma veya sertifika türü belgedir.

Yeterlilikler Çerçevesi: Yeterlikleri, öğrenme çıktılarına göre sınıflandıran ve organize eden yapıdır.

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi: Ulusal Yeterlilikler Çerçevesinin ilgi tutulabileceği ve bu sayede farklı ülkelerin yeterliklerini birbirleriyle ilişkilendirilebileceği şemsiye (üst) çerçevelerdir.

Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi: Ulusal düzeyde yükseköğretim yeterlikleri arasındaki ilişkiyi açıklayan, ulusal ve uluslararası paydaşlarca tanınan ve ilişkilendirilebilen, yeterliklerin belirli bir düzen içerisinde yapılandırıldığı bir sistemdir. Bu sistem aracılığıyla yükseköğretimde tüm yeterlikler ve diğer öğrenme kazanımları açıklanabilir ve tutarlı bir şekilde birbiri ile ilişkilendirilebilir.

Sektörel Yeterlilikler Çerçevesi: Bir sektördeki yeterlikleri gösteren çerçevedir.

Program Yeterlikleri Çerçevesi: Bir akademik programın yeterliklerinin tanımlandığı çerçevedir.

Öğrenme Çıktıları: Bir öğrenme sürecinin tamamlanmasının ardından öğrenenin neleri bileceğinin, neleri yapabileceğinin ve nelere yetkin olacağına ifade edilmesidir.

BOLOGNA SÜRECİNİN UYGULANMASI: BOLOGNA EŞGÜDÜM KOMİTESİ

Bologna Süreci üç kademedede işlemektedir: Avrupa düzeyinde, bakanlar yılda iki kez toplanarak ortak stratejileri belirlemektedir. Ulusal düzeyde (Türkiye’de), YÖK, Ulusal Ajans ve Bologna Uzmanları Ulusal Takımı, Sürecin uygulanması amacıyla toplantılar yapmakta ve kararlar almaktadır. Kurum düzeyinde (üniversitelerde), Yükseköğretim Kurumlarının yeniden yapılandırılması için gerekli çalışmalar yapılmaktadır. Bologna Süreci genelde Avrupa bölgesini ve özelde ülkeleri içermekle birlikte, bu sürecin hayata geçirilmesi en nihayetinde yükseköğretim kurumlarının uygulamalarına bağlıdır. Her ülke, bu uygulamaları nasıl yapacağına kendisi karar vermekte ve organize etmektedir.

Türkiye’de Bologna Sürecinin organizasyonunu yapan kurum Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)tür. YÖK, Bologna Süreciyle ilgili kararların ve kurulların belirlenmesi amacıyla Bologna Süreci Takımını belirlemektedir. Bologna Süreci Uzmanlar Takımı, Türkiye’deki değişik üniversitelerden seçilen ve yıllık (2009-2010’dan itibaren 2 yıllık) süreyle görevlendirilmiş 15 uzmandan oluşur. YÖK ayrıca Bologna Sürecinin önemli yönü olan Yükseköğretimde Yeterliklerin belirlenmesi için bir Yeterlilikler Komisyonu oluşturmuştur. Bu süreci yaygınlaştırmak için üniversitelerin ilgili fakülteleri, öğretim üyeleri ve diğer yetkililerinin katılımıyla birçok toplantılar yapılmıştır. Yükseköğretim Yeterlilikler Komisyonu, Ulusal Yeterlilikler Çerçevesini belirlemiştir.

Bologna Süreci her ne kadar YÖK tarafından organize edilse de, bu sürecin üniversitelerde uygulanması gerekmektedir. Yani, tüm üniversitelerin Bologna Süreci kriterlerine uygun bir şekilde öğretim süreçlerini yeniden yapılandırmaları beklenmektedir. Bu amaçla 2008-9 döneminde tüm üniversitelerin Bologna Eşgüdüm Komitelerini (BEK) oluşturmaya karar verilmiş ve BEK ilkeleri belirlenmiştir. Bu ilkeler tüm üniversitelere iletilerek BEK’lerin kurulması ve uygulamaya geçirilmesi istenmiştir.

BEK’lerin görevleri özetle şunlardır:

- Bologna Sürecinin faaliyet alanlarına giren ve YÖK tarafından çerçevesi belirlenmiş olan konularda kurumun “Yıllık Eylem Planı”nı hazırlamak, uygulanmasını sağlamak, “Kurum Raporu”nu hazırlanacak yıllık ulusal rapora veri oluşturmak üzere her yılın en geç Mayıs ayı sonuna kadar Yükseköğretim Kurulu’na göndermek,
- Bologna Süreci’nin ana çalışma alanlarında iç ve dış paydaşlara ilgili mevzuat ve uygulama konularında sistematik olarak hizmet içi eğitim seminerlerinin düzenlenmesini sağlamak,
- Kurum ve birimlerin akademik kurullarında Bologna Süreci uygulamalarının yerleşmesi için gerekli önlemler almak,
- Yapılan çalışmaları değerlendirip yeni dönem uygulamaları için strateji belirlemek,
- Bologna Süreciyle ilgili olarak, Yükseköğretim Kurulu’nun, Avrupa Yükseköğretim Alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların (EUA, ENQA, ESU, EURASHE gibi) etkinliklerini izlemek, toplantılarına katılmak ve bu doğrultuda kurum içi hazırlıklara öncülük etmek.

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİNİN BOLOGNA SÜRECİ'NDEKİ KONUMU

Türkiye'deki diğer üniversitelerin çoğunda olduğu gibi, Çankaya Üniversitesi de Bologna Süreci'ne uyum çalışmalarına 2008-2009 yılında hız vermiştir. Bu çerçevede yapılan çalışmaları üç gruba ayırabiliriz:

Çankaya Üniversitesi'ne mensup görevliler ve bir Bologna uzmanı, YÖK'ün Bologna Süreci çerçevesinde yaptığı tüm toplantılara katıldılar. Bunlardan özellikle Sakarya Üniversitesi'nde ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nde yapılan Kalite Güvencesi, Öğrenim Çıktıları ve AKTS konularında bilgilendirme ve tartışma konferansları ve çalıştayları önemliydi. Bu katılımlar, Üniversitemizin Bologna Sürecine katılma ve süreç çerçevesinde kendini yeniden yapılandırma yönündeki iradesini ortaya koymuştur.

İkincisi, Çankaya Üniversitesi bünyesinde B.E.K. kurulmuş ve çalışmalarına başlamıştır. YÖK'ün belirlediği BEK ilkeleri çerçevesinde oluşan Çankaya Üniversitesi B.E.K. üyeleri, 2009 Bahar döneminde yaptığı iki toplantıda, Bologna Sürecine katılım amacıyla bir yıllık program hazırlamış, yapılacak çalışmaları belirlemiş ve görev dağılımı yapmıştır. Ayrıntıları Üniversitemiz kayıtlarında bulunan bu programa göre, Çankaya Üniversitesi'nin yapması gereken çalışmalardan bazıları şunlardır:

- Üniversite, fakülte ve birimlerin stratejik planlarının düzenlenmesi,
- Erasmus-LLL Bilgi Paketlerinin oluşturulması,
- Diploma ekinin verilmesi,
- Öğrenciler, akademik ve idari personel için hareketlilik ve değişim programlarının yapılması,
- Öğretim, araştırma ve proje önceliklerinin tasarlanması,
- Yaşam Boyu Öğrenim ilkesinin gerçekleşmesi için Sürekli Eğitim Merkezi'nin güçlendirilmesi,
- Öğrencilerin karar alma ve ulusal/uluslararası kalite süreçlerine katılımının güçlendirilmesi,
- Öğrenci temsilciliği sisteminin Bologna çalışma konuları için yetkinleştirilmesi,
- Mezunları izleme ve katılımının sağlanması sisteminin kurulması,
- Dış paydaşların ve mezunların öğretim programlarını değerlendirme mekanizmalarının kurulması,
- Öğrencileri dersleri ve öğretim elemanlarını değerlendirme mekanizmalarının kurulması ve işletilmesi.

Tüm bu çalışmaların, Üniversitemizin Bologna Sürecinin üç temel ayağı olan "Tanıma", "Avrupa Kredi Transfer Sistemi-AKTS" ve "Derecelerin Geliştirilmesi" konularında ve Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın bir aktörü olmak yönündeki amacını gerçekleştireceğini umuyorum.

Üniversitemizin Bologna Sürecine katılım amacıyla attığı üçüncü ve en son adım, BEK çalışmaları sonucu oluşan Yıllık Kurum Raporu'nun 30 Mayıs 2009 tarihinde YÖK'e gönderilmesidir. Bu Rapor, Üniversitemizin 2008-2009 öğretim yılında Bologna Süreci bağlamında yaptığı faaliyetler ile 2009-2010 Öğretim Yılında yapmayı planladığı çalışmaları gösteren ayrıntılı bir belgedir. Detayları Üniversitemiz ve YÖK kayıtlarında bulunan bu belge, bir anlamda, Üniversitemizin Bologna Sürecine katılımı için bir yol haritasıdır. Önümüzdeki günler ve aylar, bu yol haritasının izlenmesi ve uygulanması için çalışmalara yoğunlaşacaktır.

SONUÇ

Bologna Süreci, yükseköğretim kurumlarının değişen dünya şartlarına uyması ve böylece daha kaliteli öğretim, araştırma ve kalkınma sağlanması amacıyla gütmektedir. Bu süreç, sadece belgelerin işaret ettiği kişi ve kurumları değil, aynı zamanda yükseköğretim kurumları içinde yer alan tüm personeli ve yükseköğretim dışında bulunan ilgili tüm aktörleri ilgilendirmektedir. Bu nedenle, tüm yükseköğretim çalışanlarının Süreçle ilgili hem genel bilgi sahibi olması hem de kendi çalışmaları bağlamında ayrıntılı bilgilere sahip olması gerekir. Ancak bu durumda Sürecin etkili çalışması mümkün olabilecektir. Tabiri caizse, "herkes taşın altına elini sokmak" durumundadır.

Biz bu yazıda çok genel bir bilgilendirme yapmaya çalıştık. Bu bilgilendirme, belki bir başlangıç olması açısından yeterlidir, ancak daha iyi bilgilenecek için kesinlikle yeterli değildir. Bu nedenle, herkesin daha fazla kaynağa müracaat ederek süreçle ilgili bilgilerini genişletmesi gerekmektedir. Bologna Süreci ve bu amaçla yapılan faaliyetlerle ilgili daha fazla bilgi için aşağıdaki internet adresleri faydalı olacaktır.

<http://bologna.yok.gov.tr/index.php?page=c&c=0&i=68>

<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/>

http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc1290_en.htm

Doç. Dr. Filiz KARDAM
Çankaya Üniversitesi
İktisat Bölümü Erasmus Koordinatörü

ERASMUS: HER ÖĞRENCİ BU EŞSİZ DENEYİMİ YAŞAMALI!

Üniversitemizde Erasmus öğrenci değişimi programı başladığından beri, yani beş yıldır İktisat Bölümü'nde Erasmus Program Koordinatörlüğü görevini yürütüyorum. İlk yıllarda hepimiz Erasmus'a yabancıydık, yeni yeni öğreniyorduk; öğrencilerimiz de bu nedenle programa karşı oldukça çekingen bir tavır sergilemekteydi. Bizler işin içine girdikçe ve gidip-gelen öğrencilerimiz kendi deneyimlerini arkadaşları ile paylaştıkça Erasmus programına katılmak isteyenlerin sayısı da artmaya başladı.

Erasmus program koordinatörleri olarak bizler, esas olarak programa katılacak öğrencilerin (ya da bizim bölümlerimize başka ülkelerden gelen öğrencilerin) akademik konulardaki sorunları ile ilgileniriz. Ders seçimleri konusunda yönlendirme yaparız; öğrencinin seçeceği derslerin içeriği, kredisi vs. ile ilgili bilgi veririz ve onlara derslerle ilgili yaşadıkları sorunlar konusunda yol gösterici olmaya çalışırız. Bu nedenle programa katılmadan önce, gidip hazırlıkları süresinde ve eve dönüşte bölümde-

ki Erasmus öğrencilerimiz ile mutlaka ilişkimiz olur. Böylece, Erasmus programı ile ilgilenen öğrencinin ruh hali, neleri dert edindiği, neleri çözebildiği ya da çözemediği ve ne gibi beklentiler taşıdığı gibi konularda bilgi ediniriz. Bu öğrencilerin gittikleri ülkeden bizimle yazışmayı sürdürdükleri takdirde durumlarını daha iyi değerlendirme şansına da sahip olabiliyoruz. Ancak hemen belirtmeliyim ki bölüm koordinatörlerinin işi yine de sınırlıdır. Esas olarak akademik konular dışındaki tüm konularda öğrencileri bilgilendiren ve destekleyen birim uluslararası ilişkiler ofisidir. Çankaya Üniversitesi'nde uluslararası ilişkiler ofisinin öğrencilere her yönden yardımcı olmaya çalışması, ofis sorumlusunun bu konudaki bilgisi ve angajmanı, sadece öğrenciler değil; biz koordinatörler açısından da bir şanstır.

Benden Erasmus programı ile ilgili bir yazı yazmam istendiğinde koordinatör görevi yaptığım bu beş yıl içinde gerek bölümümüzden, gerekse ilişkim olan diğer bölümlerden Erasmus ile ilgili konular-

da konuştuğum öğrenciler gözümün önüne geldi. Bunlardan bazıları çeşitli nedenlerle programa katılamamış, kimileri katılmaktan vazgeçmiş, bazıları ise katılma şansı olmuş öğrencilerdi. Hepsi, çeşitli aşamalarda farklı sorun ve deneyimler yaşamıştı. Onların bana aktardığı sorunları, beklenti ve deneyimleri sizlerle de paylaşmak istedim. Bunu yaparken, sadece kendi hatırladıklarım düzeyinde kalmamak için onların bir kısmının Uluslararası İlişkiler Ofisi'ndeki yazı, not ve anılarını da okuyarak izlenimlerimi tazeledim. Ayrıca, onların kendi ifadelerinden oluşturduğum bir kolâjı da bu yazının tamamlayıcı parçası olarak düşündüm.

Gidiş Hazırlık: Çelişkili Duygular

Her yeni ve çok bilindik olmayan olay insanda başlangıçta belli kaygılar/endişeler yaratır. Erasmus programı çok az tanındığından öğrenciler bunu esas olarak eğitimlerini burslu olarak bir başka ülkede devam ettirme fırsatı tanıyan bir oluşum olarak düşünmüştür. İstedikleri her üniversiteye gönderilemeyeceklerini, sadece bölümlerinin sözleşmesinin olduğu üniversitelere gidebileceklerini, bunların da bazen eğitim dilinin İngilizce olmadığını, ders programlarının bizim üniversitemiz ile tam örtüşmemesi nedeni ile dönem kayıpları olabileceğini öğrenmek bir anlamda keyiflerini kaçırmıştır. Başlangıçta birçok öğrenci, derslerini ve belki de kaybedilecek zamanı düşünerek – ama çoğu kez de akli kalarak- programa katılmaktan vazgeçmiştir. Yıllar içinde programın esas amacının kültürel değişim olduğunu, sadece akademik bir amaç taşıyarak konuya yaklaşamayacağı, burada yaşanacak farklı deneyimler olduğunu, özellikle de programa katılan arkadaşlarından bir şeyler öğrenerek daha iyi kavradıklarında, bakış açıları da değişmeye başlamıştır. Eskiye kıyasla önemli bir rahatlama ve bunun sonucunda artan bir ilgi olduğunu gözlemekle birlikte, yine de bazı öğrencilerin *'üniversiteyi bir an önce bitirme'* kaygılarının öne çıkabildiğini veya İngilizce konuşulan bir ülkeye ya da tanınmış bir üniversiteye gitmeyi tercih ettikleri için Erasmus programına ilgi göstermediklerini söylemek de mümkün.

Öte yanda, birçok öğrenci için yurtdışına çıkış ilk kez yaşanan bir deneyimdir. Bırakın bir başka ülkeyi, bir kısmı ilk kez ailelerinden bu denli uzun bir süre ayrılıyor. Bazıları ilk kez uçakla yolculuk yap-

cak olmanın heyecanını yaşıyor; ama öğrencilerin çoğunluğu, ailesinden ayrı, kendi ayakları üzerinde durarak, kendi yapacağı işler konusunda özgürce hareket ederek yabancı bir ülkede bir süre yaşamayı *zorlayıcı*; ama aynı zamanda *oldukça kamçılایıcı*, bir anlamda kendilerine *meydan okudukları bir deneyim* olarak değerlendiriyor. Kısacası bu, *'Evet zor, ama yapmalıyım, kendimi denemeliyim'* dedikleri bir durum. Bir taraftan yabancı dil bilgilerine güven duymadıkları, gittikleri yerleri hiç tanımadıkları için küçümsenebileceklerini veya uyum sağlayamayacaklarını düşünerek belli endişeler taşıyorlar. Diğer taraftan da yeni yerler görmek, farklı kültür ve insanları tanımak, onlara kendilerini ve ülkemizi tanıtmak istiyorlar. Gidiş zamanı yaklaştıkça sevinç, üzüntü, merak, heyecan, endişe ve hatta korku hepsi birlikte yaşanıyor...

Nasıl Hazırlanıldığı Önemli

Erasmus programına seçildikten sonra yurtdışına gidene dek öğrencinin kendisini nasıl hazırladığı ve programdan neler beklediği çok önemli. Öğrenciler, hem akademik olarak çok başarılı olmayı hem içinde buldukları çevreye tam uyum sağlayabilmeyi ve çok gezip görmeyi, gittikleri ülkelerde/üniversitelerde (özellikle Erasmus ofislerinde) kendilerine yakın ilgi gösterilmesini, işlerinin kolaylaştırılmasını bekleyebiliyor ve bazıları kendilerini zihnen bu duruma göre hazırlıyor. Eğer kendilerini bütün bunların en iyisinin olacağına inandırıp her şeyin mükemmel yürüyeceğine göre hazırlarlarsa, en ufak bir rahatsızlık ya da beklentilerine uygun olmayan bir durum onları mutsuz kılabilirdi gibi kimi sorunlar ile baş etmeleri de zorlaşıyor. Kendilerine ve beklentilerine daha gerçekçi yaklaşabilen, çok yüksek hedefler koymayan öğrenciler ise koşulların farklı olduğu, bazı olumsuzlukların yaşandığı durumlarda daha rahat çözüm üretebiliyor. Genellikle bu tür davranabilen öğrenciler, daha başarılı ve verimli bir Erasmus dönemi yaşayabiliyor.

Aslında öğrencilerin kendilerini Erasmus programına hazırlaması, yani ayakları üzerinde durmaya, kendi işlerini kendilerinin halletmeye başlaması programa kabul edilmelerinin hemen ardından başlıyor. Gidecekleri okuldaki derslerin seçimi, bu konuda yapılacak yazışmalar, vize, kalınacak yer vb. konularındaki prosedürlerin hepsini kimsenin onlar için halletmeyeceği, bütün bunları kendilerinin yapma-

ları gerektiğini fark ediyorlar. Kuşkusuz onlara destek veren bir ofis, yol gösterici olmaya çalışan koordinatörler var; ama esas iş kendilerinde bitiyor. Bazı öğrenciler bu duruma hemen uyum sağlıyor ve bu sürecin bazı sıkıcı ve stres yaratan yönlerine, yazışmaların kimi zaman çok ağır yürüyüp haklı bir telaşa yol açmasına karşın bu işlemleri kendi başına yürütmekte başarılı oluyor. Bazı öğrenciler ise, bu süreci kendileri için de öğretici olabilecek bir hazırlık dönemi olarak görmeyip kolayına kaçarak başkalarından, özellikle de uluslararası ilişkiler ofisinden her şeyi çözümlemesini bekleyebiliyor. Bu durumda, her öğrencinin normal olarak gerçekleştirmesi gereken prosedürler onlar için özel bir 'yük' gibi yaşanmaya başlıyor. Oysa sonuçta, ilerde yabancı ülkelere yüksek lisans, doktora veya başka çalışmalar için gitmeyi düşünen tüm öğrenciler zaten benzer süreçlerden geçeceği için Erasmus hazırlıkları iyi bir alıştırtma fırsatı olarak da değerlendirilebilir.

Gidilen Ülkeye Uyum ve Kazanımlar

Öğrencilerin gittikleri ülkeye/eğitim kurumuna alışmaları, yukarıda sözünü ettiğimiz zihinsel hazırlık ve problem çözme becerileri kadar, oradaki insanların, özellikle de üniversitedekilerin ve Erasmus programı sorumlularının onlara nasıl davrandığına ve ne denli destek olabildiğine de bağlı... Dolayısıyla yaşanan problemlerin ve bunların sonuçlarının oldukça kişisel bir deneyim olarak gerçekleştiğini söyleyebiliriz. Yine de öğrencilerin çoğunluğu kendileri için kalınacak uygun bir yer bulma, gündelik işlerini yoluna koyma, gittikleri ülkenin diline ve insan ilişkilerine alışma ve okullarındaki ders programını oturtma gibi konularda belli bir sıkıntılı dönem geçiriyor. Bu da birkaç hafta, bazen bir ay sürebiliyor; ama birçok öğrenci, ilk yerleşme dönemi aşıldıktan sonra gittikleri ülkeyi tanımak, farklı kültürlerden insanlarla tanışmak, yeni dostluklar kurmak ve başka Avrupa ülkelerini de gezmek için çeşitli etkinliklere katılarak kendileri için keyifli bir dönemi başlatabiliyor...

Bu süreç içinde öğrenciler İngilizcelerini geliştirdikleri gibi başka dilleri öğrenmeye başlama şansı da elde ediyor. Farklı yaşamları, eğitim sistemlerini, insan ilişkilerini ve davranışlarını öğrenmek ve bunları kendi ülkelerinin gerçekleri ile kıyaslamak imkânı buluyorlar. Gözlerini, kulaklarını, zihinlerini ve yüreklerini ne denli açık tutarlarsa o denli genişliyor

perspektifleri; başkalarını daha çok tanımış, kendilerini daha çok ortaya koymuş oluyorlar. Farklılıklardan korkmamayı ve başkalarına karşı hoşgörülü davranmayı öğrenerek kendilerini geliştirmiş, değişmiş ve zenginleşmiş hissediyorlar.

Sayıları çok olmamakla birlikte bazı öğrenciler, 'aman dönüşte kaybım olmasın' diye derslerinde başarılı olmak için zaman zaman sosyal etkinliklerden uzak durma gereksinimi hissetse de çoğunluğu gittikleri eğitim kurumundaki öğretim üyelerinin de desteği ile akademik programları ile sosyal etkinliklerini dengeli bir biçimde yürütebiliyor. Öte yanda, şu anda ders içeriklerini denkleştirmekte ve öğrencinin aldığı dersleri geçerli saymakta belli sorunlar yaşadığımız da bir gerçek... Ancak, Bologna Süreci'nin ilerlemesi sonucunda Avrupa çapında ders programlarının birbirine daha uyumlu hale getirilmesiyle bu sorunların da zaman içinde aşılabileceğini ve buna bağlı olarak öğrencilerin yurtdışında aldıkları dersleri saydırmak konusundaki kaygılarının azalabileceğini düşünüyorum.

Dönüşte...

Başarılı ve mutlu bir Erasmus dönemi geçirmiş öğrenciler çoğu kez kendine güveni daha fazla ve kendi başına 'özgürce' yaşamanın tadını almış olarak dönüyor. Benzer deneyimleri tekrar yaşamak istiyorlar ve çoğu kez de bu tür deneyimlerin ancak gittikleri/gezdikleri Avrupa ülkelerinde yaşanabileceğini düşünüyorlar... Kendi kültürlerine özgü bazı davranış biçim ve beklentiler, özellikle de gündelik yaşamda toplumun kişiler üzerindeki kontrolü, onları eskiye kıyasla çok daha fazla rahatsız etmeye başlıyor. Bu çok doğal, hele ki dönüşün ilk aylarında; ama daha sonra, kendi ülkelerine ve dünyanın henüz gitmedikleri birçok ülkesine, genişleyen perspektiflerinin penceresinden farklı bir yaklaşım ile bakmayı başarabildiklerinde 'özgürce yaşamın', insana ve farklılıklara saygının her yerde yolunu bulabileceklerdir. Hatta o durumda, belki yalnızca etkilenip kişisel olarak değiştiğini hisseden değil; başkalarını etkileyen ve dönüştüren de olabilirler.

Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul KOÇ
Çankaya Üniversitesi

Mütercim Tercümanlık Bölümü Erasmus Koordinatörü

YERELDEN EVRENSELE: ERASMUS PROGRAMI

PROGRAM İÇERİĞİ ve AMAÇLAR

Devlet Planlama Teşkilatı, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı'nın internet sitesinde ERASMUS programı şöyle tanımlanıyor:

“Erasmus programı, yükseköğretim kurumlarının birbirleri ile işbirliği yapmalarını teşvik etmeye yönelik bir Avrupa Birliği programıdır. Yükseköğretim kurumlarının birbirleri ile ortak projeler üretip hayata geçirmeleri; kısa süreli öğrenci ve personel değişimi yapabilmeleri için karşılıksız mali destek sağlamaktadır. Bunun yanı sıra yükseköğretim sistemi iş dünyasının gereksinimlerine uygun olarak geliştirmek ve üniversite mezunlarının iş dünyasında istihdam edilebilirliğini arttırmak amacıyla yükseköğretim kurumları ile çalışma çevreleri arasındaki ilişkilerin ve işbirliğinin artırılmasını da teşvik etmektedir.”

Bu tanıma ek olarak, programın amacı ve destek-

lediği faaliyetler hakkında aşağıdaki ilaveler de yapılabilir:

- Öğrenci ve öğretim elemanı değişimi sağlamak,
- Eğitim programlarının geliştirilmesine yönelik işbirlikleri oluşturmak,
- Müfredat geliştirme projeleri sonucunda elde edilen bilgilerin yaygınlaştırılarak uygulamada kullanılmasını teşvik etmek,
- Avrupa üniversitelerindeki bölüm ve/veya fakültelerin belirli bir alanda yaptığı akademik çalışmalarını ortaklaşa yürütebilecek bilimsel platformların oluşturulmasına katkıda bulunmak,
- Dil kursları ve yoğun programlar açmak,
- Avrupa Kredi Transfer Sistemi'ni (AKTS) yerleştirmek.

Program sadece Avrupa Birliği üyesi ülkeleri değil;

aday ülkeleri de kapsamaktadır. Pek çok konuda Avrupa ile ortaklık kuramayan ülkemiz, ERASMUS programında tam ortaklık haklarına sahiptir. Bu program sayesinde Yükseköğretimde Avrupa Boyutu ön plana çıkartılarak, her yıl binlerce öğrenci ve öğretim elemanına eğitim ve öğretim faaliyetlerinin bir kısmını yurtdışında geçirme imkanı tanınmakta ve bunun yanında ortak araştırma projeleri, yoğun programlar, müfredat geliştirme çalışmaları ve Avrupa çapında bilimsel platformları oluşturma finansmanı sağlanmaktadır.

Üniversitemiz bu programa en başından beri büyük ilgi göstermiş, kurum içinde bir ERASMUS Koordinatörlüğü kurularak, fakülteler ve yükseköğretim elemanlarından oluşan ERASMUS koordinatörleri belirlenerek ortaklık kurulacak üniversiteler aranmış, iletişime geçilmiş ve gerekli anlaşmalar imzalanmıştır. İlk başlarda anlaşma yapabileceğimiz üniversite bulmakta zorlanırken zamanla bu sıkıntı da aşılmıştır.

PROGRAM ve ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ: FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

Çankaya Üniversitesi'nin bütün fakülteleri bu programa dâhil olabilmek için ellerinden gelen gayret ve özveriye göstermiştir. Kısa süre içinde de pek çok üniversite ile fakülteler ve bölümler bazında anlaşmalar yapılmış, öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliği sağlanmıştır.

Fen-Edebiyat Fakültesi'nin ERASMUS programına dâhil oluşu beş sene önce gerçekleşmiştir. İlk, Fakültemiz Matematik-Bilgisayar Bölümü Avrupa üniversiteleri ile iletişim kurmayı başarmış, bunu da İngiliz Dili ve Edebiyatı ve Mütercim-Tercümanlık Bölümleri izlemiştir. Bu katılımlarda öğrencilerimizin payını da göz ardı etmemek gerek. Öğrencilerimiz ERASMUS programı için bu kadar gönüllü olmasaydı bu anlaşmalar belki de imzalanamayacaktı.

Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki ERASMUS Koordinatörleri'nin Bölüm Başkanlıkları ile uyumlu ve koordineli çalışması da bu programa aktif bir şekilde dâhil oluştta önemli rol oynamıştır. Sadece belirli kişilere görev vermekle hedeflenen sonuçların alınamayacağı anlayışından yola çıkan bölümler, bu sürece gereken katkıyı verdiği için Üniversitemizde şu anda en çok ikili anlaşma imzalayan fakültelerden biri de Fen-Edebiyat Fakültesi'dir. Avusturya'nın Viyana Teknik, Danimarka'nın Aarhus, Portekiz'in Porto Politeknik, Polonya'nın Nicolaus Copernicus, İspanya'nın Valencia ve Finlandiya'nın Oulu ve Vasaa üniversiteleriyle yaptığımız anlaşmalara son olarak Sayın Rektörümüz Prof. Ziya. B. Güvenç'in girişimleriyle Romanya'nın Craiova ve Timişoara üniversiteleri de eklenmiş durumdadır.

Şu anda öğrencilerimizi gönderebileceğimiz 9 üniversite ve 20'nin üzerinde kontenjanımız mevcut olmasına rağmen; tek sıkıntımız, Ulusal Ajans'dan yeterince hibe alamamaktır. Anlaşmalarımız gereği Matematik-Bilgisayar, İngiliz Dili ve Edebiyatı ve Mütercim-Tercümanlık Bölümü yurtdışına 30'a yakın öğrenci gönderebilecekken aldığımız hibenin sadece 4-6 öğrenciye yeter olması, öğrenci hareketliliğinde istediğimiz sayıya ulaşmamızı engelliyor. Umarız ki Ulusal Ajans'dan aldığımız hibe miktarı artar ve daha fazla öğrenciyi karşılıksız mali destek sağlayarak ikili anlaşma imzaladığımız üniversitelere gönderebiliriz.

ERASMUS ve GETİRDİKLERİ

ERASMUS programı tek yönlü bir program değil ve böyle de olmamalıdır. Programın amacı karşılıklı hareketlilik olduğundan, anlaşma imzaladığımız üniversitelerden de öğrenci ve öğretim elemanı gelmesini hedefliyoruz. Son iki senedir Fakültemiz özellikle Polonya'dan bölümlerimize öğretim elemanı ve öğrenci kabul etmektedir. 2008-2009 öğretim yılında Polonya'dan 3 öğrenciyi bir dönem; iki öğretim elemanını birer hafta

olmak üzere Fakültemiz bölümlerinde akademik çalışmalarını yapmaları için kabul ettik. Bu sene de yine Polonya'dan 2, Romanya'dan 1 öğrenciyi ve muhtemelen öğretim elemanlarını Fakültemizde konuk edeceğiz. Özellikle Polonya'dan gelen öğrenci ve hocalar için Çankaya Üniversitesi Avrupa'nın diğer üniversitelerinden daha cazip durumda. Uluslararası İlişkiler Ofisi ve özellikle programa katılmış olanların öğrencilerimizin bu konudaki duyarlılığı ve dışarıdan gelen öğretim elemanı ve öğrencilere gösterdiğimiz ilgi, bu tercihte önemli rol oynuyor. Okulumuza gelen öğrenci ve akademisyenler ülkelerine geri döndüklerinde bizden çok olumlu izlenimlerle ayrıldığından, bir sonraki dönem için de öğrenci ve öğretim elemanı gelişi sağlanmakta. Hatta Polonya'dan gelen öğretim elemanı konumuz, Çankaya Üniversitesi'ne gitme konusunda hocalar arasında bir rekabetin bile yaşandığını söyledi. Sebep ne olursa olsun, bu akademik ve kültürel değişimi yaşamak ve eğitim, öğrenim ve yaşam tecrübelerini paylaşmak çok güzel.

Şu ana kadar Fen-Edebiyat Fakültesi'nin üç bölümünden (Matematik-Bilgisayar, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Mütercim-Tercümanlık) 20'nin üzerinde öğrenci ve 5'in üzerinde öğretim elemanı bu değişim programından yararlanarak Avrupa üniversitelerine gitmiştir ve gitmeye de devam ediyor. Her sene güz döneminde ERASMUS programına katılacak öğrenciler için panolara ilan asılmasıyla öğrencilerimizde bir merak başlıyor. Bazen sınıflarda, bazen ofislerde öğrencilerimize bu programın ne olduğunu ve programa nasıl başvuracaklarını anlatıyoruz. Ardından başvurular gerçekleşiyor ve öğrenciler gerekli işlemleri yerine getirdikten sonra karşılıklı oturup buradaki ders programıyla örtüşen dersleri Avrupa'daki üniversitenin dersleriyle eşleştiriyoruz. Yoğun ve koşuşturmalı bir süreç sonunda öğrencilerimiz belki de hayatlarının en önemli deneyimine adım atıyor. Bir öğrencimin deyişiyle, "Uçağa bi-

nip koltuğa oturduğunuzda bütün yorgunluklar geride kalıyor."

Öğrencilerimiz sağ-salim gidecekleri üniversitelere ulaştığında, iletişimimiz bazen telefon, bazen MSN ve e-mail yoluyla devam ediyor. İlkini kendini çok yalnız hissedenden öğrencilerimiz çok sık telefon edip mesaj gönderirken ortama alışıp yeni arkadaşlar edinildiğinde bu telefon ve mesaj sıklığı azalıyor. Eğer bir sorun çıkarsa, öğrencilerimiz hem oradaki ERASMUS koordinatörleri hem bizimle iletişime geçip sorunlarını çözüyor.

Bu programa katılan öğrencilerimiz geri döndüğünde akademik ve kültürel olgunluk anlamında büyük mesafeler kat etmiş oluyor. Aldıkları eğitimin niteliği bir yana, kendi başlarına ülke sınırlarının ötesine geçmek ve Avrupa'da bir üniversitede bir dönem okumak, öğrencilerimizi yerel kültürden ve öğretilerinden biraz uzaklaştırıp evrensel olana biraz daha yaklaştırıyor. Kendi yaşadığı kentin, kendi ülkesinin veya dünyanın merkezi olmadığını görmek, farklılıkları yaşamak ve farklı ülkelere seyahat etmek bu olgunluğu beraberinde getiriyor.

Sonuçta, bu değişimi yaşamak için öğrenci ve öğretim elemanlarımızın önünde büyük bir fırsat var. Kendini yaşam boyu değiştirmek ve geliştirmek isteyen herkesi bu programa katılmaya davet ediyoruz.

Yrd. Doç. Dr. Gökhan AKŞEMSETTİNOĞLU
Çankaya Üniversitesi
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü
Erasmus Koordinatörü

DEĞİŞİM PROGRAMLARI VE ERASMUS

Esas olarak “eğitim-öğretim” konularını içeren değişim programları, son dönemlerde dünyanın birçok bölgesinde ve özellikle Avrupa’da önem kazanmakta; öğrencilere ve öğretim elemanlarına önemli eğitim ve araştırma fırsatları sunmaktadır. Değişim programları, üniversiteler, kurum ve kuruluşlar arasında yapılan anlaşmalarla oluşturulmakta; bir ülkedeki öğrenci ve öğretim elemanlarının, eğitim ve araştırma faaliyetlerine belli bir süre yabancı bir ülkede devam ederek bilgi ve becerilerini artırmaya olanak sağlamaktadır.

Yabancı ülkelerde eğitim faaliyetlerinde bulunmak yeni bir konu değildir. Tarihe baktığımızda Eski Yunan’da önemli filozofların dönemin Romalı fatihlerine hem öğretmenlik yaptıklarını hem akıl hocaları olduklarını görüyoruz. Benzer şekilde, Orta Çağ’da, ulaşım imkânlarının son derece kısıtlı olmasına rağmen, dönemin filozof ve öğrencilerinin bütün Avrupa’da üniversiteden üniversiteye dolaştığına ve bilgilerini artırmaya çalıştıklarına tanık oluyoruz. Bu dönemde, özellikle bilimle uğraşan filozoflar, yeni bir keşfin yapıldığını duydukları üniversitelere giderek konu hakkında bilgileniyor ve ülkelerine dönerek çalışmalarına devam ediyordu.

Zaman zaman farklı ülkelerden gelen öğrenci ve filozofların üniversitelere yeni fikirler getirdiğini görüyoruz. Bu yeni fikirlerin, değişik düşüncelerin ve farklı bakış açılarının, üniversitelerin gelişimine büyük katkılar sağladığını ve hatta yabancı öğrenci ve filozofların yeni eğitim kurumlarının açılmasına önayak olduğunu anlıyoruz. Örneğin, ilk İtalyan üniversiteleri, yabancı öğrencilerin kurduğu birlikler olarak ortaya çıkmış ve zaman içinde gelişmiştir. Benzer şekilde, içlerinde Bologna Üniversitesi’nin de bulunduğu birçok eğitim kurumu ya yabancı öğrencilerin ihtiyaçlarını göz önüne alacak şekilde planlanmış ya da doğrudan göçmen öğrenciler tarafından kurulmuştur. Dolayısıyla, yabancı öğrenci ve filozofların 12. yüzyıldan başlamak üzere Avrupa’daki akademik hayatı 16. yüzyıla kadar derin bir şekilde etkilediği söyleyebiliriz.

Avrupa’daki öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliği zaman içinde birçok farklı ülkeye yayılmış, mesela, 18. yüzyılda İngiltere ve Fransa’daki üniversiteler ile Almanya’daki teknik okullar başka ülkelerden çok sayıda yabancı öğrenci çekmeye başlamıştır. 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başından itibaren öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliğinin Avrupa kıtası dışında da gelişmeye başladığını görü-

yoruz. Örneğin, 1904 yılında Çin'den Japonya'ya giden öğrencilerin sayısı sadece birkaç yüz ile ifade edilirken üç yıl sonra bu sayı 15 bine yükselmiştir¹.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra yabancı öğrencilerin sayıları hem Avrupa'da, özellikle Almanya ve Fransa'da, hem Amerika'da ciddi oranda artmıştır. Buna göre, 1925 yılında yabancı ülkelere giden öğrencilerin ve araştırmacıların sayısı 50 bine ulaşırken, Amerikan üniversiteleri bu sayının beşte birini oluşturmuştur². Amerika'daki yabancı uyruklu öğrencilerin sayısının artmasında ve ülkedeki yüksek öğrenimin kalitesinin yükselmesinde buraya göç eden yabancı bilim insanlarının sayısının artmasının çok önemli payı vardır. Tabii ki zaman içinde birçok Amerikalı öğrenci de burs veren kurumların oluşması ve sayılarının artmasıyla birlikte hem Güney Amerika'daki hem Avrupa'daki üniversitelerde okumak için değişik fırsatlar bulmuştur. Bu anlamda, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, özellikle "Roosevelt" ve "Rhodes" burslarıyla birçok Amerikalı öğrenci yabancı ülkelerde eğitim görme fırsatı yakalamıştır³.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında yeni bir düzenin kurulabilmesi ve yeniden yapılanmanın sağlanabilmesi için eğitime ve eğitim kurumlarına daha çok önem verilmeye başlanmış; ülkeler, değişim programlarının sayılarını ve bu programlardan yararlanabilme olanaklarını artırırken, özellikle ulaşımın gelişmesi sayesinde, öğrencilerin ve bilim insanlarının hareketliliği kolaylaşmıştır.

Öğrenci değişim programlarının, bursu sağlayan kurumlar ve bursu kullanan kişiler bakımından farklı amaçları vardır. Bursu sağlayan kurumlar bakımından en önemli amaç, dünyada işbirliği ve barışa katkıda bulunabilmek için, uluslararası anlayışı ve iyi niyeti geliştirmektir. Bunun yanı sıra diğer ülkelerin ekonomik, sosyal veya siyasi gelişimine katkıda bulunmak; başarılı öğrencilerin mesleki geleceklerine yardımcı olmak ve bütün dünyada bilgi birikimini artırmak da bursu sağlayan kurumların diğer amaçları arasındadır. Diğer yandan, bursu kullanan öğrenci ve öğretim elemanları açısından en önemli amaç, kişinin akademik ve mesleki gelişimini ilerletmesidir. Bursu kullanan kişiler aynı zamanda, yabancı ülkelerde edinilen bilgileri kişi-

nin kendi ülkesinin gelişimine faydalı olacak şekilde kullanmayı ve ülkeler arasındaki araştırma faaliyetlerinde işbirliğine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Kısaca, başka ülkelerde çalışan bilim insanlarının ve eğitim-öğretim faaliyetlerine katılan öğrencilerin en önemli amacı, entelektüel kapasitelerini artırarak bilgilenmek ve ilgi alanlarını genişletmektir. Bunun yanı sıra, farklı kültürleri, değişik toplumlari, farklı örf ve adetleri görerek deneyim kazanmak ve yabancı bir dil öğrenmek de diğer önemli hedefleri oluşturmaktadır⁴.

Değişim programlarının günümüzdeki en önemli örneklerinden biri, Avrupa Birliği Genel Eğitim

Programı ve bu program içinde faaliyet gösteren değişim programlarıdır. Son on yıllık gelişmelere baktığımızda, Avrupa Birliği Komisyonu'nun faaliyet alanı içinde bulunan ve "Socrates" olarak isimlendirilen genel eğitim programının 1995-1999 ve 2000-2006 yıllarını kapsayan iki aşamalı dönemde faaliyetlerini sürdürmüş ve başarıyla tamamlamış olduğunu görüyoruz. Bu programın yüksek eğitimle ilgili bölümü olan "Erasmus", söz konusu dönemlerde Avrupa'da öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliğindeki en önemli araç olmuştur. Erasmus, hâlihazırda, Avrupa Birliği Komisyonu'nun değişik eğitim ve çalışma programlarını bir çatı altında toplama kararının ardından, 2007 yılından itibaren uygulamaya koyduğu ve 2013 yılına kadar devam edecek olan Hayat Boyu Öğrenim Programı'nın da önemli bir unsuru olamaya devam etmektedir.

Avrupa Birliği üyeleri; Avrupa Birliği'ne aday ülkeler ve Avrupa ekonomik alanı ülkelerini kapsayan Erasmus, yüksek öğretim kurumları arasındaki işbirliğini

¹ Braisted, J. Paul. International Exchange of Students and Scholars, The Hazen Pamphlets, No:8, December 1943, s.6.

² Ibid., s.7

³ Ibid., ss.8,10

⁴ Committee on Educational Interchange Policy. The Goals of Student Exchange, An Analysis of Goals of Programs for Foreign Students, January 1955, ss.4,5.

teşvik ederek öğrenci ve öğretim elemanlarının değişimini sağlamak; akademik hareketliliği desteklemek ve cesaretlendirerek Avrupa Birliği içerisinde yüksek eğitimin kalitesini artırmak ve Avrupa boyutunu güçlendirmek için oluşturulmuştur⁵.

Adını Hollandalı hümanist filozof Rotterdamlı Desiderius Erasmus'tan alan program, esas itibarıyla kısa dönemli (6-10 ay) bir öğrenci ve öğretim elemanı değişim programıdır ve hemen hemen Avrupa'daki bütün üniversiteler ile yüksek teknoloji enstitüleri gibi üniversite dışı kurumları içine almaktadır. Erasmus, faaliyetlerini her üniversitenin Avrupa Komisyonu ile yapacağı "kurumsal sözleşme" çerçevesinde gerçekleştirmektedir. Bu programdan yararlanmak isteyen öğrenci ve öğretim elemanları, doğrudan kendi üniversitelerinin ilgili birimine başvurarak her yıl ülkenin ulusal ajansı tarafından belirlenen ödeneklere talip olmaktadır⁶.

Erasmus programından faydalanan öğrenci ve öğretim elemanlarının sayısı her yıl artmaktadır. 2007-2008 Akademik Yılı verilerine göre, 180 binin üzerinde öğrenci ve 30 binin üzerinde öğretim elemanı bu programdan yararlanarak Avrupa'daki değişik eğitim kurumlarına gitmiştir. Bu hareketlilikten en çok İspanya, Almanya ve Fransa etkilenmiş; öğrenci ve öğretim elemanları en çok İtalya'daki Bologna Üniversitesi'ni tercih etmiştir⁷.

Erasmus programının başarısı, Avrupa'da eğitim alanında yeni oluşumlara da önyak olmuştur. Örneğin, bir "Bilgi Avrupa'sı" oluşturma düşüncesinden yola çıkılarak 1999 yılında kabul edilen Bologna Bildirisi, Avrupa'daki ülkeleri birbirleriyle uyumlu kılacak bir yüksek öğretim sistemi oluşturmaya amaçlamaktadır. Söz konusu sistem ile kolay anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir bir akademik derece-

lendirme sisteminin oluşturulması; derslerin kredilendirilmesiyle ilgili bir yapının kurulması; değişimin artırılması; kalite güvencesi alanında Avrupa'da işbirliğinin teşvik edilmesi ve sonuç olarak bir Avrupa Yüksek Öğretim Alanı'nın oluşturulması hedeflenmektedir⁸.

Avrupa üniversiteleri arasında son derece yaygın olan Erasmus değişim programının çok faydalı olduğuna hiç kuşku yok. Programdan yararlanan öğrenciler başka bir ülkede, farklı bir kültürde, değişik bir üniversitede bir dönem öğrenim görmenin çok yararlı olduğu konusunda hemfikirlerdir. Öğrenciler; programa seçildikleri halde ilk başlarda çekingen davranmalarına ve gitme konusunda zaman zaman tereddüt yaşamalarına rağmen, gidip döndükten sonra çok memnun kaldıklarını ifade etmiştir. Öğrenciler, yurtdışında kaldıkları ortalama 5 aylık süre içinde özellikle farklı bir kültürde yaşamının kendilerine çok değişik geldiğini ve orada buldukları süre içinde kazandıkları deneyim sonucu kendilerine daha fazla güvenmeye başladıklarını, mesleki gelecekleri için de ileriye daha umutla baktıklarını ifade etmiştir. Dolayısıyla, öğrencilerin olumlu görüş ve düşüncelerinin de gösterdiği gibi, değişim programlarının Avrupa'daki en önemli ayağı olan Erasmus programının son derece etkili ve başarılı olduğunu söyleyebiliriz.

Yararlanılan Kaynaklar

- AB Genel Eğitim Programı SOCRATES, AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı.
- Braisted, J. Paul. International Exchange of Students and Scholars, The Hazen Pamphlets, No:8, December 1943.
- Committee on Educational Interchange Policy. The Goals of Student Exchange, An Analysis of Goals of Programs for Foreign Students, January 1955.
- Eğitimde Diyalog, Socrates Bülteni, Sayı 5, Ağustos 2005.
- [Http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/stat/table 108.pdf](http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/stat/table 108.pdf).

⁵ AB Genel Eğitim Programı SOCRATES, AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, s.16.

⁶ Ibid.

⁷ [Http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/stat/table 108.pdf](http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/stat/table 108.pdf).

⁸ Eğitimde Diyalog, Socrates Bülteni, Sayı 5, Ağustos 2005, s.12

Özlem DEFTERLİ
Çankaya Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Matematik-Bilgisayar Bölümü

ERASMUS PROGRAMI KAPSAMINDA AVEIRO-PORTEKİZ'DEN İZLENİMLER

2008-2009 Akademik Yılı "Erasmus Personel Ders Verme Hareketliliği" Programı kapsamında 13-21 Eylül 2009 tarihleri arasında Portekiz'deki Aveiro Üniversitesi'nin Matematik Bölümünü ziyaret ettim. Bu ziyaret süresince çeşitli akademik faaliyetlerin yanında "Numerical Schemes For The Solutions Of Fractional Optimal Control Problems" konusyla ilgili seminerler verdim. Bu seminerlerimle ilgili duyurular Aveiro Üniversitesi'nin web sayfasında yer aldı.

1759'da King Jose I tarafından şehir ilan edilen Aveiro, Portekiz'in kuzey-batı kısmında okyanus kenarında yer almaktadır. Aveiro şehri "Portekiz'in Venedik'i" olarak adlandırılmaktadır. Bunun sebebi, şehrin iç kesimlerine kadar ilerleyen ve Atlantik okyanusunun sularını taşıyan su kanallarının varlığıdır. Bölge; balıkçılığı, el sanatları, su kanalları, tarihi ve kültürel dokusuyla Portekiz'in önemli turistik merkezlerinden birisidir. Şehirdeki tek üniversite olan Aveiro'nun Atlantik okyanusuna 7-8 km uzaklıkta olan büyük ve modern bir kampüsü bulunmaktadır. Üniversitede çeşitli lisans programlarının yanında yüksek lisans ve doktora programları da mevcuttur.

Şu ana kadar Çankaya Üniversitesi Matematik-Bilgisayar Bölümü öğrencilerinden iki öğrencimiz

Erasmus programıyla Aveiro Üniversitesi'nin Matematik Bölümünü ziyaret etmiştir. Bu öğrencilerden Ersin Kızgut, şu anda ODTÜ Matematik Bölümünde master yapmaktadır.

Aveiro Üniversitesi'nin öğrenci ve hocalarının da Çankaya Üniversitesi'ne Erasmus programıyla gelmelerini bekliyoruz. Bu yönde, Türkiye ve Çankaya Üniversitesi'nin tanıtım CD'leri ve broşürlerinin yardımıyla oradaki ziyaretim süresince ülkemiz, üniversitemiz ve bölümümüz ile ilgili bilgiler verdim. Ayrıca, Aveiro Üniversitesi Matematik Bölümü akademik personelini Üniversitemizin 28-31 Temmuz 2010'da düzenleyeceği "3. Nonlinear Science and Complexity (NSC 2010)" isimli uluslararası konferansa davet ettim.

Umarım Aveiro Üniversitesi Matematik Bölümü'ne yapmış olduğum bu ziyaret, bölüm öğrencilerimizi Erasmus programına daha aktif katılmaları yönünde teşvik edecektir.

Çankaya Üniversitesi öğrencilerine ve akademik personeline 2009-2010 Akademik Yılında başarılar dilerim.

28.09.2009

ERASMUS PROGRAMI

Erasmus Programı, yükseköğretim kurumları arasındaki işbirliğini geliştirmeye yönelik bir Avrupa Birliği programıdır. Program, yükseköğretim kurumlarına birbirleri ile kısa süreli öğrenci ve personel değişimi yapabilmeleri ve ortak projeler gerçekleştirebilmeleri için mali destek sağlar. Yükseköğretim kurumları ile çalışma çevreleri arasındaki işbirlikleri de program tarafından desteklenmektedir.

Erasmus Programı, 2007-2013 yılları arası yedi yıllık bir dönemi kapsayan Hayat Boyu Öğrenme Programı'nın bir alt programıdır. Erasmus Programı, Avrupa Birliği program ülkelerindeki yükseköğretim kurumlarının dâhil olabileceği bir programdır.

Avrupa Birliği Program Ülkeleri:

- Avrupa Birliği üyesi ülkeler
- Avrupa Birliği'ne üye olmayıp Avrupa Serbest Ticaret Alanı üyesi İsviçre, Lihtenştayn, Norveç
- Avrupa Birliği'ne üye olmaya aday Türkiye

Erasmus programından faydalanmak isteyen yükseköğretim kurumlarının Avrupa Komisyonu tarafından verilen Erasmus Üniversite Beyannamesi'ne sahip olmaları gerekmektedir. Çankaya Üniversitesi, Mayıs 2004'de Erasmus Üniversite Beyannamesi almıştır. Erasmus programı Üniversitemizde 2004-2005 Akademik Yılı'ndan bu yana sürmektedir. Üniversitemizde Erasmus programı, Uluslararası İlişkiler Ofisi'nin koordinasyonu ile yürütülmektedir. Bütün bölümlerimizde Bölüm Erasmus Koordinatörleri bulunmaktadır.

Erasmus Kurum Koordinatörü	
Uzm. Mehtap Tatar	Uluslararası İlişkiler Ofisi
Bölüm Erasmus Koordinatörleri	
Fen Edebiyat Fakültesi	
Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul Koç	İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü
Yrd. Doç. Dr. Seçil Gergün	Matematik Bilgisayar Bölümü
Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul Koç	Mütercim Tercümanlık Bölümü
Hukuk Fakültesi	
Prof. Dr. Doğan Soyaslan	Hukuk Fakültesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	
Doç. Dr. Filiz Kardam	İktisat Bölümü
Prof. Dr. Hasan Işın Dener	İşletme Bölümü
Yrd. Doç. Dr. Gökhan Akşemsettinoglu	Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü
Araş. Gör. Elif Öznur Kan	Uluslararası Ticaret Bölümü
Mühendislik Mimarlık Fakültesi	
Dr. Gülsün Töreci	Bilgisayar Mühendisliği Bölümü
Araş. Gör. Çağlar Arpali	Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü
Prof. Dr. Ümit Yüceer	Endüstri Mühendisliği Bölümü
Yrd. Doç. Dr. Çiğdem Gökhan	İç Mimarlık Bölümü
Meslek Yüksek Okulu	
Dr. Murat Kadir Altıntaş	Uluslararası Ticaret Yönetimi Bölümü

Çankaya Üniversitesi'nde, Erasmus programı kapsamında Öğrenci Öğrenim Hareketliliği ve Personel Hareketliliği faaliyetleri de sürdürülmektedir.

Erasmus Öğrenci Öğrenim Hareketliliği

Genel Bilgiler	
Yararlanıcılar	Erasmus Üniversite Beyannamesi sahibi yükseköğretim kurumlarına kayıtlı, en az bir dönem öğretim görmüş öğrenciler
Faaliyetin İçeriği	Öğrencinin kendi bölümünün anlaşmalı olduğu yüksek öğretim kurumlarında ders alır.
Faaliyetin Süresi	1 veya 2 dönem
Mali Destek	Gidilen ülkeye göre değişen hibe şeklinde ödeme Erasmus dönemi başlamadan hibenin %80'i, Erasmus dönemi sona erince kalan hibe ödenir.
Başvuru Şekli	Bireysel - yükseköğretim kurumlarına
Başvuru Dönemi	Kurum tarafından ilan edilen, yükseköğretim kurumunun ana sayfasında ve panolarında ilan edilen başvuru tarihinde başvuru yapılır.

2009/2010 Akademik Yılı Öğrenim Hareketliliği Faaliyeti için Genel Kriterler	
•	Lisans öğrencileri için asgari 2.00 / 4.00 not ortalaması
•	Yüksek lisans ve doktora öğrencileri için asgari 2.50 / 4.00 not ortalaması
•	Başvuran öğrencilerin başarı notu hesaplanırken akademik ortalamalarının %50'si, yabancı dil bilgilerinin %50'si alınır ve en yüksek puanlı öğrenciler seçilerek tercihlerine göre yerleştirilir

Kategori	Ülkeler	Aylık Hibe Miktarı
I	Bulgaristan, Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Polonya, Romanya, Türkiye	300 €
II	Slovenya, Slovak Cumhuriyeti, Çek Cumhuriyeti, Portekiz, Yunanistan, Malta, Güney Kıbrıs Rum Kesimi	400 €
III	Belçika, Almanya, İspanya, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya, Finlandiya, İsveç	500 €
IV	Fransa, Danimarka, İrlanda, İngiltere (Birleşik Krallık)	600 €

Akademik Durum, Ders Kaydı ve Akademik Ücretler	
Erasmus Dönemi'nde Kayıt	Öğrenciler kendi yükseköğretim kurumlarına kayıtlarını yaptırırlar. Gidilen kuruma herhangi bir kayıt veya harç ücreti ödenmezler.
Erasmus Döneminde Ders Kaydı	Öğrenci Erasmus dönemine başlamadan hazırlanan Öğrenim Anlaşması ile öğrencinin gideceği kurumda alacağı dersler belirlenir.
Erasmus Döneminde Alınan Derslerin Tanınırlığı	Öğrenim Anlaşması ile güvence altına alınır.
Erasmus Döneminde Ders Yüğü	1 dönem için 30, 1 yıl için 60 AKTS kredisi

Erasmus Programı ve Bologna Süreci

Bologna Süreci, Bilgi Avrupası'nı oluşturmak üzere Avrupa coğrafyasındaki ülkelerin birbirleri ile uyumlu olduğu bir yükseköğretim sistemi oluşturmayı hedef alır. Erasmus programı kapsamında gerçekleşen hareketlilik faaliyetleri de hedeflenen yükseköğretim sisteminin kurulmasını gerektirir.

- AKTS'de olduğu gibi kredili bir sistem kurulması
- Öğrenci, öğretim elemanları, araştırmacı ve idari personelin serbest dolaşımını kısıtlayan unsurları ortadan kaldırarak hareketliliğin artırılması
- Yükseköğretimde bulunması gereken Avrupalılık bilincinin artırılması

Erasmus programı Bologna sürecinin temel önceliklerinden biridir.

Erasmus programı, ders kredilendirme sistemi olarak Avrupa Kredi Transfer Sistemi - AKTS'yi kullanmaktadır. Bu sayede öğrencilerin gittikleri yükseköğretim kurumunda geçirdikleri zamanın ve harcadıkları emeğin, kendi yükseköğretim kurumlarında tamamen tanınması amaçlanmaktadır. Erasmus dönemi sonrasında akademik tanınırlık sağlanırken ders isimlerinin ve içeriklerinin bire bir aynı olması beklenmez. Bu noktada, ders içeriklerinin yüksek düzeyde benzeşmesi yeterlidir. Yükseköğretim kurumları, Erasmus Üniversite Beyanamesi başvurusu sırasında Öğrenim Anlaşması'nda yer alan derslerin tanınacağı taahhüt etmiştir.

Erasmus Öğrenim Hareketliliği Süreci

- Başvuru ve Yerleştirme
  - Yerleştirilen öğrencilerin Uluslararası İlişkiler Ofisi tarafından bilgilendirilmesi
  - Gidilecek üniversiteye yapılacak başvuru için gerekli evraklarının tamamlanması ve Uluslararası İlişkiler Ofisi aracılığı ile gönderilmesi
  - Erasmus öğrencilerinin Ulusal Ajans tarafından istenilen belgeleri doldurması ve Uluslararası İlişkiler Ofisi'ne teslimi
  - Pasaport işlemleri
    - Harçsız pasaport alımı
  - Vize işlemleri
    - Gidilecek üniversiteden davet mektubu temini
    - Uluslararası İlişkiler Ofisi'nden Vize Alımı Kolaylaştırma yazısı temini
  - Kalacak yer ayarlaması
    - Yurt başvurunda bulunmak
  - Öğrenim Anlaşması'nın hazırlanması
    - Gidilecek yükseköğretim kurumundaki ders bilgilerinin temini
  - Hibe ödemesi
    - Sözleşme imzalanması
  - Bilet Alımı
    - Gidiş-Dönüş günlerinin kesinleşmesi
    - Vizenin alınmış olması
  - Uluslararası İlişkiler Ofisi tarafından düzenlenen bilgilendirme ve hazırlık etkinliklerine katılmak
    - Oryantasyon Toplantısı
      - Yurt dışında yaşamaya hazır olmak
        - Dil yetkinliği
        - Gidilen ülke hakkında bilgili olmak
          - Genel Bilgiler
          - Kültürel farklılıklar
      - Çıkabilecek sorunları ön görmek ve bunlara karşı hazırlıklı olmak
      - Kültürlerarası öğrenmeye açık olmak
    - Eski Erasmus öğrencileri ile deneyim paylaşımı buluşmaları
    - Erasmus eğlenceleri
- Gidiş
  - Gidilecek ülkeye, şehre ve konaklanacak yere ulaşım
- Yerleşme
  - Yurda veya eve yerleşme
  - Yurt-Ev arkadaşları ile uyum sağlamak
- Ders Seçimi
  - Öğrenim Anlaşması'nda değişiklikler yapmak
- Derslere Katılım
- Ders yükümlülüklerini yerine getirmek
- Dönem sonunda tamamlanması gereken belgelerin temini
  - Not çizelgesi
  - Katılım Sertifikası
- Dönüş
- Dönüş sonrasında tamamlanması gereken belgelerin hazırlanması ve Uluslararası İlişkiler Ofisi'ne teslimi
- Not çizelgesinin Bölüm Erasmus Koordinatörü'ne ulaştırılması
- Erasmus dönemine akademik tanınırlık sağlanması
- Kalan hibe ödemesinin yapılması

Erasmus Personel Hareketliliği

Yararlanıcılar	Erasmus Üniversite Beyannamesi sahibi yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları ile yönetici kadro ve idari personel
Faaliyetin İçeriği	Öğretim elemanları bölümlerinin anlaşmalı olduğu kurumlarda ders verirler veya eğitim alırlar. Yönetici kadro ve idari personel de eğitim alma faaliyetinden faydalanabilir.
Faaliyetin Süresi	5 saat – 6 hafta
Mali Destek	Gidilen ülkeye göre değişen, harcırah ve seyahat giderleri
Başvuru Şekli	Bireysel- yükseköğretim kurumlarına
Başvuru Dönemi	Kurum tarafından ilan edilen, yükseköğretim kurumunun ana sayfasında ve panolarında ilan edilen başvuru tarihinde başvuru yapılır.

Erasmus İkili Anlaşmaları

Çankaya Üniversitesi'nin 14 Avrupa Birliği Program Ülkesi'ndeki 29 yükseköğretim kurumu ile öğrenci öğrenim hareketliliği ve personel hareketliliği anlaşması bulunmaktadır. Erasmus programı çerçevesinde işbirliği yapılan üniversitelerin isimleri, ülkeleri ve anlaşmanın kapsadığı bölümler aşağıda listelenmiştir:

Sayı	Üniversite	Anlaşmada Geçen Alan Adı	Fakülte	Ülke
1	Greifswald Ernst Moritz Arndt Üniversitesi	Elektronik-Fizik	MMF	Almanya
2	Bauhaus Weimar Üniversitesi	İç Mimarlık	MMF	Almanya
3	Bologna Üniversitesi	İç Mimarlık	MMF	İtalya
4	Viyana Teknik Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği	MMF	Avusturya
5	Hame Politeknik Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği	MMF	Finlandiya
6	Extremadura Üniversitesi	Elektronik Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği	MMF	İspanya
7	Vilnius Gediminas Teknik Üniversitesi	Elektronik ve Haberleşme	MMF	Litvanya
8	Porto Politeknik Enstitüsü	Elektrik Mühendisliği (Öğrenci Değişimi), Matematik- Bilgisayar (Öğretim Elemanı Değişimi)	MMF	Portekiz
9	Timişoara Politeknik Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği, Elektronik, Endüstri Mühendisliği,	MMF	Romanya
10	Craiova Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Elektronik, Ekonomi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Matematik Bilgisayar, Çeviri	MMF İİBF FEF	Romanya
11	Valencia Üniversitesi	Elektronik Mühendisliği, Enformatik-Bilgisayar Bilimi, Matematik, Çeviri, Modern Diller	MMF FEF	İspanya
12	Bremen Üniversitesi	Siyaset Bilimi	İİBF	Almanya
13	Neu-Ulm Uygulamalı Bilimler Enstitüsü	İşletme, Uluslararası Ticaret	İİBF	Almanya

14	Viyana BFI Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	İşletme	İİBF	Avusturya
15	Louis Pasteur Üniversitesi	Ekonomi	İİBF	Fransa
16	Avans Üniversitesi	İşletme Bölümü	İİBF	Hollanda
17	Londra Metropolitan Üniversitesi	İşletme	İİBF	İngiltere
18	Salamanca Üniversitesi	Siyaset Bilimi Matematik Bilgisayar	İİBF FEF	İspanya
19	Molise Üniversitesi	İşletme	İİBF	İtalya
20	Varşova Uluslararası Ticaret ve Finansman Yüksekokulu	Ekonomi, İş İdaresi ve İşletme	İİBF	Polonya
21	Minho Üniversitesi	Ekonomi	İİBF	Portekiz
22	Timișoara Batı Üniversitesi	İktisat, Matematik, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	İİBF FEF	Romanya
23	GEA Koleji	Uluslararası Ticaret, İşletme	İİBF	Slovenya
24	Aarhus Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Matematik	FEF	Danimarka
25	La Rochelle Üniversitesi	Matematik	FEF	Fransa
26	Oulu Üniversitesi	İngilizce Çalışmaları	FEF	Finlandiya
27	Nicolaus Copernicus Üniversitesi	İngilizce Çalışmaları	FEF	Polonya
28	Averio Üniversitesi	Matematik	FEF	Portekiz
29	Vaasan Üniversitesi	İngilizce Çalışmaları	FEF	Finlandiya

Hareketlilik Sayıları

Erasmus ikili anlaşmalarımız çerçevesinde 2008-2009 Akademik Yılında üniversitemizden

- 15 öğrenci Erasmus Öğrenim Hareketliliği,
- 2 öğretim görevlisi Erasmus Ders Verme Hareketliliği gerçekleştirmiştir.

2008-2009 Akademik Yılı Güz Dönemi'nde Erasmus Programı kapsamında üniversitemizde

- İktisat Bölümü'nde İngiltere'den 1 öğrenci
- İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Polonya'dan 4 öğrenci
- Siyaset Bilimi Bölümü'nde Almanya'dan 1 öğrenci
- Toplam 6 Erasmus öğrencisi öğrenim görmüştür.

2008-2009 Akademik Yılı Bahar Dönemi'nde

- İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Polonya'dan bir öğretim elemanı
Ders Verme Hareketliliği kapsamında 1 haftalık değişim gerçekleştirmiştir.

2008-2009 Akademik Yılı Bahar Dönemi'nde

- Uluslararası İlişkiler Ofisi'nde Slovenya ve Polonya'dan 2 Erasmus Ofisi çalışanı
Ders Alma Hareketliliği kapsamında 1'er haftalık değişim gerçekleştirmiştir.

Hareketlilik Sayıları Yıllara Göre Dağılım

Giden Öğrenci									
2004-2005		2005-2006		2006-2007		2007-2008		2008-2009	
Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
5	4	8	11	16	7	9	7	12	3
Toplam	9	19		23		16		15	

Giden Akademik Personel									
2004-2005		2005-2006		2006-2007		2007-2008		2008-2009	
Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
-	4	-	4	-	-	-	1	2	-
Toplam	4	4		-		1		2	

Gelen Öğrenci									
2004-2005		2005-2006		2006-2007		2007-2008		2008-2009	
Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
-	1	2	4	-	1	1	-	4	2
Toplam	1	6		1		1		6	

Ders Verme Hareketliliği Gelen Öğretim Görevlisi									
2004-2005		2005-2006		2006-2007		2007-2008		2008-2009	
Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
-	-	-	-	-	-	1	1	-	1
Toplam	-	-		-		2		1	

Ders Alma Hareketliliği Gelen İdari Görevlisi								
Program Hayat boyu Öğrenme Programı (2007-2013) ile başlamıştır.					2007-2008		2008-2009	
					Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
					-	-	2	-
Toplam					-		2	

Erasmus Programı Çerçevesinde Sunulan Hizmetler

Çankaya Üniversitesi, yüksek kalitede değişim gerçekleştirmeyi hedef almaktadır.

Kurumumuza Gelen Erasmus Öğrenci ve Personeline aşağıda belirtilen konularda yardımcı olunmaktadır.	Kurumumuzdan Giden Erasmus Öğrenci ve Personeline aşağıda belirtilen konularda yardımcı olunmaktadır.
<ul style="list-style-type: none"> • Karşılama ve Yönlendirme Hizmetleri • Barınma imkânları • Danışma hizmetleri • Akademik yol göstericilik • Diğer kurumlarda öğrenim imkânları üzerine bilgi • Türkçe öğretimi • Sigorta • Oryantasyon Programı • Kaynaştırma Etkinlikleri • Geziler • Eğlenceler	<ul style="list-style-type: none"> • Yönlendirme Hizmetleri • Vize • Barınma imkânları • Danışma hizmetleri • Akademik yol göstericilik • Diğer kurumlarda öğrenim imkânları üzerine bilgi • Dil eğitimi • Sosyal ve Kültürel etkinlikler • Sigorta • Bilgilendirme Toplantıları • Bilgilendirme E-postaları • Kaynaştırma Etkinlikleri • Oryantasyon Programı • Eğlenceler

Uzm. Mehtap TATAR
Erasmus Kurum Koordinatörü
Uluslararası İlişkiler Ofisi Koordinatörü

YOLA ÇIKMADAN ÖNCE

Korkular, Kaygılar, Beklentiler

- "Daha ılımlı, hoşgörülü ve olumlu bir insan olmak istiyorum. Etrafımda bazen benim dilimi hiç bilmeyen insanların olması, yani benim farklı olacağım bir ortamı istiyorum. Yepyeni ve güçlü arkadaşlıklar istiyorum. Bana ülkem ve inançlarım hakkında sorular sorulmasını istiyorum. İnsanlara kendi kültürüm, ülkem ve kişiliğim hakkında bilgi vermek istiyorum. Avrupa'yı kendim tanımak istiyorum." (Ahmet Bütün, Mütercim Tercümanlık Bölümü, 2007-2008 Bahar Dönemi, Valencia Üniversitesi, İspanya)
- "Gidiş günü yaklaştıkça hem o günün hiç gelmesini istiyorum hem biran önce oraları görmek istiyorum. Diyorum ya, her şey çok garip geliyor." (Ayşegül Özkaya, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, 2007-2008 Bahar Dönemi, HAMK Üniversitesi, Finlandiya)
- "Kendi ayaklarım üzerinde durmayı öğrenmemin zamanı geldiğini düşünüyorum. Bu program sayesinde bir başlangıç yapacağımı düşünüyorum. Ancak korkularım olmadığını söyleyemem. Farklı bir ülke, farklı insanlar, farklı yaşayışlar... Bunlar beni biraz ürkütüyor; ama bunları da kolayca atlabileceğimi biliyorum..." (Can Ünal, Bilgisayar Mühendis-

liği Bölümü, 2007-2008 Bahar Dönemi, HAMK Üniversitesi, Finlandiya)

- "Karışık duygular içindeyim. Gideceğim için çok heyecanlıyım, sanki oraya gittiğimde yeni bir hayat başlayacakmış gibi bir his var içimde. Sanki bu halimi burada bırakıp döndüğümde başka bir insan olarak geleceğimi hissediyorum. Ailemden uzun vadede ilk kez ayrılıyorum. Onları çok özleyeceğim biliyorum, çok arayacağımı da... Ancak biliyorum ki tek başıma, kendi ayaklarım üzerinde durmayı başarabilmek benim hayata karşı kazandığım bir zafer olacak [...] Tek korkum, şu an İngilizcemden yana. Geliştirip gelirim diye umuyorum." (Ebru Gündede, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, 2007-2008 Bahar Dönemi, HAMK Üniversitesi, Finlandiya)
- "Başka bir kültürü uzun süreli ve çok yakından izleme fırsatı mutlaka dünya görüşümün kapsamını genişletecektir. Orada yalnız başıma her şeyle bizzat kendimin uğraşacağı gerçeği ise mutlaka kişiliğime ve hayat deneyimime yansıtacaktır." (Evrin Işık, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, 2007-2008 Bahar Dönemi, Valencia Üniversitesi, İspanya)
- "Hiç görmediğiniz dilini bilmediğiniz uzak bir ülkeye tek başına gidecek olmak, ister istemez insa-

nı ürkütüyor.” (İrem Çetin, Matematik Bilgisayar Bölümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Aarhus Üniversitesi, Danimarka)

Erasmus Öğrencisi Olmak

Sorunlar Olabilir ve Aşılır!

• “ Dersler başladığında bir sorunumuz daha vardı: Dersler Portekizceydi; fakat biz bu durumu zaten gitmeden önce biliyorduk. Okul bize ayrıca Portekizce dersi de veriyordu; ancak geleceğimiz seviye, dersleri anlamak için yeterli olmayacaktı. Ders aldığımız hocalarımız bize çok yardımcı oldu ve kimi zaman İngilizce ders anlattı. Sınav, sunum, proje vb. faaliyetleri İngilizce hazırlayabilme imkânı gibi bazı kolaylıklar sağladılar.” (Ayşe Eda Murat, İktisat Bölümü, 2006-2007 Güz Dönemi, Minho Üniversitesi, Portekiz)

• “Portekiz’de prosedürler çok yavaş işliyor ve düzeni oturtma biraz zaman alıyor; fakat insanları bir o kadar yardımsever ve size her konuda yardım ediyor. [...] Ben Portekiz’e gitmeden önce kafamda her şeyin daha kolay hallolacağını hayal etmiştim. Bu da benim hayal kırıklığım oldu; çünkü gittiğimiz ilk hafta biraz sıkıntı yaşadık. Gerek kalacak yer bulma gerek yemek alışkanlıklarını oturtma (nerede güzel yemeği, daha ucuza yiyebiliriz), ev alışverişini gerçekleştirme (evde kalacağımız için evde düzeni ilk baştan kurmak zorundaydık; zira evimizde hiçbir şey yoktu), ulaşım sorunu (nereye nasıl gideriz) ve iletişim sorunu (Türkiye’ye ailemize nasıl telefon ederiz ya da internete nasıl bağlanacağız) gibi sorunlarımız oldu. İşte ben orada geçirilen bu ilk haftayı aslında kırılma noktası olarak adlandırmak istiyorum. Sabrınız gerçekten sınanıyor.” (Ceren Aksoy, İktisat Bölümü, 2006-2007 Güz Dönemi, Minho Üniversitesi, Portekiz)

• “Münih aktarmalı uçakla Varşova’ya inmiştim artık. Havaalanı’nda beni okuldan görevli birileri karşılayacaktı; fakat kimse yoktu. Bu probleme hiç aldırmadan elimde olan adresle okulun Erasmus ofisini bulmaya koyuldum. Çok fazla sürmeden bulmuştum. Kapıdan içeri girdiğimde Varşova’da yaşayacağım en kötü olayı yaşayacağımın farkında bile değildim. Beni odada karşılayan Erasmus koordinatörüm Karolina bana kahve ikram etti. Yolculuğumun çok iyi geçtiğini söyledim. Daha önce ev bulana kadar hem bana yardımcı olacaklarını hem okulun yurdunda kalma imkânı tanıyacaklarını söylemişti. Yeni alınan kararlar doğrultusunda öğrencilerin kalacak yeri için herhangi bir çalışmada bulunmayacaklarını ve bunu tek başıma halletmem gerektiğini söyledi. Başımdan aşağıya kaynar sular dökülmüştü. Daha önce hiç yaşamadığım, görmediğim ve dilini konuşmadığım bir yerde yapayalnız kalmıştım. En çok yardım etmesi gereken insanlar beni kendi başıma bırakmıştı. Yapacak hiçbir şey yoktu. İlk işim hostel bulmak olmalıydı.” (Burak Aydemir, İktisat Bölümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Varşova Uluslararası Ticaret ve Finans Yüksek Okulu, Polonya)

• “Gecenin bir yarısı Kopenhag Havaalanı’ndaydım ve bana yardım edeceklerini söyleyen kişiler çok acil gitmem gerekiyor diyerek beni bırakmıştı. Ha-

vaalanı neredeyse bomboştu ve binada sadece temizlik görevlileri ve yolcular vardı. Tren biletleri hava alanındaki makinelerden alınıyormuş, orada yaşlı bir amcadan öğrendim bunu. [...] Ben nasıl haledeceğim, diye duaya başlamıştım. [...] Orada çalışan bir temizlik görevlisi şaşkın halimi fark etmiş olacak ki yardıma geldi. [...] Sonuç olarak biletimizi aldık ve nereden nereye gideceğimizi öğrendik. O kadar mutluydum ki ben bir şeyi başardım.” (İrem Çetin, Matematik Bilgisayar Bölümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Aarhus Üniversitesi, Danimarka)

Olanaklar, Farklı Deneyimler, Kazanımlar

- “Gittiğimiz okula birçok ülkeden Erasmus öğrencisi gelmişti. Okulun çeşitli organizasyonlarında bir araya gelerek kaynaşma imkânı ve dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen insanlarla tanışma fırsatımız oldu. Çok farklı kültürler tanıyıp dilimizi geliştirdik.” (Ayşe Eda Murat, İktisat Bölümü, 2006-2007 Güz Dönemi, Minho Üniversitesi, Portekiz)
- “İlk başta evimize yabancı ev arkadaşları geldi (bir İtalyan ve Alman). Onlarla evi paylaşmak belki de en büyük deneyimdi bizim için. Sürekli İngilizce, biraz da Portekizce konuşuluyordu ve var olan kültür paylaşımı çok büyüktü...(Ceren Aksoy, İktisat Bölümü, 2006-2007 Güz Dönemi, Minho Üniversitesi, Portekiz)
- “Turistik bir şehir olan Torun, Gotik bir Orta Çağ şehri. Aştığımız tarzdaki binaların çok dışında mimarisi. Şehrin kıyısından harika Vistula nehri geçer. Bu şehirde kendinizi adeta bir peri masalında hissediyorsunuz. Polonya güzel bir tren ağına sahip, diğer şehirlere hatta çevre ülkelere trenle gitmek mümkün. Erasmus döneminde birkaç Avrupa ülkesine gitme imkânı da buldum.” (Mustafa Soysal, İn-

giliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, 2007-2008 Bahar Dönemi, Nicolaus Copernicus Üniversitesi, Polonya)

- “Yaşadıkça daha iyi anlamaya başlamıştım, buradaki yaşam gerçekten farklıydı. İnsanlar kendi işlerini gerçekten çok iyi yapıyor, çalışma zamanında gerçekten çok iyi çalışıyor, eğlenme zamanı geldiğinde de sınırsız, doyusuya eğleniyordu. Bırakın anne babayı, bütün öğrenciler okul zamanının dışında ailelerine daha az yük olmak için çalışıyor. [...] Burada daha farklı bir özgürlük ortamı vardı. Toplumun baskısını hissetmiyordum üzerimde. İnsanlar kendilerine vazife olmayan şeylere, başkalarının hayatına karışmıyordu.” (Burak Aydemir, İktisat Bölümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Varşova Uluslararası Ticaret ve Finans Yüksek Okulu, Polonya)
- “Erasmus benim için eğitim hayatımın en harika dönemini Avrupa'nın dört bir yanından gelen arkadaşlarla geçirmek; dil, din ve ırk ayrımı gözetmeden farklı kültürleri keşfetmenin verdiği tarif edilemez heyecanı tatmak; yeni yerler farklı ülkeler görebilmektir. Tek başıma gittiğim yabancı bir ülkede kendi ayaklarımın üzerinde durabildiğimi görmenin getirdiği özgüven tartışılmazdı. Bu rüyanın her anını doya doya, dolu dolu yaşayabilme hevesinin getirdiği çabalar zamanın önemini ve nasıl planlanabileceğini bana öğretti.” (Bilge Türkün, Endüstri Mühendisliği Bölümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Timişoara Politeknik Üniversitesi, Romanya)
- “Ben değiştim diyebiliyorum; çünkü orada benim olan hiçbir şey yoktu. Her şey belirsizdi. Arkasına saklanabileceğim bir geçmişim ya da köklü ilişkilerim yoktu. Gelişmek ve değişmek için sağlanan en uygun zemindi orası. Erasmus, bize özgür, cesur ve ön yargılarından arınmış birer kimlik hediye etti.” (Gizem Şimşeksoy, Mütercim Tercümanlık Bö-

lümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Valencia Üniversitesi, İspanya)

• “[...] part-time iş olanakları yaygın olduğu için bu işlerde de çalışabilirsiniz veya staj imkânınız olursa staj yapabilirsiniz. Ben Hannover Eyalet Parlamentosu’nda Almanya’nın siyasi yapısını ve partilerin sistemlerini kısa süreli de olsa inceledim ve komisyon çalışmalarının nasıl yürütüldüğüne dair çalışma fırsatı buldum.” (Perçem Soydemir, Uluslararası İlişkiler Bölümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Bremen Üniversitesi, Almanya)

• “Öncelikle yurt dışında bulunmanın dil açısından muazzam bir yararı var. Çekingen insanlar için, derdini anlatmak zorunda kaldıklarından bu çekingenliklerini atmalarına büyük katkı sağlıyor. Yabancı öğrencilerle dilinizi pratik yaparak ilerletiyor, beraberinde yeni kelimeler öğreniyor, kullanmadığınız kalıpları kullanabiliyorsunuz. Bunun yanında ikinci bir dil öğrenme şansınız oluyor. Gittiğiniz ülkenin dilini öğreten, Erasmus öğrencileri için yapılan programlar, verilen kurslar oluyor.” (Selma Duman, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Viyana Teknoloji Üniversitesi, Avusturya)

Sonuç Olarak

• “[...] orada alamadığım bazı derslerden dolayı okulumu yarım dönem uzatmak zorunda kaldım; fakat oraya zaten bu durumu bilerek gitmiştim. Bu durum benim için bir dezavantaj olmadı; çünkü oraya giderek kazandıklarım buna değdi diye düşünüyorum. Böyle bir fırsatın karşıma çıkmış olmasından dolayı kendimi şanslı hissediyorum.” (Ayşe Eda Murat, İktisat Bölümü, 2006-2007 Güz Dönemi, Minho Üniversitesi, Portekiz)

• “Benim Erasmusumun tek kötü tarafı bitmesiydi. En zor kısmı, alıştığım çevreden kopup 5 ay boyunca sevincimi, üzüntümü, yemeğimi ve yaşadığım yeri paylaştığım, birlikte çok eğlendiğim insanlara hoşça kal demekti.” (Bilge Türkün, Endüstri Mühendisliği Bölümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Timişoara Politeknik Üniversitesi, Romanya)

• “Geriye baktığımda, kısa bir dönem de olsa, Avrupa’daki eğitim tecrübesini yaşamış, birçok ülkeden sayısız arkadaş edinmiş bulunmaktayım. Yaşanan çok güzel anılar, mutluluklar belki de hiçbir zaman zihnimden silinmeyecek. Artık Avrupa yaşamı ve insanları konusunda daha farklı düşünüp onları ve bizleri yaşayan biri olarak daha farklı karşılayabiliyorum. [...] Diyeceğim şu ki Erasmus yaşamı kesinlikle benim için müthiş bir tecrübe oldu. Birçok Avrupalı insanla beraber okumak ve yaşamak, gezmek, görmek bana birçok şey katmakla birlikte ifade edemeyeceğim derecede de beni eğitti ve geliştirdi.” (Burak Aydemir, İktisat Bölümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Varşova Uluslararası Ticaret ve Finans Yüksek Okulu, Polonya)

• “... Erasmus hayatının bir insanın başına gelebilecek en güzel şeylerden biri olduğunu söyleyebilirim. Birçok ülkeden arkadaşınızın olması, onların kültürlerini, yaşam tarzlarını tanımak, yabancı dillerinizin gelişmesi, sadece gidilen ülkenin değil; diğer komşu ülkelerin olağanüstü şehirlerini gezebilmek, Avrupa ülkelerindeki üniversite hayatını görmek ve bütün bunlar hakkında yeni bir bakış açısına sahip olmak sadece ilk akla gelen avantajlarından bu programın.” (Esin Karabacakoğlu, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Viyana Teknoloji Üniversitesi, Avusturya)

• “... Eğer böyle bir fırsatı varsa kimse kaçırmamasın. Şimdi düşünüyorum da tekrar gitme gibi bir şansım olsaydı, bu sefer başta duyduğum hiçbir korku olmazdı. İstedikten sonra her şey başarılabilir” (İrem Çetin, Matematik Bilgisayar Bölümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Aarhus Üniversitesi, Danimarka)

• “Yeni insanlar, yeni bir dil, yeni okul, yeni dersler, yeni eğlenceler, yeni ülkeler, yeni tatlar... İşte Erasmus bu! Hayat boyu Erasmus, diyorum.” (Selma Duman, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, 2008-2009 Bahar Dönemi, Viyana Teknoloji Üniversitesi, Avusturya)

Prof. Dr. Alaeddin TİLEYLİOĞLU
Çankaya Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı

HER İYİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİ AİDİYETİNİ SAĞLAMAK ZORUNDADIR

Çankaya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Alaeddin Tileylioğlu ile özel yaşamından, akademik kariyerine, üniversite-sanayi işbirliğinden, Üniversitemizin yeni yerleşkesine kadar birçok konuda keyifli bir söyleşi gerçekleştirdik.

Sayın Hocam, öncelikle bize kendinizden bahseder misiniz?

2 Nisan 1942 tarihinde Antakya'da doğmuşum. Antakya, çok özellikli bir kent bilindiği gibi. Özelliği de birden fazla etnik ve dinsel kimliği barındıran ve yüzyıllardır bu insanların aynı coğrafi alanda birlikte barış ve dostluk içinde yaşantılarını sürdürdüğü bir kent olması. Roma İmparatorluğu döneminden bu yana, tarihi kent yapısı içinde, barındırdığı halkların kardeşçe yaşamasını sağlayan bir kent. Orada doğmuş olmaktan dolayı büyük gurur ve onur duyuyorum ve kendimi şanslı addediyorum. Böyle bir ortamda yetişmenin çocukları bile olgunlaştırdığını ve onlara özellikle insan sevgisini aşıladığına inanıyorum. Bize ilk öğretilen şey, insanların dil, din ve etnik orijinine göre yargılanmaması ve tüm insanlara eşit bireyler olarak yaklaşılması ve iletişim kurulması gerektiği idi. Bunu hep düstur edindim.

Liseyi Antakya'da bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde okudum. İktisat

Fakültesi'nde okurken, daha fazla okumak ve daha çok öğrenme hevesim ağır bastığı için, ilk defa o tarihlerde açılan İşletme Yüksek Lisans programına kaydoldum. Oraya devam ederken de Milli Eğitim Bakanlığı'nın açtığı bir sınava girerek başarılı oldum ve İngiltere'de doktora yapma fırsatı buldum. Evliyim iki oğlum var. Biri, Amerika Birleşik Devletleri'nin California Eyaleti'nde UCLA Üniversitesi'nde Deprem Mühendisliği dalında doktorasını bitirdi. Diğer oğlum ise işletmeci, benimle aynı meslekten, şu anda İstanbul'da bir özel kurumda çalışıyor. Eşim, emekli. Aşağı yukarı otuz senedir Ankara'da ikamet ediyoruz. Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nden emekli olduktan sonra da şu anda büyük bir gururla Çankaya Üniversitesi'ndeyim.

Biraz da akademik kariyeriniz hakkında bilgi verir misiniz?

Elbette. Biraz önce de değindiğim gibi, akademisyen olmaktan çok mutluyum. Babamın Antakya'da çok ciddi bir ticari işi vardı ve bana devretmek isti-

yordu. Üniversiteyi bitirdikten sonra oturup konuştuk, kendisine hayalimdeki mesleğin bir üniversitede öğretim üyeliği olduğunu söyledim. Bunun üzerine de Milli Eğitim Bakanlığı'nın açtığı sınava girerek İngiltere'de burslu doktora eğitimine gittim. Lancaster Üniversitesi'nde iktisat doktorası yaptım. Doktoramı yaparken bir ara İskoçya Plânlama Dairesi'nde, Yeni Şehirleri Plânlama Ünitesi'nde araştırmacı olarak çalıştım. Bir grup genç araştırmacı ile farklı konuları çalışıp, tartışıp daha sonra yeni kurulan şehirlerde hangi sanayilerin veya ticari alanların kurulmasının uygun olacağı konusunda araştırmalar yapıyorduk. Burada çalışmak, bana deneyim kazandırdı ve özellikle takım çalışmasını öğretti. Bana üniversite dışındaki iş hayatını çok erken tanıttı ve bu yönde gelişmemi de sağladı. Bu iş hayatı, ilk defa, üniversitedeki akademik çalışmaların, sosyal hayatla, sanayiyle, ticaretle ve finans kurumlarıyla birçok konuda ilişkilendirilebileceğini öğretti. Bu iş, çalışma hayatımın geri kalan dönemlerinde; yani akademik kariyerim açısından çok büyük bir rehber oldu bana. Özellikle, akademisyenlik süresince, sanayiyle çok yakından ilgilendim ve işbirliği içinde çalıştım, proje ve danışmanlıklar yaptım. Kendim için ciddi deneyimlerim oldu. Öğrencilerimle paylaştığım çok önemli deneyimler edindim. Bunlardan söz etmek gerekirse, bir akademisyenin ya da üniversitenin yaptığı araştırma/geliştirme çalışmalarından, sanayinin mutlaka yararlandırılması gerektiğini öğrendim. Bunun dışında, sanayide şirketlerin içinde ne yapılıp ne yapılmadığını gözlemleyerek elde ettiğim bilgi ve deneyimi, yönettiğim birçok proje ve tezle birleştirdim; yani şirketler için faydalı bir hale getirmeye uğraştım. Her iki tarafın da bu süreçten çok ciddi yararlar sağlayacağına hep inandım.

Doktoramı bitirdikten sonra, ilk işim Ege Üniversitesi'ndeydi. Ege Üniversitesi'nde takriben üç yıl görev yaptıktan sonra, ODTÜ'ye 1980 yılında geldim ve 2009 yılına kadar burada kaldım; ancak bu süre, yurt dışı görevlerle zaman zaman bölündü. Bir ara Ürdün'de, Yarmouk Üniversitesi'nin kuruluş aşamasında görev aldım ve orada hocalık yaptım. Amerika Birleşik Devletleri'nde Texas Tech. Üniversitesi'nde ve İngiltere'de mezun olduğum üniversitede hocalık yaptım.

ODTÜ'de çalışırken çeşitli yöneticilik görevlerim oldu. İşletme Bölümü Bölüm Başkanlığı'nı yürüttüm. ODTÜ Sürekli Eğitim Merkezi'nin kurucularından biriyim 1991 yılında. Daha sonraları Üniversite Senatosu ve Üniversite Yönetim Kurulu Üyeliğine kadar çeşitli kurullarda görev aldım. Avrupa Çalışmaları Merkezi'nin beş yıl kadar başkan yardımcılığını yaptım. Avrupa Birliği'ne giriş sürecindeki araştırmaların çok ciddi olarak yapıldığı bir merkezdir orası. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne onurlu bir şekilde girmesi için çalışmalar ve araştırmaların yapıldığı merkezde, arkadaşlarımızla Türkiye'de ve birçok Avrupa ülkesinde konferanslarla ülkemizin savunduğu tezleri desteklemeye çalıştık. Ayrıca son beş yıldır ODTÜ Girişimcilik Merkezi Direktörlüğü'nü yürütüyordum.

ODTÜ'de çalışırken, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde ve Bilkent Üniversitesi'nde dersler verdim; ancak diğer üniversitelerde ders verme işine çok erken son verdim. Daha çok araştırmalara ve ODTÜ'deki öğrencilerime daha yararlı olmak için sadece kendi üniversitemde derslere girmeye devam ettim. Bu arada hem Ankara'da hem de İstanbul'da 1996 yılından bu yana devam eden

İnsan Kaynakları Yönetimi Sertifika Programı'nı başlattım. Bu programın yöneticiliğini, Çankaya Üniversitesi'ndeki görevime başlayana kadar yürüttüm. Yine biraz önce söylediğim gibi, Üniversite Sanayi İşbirliği çerçevesinde, büyük bir sigorta şirketinin Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yaptım.

Özellikle öğrencilerimizin gelişmesi konusunda çok ciddi çalışmalar yapan ODTÜ'den bir grup hocayla birlikte eğitimin nasıl daha iyi yapılması gerektiği konusunda yoğun çalışmalarımız oldu. İktisatçı ve işletmecilerle birlikte, eğitim konusu benim için büyük bir önem arz etmiştir her zaman. Bu bağlamda, Avrupa Birliği projelerinden biri olan "Yaşam Boyu Öğrenme Projesi"nin danışmanlığını da yürüttüm.

Biraz önce de değindiğim gibi, ODTÜ Girişimcilik Merkezi'nin başkanlığını yaparken üniversitenin tüm bölümlerine açık olan bir girişimcilik dersi tasarladık. Bu arada bölümümde verdiğim derslerin yanı sıra girişimcilik dersleri de vermeye başladım. Türkiye'deki şirketlerin %95-97'sinin aile şirketi olduğu gerçeğinden hareketle aile şirketleri üzerine çalışmalar yaptım, tez yönettim. Birçok aile şirketine, kurumsallaşmaları için neler yapmaları gerektiğini anlatmak amacıyla çeşitli sürelerle konferanslar verdim ve danışmanlık yaptım. Bunları yaparken kafamdaki model, iyi bir üniversitenin 'çevre'sini de yaptığı araştırmalardan mümkün olduğunca yararlandırması gerektiği düşüncesine dayanıyordu. Şu anda dünyada birçok üniversitede girişimcilik konusu gittikçe daha çok önem kazanmaktadır; hatta Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunda ilkokuldan başlayarak girişimcilik dersleri verildiğini görüyoruz. Üniversitelerde de girişimci öğrenci yetiştirilmesi önemli olduğuna inanıyorum.

Öğretim üyeliğim ve akademik hayatım boyunca süresince, benim en önem verdiğim konu her zaman öğrencilerim olmuştur. Yöneticiyken de hocayken de hiçbir öğrenciye kapım kapalı olmadı hiçbir zaman. Biz ancak öğrencilerimizle varız. Öğrencisiz bir üniversite olamayacağına göre, öğrencisine saygıda kusur eden bir hoca da olmamalıdır. Bunu düşünerek öğrenci odaklı olmaya çalıştım. Bunu başardığımı ya da başaramadığımı elbette öğrencilerim takdir edecektir.

Akademik kariyer yapmaya nasıl ve neden karar verdiniz?

Kafamda daima, akademik kariyer yapma hevesiyle büyüdüm. Nedenini de çok iyi bilmiyorum, içim-

den hep öyle geçiyordu. Öğrenmek ve öğretmek, gençlerle olma olanağını elde etmek, onları eğitebilmek, bunu yaparken de kendimi geliştirebilmekti hedefim. Bir eğitici kendini geliştiremezse başkalarını geliştiremez zaten. Herkes her istediğini hayatta yerine getirememiştir; ama ben bu konuda kendimi şanslı sayıyorum; benim hayalim akademisyenlikti ve akademisyen oldum.

Son 20 yılda ülkemizde gelişen "Vakıf Üniversitesi" gerçeğini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Eğitimle yakından ilgilendiğim için, özellikle vakıf üniversitelerini dikkatle takip ediyorum. Bunun bir nedeni, özellikle ülkemizde eğitimin geleceğinin ne olacağı tasasıydı. 1970'lerde bir özel okullar furyası vardı. Hatırlayanlar bilir. Tüm okullar sonradan kapatıldı. Üniversite statüsünde olmamakla birlikte, yüksek okul statüsündeydi bu okullar ve bu okullardan, mühendisler, eczacılar, diş doktorları, işletmeciler ve iktisatçılar çıkıyordu. Bu deneyim, kötü sonuç verdi. Vakıf üniversiteleri ilk açılmaya başlandığında, aklımda hep acaba yine aynı sonla mı karşılaşacağız, endişesi mevcuttu; çünkü eğitim ciddi bir iş, eğitim herkesin yapabileceği bir şey değil. Bir üniversite açmayı, bakkal dükkânı açmak gibi nitelendirmek, mümkün değil. Başlarda; yani vakıf üniversitelerine izin verildiği sırada, çok az üniversiteye çeşitli ve önemli araştırmalardan sonra izin verildiği için, bu sistem Bilkent Üniversitesi'yle başlayarak bence, yerine oturdu. Son birkaç yıldaki 'sulandırmalar' haricinde elbette.

1970'lerde yaşanan olaylardan ötürü vakıf üniversitelerine net bir şekilde karşıydım; fakat sonradan gelişmeleri gördüğümde, bu sistemin ülkemizde rahatlıkla uygulanacağını gördüm ve destek verdim; ancak, son yıllarda iki olgu beni çok düşündürüyor. Birincisi devlet üniversitelerinin programsız ve kontrolsüz bir biçimde ve bir politika aracı olarak artması, ikincisi de biraz önce dediğim gibi, son yıllarda vakıf üniversitesi kurmak isteyen herkese izin verilmesi. Bu iki şey, kafalardaki soru işaretlerini arttırıyor. Bunu çok dikkatle incelememiz gerekiyor. Bence önümüzdeki yıllarda, çok ciddi darboğazlara girebilir vakıf üniversiteleri; çünkü vakıf üniversitesi sayısı kadar, öğretim üyesi sayısı artmıyor bu ülkede. Bunu göz önünde bulundurursak, vakıf üniversiteleri sadece ve sadece iyi devlet üniversitelerindeki hocaların emekli olmalarını bekleyecek, istihdam etmek için. Bu ise mevcut öğretim üyesi ihtiyacını karşılamak için yeterli değil. Dola-

yısıyla bunun çok ciddi bir sorun olabileceğini ve dikkatle izlenmesi gerektiğini, bu nedenle de vakıf üniversitelerinin kendi genç öğretim üyelerini yetiştirecekleri bir modeli düşünmeye başlamaları ve bunu uygulamaya koymaları gerektiğini düşünüyorum. Bir başka konu da artan üniversite (devlet ve vakıf) sayısının mevcut pastanın daha da küçük dilimlere ayrılmasına neden olacağını düşünerek, bundan sonra vakıf üniversiteleri, ancak kendilerini farklılaştırarak daha cazip hale gelebilecektir. Bunun için de yeni stratejiler geliştirmeleri gerektiğinin bilincinde olmalıdırlar.

Çankaya Üniversitesi'ni tercih etme sebebiniz neydi?

Çankaya Üniversitesi'ne gelişim, bir tesadüf eseri. Üniversite-sanayi işbirliği konusunda, Sayın Rektörümüzün, Ankara Sanayi Odası Başkanı ve bir büyük sanayiciyle toplantısına katılarak Çankaya Üniversitesi'ni yakından tanımaya başladım. Kümelenme konusunda Sayın Rektörümüzün bir bilgilendirme toplantısına dâhil oldum. O sanayi kuruluşunun danışmanlığını yaparken, firma sahibi bana böyle bir toplantı olacağını katılırsam çok mutlu olacağını; çünkü kümelenme kavramına dâhil olabilmesi için konuyu detaylarıyla anlaması gerektiğini ve bu konuda benim de görüşlerime ihtiyaç duyduğunu söylemesi üzerine toplantıya katılma ihtiyacı hissettim. Orada Rektörümüz ve ekibiyle tanıştım ve kendileri de hatırlayacaktır. Kümelenme Projesi'ne destek vermeye çalıştım; çünkü bu, çok güzel atılmış bir adımdı. Her üniversite, üniversite çapında ve rektör seviyesinde böyle bir çalışma yapamaz. Bu nedenle saygı duydum. Aradan bir süre geçtikten sonra, oradaki tanışma ve görüş alışverişi sonucunda, Çankaya Üniversitesi'nde çalışıp çalışmayacağım soruldu. Aşağı yukarı bir sene önceydi. Ben o sırada, ODTÜ'de görevliydim, benim etik değerlerim, bir yerde görevliyken, başka bir yere bir anda geçmeyi doğru bulmuyordu. Rektörümüzle görüşmelerimizi devam ettirdik, emekliliğime yakın bir dönemde Çankaya Üniversitesi bana teklifini yineledi. Çankaya Üniversitesi yanında başka üniversitelerden de teklifler aldım ve bunu Sayın Rektörümüze ilettim; ancak, Çankaya Üniversitesi'ni tercih ettim; çünkü Sayın Rektörümüzle yaptığımız görüşmelerde, Rektörümüzün üniversite-sanayi işbirliği konusundaki kararlı tutumu ve kendisinin kişiliği beni ciddi şekilde etkiledi. Daha sonra Çankaya Üniversitesi'nin nasıl bir üniversite olduğunu daha detaylı olarak araştırmaya başladım. Sahip-

lerinin eğitimden geldiğini öğrendiğim andan itibaren; yani Arı Dershanesi, Arı Okullarıyla Çankaya Üniversitesi ilişkisini öğrendiğim andan itibaren de saygım bir kat daha arttı. Eğitimden gelen, ancak eğitimi anlayabilir, bundan dolayı böyle bir geçmişe sahip olan bir kurumda daha rahat çalışabilirim düşüncesi, beni "Çankaya Üniversiteli" yaptı.

Çankaya Üniversitesi'ne geldikten sonra, önceki düşüncelerinizle paralel bir görüş mi sahip oldunuz; yoksa fikrinizde olumlu/olumsuz bir değişim oldu mu?

Bir kurumu en iyi şekilde tanımak için, içinde bulunmanız gerekiyor. Bu sebeple geldikten sonra da kurumun işleyişini öğrenmek için çaba sarfettim, bir zaman geçirdim. Bir iki ay içerisinde de çok iyi kanaatlere sahip oldum. Şöyle ki İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin öğretim kadrosu beni son derece memnun etti. Çok iyi bir öğretim kadrosu var. Sayısal olarak bölümler arasında dengesizlik olmakla birlikte çok kaliteli bir kadroya sahibiz. Bir örnek vermek gerekirse, sayısal olarak İktisat Bölümü'nde hoca eksikimiz var; ama hocaların isimlerine baktığımızda, çok iyi bir hoca grubuyla çalışacağımı gördüm ve bu beni son derece memnun etti. Bunu hocalarımla yaptığım ilk toplantıda da dile getirdim ve şu anda daha rahat bir şekilde söyleyebiliyorum. Fakültemizde hem kıdemli ve tecrübeli, ciddi sayıda hoca var, hem de genç birçok hoca var. Bu çok önemli, üniversitenin geleceğini oluşturacak birçok genç hocaya sahibiz ve bunları da yetiştirebilecek ve gelişmelerine yardımcı olacak yeteneğe ve deneyime sahip birçok kıdemli hocamız var. Bunları görünce, kendi fakültemde son derece mutlu olabileceğimi düşündüm.

Üniversitenin geneline baktığımızda ise özellikle Mühendislik Fakültesi'nin çok düzgün kurulduğuna şahit oldum ve Mühendislik Fakültesi'nin başarılarını gözlemlendiğimde çok mutlu oldum; hatta burada bir anımı anlatmak istiyorum. Bir seyahat esnasında hava alanında eski bir MBA öğrencimle karşılaştım. Kendisi Bilkent'teki "Cyber Kent" in genel müdürüydü ve bilgisayar mühendisi, bana genel müdürlükten ayrıldığını kendisine ait bir şirket kurduğunu ve enerjiyle ilgilendiğini söyledi. Bende kendisine Çankaya Üniversitesi'ndeki görevimden bahsettim. Öğrencim bana, son zamanlarda Çankaya Üniversitesi'ni çok yakından tanımaya başladığını ilettili. Sebebinin sorduğumda ise yeni açılan şirketine Bilkent Üniversitesi dışındaki genç vakıf üni-

versitelerinden yeni mezun bilgisayar mühendisleri aldığını ve bunların ikisinin Çankaya Üniversitesi mezunu olduğunu söyledi. Bir süre sonra diğer üniversite mezunlarını yetersizlikleri yüzünden işten çıkartmak zorunda kaldığını; ama Çankaya Üniversitesi mezunlarının hem düzgün karakterli hem de işlerinde çok iyi olduklarını gördüğünü ve büyük bir hevesle işlerine devam ettiklerini, aynı zamanda son derece yeterli olduklarını söyledi. Bu hikâye beni fevkalade etkiledi. Bunu bir şekilde, Rektörümle de paylaşacaktım; ama burada kısmet oldu, herkesle paylaşmış oldum. Bu beni gerçekten çok mutlu etti ve gururlandırdı.

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde bundan sonraki senelerde ne gibi farklılıklarla karşılaşacağız?

Çok güzel bir soru. Hem hocalığım hem de özel sektördeki danışmanlıklarım sırasında öğrendiğim ve uyguladığım bir şey var: Planlama. Stratejik planlama herkes ve her kurum için çok önemli ve gerekli. En önemli kullanım yerlerinden biri de üniversitelerdir. ODTÜ'nün ilk beş yıllık stratejik planını yapanlar arasında olan şanslı kişilerden biriyim. Hem fakültemiz için hem de üniversitemiz için, stratejik planlar yapılması gerekiyor. Bunların bir kısmını Rektörümüzle paylaştım; ancak kısa bir süre içinde bunların hayata geçirilmesi kolay değil. Uzun vadeli planlarla fakültemizin geleceğinin daha iyi olabi-

leceğine dair inancım var. Her üniversitenin zaten böyle bir planlamaya ihtiyacı var. Her iki konuda da katkı sağlayabileceğime inanıyorum. Fakülte konusunda planlamayı öğretim üyesi arkadaşlarımla tartıştıktan sonra hayata geçirmeyi öngörüyorum. Şu an fakültemizde okuyan öğrencilerin daha kaliteli eğitim almasını sağlamak öncelikli hedeflerimizden bir tanesi. Bunun dışında, öğretim üyeleriyle ilgili bir insan kaynakları planlaması yapmamız lazım. Bununla ilgili de düşündüklerim var. Fakültemizde öğrenci/öğretim üyesi iletişiminin daha iyi olması için çalışmalar yapmayı da düşünüyoruz. Öğrenciye fakülteyi ve üniversiteyi sevdirmenin yollarını arayacağız.

Biz faniyiz, insanlar kurumlardan gelip geçerler, birkaç hoca yer değiştirebilir, aniden görevden ayrılabilir, bu gibi sorunlara kısa ve orta vadeli çözümler getirebiliriz. Buna karşılık, kurumların sürekliliklerinin teminat altına alınması gerekir. Öğretim üyesi açısından bu sürekliliğin sağlanması için kıdemli hoca genç hoca dengesi olmalı ve bu denge üniversitede devam etmeli. Bunun için de üniversite çapında bir insan kaynakları planına ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Önümüzdeki on yıl içinde nasıl bir Çankaya Üniversitesi görmek istiyorsak, onun çalışmasını yapmak zorundayız. Bu konuda, Rektörümüz kadar Mütevelli Heyeti'nin de bu çalışmayı arzu etmesi ve des-

teklemesi gerekiyor. Bu tür çalışmalar, Mütevelli Heyeti'nin de müspet görüşleriyle ancak hayata geçebilir. Tabii bu durumda mekân önem kazanıyor. Büyük bir mutlulukla görüyorum ki yeni kampus inşaatımız fedakarlıklarla devam ediyor. Yeni kampus inşaatı, benim Çankaya Üniversitesi'ni seçmemin nedenleri arasındadır. Yeni bir kampus inşa etmek çok kolay bir iş değil. Maddi manevi fedakârlık ve çok ciddi bir harcama gerektirdiğini hepimiz biliyoruz. Bunu göze alan üniversitemiz Mütevelli Heyeti ve üniversite yönetimi, kırımca mesajı da çok açıktır: **Çankaya Üniversitesinin geleceğini inşa ediyoruz. Bu konuda çok ciddi planlarımız var.** Ben biliyorum ki bu kadar harcama yapmayı göze alan bir Mütevelli Heyeti, üniversitenin geleceğiyle ilgili planlamaya çok yatkındır. Bu konuda her desteği vermeğe hazırdır.

Bir diğer önemli konu, özellikle öğretim üyeleri ve öğrenciler arasındaki sosyalleşmeyi ve iletişimi kurulması hususu. Bu olmazsa olmazlardan bir tanesidir. Göreve başladığım tarih tatil dönemine denk geldiği için, bunun ne kadar doğru yolda ilerlediği hakkında bir bilgiye sahip olma şansım olmadı; ama bu önümüzdeki üç ay içerisinde, bunun gözle-

mini daha iyi yapıp eksikler varsa nasıl geliştirebileceğimizi hem öğrenciler hem de hocalarla bir araya gelerek çözmeye çalışacağım. İnanın bu konu, çok önem verdiğim bir konu. Her iyi üniversite, öğrenci aidiyetini sağlamalıdır. Aidiyeti hissettirebilmek çok önemlidir ve üniversite öğrencisine sahip çıkılmalıdır görüşü, zaten evrenseldir. Öğretim üyesi ve üniversite yönetimi öğrencisine sahip çıkmazsa, öğrenci de hocasına ve üniversitesine sahip çıkmaz. Bakınız Amerika Birleşik Devletleri'ndeki büyük şirketlerin çalışanları, şirketlerin rozetlerini büyük gururla taşırlar, böylelikle dışarıya karşı o şirkette çalışmaktan mutluluk ve gurur duymanın ifade şeklidir, göstergesidir bu. İsim yapmış büyük üniversiteler için de bu geçerli. Bu aidiyet hissini bizim öğrenciye aşılamamız lazım, gururla "Çankaya Üniversiteliyim" diyebilecek öğrenciler yetiştirmemiz lazım. Bunu başardığımız takdirde üniversitenin geleceğini garanti altına alırız.

Özellikle değinmek istediğim bir konu daha var, vakıf üniversiteleri ve devlet üniversiteleri sayıca çok arttı. Bu artış, mevcut öğrenci talebinin dağılmasına neden oldu. Bunu bu sene çok net bir şekilde gördük. Özellikle her ilde bir devlet üniversitesinin oluşu, lokalleşmeyi ortaya koydu. Her-

kes kendi ilindeki üniversiteye gitmeyi tercih eder oldu, yani "bölgesel üniversite" gibi bir kavram oluştu. Bu nedenle de vakıf üniversitelerine yakın zamanda talep daha da azalabilir. Bu nokta çok önemli ve şu andan itibaren bu soruna ciddiyetle eğilmeliyiz. Devletin yarattığı bu problemi aleyhimize değil; lehimize çevirmeliyiz. **'Biz Çankaya Üniversitesi, biz farklıyız'** imajını oluşturmamız ve yaymamız gerekir. Bunun için bir plan, program ve ciddi bir harcama gerekebilir. Sayın Rektörümüz de ileriki günlerde, üniversitemiz için bir **'arama konferansı'** düzenlememiz gerektiğini düşünüyor. Buradan çıkarılacak sonuçlarla ciddi bir stratejik planlama yapmamız mümkün olabilecek. Az önce sözünü ettiğim konuların hepsini kapsayacak ve üniversitenin promosyonunu yapmak için neler ortaya koyabileceğimizin bir ön çalışmasını yapmamız gerekebilir. Bunu, üniversitenin geleceği için olmazsa olmazlardan biri olarak görüyorum. Bu üniversite, ilkokuldan liseye kadar eğitimin her evresinde yer almış bir ailenin eseri. Ayrıca on iki yılda üniversiteyi çok önemli bir noktaya getirmişler. Bu nedenle üniversitemiz, yukarıda sözünü ettiğim sorunları lehine çevirmeyi hedef olarak almalıdır.

Geçtiğimiz günlerde YÖK`ün hazırladığı bir rapora göre üniversitemiz öğretim üyesine düşen bilimsel yayımlarda Türkiye 7.si oldu. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz ve üniversitemizi sıralamada yükselmek için neler yapılmalı?

Çok önemli bir nokta. Özellikle on iki senelik genç bir üniversitede, bunu görmek üniversitenin kurucuları ve yöneticileri için çok büyük bir önem taşır. Bunu gerçekleştiren öğretim üyelerimiz için de bir gurur kaynağı olmalıdır. Bu konuda emeği geçen tüm öğretim üyelerimizi kutluyor ve daha büyük başarılarla imza atmalarını diliyorum.

Ben de buranın yeni bir hocası ve yöneticisi olarak gururlandığımı ve onur duyduğumu söylemek istiyorum. Bu sonucu hafife almamak gerekir. Bu sonuç bize, buradaki öğretim üyelerinin, ciddi bir şekilde eğitimin yanında, araştırmaya da önem verdiklerini gösteriyor. Üniversitede eğitim ne kadar ciddi bir olguysa araştırma da en az bunun kadar önemli bir faaliyettir. Bunu geliştirebiliriz. Şu anda 1.01 gibi ortalamamız var ki bu çok iyi bir ortalama. Nasıl geliştirebiliriz konusuna gelince, teşvik yo-

luyla bu sonucu geliştirmek mümkün. Bu da birkaç şekilde olabilir. Mesela parasal ve parasal olmayan teşviklerle geliştirebiliriz. Parasal olmayan teşvik, liyakatle olur. Hocanın bir üst unvana terfi ettirilmesiyle, hocaya verilen önemle yapılabilir. Bunun yanında ODTÜ'nün yaptığı gibi ciddi parasal ödüllerle yapılabilir. Makale başına bir rakam, bunun yanında birden fazla araştırma üretiyorsa, öğretim üyesinin uluslararası bir konferansa ekstradan gönderilmesi gibi şekillerde, hocalarımızı teşvik edebilir ve ortalamamızı arttırabiliriz. Hem yeni öğretim üyelerine hem de burada çalışan hocalarımıza, bu konuyu ne kadar önemseyeceğimizi, bu önemin, akademik yayımlarını çoğalttıklarında daha da artacağını hissettirmeliyiz; yani onlara da sahip çıkmalıyız. Hocanın aidiyeti de çok önemli. Bunu da sağlamalıyız. Elbette bu çok kolay değil, zaten tüm Türkiye'de yedinci olabilmek çok ciddi bir başarıdır ve bu durum bizler için çok büyük bir gurur vesilesi olmalıdır.

Son olarak, bu röportajı okuyan öğrencilerimize ve değerli ailelerine neler söylemek istersiniz?

Öğrencilerimize söyleyeceğim şeyler, çok çalışmaları gerekiyor, çalışmadan hiç kimsenin herhangi bir başarı elde etme ihtimali yok. Çalışmanın çok şeyler getireceğini unutmamaları gerekir. Üniversite onlara, bir bakış açısı, yaşam felsefesi verir, bunu kullanmaları ya da ne yönde, nasıl kullanacakları onların ellerinde. İkincisi, bu üniversiteye sahip çıkmaları gerekir, üniversiteler yalnızca öğrencileri veya hocalarıyla değil, mezunlarıyla da var olur. Üniversitesini yücelten mezunlar, kendilerini de yüceltirler, bunu da unutmasınlar. Değerli velilerimize söyleyeceğim şeyler ise, iyi bir üniversiteye öğrencilerini gönderdiklerini bilsinler, gözleri arkada kalmamasın; ancak çocuklarına da çalışmaları konusunda destek versinler ve hocalarının onlarla ilgilendiklerini, ellerinden gelen bilgi ve görgüyü aktardıklarını bilsinler, bundan şüpheleri olmasın. Burası iyi bir kurum, zaten eğitimin özünden gelen kurumlar iyidir; ama geliştirilebilecek şeyler de her zaman vardır. Üniversiteyi desteklesinler, çocuklarını, eğitimi desteklesinler. Üniversitenin gelişmesi ülkenin gelişmesine katkı sağlar, bu ülke hepimizin ve bu katkıları el birliğiyle hepimiz vermek zorundayız, diye düşünüyorum.

Yrd. Doç. Dr. Cem KARADELİ
Çankaya Üniversitesi Genel Sekreteri
İİBF Uluslararası İlişkiler Bölümü

SOĞUK SAVAŞ'IN 60. YILINDA NATO İÇİN İLGİNÇ BİR YIL 1949

Soğuk Savaş'ın geneline baktığımız zaman, bazı yılların gerçekten sonrasındaki onyılları şekillendirdiğini gözlemleyebiliriz. 1949, 1956, 1969 ve 1989 böyle yıllardır. Bunlar arasında, gerçek bir çatışmanın ortaya çıktığı, artık safların belli olduğu, İkinci Dünya Savaş'ının galip müttefiklerinin artık düşmanlaştığının görüldüğü ve Avrupa'nın iyice ayrışıp kutuplaştığı yıl 1949'dur. Bu yılın olayları, daha sonra gelecek olaylara da önemli etkilerde bulunacaktı. 1949 yılında Sovyetler Birliği'nin kendi atom bombasını denemesi ve Çin Sosyalist Devrimi iki çok önemli konu olarak uluslararası gündemi işgal ederken aynı zamanda tüm gözler Avrupa'daydı da... Buradaki temel sorun, Sovyet ve Batılı müttefiklerce 'kurtarılmış' olan Almanya'nın geleceğinin ne olacağı, bu ülke üzerindeki Amerikan ve Sovyet emellerinin ne ölçüde gerçekleşeceği hususlarıydı. Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü NATO'nun kurulması da yine 1949 yılının dönüm noktası teşkil eden bir gelişmesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

NATO; altmış yıldır ayakta olabildiğini, uluslararası gündemdeki gelişme ve değişimlere ayak uydura-

bilmiş, kendini kurumsal bir yapı olarak genel gelişmelerle örtüşecek şekilde konumlandırabilmiş olmasıyla sağlamıştır. Ancak, daha kuruluş aşamasında bu uluslararası ittifak önemli sorunlarla karşılaşmış ve geleceğini zora sokmuştu. NATO'nun kurulduğu 1949 yılında kullanılmaz hale gelme tehlikesi ortaya çıkmıştı. Dolayısıyla, NATO'nun kuruluşu, bu gelişmeyi olası, hatta zorunlu kılan gelişmeler, İkinci Savaş'ın sonundaki dostça ittifaktan Soğuk Savaş kutuplaşmasına giden yol bizlere bu konuda fikirler verebilir.

Sıcak Savaş'tan Soğuk Savaş'a

İkinci Dünya Savaşı, insanlık tarihinde görülmemiş ölçekte yıkımların yaşandığı, düşünülemez boyutta insanın canından olduğu bir savaştı. Pasifik'te Japonya, Çin ve Kore, Avrasya'da da Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) ve neredeyse tüm Avrupa ülkelerinin ve dolaylı olarak da onların denizsuları sömürgelerinin büyük bir demografik, ekonomik, bilimsel ve toplumsal yıkımlar zinciri yaşadığı bir savaş olmuştu.

Savaşın sonunda 72 milyondan fazla insan hayatını kaybetmişti. Bunların başında 23 milyondan fazla kayıpla SSCB gelirken, Çin, toplam nüfusunun %3.86'sı olan 20 milyon civarında kayıp vermişti. Amerika Birleşik Devletleri (ABD) 453,000 kayıpla nüfusuna (toplam nüfusunun %0.32'si) ve savaşa katılımına oranla en az kayıp veren ülkelerden biri olmuştu. Bu rakamlar, çok önemli –ve genç- nüfus eksilmelerini ifade etmektedir ve dolayısıyla rakamlar büyük olsa da temsil ettikleri kayıp rakamlarla ifade edilebilenden de fazlaydı.

Savaş sırasında kaybolan sadece insanların hayatları değildi elbette. Başta Avrupa, dünya ekonomik yapısı büyük bir çöküntü içine girmişti. Uluslararası ticaretin aksaması, ülke ve bölge temelinde üretimin savaşa odaklanmış olması, bombardımanların yarattığı yıkım ve bombardımanların beklenmedik bir sonucu olarak bilimsel ve teknolojik eserlerin kaybı önemli sorunlar olarak savaş sonrası siyasal yaşama yansdı. Örneğin, savaşta tesisleri bombalanan Siemens firması, sadece fabrikasını kaybetmekle kalmamış; sahip olduğu tüm patent, proje, üretim şeması ve düzenlemeleri de bombardımanlarla birlikte kaybetmişti. Dolayısıyla, savaşın yarattığı yıkım sadece –ki şüphesiz en önemli olandır- can kaybıyla sınırlı kalmamıştı.

Yine de savaşın hemen bitiminde geleceğe yönelik bir iyimser hava vardı. Bu hava, kısa süre içerisinde yerini sorunlara ve gerginliklere bırakacak ve dünya, sıcak savaştan Soğuk Savaş olarak adlandırılan ideoloji temelli çatışma, çekişme ve rekabet ortamına doğru kayacaktı. Üstelik savaş sonunda ortaya çıkan sorunlar, esasında Birinci Dünya Savaşı'nın sonundan beri mevcut sorunlardı, yani bunların çözümü bulunmazsa, ideolojik çatışma ortamı olsun olmasın, İkinci Savaş'ın yarattığı kayıpların fayda sağlayacağı bir sonuç doğamayabilecekti.

Almanya ve Japonya'nın yenilmesi sonrasındaki olaylar, SSCB ve ABD-Britanya-Fransa ittifakı arasında sorunlar çıkacağını neredeyse garantilemekteydi. Önce Polonya'da, ardından diğer Doğu Avrupa ülkelerinde Sovyet kontrolünde kukla rejimlerin oluşturulması, SSCB'nin İran ve Türkiye üzerindeki baskıları ve istekleri, Stalin'in 1946 yılı Şubat ayında savaş olasılığından bahsettiği demeci, Churchill'in Fulton, Missouri'de yaptığı meşhur 'De-

mir Perde' konuşması, Truman Doktrini, Marshall Planı, Almanya'nın efektif biçimde ikiye ayrılması ve Çekoslovakya yönetiminin komünistlerce ele geçirilmesi bu dönemdeki önemli gelişmelerdi. 1948 Mart ayında Almanya'nın Amerikan askerî yöneticisi General Lucius Clay, Washington, DC'ye çektiği bir telgrafta savaşın kaçınılmazlığının altını çiziyordu. Bu dönemde Amerikan istihbaratçıları Doğu Avrupa'daki Sovyet askerî gücünü abartılı şekilde olması gerekenden fazla tahmin ediyorduysa da yine de Avrupa'daki Sovyet birlikleri Batılı müttefik kuvvetlerinin sayılarını fazlasıyla geçiyordu¹. Sonuçta, potansiyel bir sorun tüm ülkeler tarafından algılanmaktaydı; ancak bu sorunun savaşa dönüşüp dönüşmeyeceği tam kesinleşmemişti.

Alman Sorunu ve NATO'nun Kurulduğu Ortam

Nazilerin yenilmesi ve teslim olması sonrasında Almanya'nın durumu, müttefikler için bir sorun oluşturmaktaydı. Berlin, başkent olduğu için her dört müttefik tarafından gözetilmeliydi; ancak Berlin kenti aynı zamanda Sovyetler'in ele geçirdiği Doğu Almanya'nın hayli içerisinde (Batı Almanya sınırından yaklaşık 130km doğuda) yer almaktaydı. Fransa, Almanya'nın tıpkı Birinci Dünya Savaşı sonrasında olduğu gibi silahsızlandırılması ve kesinlikle endüstrileşmesine izin verilmemesi gerektiğini savunurken Britanya yönetimi ve dönemin ABD Başkanı Henry Truman Almanya'nın Avrupa'nın bir parçası haline getirilerek savaşın kaybedeni değil; genel Batı uygarlığının bir parçası olarak görülmesi gerektiğini düşünüyordu. SSCB lideri Stalin, Almanya'dan yüklü bir savaş tazminatı istemesinin yanında, Almanya'da var olan ve SSCB'nin ihtiyaç duyabileceği termik santrallerden yedek parçaya tüm sistemlerin Sovyetler'e aktarılması ve Almanya'nın tamamen Sovyet kontrolünde kalıp tarafsızlaştırılmasını istiyordu. Batılı müttefikler bunu reddettiği gibi ABD Başkanı Truman da SSCB'nin Batı Almanya'dan savaş tazminatı olarak istediği sanayi tesislerini vermeyi reddetti.

Almanya, devasa boyutta ekonomik sorunlara boğulmuştu ve Batılı müttefikler, sonunda, Mart 1948 Londra Konferansı'nda alınan kararlar ile Almanya'nın üç Batılı müttefikin kontrolündeki bölgelerinin federal bir hükümet yapısı altında tek ve bağımsız bir devlet olarak birleştirilmesi ve üç Batı

¹ Richard Rupp, 'NATO 1949 and NATO 2000: From Collective Defence to Collective Security', *Journal of Strategic Studies*, c. 23(3), s. 159.

Alman işgal bölgesinin tek bir grup olarak Amerikan Yardım Planı'na (Marshall Planı'na) eklenmesi karara bağlandı. Bu kararlar, Sovyet dış politikasında önemli bir soruna yol açmaktaydı. Bu kararların bir devamı olarak ve Almanya'nın yaşamakta olduğu hiperenflasyonu engellemek amacıyla,

1 Ocak 1949'dan itibaren yeni bir para biriminin, Alman Markı'nın, Batı Almanya'da ve üç müttefik kontrolündeki Batı Berlin'de devreye girmesi, Almanya'nın ekonomik gelişiminin desteklenmesi de kararlaştırılmıştı.

SSCB'nin bu kararlar karşısındaki tepkisi sert oldu. Önce Berlin halkını düzenli komünist bindirilmiş kıtalarla sindirecekleri bir seçim yaparak şehrin tamamının Sovyet kontrolüne geçmesini sağlamaya çalışıp bunu başaramayınca, askerî bir çözüme yöneldiler. 24 Haziran 1948'de Sovyet tankları ve zırhlı birlikleri, Berlin'in Batı kontrolündeki sektörlerini Batı Almanya'ya bağlayan karayolu ve demiryolu bağlantılarını barikatlarla engelledi. Daha önceden bu yolların asla kapatılmamasına yönelik bir antlaşma imzalanmamış olduğu için, Sovyetlerin, aslında kendi kontrolleri altındaki Doğu Almanya'da bulunan bu yolları kesme, kapatma ve dolayısıyla Batı Berlin'e ikmal yollarını istedikleri şekilde kapatma hakları vardı. Sovyetler, Berlin'e giden yolların üç yıl boyunca Batılı müttefikleri tarafından kullanılmasının bir kullanım hakkı doğurmayacağını açıkça belirtiyordu.

Berlin için askerî bir harekâta geçerek Sovyet birliklerini demir ve karayollarından çekilmeye zorlamak, ABD ve Britanya'nın hiç planlamamış oldukları bir yeni savaşı, belki de Üçüncü Dünya Savaşı'nı çıkartabilirdi. ABD'nin elinde atom bombası gibi bir koz olmasına karşın, Sovyetler de, büyük ölçüde Los Alamos Laboratuvarları'nda çalışan Klaus Fuchs'un sattığı bilgilerle kendi bombalarını geliştirme yolunda önemli mesafe katmıştı ve 1949'da Sovyetlerin de kendilerine ait bir atom bombası olacaktı. Üstelik Avrupa'nın ortasında atom bombası kullanmanın yaratacağı etkiler, böyle bir savaş deneyiminin yaşanmasını da engeller boyuttaydı. ABD, Britanya ve Fransa, savaşı göze alamayacakları konusunda hem-

fikirdi; ancak Berlin de Sovyetlere bırakılmayacak kadar önemli bir şehirdi. ABD Ordusu'nun Berlin komutanı General Lucius D. Clay ve ABD Hava Kuvvetleri'nin Avrupa komutanı General Curtis Le May, havadan naklin mümkün olup olmadığı konusunda araştırmalara başladı ve sonunda Berlin Hava Aktarımı (Berlin Air Lift) projesi ortaya çıktı. Sovyetlerle Berlin'in paylaşımına dair antlaşmada bildirilen; ancak kullanılmayan kentin Amerikan Sektörü'ndeki Templehof, İngiliz Sektörü'ndeki Gatow ve Fransız Sektörü'ndeki Tegel havaalanları kullanılarak Britanya, Fransa, Batı Almanya ve ABD'den Berlin'e uçaklarla mühimmat taşınmasına başlandı. İlk uçuşların yapıldığı 26 Haziran 1948'de, nakliye işlemlerinin üç hafta sürmesi planlanmaktaydı. Harekât, Berlin'de şartların ağırlaşması, ihtiyacın artması; ancak Sovyetlerin de nasılsa Batılı müttefikler dayanamayıp vazgeçecek fikriyle geri adım atmamaları sonucunda bir yıldan fazla sürmek zorunda kaldı. SSCB Berlin'e giden yolları kapatmaktan 11 Mayıs 1949'da vazgeçtiyse de operasyon 30 Eylül 1949'a kadar devam etti. Berlin Hava Aktarımı süresince Britanya savaşta karşılaşmadığı ekonomik zorluklarla karşılaştı, Britanya'da sigara, ekmek gibi tüketim malzemeleri karneye bağlandı ve operasyon boyunca 39 İngiliz ve 31 Amerikan pilot hayatlarını kaybetti ki operasyona İngiliz ve Amerikalıların yanı sıra Avustralya, Kanada, Yeni Zelanda ve Güney Afrika'lı pilotlar da katıldı. Fransa ise havaalanlarından birini genişleterek katkıda bulundu.

Hava harekâtı (Berlin Hava Takviyesi / Berlin Airlift) 1949 Mayıs'ına kadar sürdü. Sonuçta, Sovyet lideri Stalin, amaçlarına ulaşamayacaklarını görünce Batı Berlin'le Almanya'nın batısı arasındaki demiryolu ve karayolu ulaşımına yönelik engelleri kaldırttı ve Batı Berlin yeniden Batılı müttefiklerin gönderilerine açık hale geldi.

Ancak, bu krizin sonlanması 'Alman Sorunu'nun da çözülmesi demek değildi. Aslında gerçeklik bundan çok uzaktı. Berlin Hava Aktarma Harekâtı ve 1948-1949 Berlin Krizi, iki önemli gelişmeye daha sebep ve/veya destek oldu: Öncelikle Batı Almanya'nın bağımsız bir devlet olarak kurulması ve ekonomik gelişiminin desteklenmesi kesin bir destek sağlamış oldu. İkinci ve belki daha önemli olarak da, 4 Nisan 1949'da Batılı güçler Kuzey Atlantik Antlaşması'nı imzalayarak Kuzey Atlantik Antlaş-

ması Örgütü (NATO) adı altında önemli bir askerî ve siyasî dayanışma örgütü oluşturdu.

NATO ve Kurulma Mantığı

NATO, başlangıçtan itibaren 'eski' mantıkla oluşturulmuş bir örgüttü. NATO'nun, daha sonraları da onun diğer bloktaki muadili Varşova Paktı'nın kurulma amaçları, kara savaşının en doğal, yaygın ve olası savaş olması fikrine dayanır. Bir Üçüncü Dünya Savaşı çıkacak ise, bu savaşın taraflarının 1948-1949 Berlin Krizi'ne taraf olan iki blok, Sovyet Bloğu ve Amerikan Bloğu olacağı öngörülmekteydi. İlginçtir, dünya tarihinde genel bir tema olarak gördüğümüz Avrupa-merkezlilik ve Avrupa-merkezcilik burada da kendini göstermektedir. ABD'nin geleneksel kendini Avrupa kıtasından soyutlama fikri, Avrupa'yı farklı bir uluslararası birim olarak algılamak, kendini Anglosakson köklerinden farklılaşmış bir oluşum olarak görme eğilimi burada da kendini göstermiştir. Amerikalılar, bir savaş olacaksa bunu yine Avrupalıların çıkartacağına, dolayısıyla da bu savaşı önleyecek veya sonlandıracak gücün Avrupa dışında olması, yani bir başka deyişle ABD olması gerektiğine inanıyordu. Ayrıca, yirminci yüzyılın üçüncü savaşını çıkartan tarafın Almanya olmayacağı belli olmasına karşın, Amerikan dış politika analistleri, savaşın sebebinin Almanya olacağına hemfikirdi.

O döneme baktığımızda, görülen en önemli savunma stratejisinin 'ortak güvenlik' olduğunu görürüz. NATO'nun kurulmasına önyak olan kişiler, Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarını, bu iki savaş arasında Japonya'nın Kore ve Doğu Çin'i, İtalya'nın Habeşistan'ı işgalini, Almanya'nın Çekoslovakya'nın Südet Bölgesi'ni ve Avusturya'yı işgalini yaşamış, dolayısıyla da hem Avrupa uyumu kavramında hem iki savaş arası dönemde uluslararası ilişkilere yön verme iddiasındaki Milletler Cemiyeti örgütünde yer alan 'ortak güvenlik' kavramının nasıl işe yaradığını görmüştü. Dolayısıyla, yapılması gereken, kara ordularının kullanılacağı bir kıtasal savaşı önlemekte yeni bir yöntem geliştirmektir.

Aslında bu yöntem, Batılı müttefikler için çok da uzakta yer almıyordu. İkinci Dünya Savaşı döneminde Kanada, ABD ve Britanya'nın tek düşmana karşı ve tek amaca erişmek için birlikte diplomatik ve askerî alanlarda hareket ettiği, bunun da başarı-

lı olduğu aşikârdı. 'Kuzey Atlantik Üçgeni' terimi, bu üç ülkenin güçlerini birleştirmesini tanımlamaktaydı. John Bartlet Brebner'ın 1945'te yayınladığı Kuzey Atlantik Üçgeni kitabı², bu ittifakı tartışmaktaydı ve ne yapılacağına yönelik bir yol gösterici rolü de oynuyordu. Doğru yaklaşım, 'ortak güvenlik' değil; 'ortak savunma' olmalıydı.

NATO, bu yeni fikir üzerine kuruldu. Ortak bir saldırıya karşı tüm üyelerin birleşmesi ve buna göre tutum almaları ortak savunma fikrinin temelini oluşturmaktaydı. NATO, kendi varlığını belirleyen antlaşmanın 5. maddesi gereğince herhangi bir üyesinin saldırıya uğraması durumunda bunun tüm üyelere ortak yapılmış bir saldırı olarak kabul etmeyi ve buna göre tüm üyelerin saldırıya ortak askerî yanıt vermesini öngörmekteydi. ABD, Belçika, Britanya, Danimarka, Fransa, Hollanda, İtalya, İzlanda, Kanada, Lüksemburg, Norveç ve Portekiz NATO'nun kurucu üyeleri olarak antlaşmaya imza atmıştı. 1952'de Türkiye ve Yunanistan, 1955'te de Batı Almanya NATO üyesi oldu ve örgüt 1999'daki ikinci genişlemesine dek bu on beş ülkeyle yoluna devam etti.

Almanya Federal Cumhuriyeti'nin kuruluşu (Batı Almanya) resmen 23 Mayıs 1949'da ilan edildi. NATO'nun kurulması ve hemen ardından Batı Almanya'nın tek bir devlet olarak oluşması, Sovyet tarafında birtakım gelişmeleri tetikledi: Öncelikle, 7 Ekim 1949'da Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin kuruluşu ilan edildi. Böylece Almanya, Doğu ve Batı Almanya olarak ikiye ayrılıyor ve Berlin de resmen Doğu ve Batı bölgelerine ayrıştıyordu. Ayrıca, NATO'nun kurulması ve kurumsallaşmasına askerî bir yanıt olarak 1 Mayıs 1955'te Varşova Antlaşması Örgütü veya daha yaygın olarak kullanılan adıyla Varşova Paktı, 'yeniden silahlandırılmış' bir Batı Almanya'nın yarattığı tehdide karşılık olarak³ kuruldu. Varşova Paktı'nı oluşturan ülkeler SSCB, Alman Demokratik Cumhuriyeti (Doğu Almanya), Arnavutluk, Bulgaristan, Çekoslovakya, Macaristan, Polonya ve Romanya idi. Arnavutluk'un 1961'de ideolojik sebeplerle desteğini çekmesi ve 1968'de de resmen ayrılması dışında Varşova Paktı üyeleri, 1 Temmuz 1991'de Varşova Antlaşması Örgütü yasal olarak lağvedilene kadar değişmeden üyeliklerini 1989 devrimleri sonrasına kadar devam ettirdi⁴.

² Hector Mackenzie, 'Delineating the North Atlantic Triangle: the Second World War and its Aftermath', *The Round Table*, c. 95, 2006, s. 103.

³ Batı Almanya NATO'ya resmen 9 Mayıs 1955'te, yani Varşova Paktı'nın kuruluşundan 8 gün sonra katılmıştır.

⁴ Buradaki bir istisna Batı ve Doğu Almanya'nın birleşmesi sürecinde devlet olarak varlığı sürmediği için 1991 antlaşmasını beklemeden üyelikten ayrıldığını bildiren Doğu Almanya'dır.

1948-49 Berlin Krizi ve NATO'nun kurulması, Churchill'in 1946'da belirttiği ayrışmanın artık iyice ortada olduğunu göstermekteydi. Sovyetler Birliği ve Orta ve Doğu Avrupa ile Balkanlar'daki zoraki müttefikleri, artık bir başka ideolojik kampın savunucuları olarak, dolayısıyla da Batılı yaşam tarzının düşmanları olarak algılanıyordu. Mao-Tse-Tung'un önderliğinde gerçekleşen ve ABD'nin Uzakdoğu politikalarını tamamen değiştirmesine yol açan 1949 Çin Komünist Devrimi, artık uluslararası siyasette iki kutuplu bir dönemin başladığına işaret ediyordu; bundan sonra artık Batı ve Doğu (veya Kapitalist ve Sosyalist veya Amerikan ve Sovyet) Blokları vardı ve bunların ideolojik çatışmaları ilerideki 40 yıllık uzun dönemde küresel siyasal eğilimleri belirleyecekti. NATO, bir Üçüncü Dünya Savaşı'nın Doğu Almanya üzerinden Batı Almanya'ya karşı başlatılacak bir saldırıyla çıkacağını düşünmekteydi ve NATO'nun ilk savaş stratejileri Doğu-Batı Alman sınırından çıkacak bir savaşa göre ayarlanmıştı. NATO'nun 'İleri Strateji'sinin (*Forward Strategy*) özü bu anlayıştı.

NATO'nun İleri Stratejisi

17 Mart 1948'de Belçika, Britanya, Fransa, Hollanda ve Lüksemburg arasında imzalanan Brüksel Antlaşması, Marshall Yardım Programı ile ekonomisini düzeltmeye çalışan Batı Avrupa'nın aynı zamanda bir ortak güvenlik arayışı içinde de olduğunu bir kanıttı. Daha sonradan Batı Avrupa Birliği'ne dönüşecek olan bu oluşum, atom bombası sahibi ABD'nin eksikliği yüzünden tam bir caydırıcılığa sahip olmamaktaydı. Bu durum, bu ülkeleri, bu antlaşmanın hemen ardından ABD'nin de içinde yer alacağı,

dolayısıyla önemli bir caydırıcılığa sahip yeni bir yapılanma arayışına itti.

Bu çabaların sonucu, 4 Nisan 1949'da Washington, DC'de imzalanan Kuzey Atlantik Antlaşması ile alındı. Antlaşmaya Amerika Birleşik Devletleri, Belçika, Britanya, Danimarka, Fransa, Hollanda, İtalya, İzlanda, Kanada, Lüksemburg ve Norveç taraf olmuştu. 18 Şubat 1952'de Türkiye ve Yunanistan ve 9 Mayıs 1955'te de Federal Almanya Cumhuriyeti, bu antlaşmaya imza atacaktı. Bu yeni örgüt, Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (the North Atlantic Treaty Organization) yani NATO adını alacaktı.

NATO'nun kuruluşundaki temel mantık, büyük bir saldırıya karşı birlikte karşılık vermek ve birlikte bir savunma duvarı oluşturabilmektir. 'Ortak güvenlik' kavramı, tıpkı 19. yüzyılın kaygan ittifakları gibi bir güç dengesi politikası ortaya koyan bir mantığa sahipti. Bir NATO ülkesine karşı girilen her saldırı, tüm üye ülkelere karşı gerçekleştirilmiş gibi düşünülecek ve tüm üyeler saldırılan üyenin savunması için ortak bir askerî harekâta girişecekti. Bu taktik, Avrupa kıtasında Batılı güçlere karşı açık bir konvansiyonel silah üstünlüğü bulunan Sovyetleri caydırma amacı taşıyordu.

NATO'nun mantığı normal güç dengelerinin sürmesi ve Sovyetlerin uzun bir süre nükleer silah sahibi olmayacağı varsayımlarına dayanmaktaydı. Bu sebeple, NATO stratejistleri olası bir Üçüncü Dünya Savaşı'nın yine Avrupa'da, bu kez Doğu ve Batı Almanya'nın sınır boyunda başlayacak bir Sovyet saldırısıyla gerçekleşeceğini hesaplıyordu. Bu durumda, NATO'nun temel savunma stratejisi de temel savunma hattını bu iki ülkeyi ayıran sınır boyunca oluşturmak ve Doğu Almanya'dan gelecek Sovyet ve Sovyet müttefiki güçleri Batı Almanya'da karşılayarak bu güçleri olabilecek en ileri noktada

etkisiz hale getirmek veya güçsüzleştirmek üzerine kurulmuştu. Bu stratejinin adı, henüz NATO'ya katılması bir yana bağımsızlığı bile ilan edilmemiş olan Federal Almanya Cumhuriyeti'ni kapsadığı, yani NATO sınırlarının ilerisinde tasarlandığı için, 'İleri Stratejisi' (Forward Strategy) idi. İleri Stratejisi, 1949 yazının sonlarında Sovyetler Birliği'nin kendi atom bombasını başarıyla denemesi sonrasında güç ve geçerliliğini yitirecekti.

1954 yılında, SSCB, 'Avrupa'daki barışı korumak amacıyla' NATO'ya katılmak isteyecek; ancak bu istek ABD ve Britanya tarafından NATO'nun Avrupa'da güçlenmesini engellemeye yönelik bir girişim olarak görüldüğünden reddedilecekti⁵.

Almanya'nın Ayrışması

İkinci Dünya Savaşı daha bitmeden, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Franklin Delano Roosevelt'in dünyanın geleceğine dair bir planı ve bu planı üzerine kurduğu öngörülleri vardı. Roosevelt, savaşa giden yolun dünyanın önde gelen ekonomilerinin ve siyasî aktörlerinin birbirlerinden kopuk ve bunların temel siyasî ve iktisadî çıkarlar etrafında birleşememiş olması yüzünden açıldığına inanmaktaydı. Dolayısıyla da Amerikan başkanının temel fikirleri bu kopukluğu giderici birtakım önlemler alınması ve bunların sonucunda tüm büyük güçlerin kenetlenmesi üzerinde yoğunlaşmaktaydı.

Roosevelt, bütünlük bir dünya ekonomisinin ve her tür sorunun çözülebileceği bir uluslararası diplomasi örgütünün tüm sorunları alt edebileceğine inanmaktaydı; ancak Fransa aynı kanıda değildi. Daha doğrusu, Fransızların Amerikan başkanının

dan ayrıştıkları çok önemli bir detay vardı: Almanya. Milliyetçi ve son otuz yıl zarfında iki kez bu ülke tarafından işgal edilmiş ve bozguna uğratılmış Fransa için Almanya, sadece müttefiklerin işgali altında kalmayı hak etmiyordu, aynı zamanda bu ülkenin sanayi ve askerî alanlarda gelişmesi de engellenmeliydi. Bu, ABD'nin Japonya'ya uygun gördüğü uygulamanın biraz daha katı haliydi. Ancak bu durumun Avrupa'nın dengelerini bozacağı da bir gerçektir ve Britanya ve ABD bu duruma sıcak bakmıyordu.

Almanya'nın soyutlanmasını haklı bulan bir diğer ülke de Sovyetler Birliği idi. Sovyetler, kendilerine karşı büyük bir işgal hareketine girişen ve çok önemli kayıplar verdiren Almanya'nın çok ağır bedeller ödemesi gerektiği fikrindeydi. Sovyet işgal orduları, Almanya'nın doğusunu ele geçirdiklerinde yaptıkları önemli işlerden biri de burada bulabildikleri kullanılabilir durumdaki elektrik santrallerini, fabrikaları, hatta birtakım küçük ölçekli atölyeleri sökeerek savaş tazminatı kapsamında Sovyetler Birliği'ne taşımaktı. Bu durum, Almanya'nın geleceği konu-

sunda SSCB'nin ve Fransa'nın ortak bir görüşü paylaştıklarına işaret etmekteydi. Ancak, Fransa'yı kısıtlayan müttefikleri varken SSCB için bu söz konusu değildi.

Berlin Krizi sırasında gerçekleşen gelişmeler bu durumu daha da çetrefilli bir hale getirmişti. Birinci Berlin Krizi'nin ve Berlin Hava Takviyesi'nin sonlan-

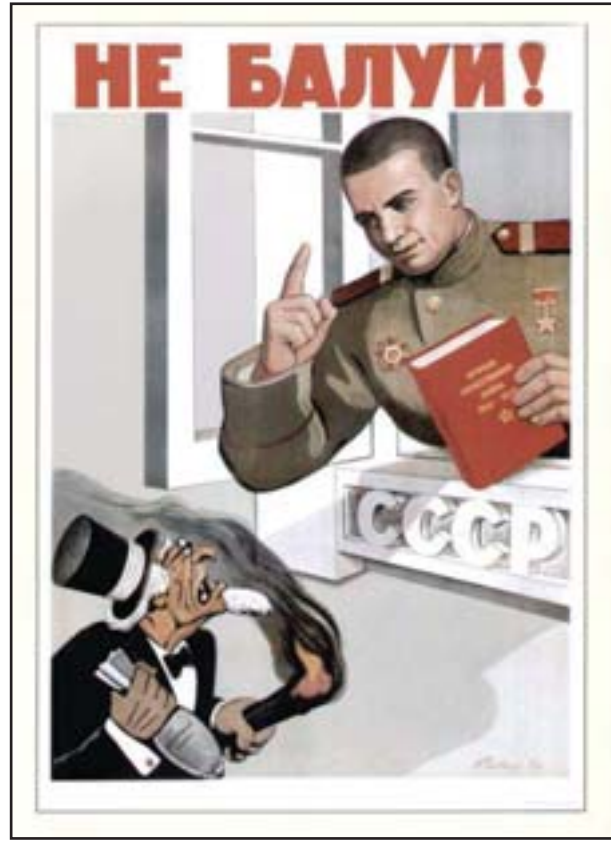
⁵ CBC News in Depth internet sitesi, 'In Depth: NATO,' <http://www.cbc.ca/news/background/nato/>, 17.11.2004.

masıyla bir yanda Batılı müttefikler diğer yanda Sovyetler arasında ciddi bir ayrışma yaşanmaktaydı. Gerginliğin ortadan kalkmayacağı savından yola çıkan Batılı müttefikler Fransa, ABD ve Britanya, kendi işgal bölgelerini 23 Mayıs 1949'da birleştirdi. Bu sayede ortaya federal bir yapıya sahip, tek merkezden, Bonn şehrinden yönetilen, bağımsız; ama yine de askerî konularda müttefiklere dayanan bir yeni devlet ortaya çıktı. Bu devlet, Federal Almanya Cumhuriyeti idi ve Batı'daki Alman toprakları ile Batı Berlin'i kapsamaktaydı.

Sovyet tarafının bu yeni oluşuma cevabı 7 Ekim 1949'da kendi işgal bölgelerinde ve başkenti Doğu Berlin olan Almanya Demokratik Cumhuriyeti'nin kuruluşunu ilan etmek olacaktı. Ülkenin başına Walter Ulbricht getirildi ve Sovyet tarzı bir siyasî yapılanma ortaya kondu. Federal Almanya Cumhuriyeti genelde Batı Almanya ve Almanya Demokratik Cumhuriyeti de Doğu Almanya olarak dünya kamuoyunca benimsendi. Bu arada, Batı Almanya'nın başkenti Bonn, bu devlet tarafından 'geçici başkent' olarak tanımlanmıştı. Bu durum Batı Alman tarafının ayrışmanın geçici olduğuna ve Almanya'nın tekrar birleşeceğine inandığını simgelemekteydi. Doğu Almanya'da ise böyle bir kaygı yoktu. 1955'te Batı Almanya'nın NATO'ya katılması, 1961'de Berlin Duvarı'nın inşa edilmesi iki ülke ilişkilerindeki gerginliği devam ettirici unsurlar olarak karşımıza çıkacaktı.

Sovyet Atom Bombası

İkinci Dünya Savaşı sonrasında en önemli askerî caydırıcılık unsuru atom bombası tekelinin ABD'nin elinde olmasıydı. New Mexico eyaletinin Los Alamos kasabasında yer alan laboratuarlarda İkinci Dünya Savaşı süresinde yapılan çalışmalarla üretilen atom bombası, askerî üstünlük açısından çağ değiştirici bir ağırlık taşımaktaydı. Savaş son-

rası dünyada, Batı Avrupa'nın Sovyet işgaline uğramamasının ana sebebi Hiroşima ve Nagasaki'de deneyimlenen atom bombasının ABD'ye getirildiği büyük caydırıcılıkla açıklanmaktaydı. ABD, atom bombasına sahip olduğu için dünyadaki en önemli askerî güç olarak karşımıza çıkmaktaydı. Aynı zamanda atom bombasının tek sahibi olmak, ABD için çok önemli bir siyasî ve askerî propaganda malzemesiydi; ancak, bu durum kısa süre içerisinde değişecekti.

ABD'nin 6 Ağustos 1945'te Hiroşima'ya atom bombası saldırısı sonrasında Stalin, "Savaş barbarlıktır; ancak atom bombası barbarlık üstüdür,"⁶ derken, saldırının aslen kendine yönelik bir şantaj olduğunu ve bunun dünya dengelerini değiştirdiğini belirtmişti. Bu noktadan sonra, Sovyet atom bombasının gelişimi Lavrenti Beria'nın yöneteceği ve belli durumlarda çalışan sayısının 330,000 ile 460,000 arası değiştiği ve on binden fazla teknisyeni kap-

⁶ Simon Sebag Montefiore, Stalin: The Court of the Red Tsar, Phoenix, Londra: 2003, s.

sadığı bir grupla yürütülecekti⁷. Bu devasa işgücü, Amerikan planlarını da geçersiz kılacaktı.

Amerikalı uzmanlar, Sovyetler Birliği'nin Avrupa kıtasında sahip olduğu konvansiyonel silah fazlasına ve bunun getirdiği stratejik avantaja çok da önem vermiyorlardı; çünkü ellerinde Sovyetlerin sahip olmadığı atom bombası vardı ve SSCB'nin bu tür bir teknolojiyi geliştirmesi için altı ile sekiz yıla ihtiyacı olduğunu, yani Amerikan üstünlüğünün 1950'lerin ortasına kadar süreceğini hesaplamıştı. Bu, ABD'ye Avrupa'nın savunması için gerekli konvansiyonel silahların üretimi ve yerleştirilmesi için rahatlatıcı bir süre tanımaktaydı. Dönemin Yeni ABD Dışişleri Bakanı Marshall'ın 1947'de söylediği gibi, ABD'nin dünyanın geri kalanını üretimde geçebildiği, denizlere hükmettiği ve kıtaların içlerini de atom bombasıyla vurabildiği sürece alamayacağı risk yoktu. Bu, ABD'nin önceliğini Batı Avrupa'nın silahlandırılmasından ekonomik yeniden yapılanmasının sağlanmasına çevirmektedir.

Ancak, 29 Ağustos 1949'da Sovyetler Birliği kendi bombasına kavuştu. Stalin Kazakistan'daki bir çölde gerçekleşen denemenin duyurulmasını engellemişti; ama Amerikan keşif uçakları nükleer serpinti saptayınca bunun anlamı açık ve tekti: SSCB de artık, hem de ABD uzmanlarının en iyimser tahminlerinden iki yıl kadar önce, atom bombası sahibi olmuştu. Başkan Truman, 23 Ekim 1949'da bu durumu dünyaya duyurmayı seçti, ardından da Sovyetler bu gerçeği onayladı⁸.

Durum, daha sonra açıklığa kavuşacaktı. Sovyetlerin bu kadar kalabalık bir kadroyla da olsa atom bombasını bu kadar erken geliştirebilmiş olmasının önemli bir sebebi, casusluktu. Daha Los Alamos'ta, burada çalışan bir fizikçi -ve casus olan Klaus Fuchs, Manhattan Projesi'nin ulaşabil-

diği detaylarını Sovyetlere iletliyordu. Sovyet bilim adamları için nükleer patlama kavramı o kadar yeniydi ki bazı kavramları Rusçaya tercüme edemiyor ve İngilizce orijinalinde bırakarak kullanıyorlardı⁹. Ancak, son tahlilde artık Sovyetlerin de kendi bombası vardı ve 1950'ler boyunca ABD, nükleer silah adedi ve tonajı açısından açık ara üstün olsa da Sovyet nükleer tehdidi artık bir gerçeklikti.

Bu durum, daha yeni kurulmuş ve temelde kara muharebelerine dayalı bir savaş taktiğini öngören NATO'nun tamamen yeni bir şartlar zincirine geçiş yapması demektir. Artık Sovyetler Birliği, Batı Avrupa'ya müdahale etmek için sadece hava destekli kara harekâtlarına güvenmeyecek, aynı zamanda hem kendine saldırıları engellemesine yardım edecek hem çok önemli bir saldırı aracı olarak kullanabilecek olduğu atom bombasından faydalanabilecekti. Yani, NATO'nun 'İleri Stratejisi' artık tamamen geçerliliğini yitirmiş bir plandı ve NATO, daha kurulduğu yılda kendini yeniden yapılandırmak zorunda kalacaktı. Bundan sonraki 60 yıl içinde de bu örgüt kendini pek çok kez günün gereklerine göre dönüştürecek, Soğuk Savaş sonrasında da dünyanın iyi niyetli jandarması rolünü oynamaya devam edecekti. Belki de bu ilk darbe, tüm savunma stratejisinin bir anda dönüşmek zorunda kalması, NATO'nun altmış yıl boyunca ve uluslararası siyasetin önemli bir aktörü olarak ayakta kalabilmesini sağlamış olabilir.

⁷ A.e.d., s. 513.

⁸ John Lewis Gaddis, *The Cold War*, Penguin, Londra: 2005, s. 35.

⁹ TNT, *Cold War* belgeseli, 1997, Bölüm 4.

Prof. Dr. Nahit TÖRE
Çankaya Üniversitesi
İİBF Uluslararası Ticaret Bölümü

KÜRESEL KRİZE OLDUKÇA “GERÇEKÇİ” BİR YAKLAŞIM VE YANIT: ORTA VADELİ PROGRAM (OVP)

İki yıldır dünya ekonomilerini ciddi biçimde sarsan, önemli üretim düşüşleri, işsizlik artışları, dış ticaret daralmaları yaratan ve 1929 Krizi’nden 80 yıl sonraki en önemli küresel kriz diye nitelendirilen konjonktür olayı önceleri ülkemizde fazla ciddiye alınmadı. Bunun çeşitli nedenleri vardır. Bunlar arasında en önemli-belki oldukça da sağlam-görüneni, 2001 krizinde ülkemize en az 48.5 milyar Euro zarar verdikten sonra¹, yapılan ciddi reformlar sonucu bugün hayli “sağlıklı” bir görünüme kavuşmuş durumdaki bankacılık sektörüdür. Oysa ABD’de krizin mali sektörden başladığını, oradan Avrupa’ya da aynı kanallardan bulaştığını düşünürsek Türk bankacılık ve finans sektörünün göreceli sağlamlığı siyasi otoritelere bir miktar güven

verebilirdi ve nitekim vermiştir. “Krizin bizi teğet geçeceği” sözü bu güvenin çok net bir işaretiydi. Finans sektörünün durumu yanında, 2002–2007 yılları arasında ülkemizde IMF çıpasına bağlı şekilde yürütülen ekonomik ve mali istikrar içinde büyüme politikalarının sonuçları da hayli olumlu gelişmelere işaret etmekteydi. Ortalama %7 dolaylarında gerçekleşen yıllık büyüme hızı, bütçe açığının ve birikmiş kamu borçlarının GSYİH’ye oranlarıyla ilgili Maastricht Kriterleri’nin tutturulması, çok uzun yıllardır ülkemizi kasıp kavuran enflasyon hızının tek haneli rakamlara indirilmesi gerçekten küçümsenecek başarılar değildi. Bunlara dayanılarak küresel krizin bir miktar “hafife” alınması ilk başlarda belki kısmen makul görülebilirdi.

¹ Bkz.: C. Pazarbaşıoğlu, “Accession to the European Union: Potential Impacts on the Turkish Banking Sector,” in B.M. Hoekman and S. Togan (eds.), **Turkey: Economic Reform and Accession to the European Union**, Washington, D.C., The World Bank, 2005

Fakat krizin hafife alınmasında bizce iki ciddi hata yapılmıştır. Bunlardan birincisi, krizin dünyada bu denli büyük boyutlar alabileceğinin tahmin edilememesidir. Burada hatayı sadece bizim yöneticilerimize yüklemenin doğru olmayacağını düşünüyoruz; çünkü bugünkü krizin boyutları, derinliği, süresi, bir ekonomik konjonktür hareketi olarak V, U ya da W harflerinden hangisine benzer biçimde sonlanacağı konusunda dünyada hiçbir siyasetçinin, merkez bankacısının, akademisyenin, ekonomik düşünür ve yazarın bugün bile doğru dürüst tahmin yapamadığını hayretle görüyoruz. Şüphesiz bu durumun burada ele alamayacağımız çok çeşitli nedenleri bulunmaktadır.

Fakat ikinci ciddi hata birincisi kadar hoş görülebilir nitelikte değildir; çünkü bu hata, Türk ekonomisinin son yıllardaki ciddi dış ticaret performansı sayesinde oldukça "dışa açık" bir konuma gelmiş ve dolayısıyla dünyadaki gelişmelerden kolay etkilenir bir özellik kazanmış olması gerçeğinin yeteri kadar göz önüne alınmamış olmasıyla ilgilidir. Özellikle 1996 yılı başından bu yana yürürlükte bulunan Türkiye-AB Gümrük Birliği, dış ticaretimiz içinde AB'nin payını %50'ler dolayına çıkarmış ve dolayısıyla Birlikte ortaya çıkacak olumlu ya da olumsuz ekonomik gelişmelere karşı duyarlılığımızı artırmıştır. Bu durumda ABD aksırduğunda bizim Türkiye olarak nezle olma olasılığımız fazla yüksek görünmese de AB aksırduğunda yatağa düşme olasılığımız çok daha büyük boyutlar almış ve maalesef son iki yılda gerçeğe de dönüşmüştür.

2010-2012 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program'a² göre küresel kriz Türkiye ekonomisini ticaret, finansman ve beklenti kanallarından etkilemiştir. Öyle ki:

- Küresel krizin, ihracatımızın yüzde 50'sine yakın bir bölümünü teşkil eden AB bölgesinde daha fazla hissedilmesi, ihracat performansımızı olumsuz yönde etkilemiş ve ihracatımız, özellikle sürükleyici sektörler kaynaklı olarak, 2008 yılı Kasım ayından itibaren ciddi oranda düşmeye başlamıştır. Son yıllardaki bü-

yüme performansına önemli katkı yapan ihracattaki bu düşüş, üretim ve istihdamı olumsuz etkilemiştir.

- Krizin Türkiye ekonomisini etkilediği ikinci kanal ise finansman kanalıdır. Küresel finansal piyasalarda yaşanan kriz sonucunda diğer gelişmekte olan ülkelere benzer şekilde Türkiye'de de Ekim 2008'den başlayarak net sermaye çıkışı yaşandığı gözlenmiştir. Bunun sonucunda reel sektör, önceki yıllarda kolay ulaşabildiği dış finansman konusunda zorluklar yaşamıştır. Böylece 2008 yılında yüzde 191 olan bankacılık dışı özel sektörün orta ve uzun vadeli dış borç çevirme oranı 2009 yılının ilk yedi ayında yüzde 73'e düşmüştür.

- Küresel kriz tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de belirsizlikleri artırmıştır. Artan belirsizlik, hem güven ortamını, hem de ileriye dönük beklentileri olumsuz etkileyerek yatırım ve tüketim kararlarının ertelenmesine ve ekonomik aktivitenin ciddi oranda yavaşlamasına neden olmuştur. Türkiye'nin üretim kapasitesindeki artış sınırlanmış ve mevcut kapasitenin kullanımı olumsuz yönde etkilenmiştir.

Küresel kriz tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de belirsizlikleri artırmıştır.

- GSYH 2008 yılının son çeyreğinde yüzde 6,5 oranında azalmış ve 2008 yılı GSYH artışı yüzde 0,9 olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılında ise GSYH'nin yüzde 6 civarında gerileyeceği tahmin edilmektedir. Dönemler itibarıyla bakıldığında, 2009 yılının ilk çeyreğinde yüzde 14,3 olan ekonomideki daralmanın, yılın ikinci çeyreğinde yüzde 7'ye gerilediği görülmektedir. Bu eğilimin devam ederek, yılın üçüncü ve dördüncü çeyreğinde ekonominin önemli ölçüde toparlanması beklenmektedir.

- Ekonomideki bu daralma, pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de, istihdamın azalmasına ve işsizliğin artmasına yol açmıştır. İstihdamın 2009 yılında, bir önceki yıla göre, yüzde 1,1 oranında azalması ve işsizlik oranının yılın tamamında yüzde 14,8 seviyesinde gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu gelişmede, istihdam kayıplarının yanı sıra işgücüne katılıma oranının da artması etkili olmuştur.

² T.C. Resmi Gazete, 16 Eylül 2009, Sayı: 27351 (Mükerrer)

• Küresel kriz ülkemizde kamu maliyesi performansını önemli ölçüde olumsuz yönde etkilemiştir. Büyümedeki daralmaya ve reel sektörü desteklemeye yönelik yapılan indirimlere bağlı olarak vergi gelirleri bütçe tahminlerinin önemli ölçüde altında kalmıştır. Diğer yandan harcamalar, büyümeden bağımsız bir şekilde, bütçede öngörülen düzeyde gerçekleşmeye devam etmiştir. Ayrıca, krizin etkilerini azaltmak amacıyla bazı harca kalemlerinde ilave artışlar yapılmıştır. Ekonomik aktivitedeki daralma sonucu sosyal güvenlik sisteminin prim tahsilâtı hedeflerin altında kalmış ve sosyal güvenlik sisteminin açığında belirgin bir artış yaşanmıştır. Bu gelişmeler sonucu bütçe açığı, borç yükü ve hazinenin iç borç çevirme oranı öngörülen düzeyin üstünde artış göstermiştir. 2009 yılı başında 10,4 milyar TL olarak öngörülen 2009 yılı merkezi yönetim bütçe açığının yılsonu itibarıyla 62,8 milyar TL'ye ulaşması, 29,8 milyar TL fazla vermesi öngörülen program tanımlı faiz dışı dengenin ise 20,8 milyar TL açık vermesi beklenmektedir. Bütçe dengesindeki bu gelişme ve ekonomik daralma, son yedi yıl boyunca sürekli azalmakta olan AB tanımlı genel yönetim nominal borç stokunun GSYH'ye oranının artmasına yol açmıştır. 2008 yıl sonunda yüzde 39,5 olan bu oran, 2009 yılı sonunda yüzde 47,3'e yükselmesi beklenmektedir.

* * *

Giriş niteliğindeki bu kısa açıklamalardan sonra yazımızın asıl konusunu oluşturan Orta Vadeli Program'a (OVP) biraz daha yakından bakacak olursak, temel amacın küresel krizin etkisinden çıkış sürecinde ekonomik ve sosyal yapımızın güçlü yönlerini avantaj olarak kullanarak, ekonomimizin yeniden sürdürülebilir büyüme dönemine girmesini sağlamak ve böylece ülkemizin refah düzeyini artırmak şeklinde belirlendiğini görüyoruz. Yine OVP'ye göre, krizden çıkış ve sonrasındaki büyüme sürecinin özel sektör öncülüğünde gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Özel sektörün yatırım ve üretim karar-

larındaki öngörülebilirliği ve kullanabileceği kaynakları arttırmak için kamu kesimi borçlanma gereğinin tedrici bir şekilde azaltılması ve fiyat istikrarının korunması yoluna gidilecektir.

OVP döneminde rekabet gücünü arttıracak, büyümeyi ve mali dengelerdeki iyileşmeyi kalıcı hale getirecek kapsamlı bir yapısal reform programı da konulacaktır. Bu çerçevede, "mali kural" uygulamasına geçilecektir. Mali kurala ilişkin yasal altyapının en geç 2010 yılının ilk çeyreğinde tamamlanması hedeflenmektedir. 2011 yılı bütçe döneminde itibaren kamu mali yönetimi, belirlenen mali kural ile uyumlu olarak yürütülecektir. Kuralın uygulanması, izlenmesi ve kontrolüne

ilişkin olarak kamu mali yönetim sisteminde gerekli iyileştirmeler 2010 yılında yapılacaktır. Mali kural çerçevesinde, orta-uzun vadede kamu açığının milli gelire oranının, sürdürülebilir bir borç yapısı ile uyumlu bir düzeyde gerçekleşmesi hedeflenecektir. Kamu açığında yapılacak uyarlamayı beklerken, bir önceki yıl gerçekleşen açığın orta-uzun vadeli hedefin ne kadar uzağında olduğu dikkate alınacaktır.

OVP'nin "Makroekonomik Politika ve Hedefler" başlığını taşıyan üçüncü bölümünde temel makro ekonomik öncelikler, ekonominin yeniden sürdürülebilir bir büyüme dönemine geçişini sağlamak, istihdamı arttırmak, enflasyondaki düşüş eğilimini devam ettirmek ve küresel krizin etkisiyle bozulan kamu dengelerini düzeltmek şeklinde belirlenmiştir. Bu bölümde büyüme ve istihdam, maliye, para, ödemeler dengesi politikalarıyla ilgili hedefler belirlenmektedir. Bunların en önemlilerini çok kısa biçimde ve maddeler halinde özetleyecek olursak:

- Ekonominin krizden çıkışını kolaylaştırmak ve sürdürülebilir bir büyüme yapısını yeniden tesis etmek amacı çerçevesinde özel sektör yatırımlarını, ihracatı ve istihdamı arttırmaya yönelik politikalar uygulanacaktır.

Ekonomik aktivitedeki daralma sonucu sosyal güvenlik sisteminin prim tahsilâtı hedeflerin altında kalmış ve sosyal güvenlik sisteminin açığında belirgin bir artış yaşanmıştır.

- Program döneminde izlenecek maliye politikasının **temel hedefi** kamu kesiminin kaynak kullanımındaki artan payının azaltmak amacıyla, ekonomik krizin de etkisiyle yüksel kamu açıklarını tedrici olarak makul seviyelere indirmektir. 2011 yılı bütçe döneminden itibaren kamu mali yönetimi, belirlenen maddi kural çerçevesinde uygulanmaya başlanacaktır.

- Para politikası 2010-2012 döneminde de enflasyon hedeflemesi çerçevesinde yürütülecektir. Bu çerçevede para politikasının temel amacı, fiyat istikrarının sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda, kısa vadeli faiz oranları temel politika aracı olarak kullanılmaya devam edilecektir.

- Dalgalı döviz kuru rejimi sürdürülecektir.

- Sürdürülebilir ihracat artışını sağlamak amacıyla yenilikçiliğe ve Ar-Ge'ye dayalı, katma değeri yüksek, markalı ürün ve hizmetlerin üretim ve pazarlama süreçleri desteklenecektir.

- Geleneksel ihracat sektörlerinde katma değer artışı sağlanmasına yönelik olarak tasarım, marka, pazarlama ve tanıtım konusundaki mevcut destekler çeşitlendirilerek geliştirilecektir.

- İhracatta pazar çeşitliliği stratejisi kapsamında küresel krizden nispeten daha az etkilenmesi beklenen komşu ve çevre ülkeler, Afrika ülkeleri ve Asya-Pasifik ülkelerine yönelik ihracatın artırılması sağlanacaktır.

- Üretim ve ihracatın ithalata olan yüksek oranlı bağımlılığını azaltmak amacıyla özellikle ara malları ve yatırım mallarında yurtiçi üretim kapasitesini artırıcı politikalara ve desteklere devam edilecektir.

OVP'nin yine aynı bölümünde açıklanan sayısal hedef ve göstergeleri de şöyle sıralayabiliriz:

- 2009 yılında daralma, yurtiçi ve yurtdışı talep koşulları ile dış finansman imkânları dikkate alındığında, 2010 yılında ekonomik büyümenin yüzde 3,5 civarında gerçekleşmesi ve kademeli bir şekilde yükselerek 2012 yılında yüzde 5 düzeyine ulaşması hedeflenmektedir.

- Program döneminde öngörülen büyüme çerçevesinde istihdam edilenlerin sayısındaki artışın yaklaşık 1 milyon 250 bin kişi olacağı tahmin edilmektedir.

- Kriz nedeniyle 2009 yılında yüzde 14,8'e yükseleceği tahmin edilen işsizlik oranının program dönemi sonunda yüzde 13,3'e gerilemesi beklenmektedir.

- Küresel kriz dünya ekonomisi ve ticaretinde yarattığı hızlı gerilemenin program döneminde tedrici olarak ortadan kalkması beklenmektedir. Bu çerçevede, 2012 yılında, ihracatın yıllık ortalama yüzde 9,7 oranında artarak 130 milyar dolara, ithalatın ise yıllık ortalama yüzde 11,7 oranında artarak 187 milyar dolara ulaşacağı tahmin edilmektedir.

- Küresel kriz karşısında daralan dış ve iç talep, üretim ev finansman koşulları altında cari işlemler açığının GSYH'ye oranının program döneminde ortalama yüzde 3,3 civarında olacağı öngörülmektedir.

- Dünya enerji ve emtia fiyatlarındaki gerileme ve talepteki durgunluk göz önünde bulundurulduğunda 2009 yılının ilk yarısında enflasyonda kaydedilen gerilemenin önümüzdeki dönemde de devam edeceği beklenmektedir. Bu çerçevede TÜFE yıllık artışı hızı tahminleri, 2009 yılı için yüzde 5,9, 2010, 2011 ve 2012 yılları için ise sırasıyla yüzde 5,3 yüzde 4,9 ve yüzde 4,8 olarak alınmıştır.

- 2009 yılı sonunda yüzde 6,5 olacağı tahmin edilen kamu kesimi açığının GSYİ'ye oranının, program dönemi sonunda yüzde 2,1'e düşmesi öngörülmektedir.

- Program dönemi sonunda faiz giderleri ve özelleştirme gelirleri hariç kamu kesimi dengesinin GSYH'ye oranının 2009 yılındaki 0,4'lük açıktan sürekli iyileşme göstererek program dönemi sonunda yüzde 2,1'e yükselmesi beklenmektedir.

- Program dönemi sonunda faiz giderleri ve özelleştirme gelirleri hariç kamu kesimi dengesinin GSYH'ye oranının 2009 yılındaki 0,4'lük açıktan sürekli iyileşme göstererek program dönemi sonunda yüzde 2,1'e yükselmesi beklenmektedir.

- GSYH'ye oran olarak, 2008 yılında 39,5 düzeyinde gerçekleşen AB tanımlı genel yönetim nominal borç stokunun 2009 yılında yüzde 49'a yükselmesi beklenen bu oranın program dönemi sonunda yüzde 47,8'e gerileyeceği tahmin edilmektedir.

Para politikası 2010-2012 döneminde de enflasyon hedeflemesi çerçevesinde yürütülecektir. Bu çerçevede para politikasının temel amacı, fiyat istikrarını sağlamaktır.

2009-2012 yıllarını kapsayan dönemde tüm bu sayısal hedef ve tahminlerle ilgili yıllık gelişmeler OVP'deki tablolardan özetleyerek oluşturduğumuz aşağıdaki tablodan izlenebilir:

Temel Ekonomik ve Mali Büyüklükler

	2009	2010	2011	2012
BÜYÜME VE İSTİHDAM				
GSYH (Milyar TYL, Cari Fiyatlarla)	947	1.029	1.118	1.227
GSYH (Milyar Dolar, Cari Fiyatlarla)	608	641	669	723
Kişi Başına Milli Gelir (GSYH, Dolar)	8.456	8.821	9.096	9.732
GSYH Büyümesi ⁽¹⁾	-6,0	3,5	4,0	5,0
Nüfus (Yıl Ortası, Milyon Kişi)	71,9	72,7	73,5	74,3
İşgücüne Katılma Oranı (%)	47,6	47,4	47,3	47,3
İstihdam Düzeyi (Milyon Kişi)	20,9	21,3	21,7	22,2
İşsizlik Oranı (%)	14,8	14,6	14,2	13,3
İhracat (FOB) (Milyar Dolar)	98,5	107,5	118,0	130,0
İthalat (CIF) (Milyar Dolar)	134,0	153,0	168,0	187,0
Dış Ticaret Dengesi (Milyar Dolar)	-35,5	-45,5	-50,0	-57,0
İhracat/İthalat (%)	73,5	70,3	70,2	69,5
Cari işlemler Dengesi (Milyar Dolar)	-11,0	-18,0	-22,0	-28,0
Cari işlemler Dengesi / GSYH (%)	-1,8	-2,8	-3,3	-3,9
TÜFE Yıl Sonu % Değişme (Tahmin) ²	5,9	5,3	4,9	4,8
Kamu Kesimi Genel Dengesi (KKGĐ) (GSYH'ye oran, %) ⁽³⁾	-6,5	-4,2	-3,0	-2,1
Faiz Giderleri Ve Özelleştirme Gelirleri Hariç KKGĐ	-0,4	0,9	1,5	2,1
AB Tanımlı Genel Yönetim Nominal Borç Stoku (GSYH'ye oran, %)	47,3	49,0	48,8	47,8

Kaynak: Orta Vadeli Program

⁽¹⁾ Sabit fiyatlarla yüzde değişimi göstermektedir.

⁽²⁾ 3 Haziran 2008 tarihinde belirlenen enflasyon hedefleri, 2009 yılı için yüzde 7,5, 2010 yılı için yüzde 6,5 ve 2011 yılı için yüzde 5,5'dir.

⁽³⁾ Gelir- gider farkını göstermektedir.

Türkiye'nin 3 yıllık ekonomik yol haritası sayılabilecek olan OVP hakkında ilk söylenebilecek şey, bu belgenin küresel krizin etkileri konusunda hayli gerçekçi bir fotoğraf sayılabileceğidir. Katılım Öncesi Ekonomik Program'da 2009 küçülmesini %3.6 olarak açıklayan hükümet, 2010-2012 dönemini kapsayan OVP'de küçülme rakamını %6 olarak revize etmiştir. İşsizliğin ise 2009 yılında %14.8'e yükseleceği tahmin edilmiştir. Bütçe açığı konusunda da 2009 bütçesinde 10 milyar TL açık öngören hükümet OVP'de bu açığın 62.9 milyar TL'ye çıkacağı tahmininde bulunmaktadır.

Dış ticarete ve cari işlemlere, enflasyon hızına ilişkin tahminlere genelde gerçekçi gözüyle bakılmasına

karşın, kamu maliyesine ilişkin hedefler pek tahmin edici bulunmamıştır. Mali kural uygulamasına geçilecek olması olumlu bulunurken, bu işin 2011 yılına ertelenmesi eleştiri konusu yapılmaktadır. IMF ile uzun süredir yürütülen görüşmelerin henüz bir anlaşmaya bağlanmamış olması da genellikle eleştirilmektedir.

OVP'de benimsenen kalkınmanın özel sektör eliyle yapılması hedefi genelde doğru bulunurken belirlenen hedeflere nasıl ulaşılabileceği konusunda "araç" eksikliği olduğuna dikkat çekilmektedir.

2010-2012 yılları arasında dünyada işsizlik artarken Türkiye'de nasıl azalacağı sorusu sıkça dile getirilmektedir. Program döneminde 1 milyon 250 bin kişiye istihdam yaratılması hedeflenmiştir. Bu rakam işsizliğin azalmayacağını göstermektedir; çünkü kriz sürecinde aynı sayıda kişi işini kaybetmiştir. Önümüzdeki üç yılda 1 milyon 800 bin kişi daha işgücüne eklenecek ve iş talebinde bulunacaktır.

Tüm bu eleştirilere karşın, OVP'yi krizin etkilerini gerçekçi biçimde saptayan ve bu etkileri giderme amacıyla çeşitli yol ve politikalar belirleyen bir ilk adım olarak düşünmek herhalde yanlış olmaz.

Program ciddi biçimde uygulanabildiği ve içeriği çeşitli araç ve tedbirlere zenginleştirildiği takdirde Türkiye, hem krizin yaralarını fazla gecikmeden sarabilecektir hem yeni dünya koşullarında yeni bir sürdürülebilir büyüme trendini yakalayabilecektir.

Prof. Dr. Emin ÇARIKÇI
Çankaya Üniversitesi
Uluslararası Ticaret Bölümü

ÖĞRENCİLERE EKONOMİK TAVSİYELER

Daha önce 20 yılı aşkın bir süre Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF), İşletme ve Maliye bölümlerinde, Ocak 1998'den bugüne de Çankaya Üniversitesi İİBF Uluslararası Ticaret Bölümü'nde her yılın Ekim ayı başlarında, Ekonomiye Giriş dersinin ilk saatinde, üniversiteye yeni ayak basmış öğrencilerimize dersin önemini ve üniversite sıralarında oturmanın yıllık ve haftalık alternatif maliyetini anlatmakla işe başladım. İlk derslerde bütün sınıflara yaptığım konuşmanın bir özetinin daha geniş bir öğrenci kitlesine de ulaştırılmasının faydalı olacağı kanaati ile söze başladım.

İktisat (ekonomi), sınırsız ihtiyaçları karşılamak için kıt kaynakların idaresi ile uğraşan bir sosyal bilimdir. İhtiyaçlarımız haddinden fazla ve bu ihtiyaçları karşılamak için gerekli kaynaklarımız kıt olduğu için, gerek fert gerek aile ve millet olarak her adım atışta iktisadi (ekonomik) davranmak ve dolayısıyla bir seçim yapmak zorundayız. Elde edeceğimiz maddi ve manevi her şeyin bedelini ödemek zorundasınız. Amerikalılar bu durumu "bedava yemek yoktur" (there is no free lunch) diye tarif eder.

Sizler fert olarak üniversitede okumayı tercih ettiğinize göre, iktisadi bir karar aldınız. Bu kararı vermekle sizlerin neler kazanacağı ve kaybettiğini biraz daha açalım. Sizler daha fazla eğitim ve

öğrenim olarak ilerde, yani mezuniyetten sonra, daha yüksek gelir elde etmek suretiyle, kendinize ve ailenize, daha fazla mal ve hizmet üreterek de milletinize daha faydalı olacaksınız. Ayrıca, burada aldığınız bilgi ve görgülerle eşinizin, dostunuzun ve aile efradınızın çocuklarına yol göstermek ve tavsiyelerde bulunmak suretiyle de Türk milletine hizmete devam etmiş olacaksınız.

Vakıf Üniversitelerinde Öğrenci Maliyeti

Kayıplara gelince: 2009/2010 akademik yılında vakıf üniversitelerinde yıllık eğitim bedeli, %8'lik KDV dâhil, 15 – 28 Bin TL arasında değişmektedir. Bu miktar, Çankaya Üniversitesi'nde 17,8 bin TL'dir. Size göre akla gelen en önemli kayıplar şüphesiz ailenizin her yıl Üniversitemize ödediği 17,8 bin TL yıllık eğitim bedeli (tuition), geçim masrafı (room and board expenses), yeme-içme dâhil yurt masrafları ve taşıma dâhil diğer cep harçlığıdır. Bu maliyet, 2009 yılının son çeyreğinde, her öğrencinin ailesinin gelir seviyesine göre ayda 500 – 1.000 YTL arasında değişmekte olup bütünleme sınavlarınız veya yaz kursları dâhil, okula gidiş gelişlerinizi, her yıl için 10 ay olarak kabul edersek, yıllık tutarda 5 bin – 10 bin TL arasında değişebilir (Bakınız, Tablo-1).

Çankaya Üniversitesi'nde okurken aileniz ile oturuyorsanız, aylık geçim masrafınızı en düşük ortalama maliyet olan 500 TL olarak kabul etsek bile,

ailenize olan 10 aylık maliyetiniz 5.000 TL seviyesine ulaşmaktadır. Eğer Ankara dışından geliyorsanız, ailenizin gelir seviyesine göre, aylık geçim masraflarınızın en az 700 – 1.000 TL arasında seyretmesi muhtemeldir.

Burada maliyetler henüz bitmemiştir. Oysa üniversiteye devam edeceğinize, asgari ücret dolayında aylık net 600 TL olan bir işe girseydiniz, yılda 7,2 bin TL kazanacaktınız. Üniversiteyi kazanamamış olsanız bile, eninde sonunda bu tür bir işe girmek zorunda kalacaktınız. Böylece, okulu tercih etmekle, bir yılda kazanabileceğiniz en az 7,2 bin TL'den vazgeçmiş oluyorsunuz. Ekonomi biliminde buna Kaybedilmiş Gelir (Forgone income) denir ve bunu, eğitim masraflarınıza eklemeniz gerekir (Bakınız, Tablo-1).

2009-2010 Akademik Yılı'nda Çankaya Üniversitesi'nde okuyan her öğrencinin ailesine ve kendisine yıllık en az ortalama Toplam Maliyeti (Geçim Masrafı + Kaybedilmiş Gelir + Eğitim Bedeli) yaklaşık en düşük oranda 30 bin TL'ye (20 bin \$'a), en yüksekte hesaplandığında ise 35 bin TL'ye (23,3 bin \$'a) ulaşmaktadır. Ekonomi biliminde, biz bu maliyete "Alternatif Maliyet veya Fırsat Maliyeti" (Alternative Cost = Opportunity Cost) diyoruz.

TABLO-1 VAKIF ÜNİVERSİTELERİNDE BİR ÖĞRENCİNİN YILLIK VE HAFTALIK ALTERNATİF MALİYETİ (Eylül 2009, 1\$ = 1.5 TL)

	AYLIK	10 AYLIK (1)
Öğrencinin Geçim Masrafı (2) (Room and Boarding Expenses)	500 – 1.000 TL	5 – 10 bin TL
Yıllık Kaybedilmiş Gelir (Annual Forgone Income)	600 YTL	7,2 bin TL
Yıllık Eğitim Bedeli (Tuition)		17,8 bin TL (3) (11.867 \$)
Yıllık Toplam Alternatif Maliyet (Annual Total Alternative Cost)		30 – 35 bin TL (20 – 23,3 bin \$)
İki Sömestrede Ders Yapılan Hafta Sayısı (4)		2x11=22 Hafta
Ders Yapılan Haftalara Göre Haftalık Alternatif Maliyet		1.400 – 1.600 TL (30 – 35 bin TL / 22 Hafta)
<p>(1) İki sömestr, yaz kursları veya bütüncüleme sınavları dâhil yılda 10 aylık masraf. (2) Öğrenci başına barınma, yeme - içme, ulaşım ve diğer masraflar. (3) Çankaya Üniversitesi'nde yıllık eğitim bedeli KDV dâhil 17,8 bin TL'dir. (4) Her sömestr 14 haftadır; fakat ilk hafta ders programı tanıtımı, son hafta ders tekrarı ve ara sınavı haftası ders yapılmamaktadır (Yıllık net 22 hafta).</p>		

Derleyen: Prof. Dr. Emin Çarıkcı, Eylül 2009.

Tablo-1'de görüldüğü gibi, üniversitelerde eğitim programları genellikle her sömestr için 14

hafta olarak ilan edilse bile, ilk hafta ders tanıtımı, son haftalarda ders tekrarı ve ara sınavı haftasında ders yapılmadığı için, her sömestrede genellikle net 11 hafta ders yapılabilmektedir. Bu, yılda 22 hafta eder. Demek ki sizin üniversitedeki derslerin yapıldığı haftalara göre, haftalık maliyetiniz en az 1.400 TL'dir (30 bin TL / 22 Hafta = 1,4 bin TL). Oysa bugün yabancı dil bilen yeni üniversite mezunlarının çoğunun ancak 1.000 TL dolayında aylık maaş ile işe başladığını düşünürsek bu, eğitim maliyetinin ne kadar yüksek olduğunu ortaya çıkartmaktadır.

Genellikle haftada 4 gün derse girdiğinize göre, bir günlük okula gelmemenizin maliyet kaybı 350 TL'ye ulaşmaktadır. Sevgili öğrenciler, hayatınızda sizin bir kaç TL'yi (3 – 5 TL'yi) bile hiç çöpe attığınız oldu mu? Onun için, çok önemli bir sebep olmadığı sürece derslerinizi kaçırmayınız.

1966 yılında, ABD'nin Mass. eyaletindeki Clark Üniversitesi'nde, ekonomi dalında Master programına başladığımda, ekonomi hocası, alternatif maliyeti şu örnekle açıklamıştı: Amerikalılar bir veya iki çocuk sahibi olduktan sonra eşler arasında tartışılmış. "Bir çocuk sahibi daha mı olsak, yoksa Miami'de bir yazlık ev mi satın alsak?". O zamanki fiyatlara göre her ikisinin de maliyeti 100 - 150 bin dolar. 1966'da ABD'de asgari saat ücreti 1.2 \$, 2009'da ise 8 \$'dır. Demek ki bugün ABD'de aynı yazlık ev ve doğumundan üniversite mezuniyetine bir çocuğun maliyeti en az 700 bin \$'dır.

Devlet Üniversitelerinde Öğrenci Maliyeti

2009-2010 Akademik yılında vakıf üniversitelerinde yıllık eğitim bedeli 15 – 28 bin TL arasında olduğu halde devlet üniversitelerindeki hukuk fakülteleri ve İİBF'lerde okuyan her öğrencinin yıllık ortalama maliyeti devlete 2,3 bin TL ve bu öğrencilerin ödediği katkı payı da sadece 316 TL'dir. (Bakınız, Tablo-2) Neticede, kaybedilen gelir ve geçim masrafları dâhil, her öğrencinin devlet ve ailesine olan yıllık maliyeti en az 15 bin TL'ye ulaşmaktadır. Bu durumda devlet üniversitelerinde de bir öğrencinin haftalık alternatif maliyeti 700 TL'den az değildir.

Ayrıca, Tablo 2'de görüldüğü gibi, üniversite ve yüksek okullardaki eğitimin çok masraflı oluşu, sizlerin katkı paylarının çok düşük seviyelerde tutulması ve devletin öğrenci yurtlarında önemsen-

meyecek bir para ile geçiminizin sağlanması için de devletin 2009 – 2010 Akademik Yılı'nda, öğrenci başına yaklaşık 1.300 TL ile 15.000 TL arasında bir masraf yaptığını hiç düşündünüz mü?

Devletin yıllık öğrenci başına yaptığı bu masraf tıp fakültesinde 15 bin TL; işletme, iktisat, maliye ve kamu yönetiminden oluşan İİBF ve hukuk fakültelerinde 2 bin TL; laboratuvarlı eğitim veren mühendislik-mimarlık ve ziraat fakültelerinde 2.700 TL'dir. Oysa her öğrencinin bu masraflara katkısı tıp fakültesinde sadece %3,8 (591 TL), dış hekimliği ve eczacılık fakültelerinde %8,8 (494 TL), İİBF'lerde ise %13,7 (316 TL) gibi düşük düzeylerde kalmaktadır. Devlet üniversitelerinde toplam öğrenci maliyetlerinde öğrencilerin ortalama katkı payları ise sadece %10 dolayındadır.

Devletin harcadığı paraların millettten çıktığını hepimiz biliyoruz. Demek ki sizlerin eğitiminde saçıtı bitmedik yetimin de hakkı olduğunu bilmeniz ve hatırlamanız gerekir. Onun için davranışlarınızı ve zamanınızı hem ailenize hem milletinize sorumlu olacak şekilde ayarlamamız gerekir. Bu tavsiyemiz şüphesiz vakıf üniversiteleri öğrencileri için de geçerlidir.

Tablo-2 Devlet Üniversitelerindeki Bazı Fakülte ve Yüksek Okullarda 2009 / 2010 Akademik Yılı Ortalama Öğrenci Maliyetleri ve Öğrenci Katkı Payları

Fakülte veya Yüksekokulun Adı	Öğrenci Maliyeti	Öğrenci Katkısı	Devlet Katkısı
	(TL)	(TL)	(TL)
Tıp Fakültesi	15.5	591	14.95
Devlet Konservatuvarı	8.53	589	7.946
Mesleki Teknoloji Yüksekokulu	3.84	227	3.619
Dış Hekimliği veya Eczacılık	5.60	494	5.113
Mühendislik-Mimarlık, Ziraat	3.05	387	2.670
Güzel Sanatlar Fakültesi	3.84	316	3.532
Hemşirelik Yüksekokulu	2.31	190	1.349
Hukuk Fakültesi ve İİBF'ler	2.31	316	1.997
Fen-Edebiyat Fakülteleri	1.92	284	1.639
Meslek Yüksekokulları	1.53	190	1.349
Lisansüstü Öğretim	1.53	258	1.278
İkinci (Paralı) Öğretim	Öğrenci maliyetinin yarısı alınır.		

Kaynak: www.yok.gov.tr Duyurular, Üniversitelerde Öğrenci Katkı Payları, Bakanlar Kurulu Kararı, 18 Ağustos 2009.

Devlet ve Vakıf Üniversitelerindeki Öğrencilerimize Diğer Tavsiyeler

Maalesef ilk ve orta eğitim sistemimiz okumaz yazma özürlü nesiler yetiştirmeye devam ediyor. Onun için, üniversitede başarınızın ön şartları ise: 1) Dersleri hiç kaçırmamak, 2) Öğretim görevlileri ders anlatırken not tutmak ve sadece sınavlardan birkaç gün önce çalışmak yerine 3) Düzenli ders çalışmaktır; çünkü biz öğretim üyeleri teorik konuları bile anlatırken günlük olaylarla ilişki kurmaya çalışır ve sizin bu konuları daha iyi anlamana yardımcı oluruz. Sadece kitabı okumakla bu konuları anlamamız ve hazmetmeniz mümkün değildir.

Unutmamanız gerekir ki "bir yazma, üç okuma ya bedeldir". Not tutarsanız kendinizi derse verir, dersi derste öğrenir ve başarı şansınızı artırır. Başkalarından alacağınız ders notlarından yeterli bilgi alamaz ve öğrenemezsiniz. Geleceğinizdeki 40 yılı başarılı ve huzurlu bir şekilde geçirmek istiyorsanız, üniversitedeki dört yılınızda çok iyi bir öğrenci olmaktan başka çareniz yoktur. Aksi halde üniversite eğitimi boyunca bocalar; okuldan bile atılarak ömür boyu çile çekersiniz.

Ekonomiye Giriş derslerini iyi öğrenip anlayamazsanız önümüzdeki yıllarda okuyacağınız muhasebe, işletme, yönetim bilimleri, para banka ve dış ticaret gibi derslerinizi de anlamakta güçlük çekersiniz; çünkü bu derslerde de ekonomiye giriş derslerinizde öğreneceğiniz bilgi ve yeni öğrendiğiniz kelimeleri kullanacaksınız. Her bilimin kendine has bir dili vardır.

Ekonomik konuları iyi bilmek sizin hayata atıldığınızda kendinize olan saygıyı, ekonomik konularda yorum yaptığınızda başkalarının size olan saygısını ve işinizde başarınızı da müspet yönde etkileyecektir; çünkü her gün televizyonunuzu açtığınızda iktisadi olaylarla yüz yüzesiniz. Hangi gazeteyi alırsanız alın bir kaç sayfa iktisadi konulara ayrıldığını göreceksiniz. Aile, eş dost sohbetlerinizde ve iş hayatınızda iktisadi konular sizinle beraber olmaya artan bir şekilde devam edecektir.

Sizlerin burada bulunmanızın nasıl bir müspet ve menfi yönü varsa, sektör ve ülke bazında alınan ve uygulanan her ekonomi politikasının (kararın) da bir alternatif maliyeti veya olumlu-

olumsuz yönü olacaktır. Bu müspet ve menfi yönlerin dozu da zamana ve şartlara göre de sürekli olarak değiştiği için, ekonomi bilimi sizleri devamlı olarak araştırmaya ve düşünmeğe sevk edecek ve neticede üniversite ve okul sonrası hayatınızda sizlerin sloganlara saplanmanızı da engelleyecektir.

İş Bulma ve Başarının Önşartları: Yabancı Dil ve Bilgisayar Kullanımı

a) Yabancı Dil veya Diller: Türkiye ve dünyada olup biten iktisadi ve siyasi konuları en iyi takip etmenin kestirme yollarından biri de İngilizce haber dinlemekten ve İngilizce literatürü takip etmekten geçer. İktisat biliminin esas lisanı İngilizcedir. Burada diğer dilleri küçümsemek istemiyorum; ancak "İstikbal lisan (yabancı dil) bilenlerindir" ve "Bir lisan bir insan" atasözlerimizi sizlere hatırlatmak istiyorum. Günümüzde bu atasözlerimizi "İstikbal iki yabancı dil ve bilgisayar kullanımı bilenlerindir" şeklinde değiştirmek mümkündür.

Üniversiteyi pekiyi derece ile bitireceğinize iyi veya orta derece ile bitirin; ama akşamları kurslara giderek iyi bir yabancı dil öğrenin. Üç fakülte bitireceğinize bir fakülteyi orta ile bitirin; ama iyi bir yabancı dil (İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça veya Çince) öğrenin. Mezuniyetten 5 - 10 yıl sonra yabancı dil bilenle bilmeyen üniversite mezununun aylık geliri arasında en az 3-5 misli bir fark olacaktır. Ayrıca, yabancı dil bilen iş bulması kolay ve başladığı işte yükselmesi de çok daha kolay olacaktır.

Ancak, burada önemli olan sadece okuduğunu anlamak değil; mesleğinizle ilgili olan bir yabancı dille yazma ve konuşmayı da geliştirmektir. Eğer, Türkçe eğitim yapan bir üniversitede iseniz akşamları ciddi bir yabancı dil kursuna devam ediniz ve iyi düzeyde bir yabancı dil sertifikası almaya çalışınız. Kurslarda dil öğretilirken genellikle tarih, coğrafya, edebiyat gibi metinler kullanılmaktadır. Bir ekonomistin, mühendisin veya doktorun kendi sahasındaki yayınları takip edebilmesi için kendi branşındaki teknik terimleri de bilmesi ve kullanabilmesi gerekir. Onun için dil kursları süresince ve kurstan sonra, yabancı dille yazılmış kendi branşınızla ilgili kitapları sürekli olarak okumanızda büyük bir fayda vardır.

Aksi halde, gerek özel sektörde, gerek kamu sektöründe iş bulmanız çok zor olacaktır; çünkü son yıllarda devletin birçok kesiminde (DPT, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı gibi) açılan sınavlarda işe girebilmek için yabancı dil sınavlarında en az

%85 dolayında başarılı olma ön şartı getirilmektedir.

Şu anda Çankaya Üniversitesi'nde okuyan sizlere gelince: Bu sınıfa yaklaşık %80'iniz İngilizce hazırlık okulundan, %20'niz de, kolej mezunu olduğunuz için, hazırlık okulunu atlayarak geldiniz. 1-1.5 yıl İngilizce eğitimden sonra hazırlık okulundan gelen arkadaşlarımızın işi daha zor. Dört yıl sonra buradan mezun olduktan sonra mesleğinizle ilgili bir kitabı rahatlıkla okuyup anlayabileceksiniz; fakat İngilizce yazma ve konuşmada hala güçlük çekeceksiniz. İstisnalar hariç, İngilizce eğitim ve öğrenimine küçük yaşlarda başlanılmadığı takdirde, İngilizce yazma ve konuşma becerisini çok iyi düzeye çıkarmak bir hayli zordur.

Çaresi ise; eğer ailenizin maddi durumu elverirse veya bir devlet bursuyla anadili İngilizce olan bir ülkeden, ABD veya İngiltere'den, branşınızla ilgili bir Master derecesini alabilirseniz, İngilizce yazma ve konuşma konusundaki açığınızı da büyük ölçüde gidermiş olacaksınız.

b) Bilgisayar Kullanımı: İş bulmada, bilgisayar programlarını kullanabilme de yabancı dil kadar önemlidir. Üniversite ve yüksek okullarda ister sosyal bilimlerden (İİBF, hukuk vs), ister fen bilimlerinden (bilgisayar, çeşitli mühendislik dalları) mezun olun, her üniversite mezununun aşığıdaki bilgisayar programlarını çok iyi bir şekilde kullanabilmeleri gerekmektedir. Bu programlar:

1. MS-DOS
2. Microsoft Office (Word, Excel, Powerpoint, Access)
3. Windows XP veya Vista
4. SPSS (istatistik) programını
5. Matlab ve
6. Visual Basic, AutoCAD

gibi bilgisayar programları kullanımını da öğrenmeleri gerekir.

Eğer bu programları üniversiteniz öğretmiyor ise, dışarıda açılan "bilgisayar kurslarına" katılarak, özellikle ilk 3 programla ilgili bir "sertifika" almanız sizlere iş bulmada öncelik sağlayacaktır.

Diğer bir önemli bir husus da hiçbir zaman iş-

verenin karşısına sadece diploma ile çıkmayın. Onun için 3. ve 4. sınıflarda, mesleğinizle ilgili şirketlerde veya işyerlerinde, en az 2-3 staj yapın ve / veya yaz aylarında bu şirketlerde, çok düşük bir ücretle bile olsa çalışın.

c) Bilgisayarın Zararları: Orta öğretim, üniversite ve yüksek okullarda öğrencilerin çoğunun kronik hastalığı her akşam 3-5 değerli saatini bilgisayarı sadece haberleşme, sohbet, oyun aracı ve sakıncalı yayınları izleme aracı olarak kullanmalarıdır.

Bu öğrenciler, derslere geldiğinde yeterli uyku ve dinlenmede bulunamadıkları için, dikkatli ders dinleyememekte, not tutamamakta ve sonuçta dersi derste öğrenmedikleri için başarılı olamamaktadır. Tavsiyem, derslerle ilgili ödevler dışında oyunlar için hafta içinde lütfen bilgisayara elinizi sürmeyiniz. Bilgisayarda boş vakit geçirmeyi lütfen sadece hafta sonlarına bırakınız.

Son Söz: Çağdaş insan, mesleğindeki başarılarına ilaveten, sahip olduğu sosyal ve kültürel aktivitelerin ve hobilerin sayısı ile de değerlendirilmekte ve toplumda saygı görmektedir.

Hafta içinde derslerinize çok iyi sarılıp, hafta sonlarında gezip-tozmaktansa, aşağıdaki faaliyetlerden bir veya birkaçına katılabilirseniz sizin kendinize olan güveniniz ve toplumun size olan saygısı artacaktır. Bunlar;

- Sportif bir faaliyette bulunmak,
- Amatör dans veya tiyatro topluluğuna katılmak,
- Amatör koro veya müzik topluluğuna katılmak,
- Resim, seramik, fotoğrafçılık gibi sanatlarla uğraşmak,
- Amatörce de olsa, hiç olmazsa en az bir müzik aletini çalabilmek...

Özetlemek gerekirse, devlet üniversitelerinde ailenizin ve bu fakir milletin yüksek öğretim döneminizde, 2009 fiyatlarıyla, sizlere yaptığı, haftalık masrafın 700 TL'ye ulaştığını (özel üniversitelerde okuyorsanız bu maliyetin yaklaşık ikiye katlandığını) düşünerek hiçbir gününüzü boşa geçirmeye çalışınız. Kaybolan günler ve aylar bir daha geri gelmez, Yukarıda sizlere anlatmaya çalıştığımız konuları iki atasözümüzle özetleyebiliriz: "Vakit nakittir" ve "Bir lisan bir insan". Sevgili öğrenciler, gerek okul döneminizde gerekse hayata atıldığınızda bu iki atasözümüzü ilke edinerek hareket etmeniz başarılarınızın anahtarı olacaktır. Unutmayınız.

2009-2010 ders yılında öğretim ücretleri, özel ilköğretim okulları ve liselerde bile 12 – 15 bin TL seviyesine çıkmıştır. Biz veliler üniversiteye giriş sınavlarından önce lisede okuyan çocuklarımız için dersanelere 5 – 10 bin TL'yi koşarak öderken, sıra devlet üniversiteleri harcına (öğrenci katkı payına) gelince bir-kaç yüz TL ödemeyi soruyoruz. Şüphesiz burada velileri ve öğrencileri kıskırtan Türk medyasının da kabahati var.

Diğer taraftan, son yıllarda devlet üniversitelerinde ve yüksekokullarında öğrenciler derslere devamlılık ve çalışma konularında çok sorumsuz davranmaktadır. Vakıf üniversitelerinde de genellikle tüccar ve sanayici ailelerden gelen zengin çocukları aynı sorumsuzluk içindedir. Mesela, iki saatlik bir derste hoca ilk derste yoklama yaptığında öğrencilerin önemli bir kısmı ikinci derse girmemektedir. Sanki derslere hocaları için geliyorlar. Ekonomide bir kural vardır: Çok ucuz veya bedava olan bir malın ve hizmetin değeri de yoktur.

Devletin yüksek öğretim kurumlarında üniversite harçlarının artırılması, öğrencilerimizin eğitim hizmetinin de bir maliyeti olduğunu hissetmelerine yol açarak, bu öğrencilerin derslerine daha iyi devam etmelerine ve daha düzenli çalışmalarına vesile olacak ve devletin yüksek öğretim masrafları konusundaki mali yükü bir ölçüde hafifletecektir. Tabi bu durumda, maddi durumu zayıf olan aileleri ve öğrencilerimizi mağdur etmemek için, öğrenci katkı payını ödeme güçlüğü olan her öğrenciye, Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından veya başka bir devlet kurumundan "Öğrenci Katkı Payı Kredisi ve Burs" verilmelidir; çünkü Türkiye'de üniversite ve yüksek okul eğitimi, fırsat eşitliğini sağlamada ve gelir dağılımını düzeltmede en önemli araçtır.

Not-1: Prof. Dr. Emin ÇARIKCI'nın

- 1- "Öğrencilere Ekonomik Tavsiyeler"
- 2- "Türkiye'de Ekonomik Gelişmeler: 2007-2009"
(Her üç ayda bir revize edilmektedir)
- 3- "AB ile İlişkiler ve GB'nin Zararı"
- 4- "AB ile Müzakereler ve Beklentiler"
- 5- "Türk Dünyası'nda Ekonomik Gelişmeler: 1980-2005"

konulu 50 sayfayı aşan makaleleri, yazarın Çankaya Üniversitesi'ndeki web sayfasında yayımlanmaktadır.

Bakınız: <http://carikci.cankaya.edu.tr>

Prof. Dr. Üstün DİKEÇ
Çankaya Üniversitesi
İktisat Bölümü

EKONOMİK KRİZİN GÖLGESİNDE G 20 ZİRVESİ

II. Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda uluslararası düzeyde ekonomiyi bir düzene oturtmak ve olası olumsuz gelişmeleri belli bir düzeyde giderebilmek için 1976 yılında üyeleri sanayileşmiş ülkeler olan G 7 ve 1991'de Rusya'nın katılımıyla G 8 ve 25 Eylül 1999'da dünya ekonomisinin yüzde 88'ini temsil eden G 20 zirvesi oluşturulmuştur. 54.8 katrilyon dolar olarak tahmin edilen dünya GSYH'nin 48.2 katrilyon doları G 20 ülkelerine ve 6.6 katrilyon doları da dünyanın geri kalan ülkelerine aittir.

İlk kez 2007 ikinci yarısında ABD'de başlayan ve tüm ülkelere yayılan ekonomik krize çözüm bulmak için ilk toplantı 2008 yılının sonunda Washington'da ve ikinci toplantı Nisan 2009'da Londra'da yapılmış ve önlemler ele alınmıştır. Üçüncü kez G 20 zirvesi bir yandan Londra Toplantısı'nda alınan kararların ne ölçüde uygulamaya sokulduğunu belirlemek ve diğer yandan ekonomik krizdeki son gelişmeleri değerlendirmek, olası yeni bir finans krizinin önlenmesi ve küresel ekonomik büyüme ve kalkınmayı gerçekleştirme konularını görüşmek üzere Amerika'nın Pittsburgh şehrinde toplanmıştır.

G20'nin gündeminde ağırlıklı olarak (i) bankacılık ve mali sistemin denetlenmesi, (ii) bankacı primlerinin kontrol altına alınması, (iii) ülkelerin her birinin kendi sınırları içinde uygulamaya koydukları teşviklerin ne zaman durdurulacağına belirlenmesi, (iv) ülkesel korumacılığın önlenmesi, (v) çevre için petrole desteğin kesilmesi ve (vi) sürdürülebilir kalkın-

ma yollarının tespiti olmak üzere altı ana konu bulunmaktadır. Ancak, bazı kaynakların özellikle belirttiği üzere bu toplantı, ilk olarak izleyen dönemde daha güçlü ve daha dengeli küresel ekonominin gerçekleştirilmesi, ikinci olarak mevcut mali sistemin alınacak önlemlerle güçlendirilmesi ve üçüncü olarak da ağırlıklı olarak yoksul ülkelerin şartlarının mümkün olduğunca iyileştirilmesi üzerine odaklanmıştır.

Korumacılık, gelişmiş ülkeler kadar gelişmekte olan ülkeleri de olumsuz yönde etkileyen en önemli konulardan biridir. Örneğin, ABD ile Çin arasında korumacılık nedeniyle ciddi boyutta anlaşmazlık çıkmış ve ABD kendi ekonomisini korumak için işsizlik yarattığı ve damping yaptığı nedeniyle bazı Çin mallarına yüksek vergiler koymuştur. Korumacılık Türkiye gibi gelişmekte olan ülke ekonomilerine de zarar vermektedir.

Her ülkenin aldığı teşvik tedbirleri ve uygulamaları da krizin giderilmesinde o ülkeye katkı sağlarken ekonomik ilişkide bulunduğu komşu ve diğer ülke ekonomilerini de olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle, ülkesel teşvik tedbirlerinin boyutlarının ve etki alanlarının iyi saptanması ve sınırlandırılması gerekmektedir.

Çin, Hindistan ve Rusya gibi bazı ülkelerin yakıt fiyatlarını düşürmek için uyguladığı sübvansiyonlar petrol ve petrol ürünlerine olan talebi ve çevre kirliliğine neden olduğundan bu ürünlere olan deste-

ğın azaltılması ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesi öngörülmektedir.

Diğer önemli bir konu da ekonomik sistemdeki boşluklardan yararlanarak sınırsız riskler alan bu nedenle de ekonomik krizin çıkmasına neden olarak görülen banka ve finans kuruluşlarının durumudur. Bu kuruluşların son günlerde bazı ekonomistlerin belirttiği yeni krizlerin doğmasını önleyecek şekilde sermaye yapılarının güçlendirilmesi ve yeni bir denetim düzenine sokulmasına yönelik tedbirlerin alınması ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda, Almanya ve Fransa, üst düzey banka yöneticilerine verilen primlerinin sınırlandırılmasını yani ücretlerin standartlaştırılmasını önermektedir. Ayrıca, bankaların cari karlarının büyük bir kısmının sermayeye ayrılması ve gerektiğinde kredi olarak tahsis etmeleri, kredilerde yeni kuralların konulması ve banka bilançolarının sağlıklı bir yapıya kavuşturulması da konuşulmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerin dünya ekonomisinde söz hakkını artırma yolundaki gelişmeler bu zirvenin diğer bir önemli konusudur. Bunu gerçekleştirmek için ekonomik kriz nedeniyle krizden etkilenen ülkelere destek sağlamakla görevlendirilen ve bu maksatla kaynaklarını artıran uluslararası para fonu yönetiminde ağırlıkların ve oy dengesinin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında daha dengeli dağılımı önerilmektedir.

Küresel düzeyde ekonomik durgunluğu gidermek ve para piyasalarını canlandırmak için kriz süresince piyasalara sürülen yaklaşık iki trilyon doların çok yüksek getiriler sağlamak amacıyla yönlendirildiği emtia, emlak ve devlet tahvili gibi yatırım alanlarında yeni sorunlar yaratacağı, bunun da ikinci bir krizi oluşturacağına dikkat çekilmektedir.

G-9 zirvesi bitmesine rağmen ortak bildiri ancak 10 gün sonra açıklanacağından olası alınacak önlemler:

- Bankalar ve finansman kuruluşları sermaye ve bilançolarının yeniden yapılandırılması,
- Mali kuruluşlarda ücret standartlaştırılması,
- Korumacılığın önlenmesi,
- Açık veren ülkelerin desteklenmesi,
- Gelişmekte olan ülkelere tüketimin artırılması,
- Yatırımlara ağırlık verilmesi,
- Vergi cennetlerine karşı önlemler alınması,
- Petrol ve emtia piyasalarının kontrol altında tutulması,
- Ekonomiyi canlandırıcı destek programlarının kontrollü olarak sürdürülmesi,
- G 20 üyeleri arasında hakemlik incelemesi,

- IMF'de yeteri kadar temsil edilmeyen ülkelerin oy haklarının artırılması

olarak sayılabilir.

ZİRVE ve TÜRKİYE

İşsizliğin önemli oranda artması, ekonominin yüzde ondan fazla küçülmesi, üretim ve ihracattaki düşüşler ve yüksek reel faiz oranları nedeniyle küresel krizden en fazla etkilenen ülkelere Türkiye'dir. Ancak, Türkiye krizden etkilenen diğer ülkelere farklı bir ekonomik ve siyasi yapıya sahiptir. 2000 krizinden önemli dersler çıkararak ülkemizde, Kanada gibi sağlam bir bankacılık ve mali sistem bulunmaktadır. Kriz süresince bankalarımız hiç etkilenmedikleri gibi yüksek kârlarla yılı kapamıştır. Bankalarımız önceki dönemlerden farklı olarak yüksek mevduat sahiplerinin yanı sıra küçük mevduat sahiplerini de gerek mevduat gerekse kredi açısından önem vererek ekonomik kalkınma ve istihdam için gerekli mali kaynağı sağlamıştır. Ayrıca, dış kaynaklarca da kabul edildiği üzere, ekonomik istikrarsızlıklara karşı T.C.Merkez Bankası tarafından kriz süresince izlenen politikaların başarısı da yadsınamaz. Ülkemizde diğer ülkelerin tersine kriz, bankacılık sektöründeki zaafardan değil; iç ve dış talepteki azalma ile belirsizlik ve güven endekslerinin düşmesi nedeniyle piyasalarda olumsuzluklar yaşanmıştır.

İçinde bulunduğumuz kriz ve olası krizlere karşı bölgemizdeki en büyük ekonomiye sahip olmamız, gençlerin ağırlıklı olduğu demografik yapımız, iyi bir jeopolitik konumumuz ve dinamik bir girişimci sınıfa sahip olmamız ülkemizin en büyük avantajlarıdır. Ancak, küresel ekonominin bir parçası olmamız nedeniyle G 20 zirvesinde alınacak kararlar ve uygulamaları bizi doğrudan etkileyecektir. Nitekim Batı Avrupa ülkelerinde görülen yaklaşık yüzde 1.5'lik büyüme sonucu dış talep ve buna bağlı olarak tekstil ve oto sanayi gibi bazı sektörlerde üretim ve istihdam artışları görülmeye başlanmıştır.

Sonuç:

Enerji fiyatlarının tekrar yükseliş eğilimine girmesi ve fiyatlardaki dalgalanmalar, emtia piyasalarında adil ve şeffaf bir çalışma düzeninin kurulamaması, ekonomik iyileşmenin dünyanın farklı bölgelerinde dengesiz bir gelişme göstermesi, banka ve mali kesimin sağlıklı bir yapıya hala kavuşturulamaması, kredi kanallarındaki tıkanıklıkların sürüyor olması, krizden çıkış planlanmasındaki gecikmeler ve küresel bir işbirliği olmaması dünyanın krizden çıkmasını engellemektedir. Bu olumsuzluklara karşı G 20 zirvesinde alınacak önlemler ile dünya çapında üretimin ve talebin artırılmasına yönelik her türlü girişim kararları krizden çıkışı hızlandıracaktır.

Doç. Dr. Mustafa T. YÜCEL
Çankaya Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Hukuk Sosyolojisi ve Felsefesi Ana Bilim Dalı Başkanı

YENİ ADLİ YILDA KAYNAK SORUNLAR ANALİZİ (TEMİSİYATRY)

Yargı reformunda önemli olan yargıya erişimin demokratikleştirilmesi ve sonuçta üretilen tikel ve genelde kümülâtif adaletin kalitesini sağlamak olduğundan temel sorular şöyle sıralanabilir:

- Herkes adalete erişebiliyor mu?
- Çetin davaların (*hard cases*) üstesinden gelebilecek yeterince nitelikli hukukçu var mıdır?
- Üretilen adalet kalitesi nedir?
- Adalet aktörleri ürün kalitesinden memnun mudurlar?
- Aktörlerin insan hakları-güvenlik ikilemi karşısındaki tutumları nedir?
- Adalet kalitesi belli ölçülere, endeks değerlere, göre değerlendirilemez mi?

İşte “Yapısal Analiz ve Sorunları” başlıklı tebliğimi hazırlarken tüm bu sorular ekseninde oluşan yargı

profilini irdelemeğe ve çözümler sunmağa çaba gösterdim.

Keşke bu sorulara bir fotoğraf sanatçısı olarak yaklaşıp adliye, aktörler ve tüketici insanların yüzünü/ ruhunu resimlerle yansıtabilseydim. Buradan fotoğraf sanatçılara bir duyuru ola! Şimdi realist bir yaklaşımla, yılların emekçisi olarak algıladıklarımı rakamların dili ve evrensel değerler ışığında sunacağım. Yalnız başlangıçta şunu bir kere yinelemek istiyorum: *Yargı reformu yasal düzenlemeler sorunu olmaktan çok sosyolojik temelli kültürel bir sorunu olup aktörlerde yeni davranış kodları ve refleksleri edindirilmesi sorunudur.* Hukuk öğreniminde¹ bu yan ihmal edildikçe sanal anlamda reform girişimlerine tanık olunmak ötesinde fazla bir şey yapılabileceğini umut edemiyorum.

Temisiyatry terimin müellifi Prof.Dr. Ahmet İnam’dır.

¹ Hukuk öğrenimdeki ülkeye özgü temel sorunlar şunlardır: 1) Nitelikli hukukçu bağlamında 21.yüzyıl hukukçusunun bilmesi gerekenler nelerdir? Becerileri ne olmalıdır? Öğrenciler hangi meslek alanları için hangi beceriler dizisini edinmelidirler? Genel kültür olarak kazanımları neler olmalıdır?

Yargıda her ülkeye özgü sorunların başında “aşırı iş yükü” gelmektedir. Bu iş matematiksel bir olay, arz-talep denge sorunu olduğundan iş yükünün üstesinden gelinebilir düzeyde olması sağlanmalıdır. Dengeyi sağlayamadığınız zaman, ülkedeki cari açık olayında olduğu gibi, birtakım irrasyonel rüzgârların adalet sarayı pencerelerden girmesine çok müsait bir zemin hazırlarsınız. Bu irrasyonel rüzgârlar, adliyenin çok iyi tasarlanmasına karşın, her halükârda açık pencereler bulup girecektir. Bu pencereler nedeniyle Hukuk Usulü 28 kez, Ceza Usulü de 28 kez tadilat görmüştür.² Ceza usulü bakımından bu tadilatlar yeterli görülmeyerek yeni bir CMK, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe konulmuştur.³ Sıra Hukuk Usulü’ne geldi. Yalnız, tüm düzenlemelerde kimse aktörlerin davranışına bakmıyordu. Diğer bir anlatımla, Legisprudence gerekleri yasa koyucuyu ilgilendirmiyordu.

İş yükü denildiği zaman, gerçekten de iş yükü var mı yok mu sorusu gündeme gelmektedir. Hukuk davaları bakımından yargıda gerçekten iş var mı? Türkiye’de gerçekten yoğun hukuk düşüncesini gerektiren türde ve yoğunlukta iş var mı (*hard cases*), hukuk davası var mı diye düşünmekten kendimi alamıyorum. İşte, % 50’ye varan bir oranda verasetle başlayıp borçlanma, alacak, tazminatla devam eden davaları zorlu işler (*hard cases*) olarak kabul edecek miyiz? Benim yanıtım “hayır” olacaktır.

İş yükü *artışı* her sisteme özgü bir olgudur. Nitekim İş yükü artışı AİH Mahkemesi’ni de etkileyerek gecikmelere tanık olunmaktadır. AİHM’ de iş yükü 2009 yılında 104.100’e ulaşarak kritik bir eveye gelindi.

Hukuk Davaları Dağılımı (2006)

Dava Türü	Sayısı	Genel Toplam %
Veraset	243.635	22.5
Boşanma	110.119	10.2
Tazminat	78.028	7.2
Alacak	71.208	6.6
İtirazın iptali	54.425	5.0
Nüfus	46.199	4.3
Tahliye	41.264	3.8
Tapu iptali	33.763	3.1
Kadastro tespitine itiraz	27.572	2.5
İstimlak	27.566	2.5

İnsan Hakları Mahkemesi’nde Bekleyen Davalar

(1/04/2009)

Ülke	Dava Sayısı	%
Rusya	29.000	27.9
Türkiye	11.200	10.8
Romanya	9.400	9.0
Ukrayna	9.050	8.7
Diğerleri		4.8 ve aşağı
Toplam	104.100	100

Kuşkusuz, hiçbir ülke insan hakları bakımından mükemmel bir karneye sahip değilse de geçen yıl mahkeme nezdinde karnesi iyi olmayan iki ülke Rusya ve Türkiye’dir. Mahkemede iş yüküne idari bir çözüm sağlama amacıyla hazırlanan 14 nolu *Ek Protokolü* Rusya dışında 46 ülke imzalamış durumdadır. *Oybirliği* gerektiğinden Rusya’nın imza-

2)Hukuk meslek etiği (/ulusal/evrensel ilkeler ile disiplin soruşturma/kavuşturmaları göz önüne alınarak) programda yer almalı mıdır?

3)Derslerden hangileri temel/zorunlu, hangileri isteğe bağlı olmalıdır? Şablon ders programından vazgeçilemez mi? Diğer bir deyişle, *Mission/vision* odaklı bir eğitim programı oluşturulamaz mı?

4)Özel ve kamu hukuku alanında okutulan dersler bakımından bir dengesizlik var mı? Okutulan dersler özel çıkarlar bağlamında mı yoksa kamu yararı ekseninde mi ele alınmaktadır?

5)Zorunlu dersler(örneğin Roma Hukuku) ve ders saatlerinde bir azalmaya gidilebilir mi?

6)Sınava kilitlenmiş öğrencinin ezber bilgiden zihinsel süreçlere yoğunlaşması/odaklanması nasıl gerçekleştirilecektir?

7)Bilmek öğretmek için yeterli olmadığına göre, eğitimcilerin eğitim ihtiyacı nasıl karşılanacaktır?

8)Öğrencilerin işitsel, görsel ve bedensel öğrenme yetileri göz önüne alınarak, bunlara eşit oranda yoğunlaşma nasıl gerçekleştirilecektir?

9) Temel dersler/teorik bilgilerle mücehhez öğrencilerin son yıl medeni hukuk ve kamu hukuku olmak üzere iki alanda problem çözmeye odaklanması ve sınavların çok girift dava sorularını çözmek şeklinde kurgulanması daha işlevsel olamaz mı?

Eğitim sürecinde, İbn-Haldun’un *Mukaddime*’sinde, “basitten mürekkebe gidilmelidir” önermesinin temel bir norm olarak benimsenmesi ise hep göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bkz. **Hukuk Öğrenimi ve Hukukçunun Eğitimi**, TBB, Nisan 2004.

² Kanunun 435 maddesinden 244’ü(% 56’sı) defalarca değişikliğe uğramıştır. Bu değişikliklerin hedefi akrep ve yelkovanın doğru çalışmasından ziyade hızlı çalıştırılması olmuştur.

³ Kitiği için bk. M.T.Yücel. “Yeni CMK ve Sosyal Çıkmazlar” TBD Mart-Nisan 2005; S.Selçuk. “Adalet Reformundan Önce Uygulama İyileştirilmelidir” *Yargıtay Dergisi* C.28, S.1-2, 2002, ss.5-38.

sına gerek bulunmaktadır. Rusya da bu ek protokolün yalnızca işlerin % 20'sinde etkili olabileceği iddiasındadır. İkinci bir haber Dünya Gazeteciler Birliği'nin İsveç Göteborg'daki yıllık (2008) toplantısında sunulan durum raporunda Türkiye, Myanmar ve Rusya gibi ülkelerle birlikte kırmızı noktalı bir ülke olarak belirdi. Bu bulgular makro düzeyde neyi göstermektedir?

Ceza davalarına bakıldığında, Yargıtay 6. Ceza Dairesi'ndeki mala karşı suçlar ağırlıklı bir oran (%38.3) oluşturmaktadır. Yalnız, mala karşı suçlar dünyanın her tarafında en fazla işlenen suç türlerindedir. Mala karşı suçlardan karanlıkta kalan (*dark numbers*) suç miktarının % 70-80 oranında olduğu göz önüne alınarak tüm suçluların yakalanmaması ceza adaleti sistemi için bir artı olarak değerlendirilmelidir.

TCK-Ceza Davaları (2006)

Suç Türü	TCK	Dava Sayısı	%
Mala	141-169	280.785	38.3
Yaralama	86-93	164.250	22.4
Hürriyete karşı	106-124	56.425	57.7
Şeref karşı	125-131	38.604	5.3
Kamu Güvenine	197-212	38.554	5.3
Genel Tehlike	170-180	28.043	3.8
Kamu İdaresine	247-266	26.389	3.6
Hayata Karşı	81-85	25.844	3.5
Kamu Sağlığına	185-196	22.594	3.1
Cinsel suçlar	102-105	14.311	2.0
Adliye karşı	267-298	11.349	1.5
TCK Toplamı		732.746	100

Türkiye ötesinde evrensel bir olgu olan "*dark number*", her ülke için en azından %50'ler civarındadır.⁴ İyi ki sistem tüm suçluları yakalamıyor. Sistem tüm suçluları yakalamış olsa, bu sefer tümüyle baş edemeyeceğinden, daha olumsuz sonuçlara gebe olunacaktır. Halk nezdinde sistemin etkinliği inancı var olduğundan, varsayın ki sistem hepsini yakalıyor! Ne var ki sisteme girenlerin çoğu zamanaşımıyla buharlaşmakta/erimektedir (*attrition*). Her ülke ceza yargılamasında tanık olunan bu olgunun

ülkemizde yüksek oranda gerçekleştiğine tanık olunmaktadır. Bu olguya karşın ceza adaleti sistemi giderleri kabarık bir sistemdir. Sistem giderleri, tüm suçların neden olduğu zararların %40-50'sini oluşturmaktadır. Geçen 30 yıllık sürede sistemler ortalama %95; gelişmekte/ekonomileri değişmekte olan ülkelerde % 75; gelişmiş ülkelerde ise % 50 oranında büyümüştür. Son 30 yıl içinde sistem giderleri suç oranları ile birlikte artmıştır (Ayrıca bkz. *Wagner Yasası*).

Sistemde işlem gören suç türleri mala karşı, yaralama, hürriyete karşı suçlar olarak belirmekte ve toplam kamu davasında cinsel suç sayısı 14.311'i bulmaktadır. Cinsel suçlarda özellikle çocuklara cinsel saldırı/ensest, tecavüz olaylarında (özellikle pedofili vakalarında) mağdurlar açısından soruşturma/kovuşturma evrelerinde yaşanan travma mağdur haklarının ne derece önemli olduğuna işaret etmektedir.

Ceza davaları bakımından görülen tabloda; özel yasalar egemenliği yıllardır süregelmekte iken yeni TCK ve CMK ile bu oran biraz azaldı ise de TCK, temel bir yasa olmasına karşın de facto temel yasa olarak gözükmemektedir. Kamu düzenini sağlamak bakımından özel yasalar ön planda olduğundan TCK'nin temel bir yasa olması sanallik ötesi bir şey değildir.

Ceza Davaları (2006)

Kamu Davası	Toplam	%
Özel Yasalar	926.397	56
TCK	732.746	44
Genel Toplam	1.659.143	100

Yargılama sisteminde, can alıcı nokta "iş yükü çok fazla, basınç fazla olmasına karşılık enerji az geldiğinde, sigortaların zaman zaman atmasıdır". Bunu önlemek üzere ağırlık, suçların önlenmesi ve sistem girdisinde ayıklamaya yönelerek sistem girdilerini alternatiflerle, *diversion* yöntemi ile olabildiğince azaltmak olmalıdır. Ne var ki önleme açısından bazı suçlar, örneğin çevre suçları, evrensel boyutta olmasına karşılık yerel boyutta yeterince mücadele bilincinin oluşmadığı görülmektedir.

İş artışı her zaman sistemin diğer öğelerinde zorunlu bir artış gerektirmediği bilinmelidir. Ceza

⁴ Bkz. M.T. Yücel. *Türk Ceza Siyaseti ve Kriminolojisi*, TBB, Ank., 2007.

sisteminde seçenek yaptırımlara yer verilen Finlandiya ve Japonya'da suçlarda artış görülmesine karşılık cezaevi nüfus oranı azalmaktadır: 100.000 nüfustaki mahpus sayısı 60'dır. Diğer ülkelerdeki orana aşağıda yer verilmiştir:

2004/2005	Sayı
ABD	726
Rusya	550
Doğu Avrupa	182
Batı Avrupa	109
İskandinavya	72
Türkiye	135 (2008)

(Bu sayılar 100.000 genel nüfustaki mahpus sayısını göstermektedir.)

İş yükü miktarında beliren yoğunluğa karşın ilginç olan bir şey de Avrupa'da genel mahkeme sayısının (2.508 olarak) en fazla olduğu ülke Türkiye'dir. Bu sayı Almanya'da 828, Avusturya'da 162, Fransa 657 ve İspanya 2.249'dur. Yalnız mahkeme/nüfusa oranlaması bakımından, Türkiye'de 27.980 nüfusa bir genel mahkeme düşerken Almanya'da 99 bin kişiye bir genel mahkeme düşmektedir. Mahkeme sayısının yüksekliğine karşın 100.000 kişiye düşen hâkim sayısı bakımından Avrupa ülkeleri arasında Türkiye 7,5 ile geride kalmaktadır.

Gittikçe çoğalan ihtisas mahkemelerinde uzmanlaşma niteliği olmadığına yalnızca etiket olarak ihtisas mahkemesi kalacaktır. Sayısal durumu Türkiye'de yine abartılı olup, 1.440'ı bulmaktadır. 1 milyon nüfusa böldüğümüzde (% 56.26) mahkeme sayısı 56'dır. Buradaki orana baktığınızda, İspanya'yla beraber aynı vaziyetteyiz. Ancak Almanya'ya baktığınız zaman (% 13) 1 milyon nüfusa düşen mahkeme sayısı 13'tür. Almanya'da o sistem çok iyi çalışıyor ve Almanya'da da iş yükü fazla olmasına karşılık sistemin orada çok iyi çalışır olması karşılaştırmalı yapısal analizle belirlemektedir. Hiç kuşkusuz karşılaştırmalı hukuk sürprizlerle dolu bir alandır. Bu alanda norm çeşitliliği arasında genelde ilke ve ideolojiler açısından benzerlikler bulunmasına karşın *de facto* uygulamada farklılıklara tanık olunmaktadır. Bu bağlamda yapısal analiz çalışmaları önem kazanmaktadır.

Türkiye'de 2006 yılı verilerine göre, genel ve ihtisas mahkemelerini toplamı 5.940'dır. Bir milyon nüfu-

sa düşen mahkeme sayısı 84 olarak fazlaca abartılıdır. Çok basit bir hesap meselesi olarak stratejide⁵ bir yanlışlık var. Zaman zaman istatistik yöntemi ile hazırlanan tablolar hatalara gebe olabilir-se de iyisi üretilmediği sürece, yorumcuların elde ki verilere bakıp yarar "sebe-sonuç" çıkarımları yapma mecburiyeti vardır. Bazı ceza hukukçularının bu çıkarımı yadsıyarak beraat oranını dile getirmemesini/küçümsemesini fazlaca normatif olmasına bağlıyorum. Mühendislikte bir düstur vardır: "iki kere ölçüp, bir kere biçeceksiniz". Ölçmeden biçildiğinde, nesnenin biçilemez hale geldiği göz ardı edilmektedir.

Yargıda reform (mahkeme yönetimi ve adaletin kalitesini geliştirme) salt hukukçu kafasıyla gerçekleştirilecek bir olgu olmak yerine multi-disipliner bir süreçtir. Biz hukukçular, bir saplantı içerisinde, yargıda "her şeyi hukukçunun çözümleyeceği düşüncesindedir". Yalnız bilinmelidir ki mesleğin bizatihi kendisi multi-disipliner bir nitelik sergilemektedir. Bir ceza davası özel hukuk ile idare hukuku ile ilişkilendirildiğinden hukukçu kişinin çok yönlü olması veya ötekilerden yararlanması gerekmektedir.

1999 yılında, 2010 yılı için yaptığımız bir tahminle, İstanbul, Ankara ve İzmir adliyelerinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu iş yükü standardına göre olması ihtiyaç duyulan birim sayısı ne olmalıdır sorusuna yanıt aradık. Ankara'da 131 olan hukuk birim sayısının 158; ceza mahkemeleri bakımından 106 olan birim sayısının 319 olması gerekiyor. Aradaki fark oldukça kabarık idi. Genelde standartlara uyarlı mahkeme birim sayısı bakımından 2010 yılında fazlaca birime gereksinme duyulmaktadır. İzmir ve İstanbul için de durum acilliğini korumaktadır.

Merkez	Hukuk (birim sayısı)	Ceza (birim sayısı)
	1999/2010	1999/2010
Ankara	131/158	106/319
İstanbul	178/193	186/977
İzmir	103/124	84/308

Metropol adliyelerinde saptanan birim sayısı azlığına karşın Türkiye genelinde mahkeme sayısıyla iş yükü arasında oranlı bir dağılımın olmadığı görülmektedir. Türkiye genelinde orantılı bir

⁵ Adalet Bakanlığı. *Yargı Reformu Stratejisi Taslağı* 2009; CEPEJ. *European Judicial Systems*-Edition 2006.

iş dağılımı gerçekleştirildiğinde gerçekten fazla iş yükü olmayacağı da kayda değer bir saptama olarak göz önüne alınmalıdır. Bu anlayış doğrultusunda, iş yükü yeterince olmayan ilçe adliyelerinden 136'sının kapatılması bu doğrultuda atılmış önemli bir adımdır (*T.C. Resmi Gazete,17/06/2004-25495*). Bu süreç sonrası, Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü'nce yapılan bir saptamaya göre, anılan ilçeler sakinleri tarafından açılan dava sayısında da görülür bir azalma olmuştur.

Güven duygusu bakımından mahkeme bilinci ve deneyimi önemlidir. Rahmetli Hocam Prof. Faruk Erem'in "Mahkemeye gittiğinde, savcı ve hâkim bulamayan vatandaş karşısında adalet çok şeyden yoksun kalır, çok şeyler kaybeder" deyişini hatırlatmakta yarar var. Eskiden günün her saatinde kadiya ulaşabilme imkânı vardı. Çağımızın iletişim olanakları da göz önüne alınıp hâkimlerin de onayı alınarak yeni çalışma saatleri ve koşulları düzenlenerek kişilerin adalete erişimleri (erişimin demokratikleştirilmesi) kolaylaştırılmalıdır. Ne var ki bizim öz tarihimizden alacağımız ve güncelleştireceğimiz dersleri yabancılar almakta ve bizler de onlardan aktar-

maktayız. Osmanlı kurumu olan gün para cezasını (day-fine system) Finlandiya, İsveç, arkasından Avusturya ve Almanya benimsedi. Yeni TCK'da yer alan gün para cezası Alman Ceza Kanunu'ndan sisteme ithal edildi.

Mahkeme bilincini saptama için yapılan araştırmada,⁶ % 38'i "tamamen habersizim" diyor. Adam habersiz, zorla nasıl haberli kılınacak? Vatandaş ancak adliyeye giderek şu veya bu şekilde haberdar olacak. %47'si de "az bilgim var." diyor. İkisini topladığınız zaman, toplumun bu konuda bilgisi olmadığı görülmektedir. Bilgi edinmesi için TV objektifinin mahkemelere girmesi önemli bir gelişme iken, hâkimlerin de bu konuda duyarlılık göstermesine – televizyonculara ses çıkarmamasına- karşın "silahın icat edilip mertliğin bozulması" gibi adliyeye TV objektifinin girmesi sonucu kalitesi sorgulanır hale geldiğinden, adliyeler TV'lere kapatıldı. Mahkeme bilinci yaratma açısından TBMM'nin halka açılması gibi, mahkemelerin de televizyonlara açılması düşünülebilir. Amerika'da bazı eyalet mahkemeleri kamuya, TV'lere açıktır. Amerika'da bazı cezaevlerini de 24 saat İnternette izleyebilme imkânınız var.

⁶ Kalem, S., Jahic, G. ve Elveriş, İ. *Adalet Barometresi: Vatandaşların Mahkemeler Hakkındaki Görüşleri ve Değerlendirmeleri*. İst., Bilgi Üniv.Yayını, İst., Şubat 2008.

Yani saydamlık deyince, belki çok aşırı uca da gidebiliyorsa da, hiç olmazsa mahkeme bilinci yaratma yanında önleme amaçlı olarak, bazı davalara özgü olmak üzere halka açılmakta yarar görülebilir. Bazı TV kanallarında yapmacık duruşmalara yer verilmesi de yararlı görülmektedir. Tüm sorun hak ve mahkeme bilincini yaratmak olduğundan etkili olabilecek alternatif yöntemler için (örneğin adli yıl haftası kutlamaları gibi) arayışa gidilmelidir.

Avukatın rolü meselesine gelince, soru şu olmaktadır: “Mahkemede haklarınızın korunacağına inanıyor musunuz?” Büyük bir ekseriyet (%56) “katılmıyorum” diyor. Bu yüksek oran, hak bilinci, avukatın rolü konusunu sorgulamaktadır. Bu bağlamda avukatların da kendini sorgulaması lazımdır. Yalnız adli yardım konusunda çoğu baroların özellikle İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana Baroları övgüye değer çalışmalar yürütmektedir. Bu bağlamda, ülke genelinde standart bir uygulamaya kavuşmasının kültürel bir süreç olduğu unutulmamalıdır. Bu doğrultuda Türkiye Barolar Birliği’nin özgün yeni projelere eğilmesi oldukça umut verici olmuştur. Yinelersek uygulama bilinci, *sembolik etkileşim* sonucu oluşan uzun soluklu bir sosyolojik olgu olduğu ve zamanlamasının önceden kestirilemeyeceği bilinmelidir. Benim adli sektörde şahsen gerçekleştirmeye çalıştığım projelerin zaman süresi en az on yılı almıştır:

- “115 Alo Polis İmdat” örneğini vermek istiyorum. Başlangıçta 055 sonra 155 olan bu telefon hattı için tam on yıl uğraştım ve 1987 yılında Emniyet Genel Müdürü Sayın Bedük’le gerçekleştirdim.
- Rahmetli Ahmet Çoşar, Yargıtay Başkanı olduğu sırada kendisine Japonya örneğinde olduğu gibi Yargıtay onursal üyelerinden oluşan bir danışma biriminin teşkilattaki yargı mensupları için kurulmasını önerdim. Önerim emekli üyeler için bir “bekleme/ ziyaretçi odası” olarak gerçekleşti. Projemi yıllarca yenilememe karşın sonuç, enerji ve bilgi birikim kaybı olarak devam etmektedir. Bu değerli onursal üyeler, nitelikli kararların oluşmasına katkıda bulunabilirdi.
- Üçüncü bir örnek olarak mahkeme dosyasını vermek istiyorum. Mahkeme dosyasının zarftan tek telli dosyaya geçişi 1937 yılında olmuştur. Bu dosya formatını kullanım açısından yararlı hale getirmek üzere, geliştirme ve uygulama evresinde, Ada-

let Bakanlığı’nda Strateji Geliştirme Daire Başkanı olarak iki yıl uğraş verdim. Rize Başsavcısı Mustafa Güven, Rize Adliyesi’nde pilot uygulamasını yaparak Bakanlığa 1994 yılında (on dört yıl önce) sunduğu bir istemle bu dosya şeklinin tüm teşkilatta uygulanmasını önerdi. Öneri halen bekleme odasında sırasını beklemektedir(!?).

Kalite ve reform girişimlerinin uzun soluklu bir süreç olduğu göz önüne alınarak, siyasi iklimin elverişli olmadığına bakılmaksızın yeni projeler ve alternatifler üretilmelidir. İklimi iyileştirmek konusunda katkıda bulunmak da akademisyenlerin görevidir. Soyut irdeme ve eleştirilerle zaman kaybına bu ülkenin artık tahammülü yoktur. Bu yaklaşımda pragmatik olduğu kadar projelerin ekonomik yanı da irdelenmelidir. Tüm bu konulara TBBB Yayınları arasında yer alan *Türkiye’nin Yargı Etkinliği* adlı eserimle katkıda bulunmak istedim.

Avukatlar yargı reformunun vazgeçilemez aktörleri olduğundan onların katkı ve katılımları gereklidir. Avukatlık hizmetine verilen değer ölçüsü bakımından bakıldığında, vatandaş “pahalı olduğunu düşünüyorum” diyor.

Reform yaklaşımında tüm sorunun kaynağı “müşteri velinimetimidir” felsefesi ve anlayışında saklı bulunmaktadır. Sistemdeki aktörler “niçin varız” diye kendilerini sorgulamalıdır. Durkheim türü bir yaklaşımla “iyi ki ihtilaflar, davalar var da bizler, kolluk, savcılar, hâkimler, avukatlar, bilirkişiler olarak ekmek yemekteyiz.” Bu konuda, suç olgusunun yarattığı faaliyet ve kazanç türlerini düşünmeniz yeterlidir. Özel güvenlik görevlileri sayısı 200.000 bulmuştur. İşte yargı sektöründe stratejiler saptanırken müşteriye, tüketiciye odaklanılmalıdır. Öte yandan “adalet” bir üretim olarak ele alındığında da etkinliği üzerinde durulması; değerlerin optimize edilmesine hedeflenmelidir. *“Yargıyı endüstri olarak ele alamazsın”* söylevini de abartılı buluyorum. Yargı adalet ürettiğine göre işletme olmayacak da ne olacaktır? Bazı akademisyenler *“efendim, reform ölümsüz bir mit”* diyerek reforma da kayıtsız bir tavır sergilemektedir. Zaten ölümsüz olduğu için mit olmuştur. Adalet kavramı da o türden olmasaydı 2.500 yıldır adalet hakkında konuşulmasaydı bu kadar gelişme olur muydu?

Çok önemli bir sorunda yargılamanın hızıdır. Bu hız, Porsche veya Murat 131'in hızı meselesi olmayıp AİHS bağlamında sözü edilen, asgari bir limit olarak, "makul süre" de davaların sonuçlandırılmasıdır. Eşyanın tabiatına uyarlı bir hız söz konusudur. Saatin çalışması gibidir. Saatin normal çalışma hızına müdahale ederseniz, siz saati hızlandırmaya çalışırsanız o zaman hata yaparsınız. Bakın, hata olmaması için en son "atom bazlı saatler devreye sokuldu." Önemli olan, sonuçta tikel adaletin tüketici vatandaşlarda adaletsizlik hissi yaratmamasıdır.

2006 yılında sistem süreçlerinde gün olarak bekleme/yargılama süreleri şöyledir:

- Cumhuriyet Savcılıklarında ortalama süre 333 gün,
- Ceza Mahkemelerinde ortalama yargılama süresi 326 gün,
- Yargıtay C. Başsavcılığındaki görülme süresi 232 gün ve
- Yargıtay Ceza Daireleri'ndeki bozma oranı % 61; yıl içinde dairelere özgü ortalama görülme süresi 345 gün olduğu göz önüne alındığında 64.392 dosyanın Yargıtay'a yeniden gelmesi göz önüne alınarak kamu davasının açılması ile hükmün kesinleşmesi arasında geçen ortalama sürenin 1.236 gün (3.3 yıl); bozulanlar davaları bakımından ise, 1.981 (5.2 yıl) gün olacağı belirmektedir

Amaç yargılama sürecinin, gereksiz talikler/gecikmeler olmaksızın, *zamanlıca* gerçekleşmesi olmasıdır. Bu doğrultuda yargılamanın zamanlıca (optimum süre) yapıldığının saptanması için mahkemeler ile siyaset yapımcılarının, siyasetler ve uygulamaların yargılamanın zamanlıca gerçekleştirilmesi genel amacı ile işlevsel ve tutarlılık içinde olup olmadığını saptamak üzere gecikmeleri nicelen-dirmeye, ölçmeye ihtiyaçları vardır. Bu doğrultuda makul süre kavramı yerine optimum ve *ön görülebilir zamanlar* kavramı ikame edilmiştir.

Zamanlamalar, optimum dava süreçleri için ölçülebilir hedefler ve uygulamalara özgü örgütler *arası ve işlemsel* aletlerdir.

Yargılama süresi farklı aktörler (hâkimler, yardımcı personel, avukat, bilirkişi savcılar, kolluk v.s) arasındaki ilişkiler sonucu belirlediğinden, zamanlamalar bunların tümü tarafından paylaşılan ve takip

edilen hedefler olmalıdır. Anılan aktörlerin katılımı en azından üç nedenle gereklidir: 1) Aktörler arasında bilinç ve benimseme duygusu yaratılmasına yardımcı olması; 2) Yenilikçi siyasetlerin yeşermesi için uygun bir ortam hazırlaması; 3) Yargılamanın zamanlıca bitirilmesi sorumluluğu yalnızca mahkemelerin işlemlerinde olmayıp diğer aktörlerin ve öncelikle avukatları da içermektedir. Bu açıklamalar, sorun, süreçlerin süresine ilişkin olduğunu gösterdiğinden yargılamanın zamanlıca yürütülmesi yerine davanın zamanlıca yürütülmesi'nden söz etmek daha yerinde olacaktır. İşlemsel aletler ise, her mahkemenin ne ölçüde ve daha genel olarak adalet yönetiminin AİHS'inde belirtilen makul süre içinde adil yargılanma ilkesini gerçekleştirerek dava yönetiminin zamanlıca olmasını karşıladığını ölçmek için hedeflere işaret etmektedir. Bu bağlamda şu parametrelerin belirlenmesi ve izlenmesi gerekli görülmektedir:

- (1) Gerçekçi ve ölçülebilir zamanlamaların belirlenmesi,
- (2) Zamanlamanın takibi,
- (3) Verilerin izlenmesi ve paylaşımı,
- (4) Usul ve dava yönetim siyasetleri ve uygulamaları ve
- (5) Dava yükü ve iş yükü siyasetleri.

İşte yargılamada gereksiz gecikmelerin giderilerek makul süre içinde sonuca varılması ülkede adalet güven duygusunun yerleşmesi açısından gereklidir. Tüketicileri açısından belli ölçüde sabır/direnç gösterme olgusu olan yargılama zamanında gerçekleştirilmediğinde adaletsizlik olabileceği gibi aceleye getirilmesi de adaletsizlik olarak algılanabilir. Süreç uzaması yoksul tüketicileri hak aramaktan çekinmeye; potansiyel hak ihlalcilerini de cesaretlendirmeye itecektir. Bu durumda yargılama sisteminin yoksul yerine varsıla hizmet eder bir kurum haline dönüşme riski oluşacak ve toplumsal dayanışma duygusu zedelenecektir.

2006 yılında sistem süreçlerinde gün olarak bekleme/yargılama süreleri şöyledir.

- Cumhuriyet Savcılıklarında ortalama süre 333 gün,
- Ceza Mahkemelerinde ortalama yargılama süresi 326 gün,

- Yargıtay C. Başsavcılığındaki görülme süresi 232 gün ve
- Yargıtay Ceza Dairelerindeki bozma oranı % 61; yıl içinde dairelere özgü ortalama görülme süresi 345 gün olduğu göz önüne alındığında 64.392 dosyanın Yargıtay'a yeniden gelmesi göz önüne alınarak kamu davasının açılması ile hükmün kesinleşmesi arasında geçen ortalama sürenin 1.236 gün(3.3 yıl); bozulanlar davaları bakımından ise, 1.981 (5.2 yıl) gün olacağı belirmektedir.

Aşağıdaki tabloda görüleceği üzere, 2006 yılında karar bağlanan davalardan mahkemeler itibariyle % 3.1'i 5 yıl veya daha ötesi sürmüş, hiç az değil; 48.625 dava beş yıl veya daha fazla sürmüş olup bu evreye genelde Yargıtay'daki bekleme süresi dâhil değildir.

Ceza Mahkemelerinde 2006 Yılı İçinde Karara Bağlanan Davaların Açıldıkları Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	- 2002 (*)	2003	2004	2005	2006	Toplam
Mahkemeler	48.625	41.210	100.152	515.328	866.615	1.571.930
%	3.1	2.6	6.4	32.8	55.1	100.

(*) 2002 yılı ve öncesi

Makul süre, yargıda çok ciddi bir sorun olarak ülkemizde güncelliğini korumaktadır. Yinelersek, Yargıtay'ca bozulan davalarda (1/3'ü), bu süre 5.2 yıl sürüyor. Bunun dışında ilk derece mahkemelerine özgü sergilediğim ortalama süreler de (M) oldukça düşündürücüdür. Şimdi siz kendinizi bu davalara konu olan suçların(örneğin cinsel suç) mağduru yerine koyarak, 5.2 yıllık sürenin psiko-dramatik etkilerini düşünün!

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin üzerinde çok durduğu bir sorun da adil/dürüst yargılanmadır. Rahmetli Hocam S. Dönmezer'in adillik yerine *dürüstlük* kavramını ikame etmesine ben de katılıyorum. Sonuçta adil olabilirsiniz; ama dürüst olmayabilirsiniz. Önemli olan adil bir bağlamda dürüst olunmasıdır. Dürüst yargılanma süreci yalnızca yargılama sürecini değil; süreçler kompleksini içermekte ve suçlunun yakalandığı andan itibaren başlamaktadır. Öte yandan, dürüst olmak yetmez, aynı derece de dürüst görülme de çok önemlidir. Ör-

neğin avukatların etik kurallara uyduğunun, etiği içselleştirdiğinin görülmesi gerekmektedir. İşte tüketici açısından görmek, algılamak çok önemlidir. Bu konuda tüketicilere özgü geribildirimler (olumlu/olumsuz) görgül araştırmalarla saptanmalıdır. 2007 yılı verilerine göre, 15 milyon tüketicinin adalet sisteminde işlem gördüğü göz önüne alındığında kulaktan kulağa (*with a word of mouth*) oluşan kamuoyu etkisiyle adalet gemisinin ne derece güvenli olduğu nitel anketlerle irdelenmelidir. *Anadolu Üniversitesi'nin Eskişehir'e Etkileri ve Şehrin Üniversiteyi Algılayışı* üzerine yapılan bir araştırmanın adalet üzerine de yapılması önerimi yenilemek isterim.

Tüketici odaklı yaklaşımda adliyelerin mimari tasarımı da o derece önemlidir. Bu konuda 11. yüz yıl hükümet konağının restorasyonu ile kazanılan Kültür Bakanlığı Adliyesi güzel bir örnek olurken Ankara Adliyesi kötü bir örnek olarak algılanmalıdır. Teknolojik ve bilişim alanındaki gelişmeler karşısında adliye mimari tasarımları yeniden kurgulanmalı; vatandaşları rahatlatıcı mekânlar oluşturulmalı; mağdurlar ve tanıklar için hizmet birimleri tasarlanmalıdır. Karşılaştırma açısından yabancı adliye projeleri göz önünde bulundurulmalıdır. Nitekim Japon Anayasa Mahkemesi inşası sürecinde proje mimari, 12 ülke anayasa mahkeme binasını inceledikten sonra işe koyulmuştur. Binayı inşa etmekte yetmiyor; binanın işlevselliğini ve vatandaş memnuniyetini izlemek ve denetlemek gerekmektedir. Bu konuda ülke genelinde standartlar oluşturulması ve bunların denetlenmesi öncelik arz etmektedir.⁷ Bu standardı sadece koymak önemli değil; etik kuralların içselleştirilmesi de aynı derecede önemlidir. Tüm sorun bu sosyal etkileşim sürecinde yatmaktadır.

Yargıda kalite sorgulaması ve yargıdaki çarpıklığı halkla paylaşmak üzere *Greenpeace* türü bir yapılanma yanında barolar nezdindeki etik kurul bağlamında İşkence Sözleşmesi örneğinde olduğu gibi (avukatlar ile emekli hâkimlerin üyesi olduğu) *dava izleme kurulu* oluşturulması projesi uygulamaya konulabilir. Bu doğrultuda, Yargıçlar ve Savcılar Birliği (YARSAV) çekirdek bir kurum olarak işlevsellik kazanabilir. Bu kuruma karşı tepkili davranmak yerine onunla etkileşim içine girmek daha sağlıklı olacaktır. Başlangıçta bu kuruma yönelen tepkiler *olumsuz geribildirim bulguları ve teorisi* karşısında normal

⁷ Bkz. S. Kalem., G. Jahic, ve İ. Elveriş. *Adliye Gözlemleri-İstanbul Mahkemeleri*, İst., Bilgi Üniv. Yayını, Mart 2008.

karşılmalıdır. Kurumsal egoyu koruma ve güçlendirme güdüsü karşısında kimsenin eleştirilmekten hoşlanmayacağı bilinmelidir. Tıpkı *Greenpeace*'e sahip çıkılması dünyanın yaşanılır bir yer olması için gerekli ise YARSAV'ın desteklenmesi de sonuçta yargıda kalite, etkinlik ve tarafsızlık sağlamak adına ülke için yararlı olacaktır.

Makul süre bakımından çok önemli bir nokta da kırtasiyecilik olgusudur. Düşünün, ceza davalarında % 7, hukukta % 7 yetkisizlik ve görevsizlik kararlarına tanık olunmakta ve toplam 180.000 iş, mahkeme trafiğini işgal etmektedir. Bu kırtasiyeciliğin makul süreye etkisi küçümsenmeyecek ölçüdedir. Aynı olguya Yargıtay'da aidiyeti cihetiyle "ilgili daireye gönderme" ile de tanık olunmaktadır.

Yargıtay Hukuk Daireleri Yıllar İtibariyle İlgili Daireye Gönderilen İş Oranı (1986-2003/2006)

Yıl	%
1986	10.8
1987	20.0
1988	10.2
1989	10.3
1990	11.5
1991	10.5
1992	19.1
1993	11.9
1994	10.3
1995	10.0
1996	10.5
1997	11.7
2000	11.8
2003	13.9
2006	14.1

Türkiye Genelinde Yetkisizlik / Görevsizlik Kararları Sayısal Değerleri ve Genel Toplamdaki (%) oranları

Mahkeme	Yetkisizlik	Görevsizlik	Toplam
Ceza	30.211	109.437	139.437 (%7)
Hukuk	14.764	39.537	54.301 (3.7)

Bu konuda yirmi yıldır uğraş vermeme, iki sınıf arkadaşım Yargıtay Başkanı olmasına karşılık Yargıtay Başkanlığı'na bağlı basit bir ayrıma birimi ile çözüm getiremedik. Bu konuda Strateji Geliştirme Daire

Başkanı iken hazırladığım *Yargıtay Kılavuzu* taslağı Başkan M. Utku zamanında benimsenerek çıkartıldı ise de güncelleştirilmesi ve ciddi olarak izlenmesi yapılmadığından istenilen sonucu veremedi. Bu durumda 5-6 daireyi dolaşan bir dosya için zamaşımı da devreye girdiğinde (iflas mühendisleri gibi zamaşımı mühendisleri var!) adalet çok şey kaybetmektedir.

Kırtasiyeciliğin bir başka boyutu, Yargıtay'a gelen dosyaların geri çevrilmesidir. 1995 yılında % 6 olan oran, 2006 yılında % 7'ye yükselmiş, yani 17.000 işten 22.000'ne yükseldiği görülmüştür. Adli enerji bir yandan yetersiz gelirken beraat, yetkisizlik, görevsizlik kararları, aidiyet nedeniyle ilgili daireye gönderme ve dosyaları geri çevirmenin yarattığı israf küçümsenmeyecek ölçüdedir.

Adli dürüstlük ve yargı reformu, bence tüm reformların en temeli(kaynak sorun) olduğu bilinmelidir. Eğer Türkiye'de yolsuzluk varsa, yargının kaliteli olmayışından, etkin olmayışından geliyor, bu iki kere iki dördttür. Fazlaca kanıtı ihtiyaç yoktur; ama ne var ki tüm bu söylediklerim, sosyolojik, psikolojik ve sosyal psikoloji ayağı olan şeylerdir. İşin ilginç yanı ise, sosyal psikolojinin babası Muzaffer Şerif iken sosyal psikoloji kavramlarını işlevselleştirmede en geri kalan ülke de Türkiye olmuştur. Nitekim Yargı Reformu Stratejisi Belgesi (2009) de yasallık zeminine oturmuştur. Yasa yapmak çok kolay ise de yasa ile uygulama arasında da boşluk (gap teorisi) fazla olduğu ve ülke genelinde aynı tutarlılık ve ciddiyetle benimsenip uygulanmadığında (standart uygulama) genelde hukuka saygının yara alacağı göz ardı edilmektedir.⁸

Yinelersek, makro düzeyde gölge sorunlar yerine kaynak soruna odaklanılmalıdır. Kaynak sorun ise, yargının ötesinde makro düzeyde anayasal düzenlemelere, sosyo-ekonomik bağlamlara ilişkin bulunmaktadır. Bu ülkede herkes hırsızlık yapıyor; en namusluyum diyen adam, en namussuz çıkıyor. Hırsızlık herkese özgü bir suç haline dönüşmüş; 13 milyon elektrik abonesi denetlenmiş, 645.000 elektrik hırsız yakalanmıştır. Hırsızlık insanın doğasında var. Adam Smith'in belirttiği gibi insan tabiatı değişmez. Aşağıdaki nedensel dağılımına yer verilen hırsızlık olgusu yaklaşık olarak evrensel bir nitelik sergilemektedir.

⁸ Gap teorisi için bkz. M.T. Yücel. *Hukuk Sosyolojisi*, 2004.

Hırsızlığın Nedenleri

Alışkanlık	% 29
Fırsat oluşması	%35
Alkol alımı sonrası	%12
Arkadaş teşviki	%16

Boğaz köprüsünden plakasını kapatarak geçen üçkâğıtçılara bakıldığında Türkiye'deki oranın az olduğu, dünyadaki oran %2 iken, bizde %1.7'dir. Ekonomik kriz dönemlerinde mala karşı suçlar ve dolandırıcılıklar daha da artacaktır. İşte beklenen iş yükü nedeniyle yargının hiçbir projeksiyonunu beklemeden çok iyi donanımlı hale gelmesi için acil eylem planı hazırlanmalıdır.

Mikro düzeye gelindiğinde mevcut yaklaşım şöyle özetlenebilir: Konuya epidemiolojik yöntemde egemen olan "davranış=sonuç" formülü hiç göz önüne alınmadığından, çoğulcu değişkenleri bulmak amaçlı görgül araştırmalar ve analizlere gidilmemiştir. Kültürel sindirme ve benimseme olmaksızın sanki değişime duyulan açlığı bastırma dürtüsü ile değişimler toplumun midesine oturmakta; pankreas ve safra yeterli olmadığından hazım sorunları yaşanmakta; düzenlemeler *de jure* vitrinde kalmakta ve reel değişim yaratma gücünden yoksun bulunmaktadır. Konuya salt istatistik analizlerle yaklaşılsaydı, yine döngüsel hızlandırma girişimleri söz konusu olmayacaktı. Anlaşıyor ki hukukçular ölçmekten pek hoşlanmıyor. Etkileri ölçülmeyen varsayımların/teorilerin işlevsiz ve yersiz olacağı bilinmelidir. Bu durumda, karanlık bir dehlizde mum ışığı bile olmaksızın yürümek durumunda kalan yargı erki-soyut varsayım ve teorilerle yetinmek durumunda kalmaktadır. Sonuçta yargılama ekonomisi göz ardı edilmektedir. Bu konuda UYAP'a (Ulusal Yargı Ağı Projesi) göz atılmasında yarar var: Bakanlık Merkez Teşkilatı yanında 134 ağır ceza merkezi, 588 mülhakat adliyesi, 25 bölge idare mahkemesi, ceza infaz kurumları ve 83 Adli Tıp birimi olmak üzere yargı teşkilatı tümünde UYAP uygulanmaktadır. Kamuoyu UYAP'ta şimdiye kadar harcanan bedel (yatırım harcamaları) ile iletişim hatları için yapılan harcamalar konusunda fikir sahibi midir? Yarar-bedel/verimlilik analizi yapılmış mıdır? Proje yatırım maliyeti 160.930 milyon TL karşılığı adalet üretim standardında elde edilen gelişim ne ölçüde olmuştur? Yazılım ve proje tasarımı/uygulanması *akredi-*

te olmuş third party bilişim uzmanlarınca irdeleniyor mu? Özetle, kara delik potansiyeli gittikçe artan UYAP'ın tesis ile idame bedelinin yargıda makul süre tesisindeki etkisi ne olmuştur (!)

Yargı Reformu Strateji Belgesinde sözü edildiği üzere, Ceza Hukuku ve Usulünde *çok köklü* değişimler oldu. Bu değişimlerin sonucunu somut bir örnekle sergilemek istiyorum: İki kez ev basıp, serbest bırakılan sanık sevdiği kadının kocasını öldürdü, sonra intihar etti (*Vatan*, 12/06/2008, s.1,15). İki kez cezaevine giren, adli sicil belgesi oldukça kabarık bir kişi olan sanık bangır bangır psikopat bir suçlu olduğunu haykırıyor; kadının evini basmış, taciz etmiş ise de, her seferinde serbest bırakılmış; sonunda kadıncağız evlenmiş, sanık arkasını bırakmıyor, yolda kısıtıyor, kocasını öldürüyor. Nerede ceza adaleti sisteminden beklenen proaktif işlev? Bu derece tehlikeli bir suçlunun konumu iyi değerlendirilip iki kez tacizden yargı önüne çıkarıldığında, bırakılmayıp tutukluluk tedbirine başvurulamaz mıydı? Denetimli serbest kurumu ile düzenlenen suçlu sosyal araştırma raporu (SAR) elektronik ortamda hâkimin dikkatine sunulamaz mıydı? Mağdur hakları bu derece göz ardı edilebilirdi? Öte yandan, denetimli serbesti kurumundan büyük beklentiler var ise de bunun yakın bir gelecekte gerçekleşeceğini düşünmek hayaldir. Oldukça zaman ve kaynak gerektiren bu kurumun (103 yıllık Anglo-Sakson kurumu olarak) İngiltere ve Galler'deki uygulaması da yeterlilikten yoksun bulunmaktadır.

Bu kurum çocuk yargılama hukukuyla *de jure* olarak 30 yıl evvel kuruldu ise de bir uygulaması olmadı. Bu konuyu 1967 yılında *Adalet Dergisi'*nde yayınlanan bir analiz raporumda değerlendirerek denetimli serbestliğin (kullandığım terim *gözetimli erteleme* idi) ilk önce suçlu çocuklar için uygulamaya konulması; uygulama bilinci ve standartların oluşmasından sonra yetişkin suçluları kapsamına almasını önermişim!

2008 Mart ayının rakamlarına göre, Türkiye 70 milyon nüfusa göre 100.000 kişideki, cezaevi nüfusu 135; ülke cezaevleri nüfusu korkunç bir artışa tanık olmaktadır. Cezaevlerindeki önemli ve çaplı iyileşmelere karşın cezaevleri bu basınca dayanamayacağından aflar yeniden gündeme gelecektir. Yıllardır infaz edilen medyan ceza süresini azaltmak/affı apolitize etmek için verdiğimiz uğraşlar 2004 yılı ve

sonrası yeni ceza siyaseti ile buharlaştı. Yeni Ceza Kanunu'nun getirdiği bir örnekte, beşinci sınıf öğrencisinden, 39 TL çalmış; parayı da ödemiş olan bir çocuk, 10 kez yaptığı için bu işi, gasptan 120 yıl, arkasından 40 yıla indiriliyor. Kriminoloji temelli olmayan ceza siyasetinin sonucu "1965 yılı öncesi ağırlaştırılmış ceza uygulaması tekerrür edecektir" (Mülga 647 sayılı *Cezaların İnfazı Hakkındaki Kanun* öncesi).⁹

Rahmetli Prof. S. Dönmezer ile Prof. T. Demirbaş gibi bazı ceza hukukçuları dışında kalan cezacıların kriminolojik nosyondan yoksunluğu ceza adaleti reform girişimleri için sakıncalı olmuştur. Prof. S. Selçuk da bu tezimi vurgulamak üzere "*kriminolojisiz ceza hukukçuluğu olmaz*" diyor. İnsanın doğrudan veya dolaylı etkilendiği bir süreçte insan nasıl soyut düşünmekle yetinebilir? Soyut kavramların insanlar üzerindeki etkisi nasıl göz ardı edilebilir? Bu durumu saptadığı için rahmetli hocam Prof. F. Erem; *hümanist açıdan ceza hukuku*'na vurgu yapıyordu. Yabancı ülke ceza ve infaz uygulamasına ait

gözlemlerini aktaran uzmanların biraz da ülkemiz adliyesi ve/veya cezaevlerinde araştırma amaçlı geçirdiği zamanları kendilerinden duymak istiyoruz. Ne var ki ülkede cereyan eden kriminolojik olgulardan pek haberleri yok: "İlk önce 4000 kişi olarak düşünülen sonra kapasitesi 10.700 kişi olan "Sivri Cezaevleri Kampusu" hizmete girdi. Kimsenin bu kompleksi irdedeğine tanık olmadım. Nerede penologlar, nerede infaz bilimcileri? Bu çapta bir cezaevleri kompleksinin işlevsel komplikasyonları yeterince irdelendi mi? Mahpuslarla birlikte personel sayısı göz önüne alındığında yönetim sorunları sanal ortamda analiz edildi. Açılışına ve kapanışına tanık olduğum Balkanların en büyük cezaevi olarak lanse edilen Bayrampaşa (Sağmalcılar) Cezaevi örneğinden yeterince ders alınmadı mı? Kurulduğu tarihte yerleşim yerlerinden uzakta olan bu kurum kısa sürede yerleşim mekânları içinde bir nokta oldu ve mimari tasarımında ön görülemeyen nedenlerle "Balkanların en kötü cezaevi" olarak (2008) noktalandı.

İnsan hakları bakımından temiz bir ülke yok ise de karnemiz iyi olmadığını¹⁰ kabul edelim. ABD ve İngiltere de karnesi iyi olmayan ülkelere dendir. İngiltere, terör zanlılarının gözetim süresi 28 günden 42 güne çıkarttı (2008). Başbakan Gordon Brown, "oyunun kuralları değişti" diyerek bu süre uzatımını haklı göstermeye çalışıyor. Türkiye, Devlet Güvenlik Mahkemesi kapsamındaki suçlar bakımından gözetim süresinde bizim için de oyunun kurallarının değiştiği tezini işleyemedik; arkasında duramadık. ABD bakımından Guantanamo örneği var. *Birleşmiş Milletler İşkence Sözleşmesine* aykırı olan bu tretmanda, tutuklular Habeas Corpus'tan yoksun bırakıldı. Nihayet, Supreme Court (Yüksek Mahkeme) 5'e karşı 6 oyla, "buna son" verdi (2008). CIA ajanları Guantanamo' daki tutuklulara waterboarding denilen özel bir işkence uyguluyordu. Bu uygulamaya karşı meclisteki İnsan Hakları Komisyonu'ndan hiç ses seda çıkmadı. Öte yandan ABD Dışişleri Bakanlığı raporunda "Türkiye, insan ticaretinde sınıfta kalmak üzere..." Onun "Habeas Corpus" gibi hukukun temel ilkesini kaldırdığı bir devirde sesimizin çıkması hayret vericidir!

⁹ Bkz. T.Demirbaş. *İnfaz Hukuku*, Seçkin ,2008, s.143 vd.

¹⁰ Ocak 2009 itibarıyla **AİHM**'de Türkiye aleyhine yapılan başvuru sayısı 11.100'dur. Karara bağlanan 1939 dava dağılımı ise şöyledir:

İhlal olmadığı saptanan: 37

Dostane çözüm:204

Yetkisizlik : 22

Mayıs 2004-Nisan 2009 tarihleri arasında (beş yılda) ihlal kararları sonucu hükmedilen tazminat tutarı: **85.738**,-TL.

Şimdi sizlerle yargılamanın karar sürecini irdelemek istiyorum. En son Dr. O. Ergül'ün "*Türk Anayasa Mahkemesi ve Demokrasi*" adlı eserinde yinelenen "Hâkimlerde şöyle bir şey var: Hukuka ve vicdani kanaatlerine göre karar vermiş". Sanki *mahkeme kararı = olgu X norm* eşitliğinden ibaret gibi sergileniyor. Bu eşitlik olsa olsa *Mahkeme Kararı = norm X* öznel olgu şeklinde olabilir. Tanıkların düşünce süreçlerine etkileri bakımından rasyonel olmayan faktörlerin etkilerine duyarlılık gösteren hâkim ve avukatlar aynı faktörlerin hâkimlerin düşünce süreçlerine etkisi söz konusu olduğunda sükût etmektedir. İşte katı bir şekilde sürdürülen hukuk eğitiminde "ideal hâkim" tipi illüzyonundan sıyrılarak, hâkimlerinde yanılabilir yaratıklar olduğunu kabullenmek en rasyonel bir seçenek olacaktır. Bu konuda yargı psikolojisi¹¹ ve yargı sosyolojisi önemli başvuru kaynakları olmalıdır.

İşte bu özelliğin ne derece çarpıcı olduğunu sergilemek için yargılama psikolojine nüfuz etmek gereklidir. Ne var ki hukuk fakültelerinde normatif dersler yanında Adalet Psikolojisi seçmlik ders olarak gölgede kalmaktadır.

Gelelim istinaf mahkemesine; çok enteresan bir şey. Ne diyor? Adalet Bakanlığı Yargı Reformu Strateji Belgesinde çok önemli bir cümle var: "*Yargının etkinlik ve verimliliğine büyük katkı yapacağı düşünülen bölge adliye mahkemelerinin, mevcut eksiklikler giderilerek 2010 yılı içerisinde faaliyete geçmesi sağlanacaktır.*" Bu hipotez yanılığlar üzerine inşa edilmiştir. Adalet istatistiklerindeki veriler bir simülasyon programıyla irdelendiğinde istinaf projesinin ne derece yararsız ve isabetsiz olacağı görülecekti. Bunu dizayn edenler göremediler; çünkü onlarda olayı soyut düzlemde ele aldılar. Komisyonadaki bir uzmana, "siz bunu nasıl ele aldınız?" diye sorduğumda, "Ben teknisyenim, Bakanlığın verdiği görevi yaparım." demesi karşısında hayretimi gizleyemedim. Bu yaklaşım, etik açıdan yanlış bir yaklaşımdır. Nitekim Saddam Hüseyin, Bağdat'ta 5.000 kişilik cezaevi yapmak istediğinde, İngiliz mimarlık bürosu "5.000 kişilik cezaevi yapılamayacağını" bildirmiştir.

Daha önce vurguladığım bir konuyu yinelemek istiyorum: Sistemde yeterince ayıklama işlemine yer verilmemektedir. Yargıtay'a ilk derece mahkemele-

rinden çok fazla iş akmaktadır. Türkiye'de ilk derece mahkemelerinden çıkan iş yükünün % 21.3'ü temyize gidiyor. Almanya'da istinaf ve temyize giden işler toplamı ise % 10.7i buluyor.

1998 Yılı İçinde Karar Verilen (Hukuk ve Ceza) İş Sayısı ve Oranı

Ülke	a	b	c	b+c/a
	İlk derece	İstinaf %	Temyiz %	
Almanya	3.446.516	273.878 7.9	7.839 2.8	8.1
Avusturya	203.859	37.101 18.1	3.033 8.1	19.6
Fransa (**)	3.474.163	250.603 7.2	27.798 11	8.0
Türkiye(*)	2.499.456		528.620 21.3	21.3

(*) 2002 yılı değerleri

(**) Fransa'da istinafa başvuru oranının düşük olması, davaların büyük bir kısmında tarafların ilk derece mahkeme kararını kabul ettiklerini göstermektedir.

Teknisyenler ülkedeki bu çarpıklığı düzeltmek yerine maliyeti yüksek, pragmatik sonuçları kuşkuyla bir projeye (bölge adliye mahkemeleri)yelken açmayı yeğledi. Bazı uzmanlar, "Yargıtay'ın iş yükü fazla" deseler de bu tablo bir görüntü olmaktan öteye gitmemektedir. Yargıtay'da 2 ve 3 nolu Ceza Daireleri'ni kaldırırsanız hiçbir şey olmaz Türkiye'ye. Bu bağlamda Alman yargı profiline bir göz atmakta yarar vardır. Genelde Alman yargı sistemi iyi çalışmaktadır. 2004 yılı verilerine göre mahalli mahkemelerdeki davaların %50'sinden fazlası üç ay içinde, Bölge Mahkemeleri davalarının %35'i üç ay içinde, % 25'i de altı ay içinde sonuçlanmıştır. Yalnız, bu sistemin bir bedeli olduğu da bilinmelidir. Usul reformlarında iş yükünü hafifletmek üzere usulü basitleştirmek ve iş yükünü azaltmak hedeflenmiştir. Bu tür yaklaşım adliye personelinin ihtiyaç altında olduğunu saptayan araştırmalarla da vurgulanmaktadır.

Buna karşılık avukat sayısı son yıllarda oldukça artış göstermiştir. 1996 yılında 78.810 iken, 16 Haziran 2005 tarihinde bu sayı 132.569'a yükselmiştir. Böylece, Türkiye örneğinde olduğu gibi genç avukatlar için profesyonel fırsatlar gittikçe azalmaktadır. Bu sayısal veri ile Almanya, ABD gibi davacı bir halk görüntüsü sergilemektedir.

¹¹ Bkz. M.T. Yücel. *Adalet Psikolojisi* Ank., Altıncı Baskı, 2007.

Personel ve mahkeme sayısı ile nüfus arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere mukayeseli tablolara aşağıda yer verilmiştir:

Avrupa'da Hâkim/Yardımcı Personel Sayısı ve Nüfusa Oranı (2002)

Ülke	Hâkim sayısı	100.000 kişideki	Yardımcı personel	100.000 kişideki	Sivil hâkim	100.000 kişideki
Almanya	20.901	25,30	60.087	72,74	35.781	43,32
Avusturya	1.732	21,47	5.401	66,95	n.a.	-
Fransa	6.240	10,37	16.076	26,71	21.767	36,17
İngiltere	2.195	4,22	8.631	16,58	28.479	54,72
İspanya	4.109	9,82	37.334	89,23	1.268	3,03
İtalya	6.720	11,72	32.223	56,21	5.700	9,94
Türkiye	5.255	7,49	21.458	30,58	yok	-
Türkiye	9639	13,77	27.529	39,32		

Ülkeler İtibariyle İlk Derece Mahkeme Sayısı ve Nüfusa Oranı (2002)

Ülke	Genel Mahkemeler (a)	Mahkeme/Nüfus	İhtisas Mahkemesi (b)	1.000.000 kişiye düşen (a+b) sayısı
Almanya	828	99.758	262	13,20
Avusturya	162	49.798	9	21,20
Fransa	657	91.608	611	21,07
İngiltere	583	89.266	-	-
İspanya	2.249	18.603	545	66,78
İtalya	1.042	55.011	153	20,85
Türkiye	2.508	27.980	1440	56,26(*)

Yargı Bilişim Kurumunun oluşturulması, çok ciddi bir kurum olarak ele alınmalıdır. Bu kuruma ihtiyacı tam 17 yıl evvel söyledim. "İstim arkadan gelir" deyişi adalet sektörü bilişim entegrasyonunda bir kez daha kendini kanıtladı. 2008 yılında Emniyet Genel Müdürlüğü, Asayiş Dairesi Başkanlığı'nda *Suç Analizi Programını* incelerken bu eksikliği çarpıcı bir biçimde gözledim.

İşte bu düşüncelerle yakın tarihimizde yargı sisteminin (ceza ve hukuk) yapısal analizi kapsamında yeterli/etkili soruşturma/ön hazırlık¹² olmaksızın açılan duruşmaların sebebiyet verdiği makul süre ötesi gecikmeler; yapay iş yükü ve gıyabı tevkifli dosyalarla bunalan mahkemeler; hukuk davaları ile ceza davaları arasındaki etkileşim, faili meçhul dosyalar, zamanışımından düşen soruşturmalar/ceza davaları ile yüksek orandaki itham ve beraat gibi sorunlara karşısında bütünsel bir yaklaşımla etkin bir yargılamanın oluşumuna yönelik önlemler paketi oluşturmak üzere istatistik analizleri ve görgül araştırmalar yanında referans olabilecek Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi *Tavsiye Kararları*¹³ ile Adaletin Etkinliği Avrupa Komisyonu çalışmalarına odaklanılmalıdır. Bu tavsiye kararlarındaki standartlar ve rehber ilkeler ile uluslararası sözleşmelere göre bir *Adli Etkinlik Endeksi* belirlenmeli ve her yıl hazırlanacak *Adli Yıl Raporu*'nda (AER) bu işaret levhalarına ne derece uyulup uyulmadığı izlenerek raporlanmalıdır.¹⁴

Sonuç olarak, yargının etkinliği kadar hesap verilmesi de gündeme gelmeli; istikrarlı ve bağımsız bir yargı mekânı yaratmak ve geliştirmek fikri üzerinde devamlı çalışmalı; yasaları uygulayanların hâkimler olduğu; iyi hâkimlerin etkinlik girişimlerine ivme kazandırabileceği¹⁵; taraflı ve ilgisiz hâkimlerin ise bu girişimleri amacından saptırabileceği¹⁶ kimin ne zaman sanık, tanık, davacı/davalı olacağı bilinmeyeceğinden, yargıda tüketici herkesin, mümkün olanın en iyisi olacak biçimde, saygılı, yetkin ve adil olarak işlem görmesinin "*adil yargılanma hakkı*" gereği olduğu bilinci yaygınlaştırılmalıdır. "*Yapılması gerekeni geciktirmek, düne ayak uydurmaktır.*" (André Gide).

¹² Adalet Bakanlığı, Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün *Soruşturmaların yürütülmesi, soruşturma evrakının düzenlenmesi ve tamamlanmasında dikkat edilecek hususlar* hakkındaki 1/01/2006 tarih ve 2 sayılı Genelgesi.

¹³ <http://www.coe.int> ; ayrıca bk. Adalet Akademisi. *Mahkemelerin Yönetimi ve Adaletin Kalitesi* Semineri (Ed.M.Tiryaki) Ank., 2005, s.381: "*adli faaliyetin çeşitli yönleri sistemde ölçülebilir: tarafsızlık ve bağımsızlık, bilirkişilik, taraflarla kişisel etkileşim, hukuk birliği(unity of law), hız ve süreç zamanlaması.*"

¹⁴ AB Komisyonu Adalet ve İçişleri Genel Müdürlüğü ile Geliştirmeden Sorumlu Genel Müdürlüğüne hazırlattırılan rapor için bk. Richmond, P. ve Björnberg, K. Türkiye Cumhuriyetinde Yargı Sisteminin İşleyişi (İkinci İstisari Ziyaret Raporu-11-19 Temmuz 2004) Ankara Barosu Avrupa Birliği Merkezi Yayını, s.xviii: "*Türkiye'de yargı sisteminin işleyişi mükemmellikten uzak kalmaya devam etmektedir.*"; B.Kartal "*Türkiye'de Adil Yargılanma Hakkı*" Yargıtay Dergisi, C.31, Sayı 1-2, Ocak-Nisan 2005, s. 18: "*ülkede daha düşük düzeyde bir yargılanma ile yetinilmektedir. Bunun getirdiği olumsuz etki nedeniyle davalar daha da artış göstermektedir.*" Bk. Adaletin kalitesi konusunda Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Tavsiye Kararları için bkz. M.T. Yücel. *Türkiye'de Yargının Etkinliği*; Adalet Akademisi, a.g.e; Avrupa Komisyonu Yargının Etkinliği Komisyonu (CEPEJ) 11.Genel Kurulu toplantısında (2-3 Temmuz 2008) kabul edilen *Adalet ve Mahkemeler Kalitesini Geliştirme Kontrol Listesi* için bkz. <http://www.coe.int/cepej> Bu bağlamda aşağıda yer alan araştırma benzerinin yeni adliye binası ile birlikte Eskişehir'de Mahkemeler ve Eskişehir Halkına özgü gerçekleştirmek planlanmalıdır. Bk. *Anadolu Üniversitesi. Anadolu Üniversitesi'nin Eskişehir'e Etkileri ve Şehrin Üniversiteyi Algılayışı* Eskişehir, Ekim 2008.

¹⁵ Yazarın hâkimlik mesleği sırasında gerçekleştirdiği projelerden bazıları şunlardır: "*polis imdat*"(055, sonra 155 olan Polis İmdat yazarın on yıl ısrarla çalışarak S.A. Bedük'ün emniyet genel müdürlüğü sırasında (1986) gerçekleştirdiği bir projedir.), "*özel hukuk davalarında yurt-dışı tebligat ve istinabe istemlerinin hızlandırılması*", "*adli-sivil bilgisayarlaşması ve ülkeye yayılması*" ve "*yargıda bilgisayarlaşma sürecinde öncü pilot uygulamalar*".

¹⁶ Bk. B. Öztürk "*Türkiye'nin Yeni Savcı Modeli*" **Sulhi Dönmezer Armağanı** Ank., 2008, s.1121.

Dr. A. Turan ÖZTÜRK
Çankaya Üniversitesi
İnsan Kaynakları Daire Başkanı

İŞ SÜREÇLERİ YÖNETİMİ (BPM) VE İYİLEŞTİRİLMESİ

1. GİRİŞ VE KAVRAMSAL TEMEL

Yönetim dendiğinde; bazen bir “süreç” anlaşıl-
makta, bazen bu sürecin unsurları olan “organlar”-
kişi veya grup-anlaşılmakta ve bazen de yönetim
belirli bir” bilgi topluluğu “olarak ele alınarak, bu-
nun yöneticilerin karar verme ve önderlik gibi fa-
aliyetlerinde nasıl kullanılabileceği üzerinde du-
rulmaktadır(Koçel, 2003:15).Özellikle günümüzde
işletme yönetimine ilişkin “bilgi”ler çoğaldıkça ve
“öğrenilebilir” hale geldikçe yöneticiliğin meslek
haline gelmesi hızlanmakta ve yöneticilik tarzları
oluşturulmaktadır. Başkaları vasıtasıyla iş gören
yöneticiler de sahip ve/ veya yöneticisi oldukları
işletmelerin varlıklarını sürekli kılmak ve sürece
hâkim olabilmek için temel zihni yapılarını, dünya
görüşlerini değiştirebilecek “paradigmalar” değişik-
liklere(esaslı değişiklik) gitmek zorundadır. Yöne-
tim paradigmalarındaki bu hızlı değişim, işletme-
lerin çevrelerindeki değişim ve dönüşümlerden
kaynaklanmaktadır.

Yönetim sürecinde gelinen noktada nerede ol-
duğunu bilerek, insan kaynaklarının nitelik ve
niceliğini artırarak sürekli gelişmeyi sağlamak
maksadıyla, “süreç değerlendirme sistemi” baş-
vurulması gereken bir yöntemdir. Dilimize” sü-
reç yenileme”, “süreçlerin yeniden yapılandırıl-
ması” veya “değişim mühendisliği” olarak aktarı-
lan BPR (Business Process Reengineering) kavra-

mı, toplam kalite yönetiminden sonra, son dö-
nemlerde en çok sözü edilen kavramlar arasın-
da yer almıştır. Süreç yenileme, bir kavram ola-
rak, işletmelerin rekabet koşullarına uyabilmeleri
ve müşterilerine daha iyi, kaliteli, çabuk ve ucuz
hizmet sunabilmeleri için, işletme bünyesinde-
ki tüm iş yapma usul ve süreçlerinin köklü bir şe-
kilde gözden geçirilmesi ve yeniden yapılandırıl-
masını ifade eder. Yani süreç yenileme, sürekli ve
küçük gelişmeler sağlamak değil; köklü ve büyük
değişiklikler yapmaktır(Koçel, 2003:403). 1993 yı-
lında Michael Hammer ve James Champy’nin ya-
yınladığı *Reengineering the Corporation* başlıklı ki-
tap ile büyük bir popülerite kazanan bu kavra-
mın ortaya çıkmasını hazırlayan gelişme, işlet-
melerin klasik yapılanma tarzlarının müşteri tat-
mini ve ihtiyaçlarına cevap vermede yetersiz kal-
masıdır. Süreç yenileme ile ilgili olarak yukarıda
da izah edildiği üzere, esas olan organizasyon
yapısının değil; fakat mal ve hizmet üretimindeki
süreçlerin yeniden yapılandırılmasıdır.

2. SÜREÇ YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME

Günümüzde fonksiyonel yönetim etkinliğini
yitirmiş, “süreç yönetimi” ön plana çıkmıştır. Müş-
teriye sunulan ürünler ve hizmet, yönetilen sü-
reçlerin çıktısıdır. Süreçleri belirlemek, tanımla-
mak, performansını izlemek ve iyileştirmek öge-
lerini içeren süreç yönetimi, kuruluş içerisinde-

de müşteriye katma değer yaratan faaliyetlere odaklanarak toplam etkinliğin artmasını sağlar. Etkin bir süreç yönetimi, fonksiyonel organizasyonlarda yaşanabilecek işlerin sahiplenilmesini, iletişim engellerini(süreçler arası etkileşim dâhil), maliyet-etkin çalışılmaması ve tekrarlı geri bildirimler gibi darboğazları ortadan kaldırır. Daha fazla etkinlik, verimlilik, esneklik ve kapasite ile daha kısa çevrim sürelerine ulaşmak için süreçler iyileştirilmelidir.

2.1. Ana İlkeler

Bilinmeyen bir süreç modellenemez. İlk aşamada kuruma ait süreçlerin analizlerinin yapılması ve süreç adımlarının açık bir şekilde tanımlanması gerekir(Fenar,2009).

- Ölçülmeyen bir süreç yönetilemez.
- "BPM (Business Process Management), süreç aktivitelerini ve sonuçlarını ölçülemeye dayanan ", iyileştirme odaklı" bir yönetim şeklidir.
- Yönetilemeyen süreç iyileştirilemez. Bir sürecin etkin bir şekilde yönetilmesi için süreç aktivitelerinin ve sonuçlarının ölçümlenebilmesi gerekir.

2.2. Süreç İyileştirme Çalışmalarını Kalıcı Kılmanın Yolları

Süreç iyileştirme konusunun önemi, kuruluşlar tarafından giderek daha iyi anlaşılmaktadır. İşletmeler daha verimli ve kaliteli üretim için iyileştirme" stratejilerine sarılmaktadır. "Bu maksatla **geliştirilen** kalite metotları; Yalın 6 Sigma, ISO 9000,Yetenek Olgunluk Modeli'nin Bütünleşmesi ve Baldrige kuruluşlarının süreçlerinin daha verimli olmasını sağlayan yöntem ve çalışmalar şeklinde sayılabilir. Bazı kuruluşlar süreç iyileştirmeyi bütün iç ve dış problemleri çözecek ve maliyetleri düşürecek bir enstrüman olarak görmektedir. Gerçekten de süreç iyileştirme yöntemleri düzgün bir şekilde uygulanırsa sonuç alınabilir; aksi durumda yıkıcı etkiler yaratabilir. Emek, zaman ve maliyet sorunları ile karşılaşmamak için, işletmelerin uygulayabilecekleri dokuz adımı şöyle sıralayabiliriz(Spackman,1999):

- Olgunluk seviyesinin anlaşılması ve planlanması: Bazı kuruluşlar olgunluk seviyelerini belirlemeden doğrudan süreç iyileştirme çalışmalarına girmeye çalışır. Başarılı olmak için, süreç iyileştirme çalışmaları en azından harcanan çabaların biraz daha başlarında belli bir anlama seviyesinde başarılmış olmalıdır.

- Stratejik plana süreç iyileştirme linkinin ve başarı kriterinin sağlanması: Başarılı süreç iyileştirme uygulamaları kuruluşların stratejik planları ile bağlantılı olmalıdır.

- Uygun kaynakların dağılımı: Süreç iyileştirme çabaları eğitim, insan gücü ve destek kaynaklarına ihtiyaç duyar. Herhangi bir durumda, plan ya da çabalara, uygun olan maddi ve manevi destek sağlanamaz ise başarıya ulaşmak mümkün değildir.

- Çalışanların eğitimi ve kültür değişimi: Kalıcı kültürel değişimler için, eğitim ve bilgilendirme bütün çalışanları kapsamalı; ayrıca en azından her çalışan, belli bir seviyede beklenti ve değişimin nasıl uygulanacağını bilmelidir.

- Planın uygulanabilirliği: Süreç iyileştirme yöntemi uygulanırken, program tam anlamı ile başarılmadan, sonuçlar hemen beklenilmemelidir. Süreç iyileştirme çalışmaları belirli bir zaman alır ve hemen bir ay içerisinde sonuçlanmaz. Takımlar eğitildikten ve proje tam olarak tanımlandıktan sonra, " 6 Sigma" çalışmaları normal olarak 4-6 ay arasında bir sürede tamamlanır.

- Çabaların çalışmalar boyunca koordine edilmesi: Kuruluşlardaki süreç iyileştirme çalışmalarında sadece bir bölüm ilgi gösterirken diğer bölüm ilgi gösteremeyebilir. Takım liderleri, süreci iyi yönetmelidir.

- Sonuçların ilan edilmesi: Çalışanlar, başarı hikâyeleri anlatıldıkça, diğerleri de etkilenecek, kendilerini bu sürecin bir parçası olarak görmek isteyecektir. Ayrıca değişim yönetimi daha kolay uygulanır.

- Ödüllendirme: Çalışanlar, sorumlu oldukları alanları ile ilgili olarak düşünebilmeleri ve iş yapış biçimlerini değiştirebilmeleri için, olumlu bir motivasyon desteğine ihtiyaç duyar. Motivasyonların birey ve/veya takım olarak ödüllendirilmesi, performansa bağlı olarak maaşlarda belirli bir artış sağlanması veya istedikleri bir sosyal etkinliğe katılımların sağlanması ile yapılabilir.

- Sabırlı olmak ve uzun vadeli bir bakış açısına sahip olmak: Süreç iyileştirme çalışmaları, düzenli ve kalıcı geri dönüşler sağlanması için biraz zaman alacaktır. Güçlü liderlik desteği ve belli kaynakların rehberliğini kapsayacak şekilde uzun erimli bakış açısı ile planlanıp kararlılıkla uygulanmalıdır.

2.3.Yapılan İşlere İş Süreçleri Olarak Bakmanın Faydaları

- Süreçlerde gereksiz maliyet yaratan unsurları görmemizi sağlar,
- Süreçlerde gereksiz maliyetler yaratan temel faktör, insanların yavaş çalışması değil; çeşitli nedenlerle işlerin yanlış ya da eksik tamamlanmasıdır.
- Bilgi akışı bozukluklarından kaynaklanan yüksek maliyetli iş yapma biçimleri(Yap/boz yöntemi)
- Sıra dışı durumlarda ortaya çıkan belirsizlikler nedeniyle iş akışının duraksaması (Süreç kara delikleri)
- Gerekli bilgi ve dokümanları bulmak için harcanan zaman(çok emek-az iş)
- İş kimin yapacağını belli olmaması(Gri alanlar)

2.4 Sürecin Yeniden Yapılanması ve Süreç Optimizasyonu

Yeniden yapılanma(değişim mühendisliği); kritik süreçlerin ve bu süreçleri daha verimli yapabilmek ve yüksek kalitede dağıtabilmek için yeniden tasarlanmasıdır. Yeniden yapılanma sistemi dört aşamadan oluşur (Noe, 1999:395-397):

- Yeniden yapılanma sürecini tanımlamak (Süreci kontrol edenler veya sorumlu yöneticiler, eğitimciler. iç ve dış müşteriler),
  - Süreci anlamak(Çok sayıda değişken göz önüne alınmalıdır: Bilgi akış diyagramları, bilgi ilişkileri diyagramları, senaryo analizleri, fayda-maliyet analizleri)
  - Süreci yeniden tasarlamak(Takım, modeller geliştirir, test eder, bir prototip seçer ve organizasyonla prototipi nasıl bütünleştireceğini kararlaştırır).
  - Yeni Süreci tamamlamak ve geri bildirimlerden yararlanmak
- Süreç Optimizasyonu ile aşağıdaki hedeflerin gerçekleştirilmesi esas alınır (Sigma, 2005)
- Süreç akışında gecikmelere yol açan bilgi ve dokümanın erişim zorluklarının ortadan kaldırılması,
  - Onay mekanizmasının süreç akışını hızlandıracak biçimde tasarlanması,
  - İstisnai (sıra dışı) durulmada ne yapılacağını süreç içindeki her adım için netleştirilmesi,

- Süreç akışında önemli darboğazlar yaratan unsurların belirlenmesi ve ortadan kaldırılması,
- Süreç akışındaki rol ve yetki belirsizliklerin giderilmesi, gri alanların netleştirilmesi,
- Görev tanımlarının belli olmadığı durumlarda (süreç kara deliklerinin) ortaya çıkarılarak yok edilmesi,
- Süreçler için performans hedeflerine odaklı "Sürekli İyileştirme Sistemi" kurulması

3. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

"Bir işletmede çalışan insanların sonuca ulaşmak için; emek, para, malzeme, teknoloji, iş bilgisi, iletişim ve doküman kaynaklarını kullanarak gerçekleştirdiği birbiri ile ilişkili işlemler zinciri "olarak tanımlanan iş süreci sonunda, kullanılan girdilere değer kazandırılır ve müşterilerin gözü ile kurum farklılaştırılır. İşletmelerin temel amacı, varlıklarını sürekli kılmak ve kâr elde etmektir. Kârlılık sağlanması ve işletmenin başarılı olabilmesi için süreç iyileştirme çalışmalarının önemi giderek artmaktadır. Bu nedenle iş süreçleri yönetimi, güçlü bir liderlik desteği ile uzun erimli olarak planlanmalı ve kararlılıkla uygulanmalıdır. Hiçbir zaman unutulmaması gereken bir husus da ölçümlenemeyen bir sürecin yönetilemeyeceği ve yönetilemeyen bir şeyin iyileştirilemeyeceğidir. Son söz:

"Ürünler sınırlı bir yaşam ömrüne sahiptir. En iyi ürün bile kısa zamanda ölecektir. Şirketleri uzun vadeli başarıya götüren, ürünleri değil; ürünleri yaratan süreçleridir (Hammer ve Champey, 1993).

KAYNAKÇA

- Koçel, T. 2003,İşletme Yöneticiliği, Beta Yayınevi, İSTANBUL
- Fenar, O,2009,İş Süreçleri Yönetimi, Türkiye Bilişim Derneği Dergisi, 60. sayı, Ağustos 2009
- Spackman, L.2009," Quality Progress", April 2009, Kaliteli Sözler, Sistem Yayıncılık, Der. Neslihan GÖK, Süreç İyileştirme, Önce Kalite Dergisi, s. 54, Temmuz 2009
- Noe, Raymond. A.1999," İnsan Kaynaklarının Eğitim ve Gelişimi, Der. Canan Çetin, Beta Yayınevi, İstanbul
- Hmmer, M.ve Champey, J.1994 Reengineering the Corporation." Değişim Mühendisliği İş İdaresinde Devrim İçin Bir Manifesto", Çev. Sinem Gül, Sabah Yayınları

Melis FIRAT
Çankaya Üniversitesi
Kültür Hizmetleri Müdürü

ÖĞRENCİ TOPLULUKLARIMIZ

Çankaya Üniversitesi Kültür Hizmetleri Müdürlüğü, Üniversitemiz öğrenci topluluklarının aktif olarak çalışmasını sağlamak, öğrenci topluluklarının işleyişini kurumsallaştırmak, topluluk yönetimlerine yol göstermek ve topluluk etkinliklerini desteklemek amacıyla 2 Mayıs 2005 tarihinde kurulmuştur. Üniversitemiz öğrenci toplulukları etkinliklerini bu tarihten itibaren Kültür Hizmetleri Müdürlüğümüze bağlı olarak sürdürmektedir. Bu bağlamda Çankaya Üniversitesi Kültür Hizmetleri Müdürlüğü; öğrencilerimizin ilgi alanlarına yönelik ders dışı zamanlarını değerlendirmeyi, yeni ilgi alanları kazanmalarına imkân sağlamayı, bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklere teşvik etmeyi, yeteneklerini kullanmayı, yöneticilik, ekip çalışması, organizasyon vb. konularda kişisel özelliklerinin yanında mesleki açıdan da gelişmelerini ve kariyer hedeflerinde yardımcı olmayı, iletişim ve kendilerini ifade etme becerisi kazanmalarını, dinlenme ve eğlenme alışkanlıklarını kaliteli bir biçimde geçirmeyi amaçlamaktadır.

Öğrenci toplulukları, çok çeşitli ilgi alanlarına yönelik etkinlikler düzenlemektedir. Bu tür etkinlikler çerçevesinde öğrencilerin üniversite yaşamlarının kalitesi arttırılmaya çalışılmakta ve kendisine güvenen sorumlu bireyler yetiştirilmesini amaçlamaktayız.

Kültür Hizmetleri Müdürlüğü olarak, öğrenci topluluklarını Çankaya Üniversitesi kimliğiyle ve toplumsal sorumluluk bilinciyle faaliyet göstermeye, Üniversitemiz öğrencilerini ilgi duydukları alanlarda bilimsel, kültürel, sanatsal veya sportif faaliyetler gösterecek yeni topluluklar kurmaya ve var olan toplulukları etkin kılmaya teşvik etmekteyiz. Hedefimiz öğrenci topluluklarımızın ulusal ve uluslararası düzeyde tanınmasını sağlamaktır.

Müdürlüğümüz, Çankaya Üniversitesi'ni temsilen çeşitli kültürel ve sanatsal etkinliklere katılarak Üniversitemizin tanıtımına katkıda bulunur. Bunun yanı sıra gelenekselleşen "MAYISCANKAYA" Bahar Şenlikleri ve Mezuniyet Töreni'nin organizasyon komitesi ile birlikte düzenlenmesinde, toplumsal duyarlılık projelerinin gerçekleştirilmesinde, üniversite yönetiminin uygun görüp görevlendirdiği diğer tüm konularda çalışmalarını yürütmektedir.

Şu anda Kültür Hizmetleri Müdürlüğü'ne bağlı olarak çalışmasını sürdüren 35 adet öğrenci topluluğu bulunmaktadır. Öğrenci topluluklarımız Çankaya Üniversitesi Öğrenci Toplulukları Yönergesi'ne göre yönetim yapısını oluşturur ve çalışmalarını yürütür. Öğrenci topluluklarımız okuduğunuz bölümlere ve ilgi alanlarınıza hitap etmektedir. Örneğin Yapay Zekâ ve Robotik Topluluğu, İşletme ve Ekonomi Toplulu-

ğu, Bilgisayar Mühendisliği Topluluğu, Endüstri Mühendisliği Topluluğu, Hukuk Topluluğu, Uluslararası Ticaret Topluluğu gibi mesleğinize yönelik topluluklarımıza üye olabilir ya da Dans Topluluğu, Tiyatro Topluluğu, Sualtı Topluluğu, Motorsporları Topluluğu, Halk Bilimi Topluluğu gibi hobilerinizi sürdürüleceğiniz toplulukları seçebilirsiniz. . Engelsiz Yarınlar Topluluğumuza üye olarak Üniversitemizdeki Özürlü Öğrenci Birimimize katkıda bulunabilirsiniz. İsterse yeni bir topluluk da siz kurabilirsiniz. Geleneksel bahar şenliklerinin coşkusunu topluluğunuzla birlikte yaşabilirsiniz. Halk Bilimi Topluluğu, Dans Topluluğu, Türk Japon Topluluğu'na katılarak bahar şenliklerinde gösterilere çıkma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bunun yanı sıra Üniversitemizin Türk Sanat Müziği Korosu'na katılıp konserlerde yer alabilirsiniz.

Topluluklarımız geçen eğitim-öğretim yılı içinde çeşitli bilimsel, kültürel, sosyal, sanatsal ve sportif etkinlikler düzenlemiştir. Örnek verecek olursak;

Liderlik ve Kariyer Topluluğumuz, mezun olacak öğrencilerine iş dünyasını daha yakından tanımalarını sağlamak ve Türkiye'nin önde gelen firma yöneticileri ile bir araya getirmek amacıyla 18-19 Kasım 2008 tarihlerinde "Kariyer Sohbetleri"nin ikincisini düzenlemiştir.

İşletme ve Ekonomi Topluluğumuz, 22 Aralık 2008 tarihinde "Türkiye'de Küresel ve Ekonomik Krizden Çıkış Önerileri" konulu konferans düzenlemiştir. Konferansa konuşmacı olarak, Gazi Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Aziz Konukman katılmıştır.

Çankayalı Aslanlar Topluluğu, Çankayalı Kartallar Topluluğu ve Çankayalı Fenerbahçeliler Topluluğu tarafından 29 Aralık 2008 tarihinde "Spor, Medya, Taraftar" konulu ortak bir panel düzenlenmiştir. Pano konuşmacı olarak TRT Spor Spikerleri Erdoğan Arıkan, Levent Özçelik ve Yalçın Çetin katılmıştır.

Çankaya Çeviri Çevresi Topluluğu ve Mütercim Tercümanlık Bölümü işbirliği ile 9 Mart 2009 tarihinde "İletişim Sihirbazlığı: Kendinizi Nasıl Dinlenebilir Hale Getirebilirsiniz?" konulu seminer düzenlenmiştir. Seminere konuşmacı olarak Söz Söyleme ve İletişim Sihirbazlığı kitabının yazarı Adil Maviş katılmıştır.

Edebiyat Topluluğumuz, 12 Mart 2009 tarihinde İstiklal Marşı'nın Kabulü ve Mehmet Akif Ersoy'u

Anma" etkinlikleri çerçevesinde bir panel düzenlenmiştir. Pano moderatör olarak Edebiyat Topluluğu Başkanı Gamze Kahyaoğlu ve panelistler Genç Tema Topluluğu Başkanı Muratcan Işıldak, Amatör Film ve Fotoğrafçılık Topluluğu Başkanı Doğan Toray, Edebiyat Topluluğu Denetim Kurulu Üyesi Dilruba Kayı katılmıştır. Pano Mehmet Akif Ersoy'un ölümünün üzerinden geçen 73 yılda ve ulusal marşımızın kabulünün 88. yılında değerlerimizi unuttuğumuzu göstermek amacıyla çeşitli konuşmalar gerçekleştirilmiştir.

Tiyatro Topluluğumuz, 18 Mart 2009 tarihinde "Türk Shakespeare" konulu dramatik okuma gerçekleştirmiştir. Söz konusu etkinliğe konuk olarak Tiyatro ve sinema sanatçısı Yıldız Kenter ve Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Talat Halman katılmıştır. Ayrıca topluluğumuz 13-16 Nisan 2009 tarihlerinde "Keşanlı Ali Destanı" adlı oyunu da Konferans Salonu'nda sahnelemiştir.

Amatör Film ve Fotoğrafçılık Topluluğumuz, 30 Mart- 3 Nisan 2009 tarihleri arasında "Kısa Film Günleri" gerçekleştirmiştir.

Yapay Zekâ ve Robotik Topluluğumuz, geçen yıl robotik yarışmasına ev sahipliği yaparak birincisini düzenlediği RoboÇankaya Robot etkinliğini, bu yıl 4-5 Nisan 2009 tarihlerinde "RoboÇankaya2009" olarak, Çankaya Üniversitesi'nde gerçekleştirmiştir. Birçok önemli ismin konuşmacı olarak katıldığı etkinlikte seminerler, söyleşiler, paneller ve robot gösterilerinin yanı sıra, Serbest Kategori, Çizgi İzleyen, Sumo ve Mini Sumo olmak üzere dört farklı kategoride robot yarışmaları düzenlenmiştir.

Atatürkçü Düşünce Topluluğumuz, 22 Nisan 2009 tarihinde "Atatürk ve Hukuk, Hukukun Atatürk'ten Günümüze Gelişimi, Günümüzdeki Temel Yasalarda Yapılan Değişiklikler" konulu panel düzenlemiştir.

Münazara Topluluğumuz, 24-25-26 Nisan 2009 tarihlerinde Selçuk Üniversitesi'nde yapılan münazara turnuvası Anadolu Cup'a üç takım halinde katılmıştır. Topluluk üyelerinden Zeynep Cengiz ve Eda Ayşegül Akyol çeyrek finale çıkmaya hak kazanmış, Onur Özcan Yeniay ise "En İyi Katılımcı" ödülünü almıştır.

Endüstri Mühendisliği Topluluğumuz, 25 Nisan 2009 tarihinde Çankaya Eğitim Festivali'ni (ÇESTİVAL) düzenlemiştir. Arife Yılmaz ve Arda Mutlu tara-

findan "İnnovasyon ve Girişimcilik Eğitimleri" konferansı verilmiştir.

Türk Sanat Müziği Koromuz, "Yeşilçam Film Müzikleri" adlı konserini 28 Nisan 2009 tarihinde gerçekleştirmiştir.

Bilgisayar Mühendisliği Topluluğu, 2-3 Mayıs 2009 tarihlerinde "İnternetin Gelişim Süreci" konferansını düzenlendi. Konferansa, Üniaktivite.net Genel Müdürü Güray ERİŞKİN, Mekanist.net Genel Müdürü Ali Servet EYYÜPOĞLU, Microsoft IBM Turk'den Daron YÖNDEM, Microsoft IBM Türkiye Üniversite İlişkileri Sorumlusu Engin TURPÇULAR, Digital Age Yazı İşleri Müdürü İbrahim Özdemir, Uzayokulu.com Kurucusu Rıdvan YILMAZ, Kaspersky Türkiye, Photoshop Magazin, Kariyer Net, Blogsa Ekibi ve Nokta İnternet Teknolojileri ve COO Ekibi konuşmacı olarak katılmıştır.

Hukuk ve İletişim Topluluğu, 6 Mayıs 2009 tarihinde "Türk Yargı Sisteminin Genel Sorunları" konulu bir konferans düzenlemiştir. Konferansa konuşmacı olarak Onursal Yargıtay Üyesi Çetin Aşçıoğlu katılmıştır.

Sualtı Topluluğumuz, 15-18 Mayıs 2009 tarihleri arasında Fethiye de dalış eğitimi gerçekleştirmiştir. Teorik eğitimini tamamlayan üyeler pratik eğitim dalışları yaparak su altı ve üstünde çeşitli fotoğraflar çekmiştir. Üyeler, yaptıkları pratik eğitimleriyle CMAS 1* Dalıcı Lisansı almaya hak kazanmıştır.

Örnekleri daha da çoğaltmak mümkündür.

Öğrenci topluluklarına üye olmak için öncelikle seçeceğiniz topluluğu iyi tanımanız gerekmektedir. Bunun için internet üzerinden veya dönem başında Hazırlık Sınıfı Müdürlüğü'nde ve kampusta açılan topluluk stantlarından bilgi alabilir ve üye olabilirsiniz. Topluluklarımızı Üniversitemiz web sayfasından takip edebilir ve onlarla ilgili bilgi alabilirsiniz. Bunun yanı sıra Kültür Hizmetleri Müdürlüğü'ne gelip her türlü bilgiyi edinebilirsiniz.

Çankaya Üniversitesi Kültür Hizmetleri Müdürlüğü olarak Üniversitemiz öğrencilerini, akademik ve idari tüm personelimizi topluluklarımızla aktif olarak çalışmaya, başarıyı paylaşmaya ve birlik, beraberlik içinde güzel şeyler üretmeye davet ediyoruz.

Tüm öğrencilerimize üniversite yaşamlarında başarılar diliyorum.

Sevgi ve saygılarımla...

ÖĞRENCİ TOPLULUKLARIMIZ

- 1- Amatör Film ve Fotoğrafçılık Topluluğu
- 2- Amerikan Futbolu Topluluğu
- 3- ATAK (Atatürk İlkeleri, Tarih, Araştırma ve Kültür Topluluğu)
- 4- Atatürkçü Düşünce Topluluğu
- 5- Bilişim Teknolojileri Topluluğu
- 6- Bilgisayar Mühendisliği Topluluğu
- 7- Çankaya Çeviri Çevresi Topluluğu
- 8- Çankaya Genç Tema Topluluğu
- 9- Çankayalı Aslanlar Topluluğu
- 10- Çankayalı Fenerbahçeliler Topluluğu
- 11- Çankayalı Kartallar Topluluğu
- 12- Dans Topluluğu
- 13- Edebiyat Topluluğu
- 14- Endüstri Mühendisliği Topluluğu
- 15- Engelsiz Yarınlar Topluluğu
- 16- Motorsporları Topluluğu
- 17- Halk Bilimi Topluluğu
- 18- Hukuk ve İletişim Topluluğu
- 19- IEEE Topluluğu (Institute of Electrical and Electronics Engineers)
- 20- İşletme ve Ekonomi Topluluğu
- 21- Liderlik ve Kariyer Topluluğu
- 22- Münazara Topluluğu
- 23- Müzik Topluluğu
- 24- Nanoteknoloji Topluluğu
- 25- Radyo Kontrollü Modelcilik ve Model Uçak Topluluğu
- 26- Siyaset ve Diploması Topluluğu
- 27- Sualtı Topluluğu
- 28- Tiyatro Topluluğu
- 29- Toplumsal Dayanışma
- 30- Türk Tarih Platformu Topluluğu
- 31- Türk Japon Topluluğu
- 32- Türk Sanat Müziği Korosu
- 33- Uluslararası Ticaret Topluluğu
- 34- Uygulamalı Matematik ve Bilgisayar Bilimi Topluluğu
- 35- Yapay Zekâ ve Robotik Topluluğu

Kültür Hizmetleri Müdürlüğü

0312 284 45 00 /150 • kultur@cankaya.edu.tr
www.cankaya.edu.tr/kultur_hizmetleri

Fatih KUMSEL
Çankaya Üniversitesi
Kütüphane Müdürü

KÜTÜPHANEMİZ VE HİZMETLERİ

Çankaya Üniversitesi Kütüphanesi, Üniversitenin eğitim ve öğretime başladığı 1997-1998 akademik yılında kurulmuştur.

Üniversitemizin eğitim, öğretim ve araştırma programlarını desteklemeyi ve tüm okuyucuların bilgi, belge ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayan kütüphane, 1300 metrekarelik kapalı alana, 30.000 cilt kitap alacak raf sayısına ve toplam 340 kişilik oturma kapasitesine sahiptir. Kütüphane içerisinde aynı anda 50 bilgisayar tarafından kullanılabilir şekilde, kablolu ve kablosuz internet bağlantı noktası aktif halde kullanıma açıktır.

Kütüphanemizin amacı, eğitim ve öğretim için gerekli her türlü bilgi kaynağını toplamak, düzenlemek, ayrılmaz parçası bulunduğu öğretim kadrosunun amaçlarının gerçekleşmesine dinamik bir şekilde katılmak ve çağın gereksinimlerine uygun gelişmeleri ve araştırmaları takip etmektir.

Verilen Hizmetler

- **Teknik Hizmetler:** Aksesyon (sipariş ve sağlama), Kataloqlama ve Sınıflama
- **Okuyucu Hizmetleri:** Ödünç verme, Reserve ve Kütüphanelerarası Ödünç Verme
- **Koleksiyon Hizmetleri:** Süreli Yayın Hizmetleri, Referans Hizmetleri, Sanat Kitapları Koleksiyonu, Özel Koleksiyonlar, Tezlerle ilgili hizmetler

• **Otomasyon ve Enformasyon Hizmetleri:** Kütüphane web sitesi, kullanılan otomasyon sistemi, online veritabanı hizmetleri

Kütüphanemiz:

- Eğitim dönemlerinde hafta içi 08.30-20.30, Cumartesi 10.00-18.00 saatleri arasında hizmet vermektedir.
- Koleksiyonumuz oluşturan materyaller ise;
- 31595 adet kitap,
- 164 süreli yayın
- 8 adet online veritabanına,

• **Web of Science (3 adet index)**

ISI firmasının bir ürünü olan Web of Science, atıf indekslerinin web üzerinden bir tarayıcı aracılığı ile taranabilmesine olanak sağlayan çok disiplinli bir veri tabanıdır.

Web of Science veri tabanında konu, yazar adı, dergi adı, ya da adres kısımlarından spesifik makaleler aranabilir. Ayrıca spesifik bir makaleye kimler tarafından atıfta bulunulduğu ya da makalenin atıfta bulunduğu diğer makalelere de ulaşmak mümkündür. Atıf taramaları ISI veritabanlarına özgü bir çalışmadır. Web of Science kapsamındaki abone olduğumuz atıf indeksleri aşağıdadır:

- Social Sciences Citation Index - [1980 -]

- Science Citation Index-Exp (SCI - EXP) - [1980-]
- Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) - [1980-]

Ayrıca Web Of Science kapsamında uluslararası konferanslarda sunulan ve WoS kapsamına alınan konferans metinlerine de bibliyografik olarak erişilmektedir.

• **Conference Proceedings Citation Index-Science** (CPCI-S)--1990-present

• **Conference Proceedings Citation Index-Social Science & Humanities** (CPCI-SSH)-1990-present

• **EBSCOHOST Veri Tabanları**

EKUAL kapsamında erişimi sağlanan EBSCOHOST veri tabanları aşağıdadır.

Academic Search Complete

BIR Entertainment

Book Index with Reviews

Business Source Complete

Computers & Applied Sciences Complete

Environment Complete

ERIC

GreenFILE

Health Source: Nursing/Academic Edition

History Reference Center

Humanities International Complete

Legal Collection

Library, Information Science & Technology Abstracts with Full Text

MasterFILE Premier

MEDLINE

Newspaper Source

Professional Development Collection

Psychology and Behavioral Sciences Collection

Regional Business News

Religion and Philosophy Collection

Research Starters - Business

Research Starters - Education

The Serials Directory

• **Academic Search Complete**

Özellikle akademik kurumlar için tasarlanmış Academic Search Complete, 4.400'ü hakemli dergi olmak üzere, 5.300'den fazla dergiyi tam metin olarak kullanıma sunmaktadır. Academic Search Complete, dünya üzerindeki en kapsamlı online tam metin bilgi bankasıdır. Veritabanı, tüm akademik disiplinlerden, 9.400'den fazla dergide yayınlanan makalelerin indeks ve özetleri yanı sıra, toplamda 10.900'dan fazla yayını (monograflar, raporlar, konferans tutanakları vb) indeksler. Veritabanı içerisindeki tam metin makaleler, taranabilir PDF formatında, 1865'li yıllara kadar geriye gidebilmektedir.

• **Business Source Complete**

Dünyanın en kapsamlı bilimsel işletme veritabanı olan bu veritabanı en önemli kaynakça ve tam metin içerik koleksiyonunu sağlar. Bu veritabanının sunduğu kapsamlı içeriğin bir parçası olarak, 1886'dan günümüze birçok önemli iş dergisi indekslenmiş ve makalelerin özetleri kullanıma sunulmuştur. Ayrıca, 1.200'den fazla dergide yayınlanan makalelerin kaynakçaları listelenmiş ve bu makalelere yapılan atıflar hakkında bilgiler verilmiştir.

• **Econlit with fulltext EBSCOHOST**

American Economic Association tarafından hazırlanan veritabanı, 1969'dan günümüze Journal of Economic Literature, Index of Economic Articles ve Abstracts of Working Paper in Economics içerisinde yer alan bilimsel çalışmaları içerir. Ekonomik teori, para teorileri, kamu finansmanı, uluslararası ekonomi, ülke raporları, bankacılık, finans politikaları, sermaye piyasaları, ekonometri, ekonomik göstergeler, çalışma ekonomisi ve hukuku, nüfus, kent ekonomisi, tarım ekonomisi, endüstri ve teknoloji konularında yayın yapan 400'den fazla tam metin dergiyi, 450'den fazla dergideki çalışmaların konu özetlerini, kitapların içindekiler sayfalarını ve tezler hakkındaki bilgileri kullanıma sunar. 785.000'den fazla kaydın yer aldığı EconLit veri tabanına, her yıl 27.000'den fazla yeni kayıt eklenir.

EBSCOHOST veri tabanları ile ilgili olarak tüm detaylı bilgiler ve yardım dokümanları aşağıdaki adreste mevcuttur.

<http://support.ebsco.com/training/lang/tr/tr.php>

• **INIS (International Nuclear Information Systems)**

The International Nuclear Information System (Uluslararası Nükleer Bilgi Sistemi), nükleer bilim ve teknolojinin barışçıl kullanımı ile ilgili dünya genelinde yayınlanmış bilimsel ve teknik yayınları içeren önemli bir bilgi kaynağıdır.

INIS, 1970'ten günümüze İngilizce özetleriyle birlikte 2,5 milyonun üzerinde bibliyografik kayıt içeren ve haftalık olarak güncellenen bibliyografik bir veri tabanıdır.

• **IEEE Explore**

EKUAL kapsamında erişimi sağlanan bu veri tabanında, Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE) ve Institute for Electrical Engineers (IEE) tarafından 1988'den günümüze yayınlanmış bütün süreli yayınlara (journal, transaction, magazine, letter), IEEE ve IEE tarafından 1988'den günümüze kadar gerçekleştirilmiş bütün konferanslara ait bildirimlere, bütün güncel IEEE Standartlarına, 1950-1988 arasında yayınlanmış IEEE dergileri ve konferans bildirimlerinden seçilmiş makalelere, tam metin olarak erişilmektedir.

<http://ieeexplore.ieee.org/>

• **Science Direct**

ScienceDirect veritabanı, Elsevier Science Yayınevi'nin dergilerine tam metin erişim sağlayan disiplinlerarası bir veri tabanıdır. EKUAL kapsamında erişim sağlanan bu veritabanı; "Agricultural and Biological Sciences Arts and Humanities Biochemistry, Genetics and Molecular Biology Business, Management and Accounting Chemical Engineering Chemistry Computer Science Decision Sciences Earth and Planetary Sciences Economics, Econometrics and Finance Energy Engineering Environmental Science Immunology and Microbiology Materials Science Mathematics Medicine and Dentistry Neuroscience Nursing and Health Professions Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutical Science Physics and Astronomy Psychology Social Sciences Veterinary Science and Veterinary Medicine" konularında yaklaşık 2500 dergiyi kapsamaktadır.

<http://www.sciencedirect.com/>

• **Informaworld**

Taylor & Francis Firması tarafından geliştirilen veritabanı; fizik, matematik, mühendislik, teknoloji, eczacılık, biyoloji, psikoloji, eğitim, işletme, kimya ve beşeri bilimlerde yaklaşık 1039 dergiye 1997'den itibaren tam metin erişim sağlamakta-

dır. Bu dergilerin 552 adeti sosyal ve beşeri bilimler; 487 adeti ise fen bilimleri, teknoloji ve tıp alanında yayın yapmaktadır.

<http://www.informaworld.com/smpp/search~db=jour~searchmode=advanced?newsearch=true>

• **SpringerLink**

Üniversitemizin ANKOS kapsamında üye olduğu Springer Link veritabanı, Springer Yayınevi'ne ait yaklaşık 432 adet süreli yayına tam metin erişim olanağı sağlamaktadır. Bu veri tabanı; kimya, fizik, astronomi, mühendislik, çevre bilimler, matematik, bilgisayar, yer bilimleri, tıp, ekonomi ve hukuk gibi konuları kapsamaktadır.

<http://www.springerlink.com/home/main.mpx>

Üniversitemizin abone olduğu veritabanlarının tamamına kütüphane web sitesi üzerindeki <http://library.cankaya.edu.tr/onlinevtabani.html> adresinden ulaşabilirsiniz.

Bunların dışında ANKOS, EKUAL ve çeşitli firmaların deneme amaçlı olarak açtığı çok çeşitli veri tabanları da kütüphane web sitesi üzerinde <http://library.cankaya.edu.tr/denemevtabani.html> adresinde hizmete sunulmakta ve Üniversitemize duyuru listeleri aracılığı ile de duyurulmaktadır.

Kütüphanemiz;

- Web üzerinden taranabilir ve tüm kütüphane işlemlerinin yapıldığı bir otomasyon programına sahiptir.

- 65 ülkeden 50.000'den fazla kütüphanenin abone olduğu uluslararası bilgi-belge sağlama, dağıtma ve paylaşma merkezi olan OCLC (Online Computer Library Center) üyesidir.

- International Coalition of Library Consortia (ICOLC), Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition (SPARC), Southern European Libraries Link (SELL) ve COUNTER (Counting Online Usage of Networked Electronic Resources) üyesi olan, 109 kurumun bulunduğu ve dünyanın en önemli 45 veri tabanı ile birlikte sayıları 10.000'leri aşan elektronik dergiye erişim sağlanabilen ANKOS'a üyedir.

- İçerik olarak, araştırmacılara her türlü bilimsel ve güncel konularda ilgili web sitelerine yönlendirilen, ortalama 2.000'e yakın web sitesini bünyesine alan ve belirli periyotlarla güncellenen ve oldukça zengin içeriğe sahip Elektronik Kütüphane hizmeti sunar.

• ILL (Inter Library Loan-Kütüphanelerarası Ödünç Verme) sistemiyle anlaşmalı kütüphaneler ile kitap paylaşım hizmetleri yapar.

• Kütüphanelerarası ödünç verme (Inter Library Loan) hizmetinden Üniversitemizde görevli "akademik personel" yararlanabilmektedir.

• Üniversitemiz akademik personelinin kütüphanemize gelerek "Kütüphanelerarası Ödünç Kitap/ Fotokopi İstek Formu" doldurmaları gerekmektedir. Doldurulan bu formlar kütüphanemiz tarafından onaylanır ve bir haftalık kullanım süresi ile kendilerine verilir.

• Inter Library Loan Formları'nı temin eden akademik personel, anlaşması olan tüm üniversite, kurum ve kuruluş kütüphanelerinden; kendi kurallarına bağlı kalınarak, uygun görülen kitap adeti ve süre içinde, kitap ödünç alabilir.

Önceki yıllarda kütüphanemiz, eğitim dönemlerinde ortalama 100.000 kişiye hizmet verirken bu sayı 2009 yılı başı itibariyle 174.724 kişiye ulaşmıştır. Bu yıl içerisinde kütüphanemizde bulunan materyaller 12,805 kişi tarafından kullanılmıştır.

Kütüphane hizmetlerinden faydalanmak için; bir fotoğraf ve üniversite kimlik kartıyla Ödünç-Verme Bankosu'na başvurarak üye formu doldurulduğu takdirde üyelik koşulları yerine getirilmiş olacaktır.

Kütüphane üyelerimiz; akademik personel, öğrenciler ve idari personelden oluşmaktadır. Gruplara göre ödünç alınan materyaller aşağıda yer alan miktarlar ve kullanım süreçlerine göre kullanıma açıktır:

• Akademik personel, 2 ay süre ile 5 kitap, 1 ay süre ile 5 CD-ROM; 1 ciltli dergiyi 7 gün; 1 audio kaseti 7 gün süre ile kullanabilir. Reserve Bölümü'ndeki kitapların kullanımı ise saat 16.00 'ya kadar kütüphane içerisinde 2 saat süre ile 16.00'dan sonra ise ertesi gün saat 10.00'a kadar gecelik kullanım için verilir.

• Öğrenciler 3 kitap ve 3 CD-ROM'u 15 gün, 1 audio kaseti 7 gün süre ile kullanabilir. Reserve Bölümü'ndeki kitapların kullanımı ise saat 16.00'ya kadar kütüphane içerisinde 2 saat süre ile 16.00'dan sonra ise ertesi gün saat 10.00'a kadar gecelik kullanım için verilir.

• İdari Personel 3 kitap ve 3 CD-ROM'u 1 ay, 1 audio kaseti 7 gün süre ile kullanabilir. Reserve Bölümü'ndeki kitapların kullanımı ise saat 16.00'ya kadar kütüphane içerisinde 2 saat süre ile; 16.00'dan sonra ise ertesi gün saat 10.00'a kadar gecelik kullanım için verilir.

Kütüphane üyesi olanlar; kütüphane materyallerini ödünç alabilir, fotokopi amaçlı kullanabilir.

Kütüphanede bulunan Referans Birimi, danışma kaynakları olan ansiklopediler, almanaklar, sözlükler ve öz'lerden oluşmaktadır. Reserve Birimi'nde ise ders kitapları ve notları bulunmaktadır.

Kütüphanedeki materyallerin yer numaralarını bulmak için gerek web üzerinden gerekse kütüphaneye gelmeden, "yazar", "kitap adı" ya da "anahtar kelime" ile tarama yapılabilir. İstenen kitabın ya da materyalin yer numarası tespit edilerek kullanma konumu öğrenilebilir.

Gelişen bilgi teknolojileri sayesinde bilginin bulunduğu ortamlar değişmiş; kütüphaneler bir mekâna bağlı olmadan her yerden ulaşılabilen bir ortam haline gelmiştir. Üniversitemiz web sitesinden <http://library.cankaya.edu.tr> adresine bağlanarak basılı kaynakların kütüphanede olup olmadığı, kütüphane hizmetleri hakkında bilgiler, elektronik kaynaklar ve yararlı linkler gibi konularda bilgi edinmenin yanı sıra elektronik ortamda bulunan materyallerden de kullanıcıların yararlanmaları sağlanmıştır.

Bilimsel ilerlemenin gerçek amacının, eğitimden geçeceği yaklaşımıyla Çankaya Üniversitesi Kütüphanesi bu doğrultuda, "bilgi"nin egemen olduğu 21. yüzyıl toplumuna; özgürlükçü, yaratıcı, entelektüel merak sahibi ve estetik değerlere ilgi duyan tüm kullanıcılarımızın düşünme yeteneğinin geliştirilmesi ve bilgi gereksinimlerine cevap vermekle birinci derecede sorumludur. Bu sorumluluğunun bilincinde olan Kütüphane, basılı materyallerin yanı sıra günümüz bilgi akışında elektronik ortamın daha hâkim olduğunu göz önünde bulundurarak, kullanıcıları için e-kütüphane yelpazesini genişletme çabasını her zaman sürdürmeyi ve en iyi hizmeti vermeyi amaç edinmiştir.

Kerem KÖKSAL
Çankaya Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi
İç Mimarlık Bölümü Bölüm Teknisyeni

YOLA ÇIKARKEN YANIMA ALDIKLARIM

Son dönemde hemen hemen herkesin ilgisini çeken bir konudan bahsetmek istedim. Çevremde gözlemediğim kadarıyla herkesi bir eğitim aşkı sarmış gidiyor. Sertifikalar, katılım belgeleri, konferanslar, eğitimler. Bunları görüp etkilenmemek elde değil. Harika! Bu demektir ki bir gelişim bir değişim var. Hakikaten çağ bilgi çağı. Teknolojinin bile hükmü geçti geçiyor. İnsanlar artık doydular. Doymayan kesim de giderek azalıyor. Bilgi, su kadar değerli. Eskiden lise mezunu olan adam parmakla sayılmış. Tamam, yaşım itibarıyla ben o günlere yetişemedim, dinlediğim kadarını aktarıyorum; ama artık öyle mi? Üniversiteden mezun olmak artık yetmiyor. İlla bir yüksek lisans, doktora, bilgi, belge arar hale geldik. Hatta bunlar yurt dışında olursa daha da iyi. Bu işin gençlerle ilgili kısmı, birde çalışanlarla ilgili kısmı var. Nedir? İşe gireceğim. Ne ararlar ilanlarda? İnsanlarla iletişimi kuvvetli, takım çalışmasına uygun. Çalışıyorum, ne lazım bana? Toplam kalite yönetimi, etkili iletişim, stratejik planlama vs. vs.

Her gün bunlar gibi belki onlarca bilmediğimiz kelime giriyor hayatımıza. Bazılarını öğreniyoruz, algılıyoruz, kullanıyoruz. Bazılarına halen yabancıyız ya da bizi ilgilendirmiyor. Aslına bakarsanız insanlar, şirketler, hatta devletler toplu bir inovatif eğitim furçasına kapılmış gidiyor. Genel olarak birkaç kitapta gördüğüm bir tümce var. **“Kişisel Gerilim”**. Dün yoktu bunlar. Haklısınız; ama artık bugünü yaşıyorsak, bunlara da alışacağız sanırım. Aslına bakıldığında düşünüldüğü kadar karışık ve korkutucu olmadığını sanıyorum. Tamam, belki birçok detayı, ayrıntısı var; ama bizde yedi yaşından bugüne kadar hala dersti, sınavdı, okuldu, stajdı koşturup duruyoruz değil mi? Eğitilmeye yetenekli varlıklarız vesselam. Yeter artık sıkıldık oku oku, eğitil eğitil nereye kadar diyenleri duyar gibiyim; ama durun henüz pes etmek için uygun bir vakit değil. Bu yazıda size kişisel gelişimin anahtarından bahsetmeye çalışıyorum ki şuan bu dergiyi elinizden bırakmanın hiç zamanı değil.

Çok sevdiğim bir ağabeyim bir yerde eğitim veriyor. Kullandığı her materyal çok kaliteli. Çıktığımda aklıma birçok şey yerleştirmiştim. Sayın Musa Yıldız kazandırdıklarınız için buradan da teşekkür etmek isterim. Musa ağabeyim dedi ki: Kutunun dışına çıkmak gerekiyor. Gerçekten bunu yapmanın farklılığını yaşamaya başladığınızda, insanların size bakış açısı değiştiğinde anlıyorsunuz. Olaylara farklı bir bakış açısı getirebilmek, her şeyi farklı boyutlarda görebilmek çok önemli bir konu. Bunun faydasını evinizde, işinizde, okulunuzda, kısıcası her yerde görüyorsunuz. Sizin dışınızda da insanlar var, sürekli hareket eden bir dünyada yaşıyorsunuz. Sizce de artık sadece evinizden çıkıp işinize ya da okulunuza gitmek, sonra evinize dönmek dışında bir şeyler yapmanın vakti gelmedi mi? Ya da en azından sadece bunu yapıyor olsanız bile bunlara bir değer kazandırmanız güzel olmaz mıydı? Bence kazanabilecekelinize bakarsanız gerçekten buna değer olacağını göreceksiniz.

Peki güzel. Neden bu kadar gelişmek, değişmek, öğrenmek lazım? Bence bu soruları sormadan önce kulağımıza yabancı gelen birkaç terimi öğrenmemiz gerekiyor. Neredeyse her gün duyduğumuz ve bazılarının anlamlarını bile bilmediğimiz terimleri biraz açalım. Öncelikle hayatımıza giren bu terimler, kelimeler globalizm ile lügatimize girdiğine göre buradan başlamalıyız diye düşünüyorum. Bir sözlük aldık elimize globalin karşılığına baktık. Aslı Fransızcadan gelmiş; geniş, toplam, son dönemde de küresel gibi anlamlar taşıyan bir kelime. Ben de sözlüğün yalancısıyım. Küreselleşme aslında konumuz dışında gibi görünüyor; ama işin derinliklerine indiğimizde esas konu buraya dayanıyor. Şöyle ki 1900'lü yılların başından beri bilim adamları "niçin bazı insanlar başarılı, bazı insanlar başarısızdır?" konusunu araştırıyor. Avrupa ve Amerika'da yapılan bu araştırmaların her dakikasını takip edebiliyorsa artık bilgi akışının sınırları olmadığını görmeliyiz.

Madem sınırlarımız yok küresel, küresel bir eğitim hareketinin içine girdik; artık farklı bir gözlük takmalıyız. Bütün mevzuatımız günlük rutinlerimizi yapmaktan ibaret kalmamalı. Bizde yarınlar için bir şeyler ifade etmeliyiz ve bunun için nerede olduğumuzun ne iş yaptığımızın da bir önemi yok. Hepinizin bütün hayatı boyunca defalarca duyduğu bir şeyden bahsediyorum. Çöpçüysen de en iyi çöpçü sen ol. İnsanlar senin süpürdüğün sokakları dünyanın sekizinci harikası gibi gezsinler. Bir örnekle konuyu biraz daha açıklayabilirim sanırım. Ben çok geç tanıdım kendisini; ama onu tanımaktan gurur duyuyorum.

Bir hocamdan bahsediyorum, o bir eğitimci. Amerika'da, Japonya'da falan da değil ayrıca, bu vatanın evladı: Hüseyin Hüsnü Tekişik. Hocam 1928 yılında Şebinkarahisar'da dünyaya gelmiş, 1948 yılında Sivas Öğretmen Okulu'ndan mezun olduğu sene Bingöl'e Karlıova'ya ilk görev yerine atanmış. Kendisi her gittiği yerde çığır açan, barakalardan bahsetmiyorum, lütfen dikkat edin, ahırları okul yapan; çocukları öğrenci yapan, öğrencileri mühendis, doktor, avukat, öğretmen yapan bir hayatın kahramanı oldu. Bunları yaparken ayrıca 89 tane mesleki ve okul eğitim kitabı yazmış ve bunları Milli Eğitim Bakanlığı'na hediye etmiş.

Kutunun dışına çıkmak gerekiyor. Gerçekten bunu yapmanın farklılığını yaşamaya başladığınızda, insanların size bakış açısı değiştiğinde anlıyorsunuz.

Bu eserlerin bir kısmı halen kullanılmakta. Kendi koleksiyonunda bulunan ve Milli Kütüphaneye kazandırdığı el yazmaları, Arapça ve Osmanlıca baskılardan oluşan beş yüz küsur değerli eserlerden bahsetmek bence kendi emekleriyle yaptırıp milletine hediye ettiği 12 okul, 1 Kültür Merkezi, 1 Halk Eğitim Merkezi, 1 Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nin yanında çok da önem taşıyacaktır. Halen bu vatan için çalışan Hüseyin hocamın ellerinden öper, saygıyla önünde eğilirim. Her halde ben bu konuyu bundan daha güzel bir örnekle bağlayamazdım. Artık küçük denizde boğulmak yok. Olacaksa da okyanusta olsun. Aşalım sınırlarımızı, sınırlarımız hayal gücümüz olsun. **Kap-**

lumbağa bile kafasını kabuğundan dışarı çıkarıp risk almadan hareket edemez. Bizde değişen dünyaya bakıp hayatımıza buna göre yön verelim. Bir müddet sonra çevrenizdekiler de size bakıp hayatlarına yön verecektir.

Yönden bahsetmişken... Başka bir kavramı daha sıkıştırılmalı araya. Bu pek böyle sıkıştırılabileceğimiz bir kavram değil aslına bakarsanız. Merak uyandırın diye uzatmıyorum cümleleri. Sadece ne kadar önemli olduğunu belli etmek adına şansımı zorluyorum. **Vizyon**, insan hayatında taşıması gereken tek etiket. Vizyon, görme organı olmaksızın algılamak olarak ifade ediliyor. Evet, şimdi sıra sizde. Nasıl görülür? Sorularını bekliyorum. Esas soru nasıl vizyon sahibi olunur olacak sanırım. Peki, bu da güzel. Öngörülerimiz zaten hat safhada. Kıyamet teorileri havada uçuşuyor. Herkes görüyor, herkes biliyor, daha da kötüsü herkes konuşuyor. Dinlemeyi öğrenmek, sabrı öğrenmekle başlıyor. Bizim bir atasözümüz var. Bu konuyu mükemmel açıklıyor: Söz ile uslanmayı etmeli tekdir, tekdirden anlamayanın hakkı köktür. Ne yapacaktınız? Döve döve dinletecektiniz. Yok canım olur mu öyle şey. Bakın resmin bütününe bakıp detayları inceleyebiliyorsanız, gerçekten şanslısınız. Siz doğuştan vizyon sahibisiniz. Benim böyle bir özelliğim yok, diyorsanız... O zaman insanlara engel olmayın, önlerini açın, yardım edin. Ne demiştik az önce. Herkes elinden gelenin en iyisini, hatta fazlasını yapacak. Yaptığı işler de düşünecek, analiz edecek, tetkikler yapacak, teşhisler koyacak ve uygulayacak. Basit bir sistem. Sürekli not kâğıdı kullanın. Aklınıza gelen şeyleri not edin. Sorunu bulun, çözüm önerisi getirin, çözümü uygulayın. Yazmak, çizmek, karalamak tasarımsal ve üretken düşüncelerini geliştirecektir. **Kaleminizin arkasındaki bilgi, kalemin kurşunundan önce bitmiyorsa sorun yok demektir.** Uyguladığınız kararlarınız, varmak istediğiniz nokta, imajımızı, daha doğrusu biz bu işin neresindeyiz? diye sordüğümüzde. İş, biz ve bulunduğumuz yer **misyonu** oluşturuyor. Vizyon, misyon, atraksiyon bunlar böyle devam edip gidiyor. Kelimelerin sözlük anlamlarına çok da takılmamıza gerek yok aslında. Biz zaten yeterli içgüdüye sahibiz. Atatürk de gençlere aynı şekilde

seslenmiş: "Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur." Türkiye'nin en iyi kişisel gelişimcilerinden biri olan **Ahmet Şerif İzgören** hocam anlatıyor, hatta Süpermen ve Uğurböceği kitabında da yazmış. Hocam bunun için benden telif ücreti istemeyeceksinizdir umarım; çünkü bunu herkesin bilmesi gerektiğine inandım hep ve her yerde anlatıyorum. Burada direkt kitapta olduğu gibi aktarıyorum:

Yıl 1990, yer Sivas. Sivas Devlet Hastanesi Müdür yardımcısı Muammer Kokilli' nin telefonu çalar; arayan babasıdır. "Oğlum" der. "Bizim mahalledeki Hatçe Teyze var ya, baş ağrısından yerinden kalkmıyor. Berbat durumda, ona yardımcı olur musun? "Tabi baba, gelsin muayene ettireyim." Telefonu kapattıktan sonra akli başına gelir, babasını arar. O zamanlar evde telefon yok, mahallede tek evde varsa, tüm mahalle şanslı. Babasını telefona çağırırlar. "Baba nasıl gelecek?" "Vallahi bilmiyorum yavrum." "Baba ben ambulansı yolluyorum, siz bindiriverin."

Yaşlı teyze hastaneye gelir; tetkikler sonucunda beyinde büyük bir ur çıkar. Acil ameliyat gereklidir. Teyzenin Emekli Sandığı, Bağ-Kur hiçbir sağlık güvencesi yoktur. Parası zaten yoktur. Doktorlar, ameliyat olmazsa ömrünün bittiğini söylerler.

Muammer Bey, tanıdığı doktorlara durumu anlatır yardım ister, gerekli ayarlamaları yapar. Teyze ameliyata alınır, operasyon başarıyla tamamlanır. Teyze taburcu olur. Bir daha sesi soluğu çıkmaz.

Aradan iki ay geçtikten sonra, sekreteri Muammer Bey' in odasına gelir. "Yaşlı bir hanım var sizinle görüşmek istiyor." "Alın içeri."

Birazdan içeriye ameliyat olan yaşlı teyze girer. Elinde sıkı sıkı bir şey tutmaktadır. Gözleri yerde, serçe kadar eli sıkı sıkı kapalıdır. Sesi titreyerek ağlayıp ağlamama arasında konuşur. "Oğlum sağ ol. Gücüm ancak buna yetti! Çok, çok sağol" der ve odadan kuş gibi süzülürcesine çıkar. Muammer Bey masanın üzerindeki buruşuk küçük bir gazete kâğıdıyla baş başadır. Kâğıdı merakla açar. Gazetenin içinden, o dönem Sivas' ın bakkallarında açık kutularda satılan iki küçük kavrulmuş lokum çıkar. Saatlerce ağlar müdür yardımcısı. O iki kü-

çük çifte kavrulmuş lokum. Hayatı boyunca aldığı en güzel hediyedir. Muammer Beyde benim hayatım boyunca gördüğüm en iyi görev adamlarından biridir.

İleriye bakacak olsak da böyle değerleri arkamızda bırakmadan bakmalıyız sanırım değil mi? Özü-müzü kaybetmememiz çok önemli. Kendimiz olabilmek çok çok önemli. Yoksa ben bu yazıyı olması gerektiği gibi çok daha akademik bir dille yazar, bir kitabın içine yerleştirilebilecek şekilde hazırlayabilirdim; ama inanın, inandırıcı olun. Kolay bir yöntemi vardır kendiniz olun ve kendiniz için kararlar alın. Vizyonunuz var, önünüzde bir hedefiniz var, misyon tamam. Ulaşmak için ne lazım? Yola çıkmak lazım, artık hareket etmek lazım.

Unutmayalım ki binlerce kilometrelik yolculuklar sadece bir adımla başlar. Hareket etmek en zor kısım. Karar mekanizmanız mükemmel işlemeli. Her bilgiyi, her veriyi çok net bir şekilde kullanabilmelisiniz. Görüş açınızı çok net sağlayabilmelisiniz ve başarıya kayıtsız inanmalısınız. Karar almanın önemini hayattan bir kesitle paylaşacağım. Bunu benim dağarcığıma kazandıran Sayın **Cem Kozlu**'ya da teşekkürlerimi sunuyorum.

1949 yılında Komünist Çin Orduları tarafından Yangtze Nehri'nde topa tutulmak suretiyle zorla demirletilen HMS Amethyst adlı bir İngiliz firkateyni yoğun muharebe nedeniyle 101 gün kadar bir süreyi burada geçirmektedir. Tabi hastalık, açlık, salgın hastalıklar, moralsizlik derken durum giderek kötüye gitmektedir. Kaptan Kearns bir karar vermiştir. Hedefi 240km uzaktaki açık denize ulaşmaktır. Bunun için yarması gereken bir abluka bulunmaktadır ve bunu yapabilmek için hareket vaktini gecenin en karanlık saati olarak belirler. Hedefe ulaşırken karşılaşacağı en büyük zorluk ise şudur: Açık denize yakın bir noktada daralan Yangtze Boğazı Çinlilerin batık gemilerden oluşturduğu bir barikatla kapatılmıştır. Her tarafta topçu bataryaları vardır ve geçiş noktasını iki köşede, iki fener belirlemektedir. Oraya yaklaştıklarında karşılarında bu fenerlerin yalnızca birinin çalıştığını görürler ve arkalarında Çin gunbotları takiptedir. Tam yol fenerin üzerine doğru seyreden geminin serdüme-

ni Frank fenere yüz metre kala kaptana sorar: "Efendim! Hangi taraftan?" Kaptan Kearns gayet sakin bir sesle: "Fenerin iskelesinden (soldan) geç." Gayet net bir komut. Tereyağından kıl çeker gibi kanaldan süzülüp denize ulaşırlar. Bu onlara hayatlarını başışlayan bir karardır. Rahata çıktıklarında mürettebat toplanıp kaptana sorarlar: "Efendim geçişin fenerin hangi yönünden olduğunu nereden biliyordunuz?" Kearns'ın cevabı yine aynı sakinliktedir: "Bilmiyordum." Tebessümle paylaşıyorum bunu. Hata yüzlerce insanın hayatına mal olabilirdi; ama böyle bir ortamda bile hızla ve cesaretle verilen kararlar hayat kurtarabilir. Sanırım kararlarınızın önemini açıklamaya yeterli bir örnek olmuştur.

Sırada bu eğitim silsilesinin en can alıcı noktalarından biri daha bulunmakta. Bu kısım içinde benim eğitmenlik eğitimlerimi veren, çok sevdiğim hocam **Dr. Ala Elcircevi**'ye teşekkürlerimi sunarım. Bahaneler. Bedava olan, her gün belki yüzlerce defa kullandığımız bahaneler. Bir şeyler yapmaya kara verenleriniz için yazıyorum bu kısmı. Artık bahanelerinizi kurtulmanız ve harekete geçmemeniz için hiçbir neden yok. Düşününün gün boyunca ağızınızdan çıkan her bahane için milyarlarca para ödemeniz gerekiyor. Yine de bahanelerinizi kullanır mıydınız? Tabi ki hayır, biliyorum. Hedefiniz belli, izleyeceğiniz rotanız belli, karar verdiniz, bahanelerinizi de kurtulduysanız... Sizi durdurabilecek engel kalmamış demektir. **"Değişim ancak içeriden açılan bir kapıdır."** Terry Neil'in bu mükemmel cümlesiyle sizlere veda ederken yeni hayatınızda başarılar diliyorum. Güzel günlere, güzel insanların, güzel işleriyle ulaşacağız. Bu yazıyı okuyan tüm güzel insanlara teşekkürlerimi sunuyorum, gidebildiğimiz kadar ileride tekrar görüşmek üzere diyorum.

MÜHENDİSLİK-MİMARLIK FAKÜLTESİ

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Sayısal sistemlerin giderek yaygınlaşması ve hemen her alanda bilgisayarların yoğun kullanımı Bilgisayar Mühendisliği Bölümünün önemini son yıllarda oldukça artırmıştır. Bugün bilgisayar mühendisliği en hızlı gelişen dallardan biridir. Bilgisayar Mühendisliği Bölümü işletim sistemleri, bilgisayar mimarisi, mikroişlemciler, veri iletişimi, programlama dilleri, bilgisayar sistem ve ağlarını; tasarlamak ve yürütmek için gerekli beceri ve yeterliliği sağlayan bir program sunar. Bilgisayarlar, donanım ve yazılım olmak üzere birbirine dayanan ve birbirini tamamlayan bileşenlerden oluşmaktadır. Sürekli olarak gelişmekte olan bilgisayar teknolojisi giderek ucuzlamakla birlikte platform çeşitliliği de artmaktadır. Bilgisayar Mühendisliği Bölümü tüm bu gereksinimleri karşılayacak bir program sunmaktadır.

Lisans ve lisansüstü programlara kayıtlı öğrencilere uluslararası kalite ve standartlarda eğitim veren Bilgisayar Mühendisliği Bölümünün lisans düzeyindeki eğitimde temel hedefi,

- Doğru bilgiye ulaşabilen,
- Analizi, sentez ve tasarım yeteneklerine sahip,
- Öğrenmeyi öğrenen,
- Grup halinde çalışabilme özellikleri kazanmış,
- Yaratıcı,
- Kendine güvenen ve uygun kararlar verebilen,
- Yabancı dile hakim,
- Yaşam boyu öğrenme alışkanlığı kazanmış genç bilgisayar mühendisleri yetiştirmektedir.

Bilgisayar Mühendislerinin iş olanakları çok yönlüdür. Çankaya Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, öğrencilerine 21. Yüzyıl için gerekli bilgilerle donatmayı amaçlamaktadır. Hiç kuşkusuz bir Bölümün kalite ölçütlerinden biri de mezunlarının kendi alanlarında iş bulabilmeleridir. Çankaya Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü bu konudaki başarısıyla oldukça iddialı konumdadır. Yeni mezunları seçkin kuruluşlarda kısa sürede iş bulabilmekte ve işverenleri tarafından tercih edilmektedirler.

ELEKTRONİK VE HABERLEŞME MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Çankaya Üniversitesi Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği, eğitim ve öğretim hayatına 2001 yılında başlamıştır ve bugün tam zamanlı olarak çalışan 10 öğretim elemanı, 4 uzman ve 1 araştırma görevlisiyle lisans ve yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. Elektronik Haberleşme Mühendisliği Bölümü, telefon haberleşmesinden uydu haberleşmesine, temel elektrik çözümlene yöntemlerinden büyük - ölçekli - tümleşik - devre tasarımına, biyomedikal mühendislikten mikro elektroniğe kadar çok geniş bir alanda iletişim sistemlerinin tasarlanıp geliştirilmesi ve işletilmesi konusunda eğitim yapmaktadır. Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği lisans programında öğrenim görmek isteyen adayların Öğrenci Seçme Sınavı'ndan yeterli "Sayısal(SAY-2)" puanı almaları gerekmektedir. Bu mühendislik dalı, yerleşmiş kuramlarla henüz gelişmekte olan kuramları büyük bir uyum, zeka ve yaratıcılık kullanarak çözüm ve ürünler geliştirir. Dolayısıyla elektronik ve haberleşme mühendisi olmak isteyenlerin, sayısal düşünme ve işlem yapabilme yetene-

ğine sahip, temel bilimlere (matematik, fizik) ilgili, yaratıcı ve zamanı iyi kullanabilen kişiler olmaları gerekir. Çankaya Üniversitesi Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği Bölümü, bünyesindeki öğrencileri 21. yüzyıl için gerekli bilgilerle donatmayı amaçlamaktadır. Program, aşağıdaki maddeler göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır:

- Bu alanda uluslararası düzeydeki gelişmeleri ve programları izlemek.
- Öğrencilerin alanlarındaki gerekli uzmanlaşmayı sağlamak.
- Seçmeli derslerle öğrencilerin vizyonunu genişletmek.

Bölümümüzde derslerin içerikleri ve bu derslerde kullanılan kitaplar, diğer uluslararası üniversitelerde uygulananlar ile paralel ve güncel bir yapıdadır. Öğrencilerimiz sadece derslerle değil hocalarla esnek çalışma saatlerinde kendilerini geliştirme fırsatını bulabilirler. Okutulan derslerin genel kategorileri elektronik, elektromanyetik, mik-

ro kontrol ve haberleşme ana başlıklarından oluşmaktadır. Öğrencilerimiz bu genel kategorilerden ilgilendikleri ana başlık üzerinden dersler alarak uzmanlaşıp kendilerini daha yetkin bir şekilde geliştirebilirler. Bu bağlamda bölümümüzde kodlama, RF planlama, radar ve uzaktan algılama, uydu sistemleri gibi değişik konularda seçmeli dersler açılmaktadır. Öğretimin ilk yılında alınan dersler, temel mühendislik oryantasyon dersleridir ve öğrenciye temel mühendislik matematiği, fizik, İngilizce ve bilgisayar dersleri verilmektedir. İkinci yıl, mesleki dersler ağırlıklı olmak üzere elektronik, devre analizi, sayısal tasarım, elektromanyetik gibi dersler işlenmektedir. Bu derslerde öğrenci kendi tasarımlarını yapmaya başlar. Üçüncü yılda uygulamalı elektronik, haberleşme sistemleri, sinyaller ve sistemler derslerinde öğrenci artık daha yetkin ve konulara hakimdir. Uygulamalı elektronik dersinde öğrenci RF tabanlı planlaması, yazılımı ve tasarımı kendisine ait bir tank yada uçağı kumanda edebileceği prototipler geliştirmeye başlar. Son sene mikro kontrol, fiber kablo, mikrodalga dersleriyle teknolojinin son yeniliklerini tanıma fırsatı bulur. Ayrıca bu dönemde öğrenci 4 yıl boyunca edindiği bilgi ve birikimleri değişik bir proje üretmek ve geliştirmek için kullanır. Bölümümüzde derslerin uygulamalarını yapmak için bir çok laboratuvar bulunmaktadır. Bunlar uluslararası teknik eğitim ve mühendislik standardında öğrenciyi geliştirecek platformlar üzerine kurulmuştur. Bu laboratuvarlar şunlardır;

Sayısal Tasarım Laboratuvarı, Elektronik Laboratuvarı, Haberleşme Laboratuvarı

Mikroişlemci Laboratuvarı, Mikrodalga Laboratuvarı, Optik Laboratuvarı.

Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği Bölümü içinde kurulan endüstriyel ilişkiler grubu, bölümün endüstri ile entegrasyonu çerçevesinde yapılan çalışmaların, ülke ve ulusal endüstrinin gereksinimleri doğrultusunda yapılmasını sağlamaktadır. Yeni bir üniversite olmamıza rağmen, bölümümüz akademi ve endüstri projelerinin tabiiğinde oldukça aktiftir. Bu bakımdan, uluslararası tanınmış haberleşme kuruluşları ve bilgi teknolojisi şirketleri ile temas halindeyiz. Erasmus projesi Çerçevesinde Uluslararası üniversitelerle işbirliği programı 5 senedir aktif bir biçimde devam etmektedir. Bu üniversitelerden bazıları şunlar-

dır; İspanya Valencia Üniversitesi, Almanya Greifswald Erntz Moritz Üniversitesi, Romanya Graiova Üniversitesi. Bu kapsamda Öğrencilerimiz Erasmus öğrenci değişimi programı ile öğrenimlerinin bir kısmını yurtdışında sürdürmektedirler. Bir akademik kurumun, endüstriyel entegrasyon, bilimsel gelişimin sürekli ve eş zamanlı takibi ve kaliteli bir öğretim hedeflerinin yanında dünya çapında saygınlığını belirleyen bir diğer faktör de süreli yetkin uluslararası bilimsel yayınların çokluğu ve çeşitliliğidir. Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği Bölümünde yapılan keşif ve tespitler bilimsel dergilerde yayınlanmakta ve çağımızın teknik bilgisiyle geliştirilip, yenilenmektedir. Bölümümüz üniversitemizdeki en çok makale üreten bölümdür ve sadece 2009 yılında SCI temelli dergilere giren 17 adet makale üretilmiştir.

Elektronik ve haberleşme mühendislerinin çalışma alanları oldukça geniştir, yapılacak işler çalışma alanına göre farklılıklar gösterebilmektedir. Teknik alan ve unvanlar şunlardır;

- Elektronik Mühendisi
- Haberleşme Mühendisi
- Proses Kontrol Mühendisi
- Tasarım Mühendisi
- İletişim Şebekesi Mühendisi
- Ar-ge Mühendisi
- Yönetici

Bölümümüz mezunları Türk Telekom, TRT, Aselsan, Havelsan, THY gibi resmi ve özel kuruluşlarda çalışmaktadırlar.

Dünya bilişim çağını yaşamaktadır. Elektronik ve iletişimin evrenselleştiği günümüz koşullarında Elektronik ve Haberleşme Mühendislerine olan ihtiyaç da hızla artmaktadır. Bu kapsamda değerli öğrencilerimizle ve kaliteli eğitimimizle gelişen bu teknolojiye katkıda bulunmayı hedeflemekteyiz.

Yeni eğitim ve öğretim yılında Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği Bölümünü tercih eden öğrencilerimizi aramızda görmekten mutluluk duyacağız.

ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Endüstri Mühendisliği, üretim, insan-makine sistemleri, örgütsel davranış, tasarımda otomasyon ve hedef belirleme sistemlerini geliştirme, kurma ve koruma gibi konulardaki bilgileri sıkça kullanan bir mühendislik alanıdır. Saptadığı ve geliştirdiği yöntemler, hem kamu, hem de özel sektördeki imalat, bankacılık, sağlık, haberleşme, ulaştırma ve stratejik araştırma gibi alanlar dahil olmak üzere insan faaliyetlerinin büyük çoğunluğunda uygulanabilmektedir. Endüstri Mühendislerinin ana fonksiyonları, bir ürünü işlemek ve yapmak için gerekli enerjiyi ve üretimde çalışanlar, makineler, materyaller ve eldeki diğer bilgiler hakkında temel faktörleri, ilgili organizasyonun kullanması için en etkin yolu veya yolları belirlemektir. Ayrıca Endüstri Mühendisleri, maliyet kontrolü, belirlenmiş programı oturtma, bakımda süreklilik, güvenilirlik ve performans, servis hizmetlerini karşılama, tümleşik üretimi yönetme ve planlama, tasarım yapma ve uygulama gibi fonksiyonlara sahiptir.

İnsan ve sistemin geliştirilmesi ve onun örgütsel konuları diğer mühendislik disiplinlerine göre Endüstri Mühendisliği ile çok daha fazla iç içedir. Bu özelliğinden dolayı Endüstri Mühendisliğine "insan ve örgütsel davranış mühendisliği" de demek mümkündür.

Her bilim ve mühendislik alanında olduğu gibi Endüstri Mühendisliği alanı da bilgisayar ve veri tabanı sistemleri, yapay zeka alanındaki gelişmeler ve imalat sistemlerindeki otomasyon ve dolayısıyla ilgili teknolojilerdeki ilerlemelerden büyük ölçüde etkilenmiştir. Birçok alandaki anlayışlar, alışılmış tutumlar zaman içerisinde değişmiş ve böylece insan davranışlarının Endüstri

Mühendisliğindeki boyutu da daha çok önem kazanmıştır.

Endüstri Mühendisliği eğitimi ve programı, yukarıda belirtilen önemli değişimden payını almış ve daha çok somut olguları ve oluşumları gözönünde bulundurarak çağdaşlaşmıştır. Bu bağlamda, problemin bulunduğu küçük yapıyı incelemek yerine o yapının da içinde bulunduğu ana sistemi ele alıp analiz etmeye dayalı çözümler üretmeye geçilmiş ve sayısal modelleme üzerinde daha çok durulmaya başlanmıştır. İstatistik, matematiksel ekonomi ve yöneylem araştırması bilim alanları adı geçen programlarda daha da ağırlık kazanmış ve böylece belirsizlik koşullarının mevcut olduğu karar problemlerinde değişen kısıtlar ve etkiler altında seçenek çözümler (senaryolar da denilmektedir) türetme ve geliştirme yol ve yöntemlerini sağlayan araçlardan yararlanılmaya başlanmıştır. Bu da, belirtilen eğitim programlarından mezun olan Endüstri Mühendislerini olaylara ve sorunlara çok boyutlu bakabilme ve daha araştırmacı ve sorgulayıcı olma gibi niteliklere sahip hale getirmiştir.

Sonuç olarak, Endüstri Mühendislerinin yüklenedikleri sorumluluk ve karar verme sürecindeki önemli katkılarından dolayı toplumun gelişmesinde ne denli önemli bir yere sahip oldukları tartışılmaz bir gerçektir.

İş Olanakları

Endüstri Mühendisleri, sanayide rekabet sistemlerinin oluşturulmasında önemli görevler üstlenmektedirler. İşletmelerdeki çağdaş yönetim sistemlerine entegre olacak olan mezunlar, farklı alanlarda iş bulma olanağına sahiptir. Bunlar; ürün geliştirme, ürün tasarımı, proje yönetimi, deney tasarımı, model geliştirme, bilgisayar destekli tasarım ve imalat, verimlilik mühendisliği, toplam kalite yönetimi, bakım, satış sonrası teknik destek ve insan kaynakları yönetimi gibi mal ve hizmet etkileşimi ve benzeri alanlardır.

Laboratuvar İmkanları

Simülasyon ve modelleme laboratuvarı, esnek imalat sistemleri laboratuvarı, bilgisayar destekli tasarım ve imalat laboratuvarlarına ek olarak kurulma aşamasında olan iş etüdü ve ergonomi laboratuvarı bulunmaktadır.

İÇ MİMARLIK BÖLÜMÜ

İnsanın gündelik yaşantısını oluşturan tüm mekanların, bu mekanlar içinde yer alan mobilya ve objelerin tasarımı ile ilgili olan iç mimarlık mesleğinin değeri her geçen gün daha fazla anlaşılmaktadır. Üniversite giriş sınavlarında ve piyasada bu mesleğe duyulan ilgideki artış bunun kanıtıdır. İç mimarlık, gelişen teknolojiye paralel olarak değişen ve artan ihtiyaçlara cevap veren, kullanıcının fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarını ön planda tutan bir meslektir. Yapıya ait teknik, sosyal ve ekonomik problemlerin çözülmesi, gerektiğinde yapılara ilk amacından farklı kullanım sağlamak, yeni işlevlere cevap verebilecek donanımı kazandırmak iç mimarlığın kapsadığı konulardan birkaçıdır. Refah düzeyinin artmasıyla birlikte kullanıcıların mekan kalitesi ile ilgili beklentileri de artmakta ve isteklerini karşılayabilecek teknik ve estetik konularda donanımlı, nitelikli iç mimarlara ihtiyaç duymaktadırlar.

İç mimarlık, insanın yakın çevresini oluşturan yapıların, belirlenmiş mekanların tasarımı ile ilgilidir. Bu kapsamda, iç mimarlık eğitiminin amacı; öğrencileri hem teknik bilgilerle donatmak, hem de kullanıcının fiziksel ve duygusal gereksinimleri ile ilgilenmek üzere estetik bilgiler de vermektedir. Çankaya Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde gerekli bilgi aktarımı kuramsal derslerde sağlanmakta, stüdyo çalışmaları da tasarım sürecinin ana faktörü olan yaratıcılığın gelişimine yardımcı olmaktadır. Ders programı, mezun öğrencilerin disiplinlerarası iş ortamına herhangi bir sorun yaşamadan uyumlu bir biçimde katılımını sağlayabilecek özelliklerde, diğer disiplinlerle, örneğin, mimarlar, mühendisler, peyzaj mimarları ile işbirliğine girebilmelerine olanak verecek şekilde tasarlanmıştır.

İç mimarlık mesleği sanatla bilim arasındaki geçiş bölgesinde yer alır. Mesleğin sanat yönü iç mimarın yaratıcı bir kimliği olmasını gerektirir. Buna karşılık, bir iç mimarın yapı tekniklerini de iyi bilmesi gerekir. Mesleğin bu teknik ve bilimsel boyutu pek çok eğitim kurumunda yeterince işlenmemektedir. Çankaya Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nün eğitim programı oluştururken, mezunların farklı ve üstün kılınması amacıyla benimsenen bir diğer ilke de, onların yapı

teknikliği ile tam olarak donatılmış biçimde yetişmelerini sağlamaktır. Bölümün ders programı incelendiğinde, yapı teknikleri derslerinin özel bir ağırlığının olduğu görülmektedir. Bunun, ileride mezunlarımıza doğal bir üstünlük sağlayacağı kesindir.

Bu programdan mezun olan öğrenciler, TMMOB İç Mimarlar Odası'na kayıt olmalarıyla birlikte İç Mimar ünvanına sahip olurlar. İç mimarlar:

- iç mekanların işlevsel ve nitelikli olabilmesine ilişkin sorunları tanımlayarak araştıran ve yaratıcılığını katarak çözen,
- iç mekanı tasarlayan, tasarım analizi yapan, şantiye denetimi, yapı sistemleri, estetik, iç mekana ilişkin yapı bilgisi, donatı, malzeme, ekipman konusunda bilgi veren,
- iç mekana ilişkin çizim ve dokümanları hazırlamak üzere eğitimle ve deneyimle donanmış kişiler olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda, bölüm programından mezun öğrenciler, iç mekânların tadilatı, tamirata, işlev değişikliği, yenilenmesi, donatımı ve sürdürülebilirliği için, gerektiğinde yapı üretim sürecinde birlikte çalıştığı diğer uzmanlarla beraber, teknik gereksinimlerle uyumlu projelendirme, uygulama, danışmanlık gibi hizmet konularında hem kamu kurum ve kuruluşların farklı birimlerinde hem de özel sektörün ilgili alanlarında çalışma olanağına sahiptirler. İç mimarlara olan talep son yıllarda önemli artışlar göstermiştir. Bu talebin gelecekte de artarak sürmesi beklenmektedir.

İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ

İKTİSAT BÖLÜMÜ

Ekonomi, kişilerle ve toplumsal etkinliklerle yakından ilgili bir bilim dalıdır. Yaşayan bir bilim dalı olarak ekonomi, insan yaşamının maddesel yönlerini anlamayı gerektirir. Değişim sürecinde bir toplumun karmaşık ekonomik problemlerin anlaşılması için, bu alanda bir uzmanlık öğrenimi gerekmektedir. Bölümümüzün ana amacı, öğrencilerimizi, ulusal ve uluslararası alanlarda karşılaşılan ekonomik sorunları çözebilecek seviyede teori ve bilgiyle donatmaktadır. Bu program, öğrencilere yaratıcı çözüm becerileri gerektiren, kamu ve özel sektör kurumlarında kariyerlere hazırlamak amacıyla düzenlenmiştir. İktisat Bölümü dersleri, Matematik, İstatistik, İşletme Hukuku, Bilgisayar ve benzeri alanlardaki derslerle desteklenmektedir. Mezun öğrencilerimiz, çok boyutlu ekonomik sorunları çözebilme becerisi kazanır.

Bölümümüz, güncel hayatımızı yakından ilgilendiren iktisadi problemlerin basitten karmaşığa doğru açık olarak anlaşılması ve iktisadi analiz yapmaya yarayacak gerekli araçların tanınması, böylece başarılı politikalar üretecek iktisatçıların

yetiştirilmesi amacıyla 1997 yılında Çankaya Üniversitesi bünyesinde kurulmuştur.

Çankaya Üniversitesi İktisat Bölümü, alanında isim yapmış ve kabul görmüş öğretim üyelerinden oluşan zengin bir akademik kadroya sahiptir. Bölümümüzde, sınıf içindeki eğitimin herkes tarafından paylaşılmasını sağlamak amacıyla araştırma görevlileri tarafından ayrıntılı danışmanlık hizmetleri sunulmakta ve düzenlenen ofis saatleri ile öğrencilere yardımcı olunmaktadır. Öğrenci-öğretim elemanı işbirliği, uyum ve birlikteliğine, eğitim kadar önem verilmesi bölümümüzün en önemli özelliklerinden birisidir. Bilgi üretmek, geliştirmek, değerlendirmek ve paylaşmak suretiyle özgürce düşünen, tartışabilen ve doğru olanı savunabilen bireyler yetiştirmek, en öncelikli amacımızdır.

Bölümümüzde, Temel İktisat Teorisi, İktisat Politikası, Uluslararası İktisat, Muhasebe, Maliye, Bilgisayar grubu dersleri ve diğer ilgili derslerle birlikte, son sınıfta öğrencilere bölüm bünyesinde

kendi ilgi alanlarına yönelebilecekleri çok sayıda seçmeli ders olanağı sunulmaktadır.

İktisat Bölümü'nde özellikle son sınıfta seçmeli olarak sunulan çeşitli dersler, öğrencilere kamu sektöründe açılan uzman yardımcılığı sınavlarına hazırlanma olanağı sağlarken, aynı zamanda özel sektöre yönelik de yetiştirmektedir.

2000 yılından itibaren mezun vermekte olan üniversitemizden "İktisatçı" unvanı ile ayrılmış öğrencilerimizin sesleri, yavaş yavaş iş piyasasında yükselmeye başlamıştır. Birçok öğrencimiz de yurt içi ve yurt dışında akademik kariyer yolunda adım atmaktadır.

Sosyal ve akademik ortam ötesinde bilgisayar laboratuvarlarımız, kesintisiz internet erişimi ile öğrencilerimize hizmet vermektedir. Ortak Dersler Koordinatörlüğü bünyesindeki kültür, sanat ve spor alanındaki eğitim faaliyetleri, hobi oluşturacak ve bu hobileri geliştirecek niteliktedir. Bölümümüzdeki uygulamaların temel amacı, iktisadın teorik ve teknik konularına hâkim, analiz yeteneği yüksek, rekabet edebilen, kamu ve özel sektör-

de istihdam edilebilecek kaliteli iktisatçılar yetiştirmektedir.

İş Olanakları

Mezunlarımızın iş bulma alanı, son derece geniştir. Lisans eğitimi çerçevesinde aldıkları genel iktisat bilgileri temelinde diledikleri dalda uzmanlaşmaları mümkündür. Günümüzde her dalda iktisatçıya ihtiyaç bulunmaktadır. Mezunlarımız piyasa ekonomisi, kamu ekonomisi, çevre ekonomisi, eğitim ekonomisi, tarım ekonomisi, sanayi ekonomisi, kent ekonomisi, iş gücü ekonomisi, enerji ekonomisi, kalkınma, büyüme ve refah ekonomisi, para, banka, finansman ve benzerleri ile bağlantılı her türlü organizasyonda çalışma imkânı bulmaktadır. Daha da geniş bir yelpazeye yayar ve uluslararası açıdan bakarsak, küreselleşme bağlantısında uluslararası ekonominin bütün alanlarında; örneğin dış ticaret, iletişim, ulaşım, taşımacılık, turizm, mühendislik ve müteahhitlik gibi uluslararası hizmetler ile uluslararası bankacılık; uluslararası para ve sermaye hareketleri gibi konularda çalışmak, uzmanlaşmak ve başarılı olmak gibi bütün fırsatlar mezunlarımızın elindedir.

İŞLETME BÖLÜMÜ

İşletme Bölümü, öğrencinin profesyonel işletmeci olma hedefine yönelik bir biçimde yetiştirildiği dört yıllık yoğun bir program sunmaktadır. Programın amacı, öğrencilere, sürekli değişen dünya koşullarına ve ona bağlı olarak geliştirilen daha ileri işletmecilik bilgilerine paralel olarak yeterli bilgi ve beceriyi verebilmektir. Başarılı bir işletmeci adayı, ekibi ile birlikte gelecekteki gelişmiş iş dünyasını yönlendirebilme yeteneğini kazanmalıdır. Çağdaş bir işletmecilik eğitimi, öğrencilerin konuları profesyonel düzeyde anlamasını ve onlara esneklik içerisinde çözüm getirmelerini amaçlar. Bu amaçlar çerçevesinde Çankaya Üniversitesi İşletme Bölümü, yalnızca geçmiş ve güncel uygulamaları göstermekle kalmamakta; ileriye dönük çözümler getirme becerisini geliştirmeye de öncelik tanıyan bir program sunmaktadır. Bu amaçla öğrencilerin, doğrudan öğrenme sürecine, ders içi ve dışı tartışmalara ve incelemelere katılmaları sağlanır. Ayrıca bu çalışmalar, uygulamalarla desteklenir. İşletmecilik sürecinde sayısal analizlerin iyi anlaşılabilmesi için

bilgisayar çözümlenmeleri ve uygulamaları, lisans programı içinde ağırlıklı olarak yer almaktadır. Böylece bölüm, mezunlarını yurt içi ve yurt dışında, kamu ve özel sektör kurumlarında alacakları görevleri başarı ile yürütmeye hazırlar.

İş Olanakları

Bu programın amacı, öğrencilerimize hem ulusal hem de uluslararası iş piyasasında rekabet edebilecek yetenekler kazandırmaktır. Mezunlarımız, önde gelen ulusal veya uluslararası firmalarda yönetici adayları olabilecek donanıma sahip kılınmaktadır.

SIYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER BÖLÜMÜ

Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, lisans eğitimi sunmaktadır. Bölümün temel felsefesi, siyasal olgu ve süreçleri anlama ve yorumlama yeteneği kazandırmak olduğu kadar, öğrencilere analitik ve eleştirel düşünme ile birlikte alternatif görüşleri değerlendirebilme becerisi verebilmektir. Birbiriyle ilintili iki disiplinden oluşan bölümümüz, öğrencilerinin öncelikle sosyal bilimlerde geniş bir vizyona sahip olarak mezun olmalarını hedeflemektedir. Bölümümüz, günümüz koşullarında kamu sektöründe ve özel sektörde talep edilen alanlarda eğitim vermesi sebebiyle, geniş bir yelpazede iş imkanı sunmaktadır.

Siyaset Bilimi disiplini, siyasal düşünceyi bilimsel bir perspektifte ele alarak, onun farklı toplumsal ve tarihi bağlamlarda siyasal kurumlara olan etkisini irdelemektedir. Siyasal süreçlerin güncel analizi ve bu süreçlerin zaman içindeki gelişimini inceleyen Siyaset Bilimi disiplini, disiplinler arası bir perspektifle sosyoloji, tarih, antropoloji ve felsefe gibi disiplinlerin bulgularından da yararlanarak öğrencilerin zengin bir formasyon edinmelerine katkıda bulunur. Nitelikli bir akademik kadroya sahip bu programda öğrenciler, siyaset teorisi, karşılaştırmalı siyaset ve Türk siyaseti gibi siyaset biliminin temel konularında gerekli bilimsel donanımına sahip olur.

Görece olarak Siyaset Biliminden daha yakın zamanda ortaya çıkmış olan Uluslararası İlişkiler disiplini, giderek artan bir öneme sahip olmaktadır. Başta devletler olmak üzere, uluslararası sistem

içinde yer alan çeşitli odaklar (hükümetler arası ve hükümetler dışı örgütler, çok uluslu şirketler vs.) arasındaki öncelikle siyasi, hukuki ve ekonomik ilişkileri inceleyen ve analiz eden bir disiplin olan Uluslararası İlişkiler, dünyada yer alan toplumların siyasi, hukuki ve ekonomik özelliklerinin "dış" a ilişkin yönlerini irdelemektedir.

1990'ların başında Doğu Bloğu'nun yıkılmasıyla farklı bir boyut kazanan uluslararası politika, Uluslararası İlişkiler disiplininin çalışılmasını çok değişkenli ve daha karmaşık bir hale getirmiştir. Küreselleşme ve yerelleşme diyalektiği içinde, uluslararası politika devletlerin iç siyasetlerinde belirleyici rol oynayabilmektedir. Bu bağlamda, günümüzde Siyaset Bilimi ve İç Politika, Uluslararası İlişkiler perspektifinden bağımsız incelenmemektedir. Uluslararası İlişkiler disiplininin küreselleşme ile birlikte artan bir öneme sahip olması, disiplinin üniversitelerde öğretimini gerekli kılmıştır. Bu amaçla, bölümümüz tarihi ve güncel yaklaşımlarla Uluslararası İlişkiler disiplini Siyaset Bilimi ile bağlantısını koparmadan öğrencilere aktarmayı hedeflemektedir.

İş Olanakları

Program, öğrencilerin kamu kurumları, özel sektör, bankalar, medya, araştırma kurumları ve uluslararası örgütlerde rahatlıkla iş bulabilmelerine yönelik olarak planlanmıştır. İkinci yıldan sonra öğrencilerin kendi eğilimleri doğrultusunda seçmeli derslere yönelmeleri sağlanarak disiplinler arası bir bakış açısı geliştirmeleri hedeflenmektedir. Mezunlarımız, çeşitli devlet kurumlarındaki uzmanlık, denetmenlik, idari yargıçlık ve müfettişlik kadrolarına aday olabildikleri gibi, Dışişleri Bakanlığı'nda meslek memurluğuna da başvurabilmektedirler. Öğrencilerimizin, aday olabilecekleri mesleklere yönelik dersler, bölümümüz tarafından seçmeli ders olarak açılarak, ayrıca öğrencilerin dil ve bilgisayar eğitimine de özel önem verilerek, uluslararası düzeyde rekabet edebilen bireyler yetiştirilmesi bölümümüzce öngörülmektedir. Mevcut öğretim üyesi kadromuz, hedeflediğimiz niteliklere sahip öğrenci profilini ortaya çıkaracak yeterli donanım ve niteliklere sahiptir.

ULUSLARARASI TİCARET BÖLÜMÜ

Uluslararası Ticaret Bölümü, öğrencilerimize günümüzün bu zor koşullarında etkin olarak iş yapabilme becerileri kazandırma amacı ile kurulmuştur. Uluslararası Ticaretin bütünleştirici ve disiplinler arası doğası, öğrencilerin mezuniyet sonrası çok geniş bir yelpazede iş bulabilmelerine, yabancı dillere, uluslararası alan çalışmalarına ve iş idaresine ağırlık vererek yardımcı olmaktadır. Bu amaçla pazarlama, iktisat, finans, dünya politikası ve stratejik yönetim gibi konularda öğrencilere bilgi ve beceriler kazandırılarak iş dünyasında ihtiyaç duyulan alanlarda nitelikli elemanlar yetiştirilmektedir. Ayrıca, eğitim dili olan İngilizceye ek olarak uluslararası ticarete öğrencilere daha geniş bir perspektif kazandırmak ve rekabetçi olmalarını sağlamak amacıyla Fransızca, Almanca, Rusca ve Çince dilleri de zorunlu ders olarak yoğun bir şekilde verilmektedir.

Çankaya Üniversitesi Uluslararası Ticaret Bölümü dersleri, öğrencilerin ödevler, projeler ve iş dünyasıyla ilişkiler kurarak gerçek hayat tecrübesi edinmelerine imkân tanımaktadır.

Programı tamamlayan öğrencilerin, Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurumu (SPK), Devlet İstatistik Enstitüsü, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı gibi kamu kuruluşlarının yanısıra çok uluslu şirketler, ihracat ve ithalat firmaları, yurtdışına açılmayı düşünen firmalar ile bankacılık, sigortacılık, taşımacılık ve benzeri hizmet ve üretim sektörlerinde faaliyette bulunan özel sektör firmalarında iş bulma olanakları vardır.

FEN - EDEBİYAT FAKÜLTESİ

İNGİLİZ DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, Çankaya Üniversitesi'nde kurulan ilk bölümlerden biridir.

İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü Lisans Programı, İngiliz, Amerikan ve diğer ülke yazarlarının çalışmalarını çözümlenici ve eleştirel olarak ele alır. Öğrenciler böylece kendilerini ve dünyayı anlamayı, açık ve etkin bir dille yazmayı ve konuşmayı, tutarlı bir şekilde düşünmeyi öğrenir; İngiliz Edebiyatı aracılığı ile Batı düşünce tarihini ve Batı uygarlığını anlar, Türkiye'nin gelişimine rasyonel, pragmatik, reformist ve analitik-sentezci bir bakış açısı ile yaklaşır.

Bölüm programı, klasik mitolojinin temelleri ve özellikleri, edebiyat dönemleri ve hareketleri, Eski ve Ortaçağ İngiliz Edebiyatı, Rönesans, Romantik Çağ, Victoria Çağı ve Modern Çağ İngiliz Romanı, İngiliz Tiyatrosu, İngiliz toplum, ekonomi ve kültür tarihi konularında yoğunlaşır. Ayrıca program, Amerikan tarihi ve kültürü, eleştiri kuramları ve uygulaması, edebi türlerin incelenmesi ve İngilizcenin gramer ve yapısını da kapsar.

Öğrenciler, bölüm derslerinin dışında, Bilgisayar, Yabancı Diller ve Güzel Sanatlar gibi birçok derisi üniversitedeki diğer bölümlerden seçmeli olarak alabilir. Üstün başarılı öğrencilerimiz, Fakültemizin Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nden ikinci lisans diploması (çift ana dal) ya da yan dal sertifikası alabilir. Ayrıca, öğrencilerimiz Avrupa Birliği üyesi ülkelerle ERASMUS Öğrenci Hareketliliği Faaliyeti çerçevesinde, Valencia Üniversitesi (İspanya), Oulu Üniversitesi ve Vaasan Üniversitesi (Finlandiya) ile Nicolaus Copernicus Üniversitesi (Polonya) gibi yetkin üniversitelerde bir veya iki dönem eğitim alabilir.

İş Olanakları

İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunları, okullarda öğretmen, üniversitelerde okutman, özel ve kamu sektörlerinde tercüman olabilir. Mezunlar aynı zamanda, İngiliz dili, edebiyatı, kültürü ve İngilizce öğretimi gibi alanlarda yüksek lisans ve doktora programlarına katılabilir, turizm sektöründe de görev alabilir.

MATEMATİK - BİLGİSAYAR BÖLÜMÜ

Çankaya Üniversitesi Matematik-Bilgisayar Bölümü 1997’de kurulmuştur. Türkiye’de türünün ilk örneklerinden biridir.

Modern teknolojik toplumun matematik ve bilgisayar konusunda uzmanlara ihtiyaç duyduğu çok sayıda alan vardır. Dolayısıyla gelecek yıllarda, matematiği gerçek yaşamdaki problemlere uygulayabilenler için iş imkânları giderek artacaktır. Kariyer projeksiyonları, matematik ve bilgisayar temeli kuvvetli gençler için oldukça cazip işler öngörmektedir. Bilgisayarla ilgili işler zor da olsa tatmin edicidir.

Öğrencilerimiz, uygulamalı matematik ve bilgisayar biliminin metodlarını öğrenme ve matematiksel modelleme yaklaşımıyla karmaşık problemleri inceleme ve çözme imkânına sahiptir. Yeni programda, mühendislik ve uygulamalı bilimlerle ilgili matematik ve bilgisayar uygulamaları vurgulanmış ve gerçek hayat kaynaklı problemlere yoğunlaşmıştır.

Matematik-Bilgisayar Bölümü ve Mühendislik Bölümleri öğrencilerinin istekleri ve günümüz

Türkiye’indeki sanayi ve endüstri kollarının gereksinimleri doğrultusunda yüksek lisans derecesi veren iki program sunmaktadır. Bunlar:

- Matematik-Bilgisayar Bölümü Tezli Yüksek Lisans Programı
- Matematik-Bilgisayar Bölümü Tezsiz Yüksek Lisans Programı

Her iki program da ileri düzeyde çalışmalar yapmak isteyen öğrencileri içinde bulunduğumuz bilgi çağında çeşitli sektörlerin gereksinim duyduğu uzman personel olacak şekilde eğitmek üzere planlanmıştır. Dersler, matematik ve bilgisayar biliminin çeşitli dallarından seçilmiş ve son derece esnek bir program oluşturulmuştur.

Tezsiz programın amacı, sosyal bilim, fen ve mühendislik mezunlarından matematik ve bilgisayar bilimi konusunda kendini geliştirmek isteyenler için gerekli dersleri vermektir. Program halen çalışan adaylar da düşünülerek hazırlanmıştır. Gerekli dersler için temeli olan aday-

lar programa doğrudan başlayabilir. Diğerleri, Enstitü'nün kuralları ve yönetmelik gereği, bir hazırlık programına tabi tutulur.

Bölümümüz, diğer bölümlerin ihtiyaç duyduğu matematiksel servis derslerini sağlamanın yanında, temel fizik dersinden ve fizik laboratuvarının yönetiminden de sorumludur.

Araştırma faaliyetlerimiz, "Uygulamalı Matematik", "Analiz" ve "Bilgisayar Bilimi" konularında yoğunlaşmıştır.

Mezunlarımızın iş bulduğu alanlar:

- Devlet kurumlarında bilgi işlem bölümünde,
- Özel sektör kurumları ve bankalarda,
- Sistem Uzmanı,
- Yazılımcı Uzmanı,
- Java Programcısı,
- Yönetici adayı,
- Bilgisayar Programcısı,
- Bankaların krediler ile ilgili bölümlerinde Kredi Analizcisi,
- Özel şirketlerde üst düzey görev (Müdürlük, Birim Şefliği, Birim Yetkilisi vb.)
- İlköğretim okullarında Bilgisayar Öğretmeni ve dershanelerde Matematik Öğretmeni
- Pedagojik formasyon alanlar için Lise Matematik Öğretmenliği,
- Akademik kariyer yapanlar için, üniversitelerin Matematik ve Matematik-Bilgisayar bölümlerinde öğretim üyeliği.

Öğretim Görevlileri

Prof. Dr. Dumitru BALEANU (Bölüm Başkan Vekili, Rektör Danışmanı)

Prof. Dr. Kenan TAŞ

Yrd. Doç. Dr. Seçil GERGÜN

Yrd. Doç. Dr. Fahd JARAD

Yrd. Doç. Dr. Thabet MARAABA

Yrd. Doç. Dr. Emre SERMUTLU

Öğr. Gör. Dr. Nigar ŞEN KÖKTAŞ

Öğr. Gör. Dr. Sezgin SEZER

Öğr. Gör. Özlem DEFTERLİ

Öğr. Gör. Majid M. GOMAINY

Öğr. Gör. Aynur BAKİ GÜRSOY

Araştırma Görevlileri

Tansel AVKAR

Adnan BİLGEN

Yusuf GÜL

Misafirlerimiz

Jalil SADATI

Hadi DELAVARI

Teknisyenler

Serdar ÇOBANBAŞ

Ozan ÖZTÜRK

Bölüm Sekreteri

Rabia ÇİL

MÜTERCİM-TERCÜMANLIK (İNGİLİZCE) BÖLÜMÜ

Mütercim Tercümanlık Bölümü'nün misyonu, anadiline hâkim, yabancı dil bilinci yüksek ve dil sezgisi gelişmiş, hedef dillerin kültürleri ve kurumları hakkında bilgili, çeviri alanında kuramsal bilgi birikimine ve farklı alanlarda uygulama deneyimine sahip, bilişim, teknoloji, uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, ekonomi, edebiyat, tarih, iletişim vb. konularda alan bilgisiyle ve ilgili terminolojilerle tanışık, iletişim teknolojilerini kullanma konusunda bilgili, İngilizcenin dışında en az bir yabancı dili (Almanca) daha çeviri yapabilecek düzeyde bilen, ulusal ve uluslararası platformlarda öncelikle tercih edilen üstün nitelikli mütercim ve tercümanlar yetiştirmektir.

Mütercim-Tercümanlık Bölümü, deneyimli kadrosu ve modern simultane çeviri laboratuvarı ile nitelikli bir çeviri eğitim vermektedir.

Öğrenciler, bölüm derslerinin dışında, Bilgisayar, farklı Yabancı Diller ve Güzel Sanatlar gibi birçok dersi üniversitedeki diğer bölümlerden seçmeli olarak alabilir. Üstün başarılı öğrencilerimiz, Fa-

kültemizin İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden ikinci lisans diploması (çift ana dal) ya da yan dal sertifikası alabilir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'ne de yandal sertifikası için başvuruda bulunmak mümkündür.

Ayrıca, öğrenciler "ERASMUS Öğrenci Hareketliliği Faaliyeti" çerçevesinde, Avrupa Birliği üyesi olan ülkelerden İspanya'daki Valencia Üniversitesi'nde, Romanya'daki Craiova Üniversitesi ve Polonya'daki Copernicus Üniversitesi'nde bir veya iki dönem eğitim alabilir.

İş Olanakları

Mütercim Tercümanlık Bölümü mezunları, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, Dışişleri Bakanlığı'nda, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda, Devlet Planlama Teşkilatı'nda, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nda, diploması çevirmenliği için yabancı misyon temsilciliklerinde, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi bünyesinde, üniversitelerin ilgili bölümlerinde, uluslararası özel şir-

ketlerde, bankalarda, TRT’de, özel televizyon kuruluşlarında, yayınevlerinde, özel çeviri bürolarında, yerli ve yabancı haber ajanslarında, çeşitli konularda düzenlenen uluslararası konferans ve kongrelerde, turizm sektöründe ve özellikle iş dünyasının ve Avrupa Birliği’nin beklentilerini karşılayacak biçimde yazılı ve sözlü çeviri alanlarında görev yapar.

LİSANS EĞİTİM PROGRAMI

Birinci Yıl

Birinci Dönem

İngilizce Dilbilgisi
İngilizce Kompozisyon
Bilgisayara Giriş
Yabancı Dil I
Dilbilime Giriş
Türkçe Okuma

İkinci Dönem

İngilizce Sözlü Anlatım I
İngilizce Okuma
İngilizce Sözcük Bilgisi
Yabancı Dil II
Çeviriye Giriş
Türkçe Yazı Becerisi I

İkinci Yıl

Birinci Dönem

İngilizce Sözlü Anlatım II
İşitsel Algılama I
Resmi Yazışmalar
Yabancı Dil III
Türkçe Yazı Becerisi II
Seçmeli Ders 1
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I

İkinci Dönem

Çeviride Özel Konular: Medya Söylemi
İşitsel Algılama II
Karşılaştırmalı Türkçe- İngilizce Dilbilgisi
Yabancı Dil IV
Türkçe Sözcük Bilgisi
Seçmeli Ders 2
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II

Üçüncü Yıl

Birinci Dönem

Çeviride Özel Konular: Bilim ve Teknik Söylemi
Çeviride Özel Konular: Ekonomi ve Hukuk Söylemi
Eşzamanlı Çeviri I
Yazılı Metinden Sözlü Çeviri

Yabancı Dil V
Edebi Metin Okuma
Staj I

İkinci Dönem

Çeviride Özel Konular: Uluslararası İlişkiler ve Siyaset Bilimi Söylemi
Çeviri Kuramları
Eşzamanlı Çeviri II
Türkçe ve İngilizce Özetleyerek Çeviri
Yabancı Dil VI
Seçmeli Ders 3

Dördüncü Yıl

Birinci Dönem

Çeviri Eleştirisi
Konferanslarda Eşzamanlı Çeviri I
Dil ve Kültür
Yabancı Dil VII
Ardıl Çeviri I
İnsan Hakları
Staj II
Seçmeli Ders 4

İkinci Dönem

Çeviri Projesi
Konferanslarda Eşzamanlı Çeviri II
Çeviride Özel Konular: Edebiyat Söylemi
Yabancı Dil VIII
Ardıl Çeviri II
Söylem Çözümlemesi
Seçmeli Dersler
Makine Çevirisi
Toplumdilbilim ve Çeviri
Güncel Konular

MÜTERCİM-TERCÜMANLIK BÖLÜMÜ				
İDARİ GÖREVİ	ÜNVANI	ADI-SOYADI	ÜNV.TEL.	E-MAIL
Bölüm Başkanı	Prof.Dr.	Gürkan DOĞAN	263	gurkandogan@cankaya.edu.tr
	Y.Doç.Dr.	Nüzheth AKIN	174	nakin@cankaya.edu.tr
	Y.Doç.Dr.	Ertuğrul KOÇ	4123	ekoc@cankaya.edu.tr
	Öğr.Gör.Dr.	Tevfik EKİZ	337	ekiz@cankaya.edu.tr
	Sekreter	Ebru DEMİRTAŞ	250	gunes@cankaya.edu.tr

HUKUK FAKÜLTESİ

Akademik bir kurum için oldukça kısa bir geçmişe sahip olan Hukuk Fakültesi, gerek akademik kadrosunun zenginliği, gerekse öğretim kalitesiyle Türkiye'nin en saygın hukuk fakülteleri arasında yerini almıştır. Hukuk Fakültesi, dört yıllık akademik program uygulayıp Türkçe eğitim vermektedir. Temel hukuk derslerinin yanı sıra hukukun çeşitli alanlarını konu edinen seçimsel derslerle öğrencilerimizin diledikleri alanlarda uzmanlaşmaları teşvik edilmektedir. Öğrencilerin entelektüel birikimlerini artırması amacıyla diğer sosyal bilim dallarına da akademik programda yer verilmiştir.

Küreselleşme olarak adlandırdığımız süreç, ekonomik, siyasal ve hukuksal alanda uluslararası işlevlere sahip birlik, kuruluş ve organların önemi giderek artırmaktadır. Türkiye'nin dış ilişkilerinde gereksinim duyduğu hukukçuların ve idarecilerin yetiştirilmesi yanında uluslararası düzeyde etkinlik gösterebilecek niteliklere sahip mezunlar vermek, Hukuk Fakültesi'nin amaçları arasında-

dır. Bu amaç doğrultusunda uluslararası ilişkileri, kurumları ve düzenlemeleri konu edinen bir çok ders akademik programda yer almaktadır. Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde açılan Kamu Hukuku ve Özel Hukuk yüksek lisans programlarıyla da aynı amaç güdülmekte, bu alanlarda temel bilgileri lisans düzeyinde edinen öğrencilerimizin uzmanlaşmaları gözetilmektedir.

İş Olanakları

Hukuk Fakültesi mezunları yargıdan bürokrasiye, kamu kesiminden özel sektöre kadar bir çok mesleki seçeneğe sahiptir. Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi güncel bilgi ve becerilere, mesleki donanıma sahip avukat, hakim, savcı, noter, danışman ve bürokratlar yetiştirmeyi, bununla birlikte hukukun evrensel değerlerine, insan hak ve özgürlüklerine bağlı mezunlar vermeyi amaçlamaktadır.

MESLEK YÜKSEKOKULU

DIŞ TİCARET PROGRAMI

Dış ticaret, ithalat ve ihracattan oluşan ve dış ülkelerle mal bazında yapılan ticaret rakamlarını içeren bir kavramdır. Dış ticaret, insanlık var olduğu sürece canlı kalacak önemli sektörlerden birisidir. Bir ülkenin ekonomik ilişkilerinin önemli bir bölümünün, dış ticaret istatistiklerinde gözlemlenmesi mümkündür. Bunun için programın amacı, ithalat ve ihracat işlemleri konusunda çalışacak, uluslararası ticaretin hukuki, siyasal, finansal, ekonomik ve kültürel boyutlarıyla sektörde ihtiyaç duyulan profesyonel ara eleman yetiştirmeyi amaçlamaktadır. "Dış Ticaret Programı"na girmek isteyenlerin gereken genel nitelikleri arasında, sosyal birimlere ilgili, ayrıntı ile uğraşmaktan hoşlanan, dikkatli ve sorumluluk duyguları güçlü kimseler olmaları beklenir. Bu göz önüne alınarak yetiştirilecek elemanların "Dış Ticaret Programı" ile ticari ilişkilerde kültürel etkileşimin ve yabancı kül-

tür ortamlarına uyum sağlayabilmelerine olanak tanıyacaktır.

Mezunlarımız, Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na bağlı kuruluşlarda ve özel firmalarda, ithalat-ihracat yapan dış ticaret firmalarında, bankacılık ve benzeri finans kurumlarının kambiyo ve dış ticarete dair bölümlerinde, sigortacılık, gümrük ve dış ticaret danışmanlık kurumlarında çalışma olanağı bulabileceklerdir. Ayrıca "Dış Ticaret Programı"ni bitirenlere, "Dış Ticaret Meslek Elemanı" ünvanı verilir. Dış ticaret meslek elemanları, dış satım (ihracat) ve dıştan alım (ithalat) firmalarında ve gümrüklerde, gelen ve giden mallarla ilgili yazışmaları ve işlemleri yapar.

Sıtkı ALP
Çankaya Üniversitesi Kurucusu
Mütevelli Heyeti Başkanı

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ 2009-2010 AKADEMİK YILI DÜZENLENEN BİR TÖRENLE BAŞLADI

Çankaya Üniversitesi'nin 2009-2010 Akademik Yılı, 28 Eylül 2009 Pazartesi günü üniversitenin konferans salonunda yapılan bir törenle başladı. Yüzüncü yıl kampusunda gerçekleşen törende Çankaya Üniversitesi rektörü Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenç ve Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp birer konuşma yaptılar.

DSP Genel Sekreteri ve Denizli Milletvekili parti meclisi üyesi Dr. Hasan Erçelebi, Vatikan Büyükelçisi Antonio Lucibello, Bosna Hersek Büyükelçisi Dragoljub Ljepoja, KKTC Büyükelçiliği adına 1. Müsteşar Hüsnü Duba, Ankara Sanayi Odası'ndan Hasan Altun ve Ostim Organize Sanayi Bölgesi temsilcilerinin katıldığı açılış töreninde Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenç " Su neden önemlidir?" konulu açılış dersini verdi.

Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenç, açılış konuşmasında, " Dürüstlük, akıl ve bilimin güzel şey-

lerin olma olasılığını; sahtekarlık ve cehaletin ise kötülüklerin meydana gelme olasılığını arttırdığını belirtti."

Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, Çankaya Üniversitesinin 2009 – 2010 Akademik yılı açılış töreninde yaptığı konuşmada, önümüzdeki iki akademik yılda eğitim öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağını açıklayarak, ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için bu kararı aldıklarını söyledi.

Burslar hakkında da bilgi veren Alp, 7 çeşit, karlıksız bursları olduğunu belirterek bu burslarla, eğitim, spor ve sosyal alanlarda başarılı olan öğrencilere katkı yaptıklarını ve üniversitenin bir görevinin de bu olduğunu ilettili. Yerleştirme sınavı sonunda, burslu programlara yerleşen öğrencilerin, eğitim hayatları boyunca ne olursa olsun burslarının kesilmediğini, ayrıca bursuz yerleşen

öğrencilerinde not ortalamaları gereği %20 ile % 50 arası başarı bursu kazandığını ve burs alabilecek öğrencilerin sayısında herhangi bir sınırlamaya gidilmediğini kaydetti.

Ayrıca, üniversitenin birimlerin de yarı zamanlı çalışmak isteyen öğrencilere de emeklerinin karşılığı olarak belli bir miktar ücret ödendiğini, ayrıca ücrete ek olarak ulaşım ve yemek ihtiyaçlarının da bu burs vasıtasıyla karşılandığını söyledi.

Törenin ardından Çankaya Üniversitesinde onuncu yılını dolduran akademik ve idari personele hediye ve plaketleri sunuldu.

Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp'in Konuşması

Sayın Milletvekilimiz,

Bosna-Hersek'in ve Vatikan'ın Sayın Büyükelçileri, Fransa ve KKTC Büyükelçilikleri adına törenimizi onurlandıran Sayın Müsteşarlar,

Mütevelli Heyetimizin Sayın Üyeleri,

Sayın Rektör,

Sayın Konuklar, Basınımızın değerli temsilcileri,

Sevgili Öğrenciler.

Çankaya Üniversitesinin 2009-2010 Akademik Yılı'na başlaması nedeniyle, düzenlenen töreni-

mizi onurlandırdığınız için hepinize içten sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Törenimize hoş geldiniz.

Değerli veliler ve sevgili öğrenciler, şimdi size hepimizi mutlu edeceğini umduğum bir kararımızı iletmek istiyorum. Geçtiğimiz günlerde toplanan Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti, küresel krizden etkilenmememiz için, önümüzdeki iki yıl eğitim - öğretim ücretlerine herhangi bir zam yapmamayı kararlaştırmıştır.

Yani, 2010-2011 ve 2011-2012 eğitim öğretim döneminde eğitim-öğretim ücretlerine zam yapılmayacaktır.

Bu kararımızın açıkladıktan sonra, sizlerle Çankaya Üniversitesi'nin öğrencilerine sağladığı "Karşılıksız Burs" olanaklarını paylaşmak istiyorum.

Başarı Bursu

"Başarı bursu", öğretim ücretinin tamamını kapsamaktadır. Öğrencimiz, İngilizce eğitim veren Hazırlık Okulumuzda ve üniversitemizdeki eğitim hayatı boyunca, herhangi bir öğretim ücreti ödemez ve bu burs üniversite hayatı boyunca devam eder ve hiçbir nedenle kesilmez. Ayrıca, "Başarı Bursu"yla üniversitemize kaydolmaya hak kazanmış öğrencilerden, puan türlerine göre, Türkiye genelinde ilk 250 içinde yer alan öğrencilerimize her yıl 9 ay süresince ayda, 1000 TL, ilk 251 ile 2000 arasında yer alan öğrencilerimize de her yıl yine 9 ay boyunca ayda 450 TL "Ek Başarı Bursu" verilir. "Ek Başarı Bursu", öğrencimizin genel not ortalaması her yıl tam not "4.00" üzerinden "2.00"ın altına düşmediği sürece devam eder.

Bilim Bursu

TÜBİTAK tarafından tespit edilen, uluslararası bilimsel yarışmalarda, ilk üç dereceye giren öğrenci-

ler, üniversitelerin ilgili bölümlerine kontenjan dışı ve sınavsız olarak yerleştirilir. Bilim bursu ile üniversitemize yerleştirilen öğrencilerden, altın madalya alanlara, her yıl 9 ay süre ile 1000 TL, Gümüş madalya alanlara, 700 TL, Bronz Madalya alanlara da 600 TL "Ek Bilim Bursu" verilmektedir. Bu miktarlar, 2009–2010 Akademik Yılı için geçerli olup her öğretim yılının başında, yeni miktarlar Mütevelli Heyeti tarafından tespit edilir.

Akademik Başarı Bursu

Her akademik yıl sonunda yapılacak değerlendirmeye göre, ücretli okuyup da üstün başarı gösteren öğrencilere, o yılı izleyen öğretim yılı için geçerli olmak üzere üniversitemizde "Akademik Başarı Bursu" **herhangi bir kota olmadan** verilir. Bursa hak kazanmak için, genel not ortalaması, tam not "4.00" üzerinden, 3.00–3.49 (Hukuk Fakültesinde 77–88) olan öğrencilerimiz için öğretim ücretinin % 20'si ve 3.50–4.00 (Hukuk Fakültesinde 89–100) olan öğrenciler için öğretim ücretinin % 50'si kadardır.

Sporla Başarı Bursu

Üniversitemizde burssuz okuyan öğrencilerimizden, faaliyetlerimiz dâhilindeki spor branşlarında üstün başarı gösterdiklerini belgeleyenler ve üstün başarı gösterebilecekleri ümidi verenler arasından, Çankaya Üniversitesi Spor Kulübü ve üniversitemizin diğer takımlarında oynamaya hak kazananlara "Sporla Başarı Bursu" verilir ve burs sadece eğitim ücretini kapsar.

Mali ve Sosyal Burslar

Öğrencilerimizden, maddi desteğe ihtiyacı olanlara, üniversitemizin bir veya birden fazla birimlerinde aylık toplam 20 saat sosyal hizmetleri karşılığında verilen burstur. Bursumuz ayrıca, ulaşım ve yemek gibi hizmetleri de karşılamaktadır.

Kısmi Süreli Çalışma Bursu

Üniversitemizin, bilgisayar laboratuvarları, kütüphanesi, spor salonları ile benzeri yerlerinde, öğ-

rencilerimiz kısmi süreli çalışabilmektedir. Bu şekilde çalışan öğrencilerimize saat ücreti üzerinden belirli bir miktar para ödenmektedir.

Burslarla ilgili genel bir açıklama yaptıktan sonra, size bir takım öğütler vermek istiyorum.

- Vakit kaybetmeden sistemli bir şekilde derslerinize çalışmaya başlayınız.
- Analitik düşünme yeteneğinizi mutlaka geliştiriniz. Analitik düşünme yeteneğiniz gelişirse, karşınıza çıkacak problemlerin "neden ve niçin"lerini doğru olarak analiz edebilirsiniz ve mutlaka başarıya ulaşırsınız.

Bu üniversiteden elde edeceğiniz diploma sizin için bir anahtarsa da sizi başarıya götürecek başlıca yol sistemli bir şekilde çalışmaktır. Akademik çalışmalarınızın yanı sıra, sosyal etkinliklere de mutlaka katılınız.

Saygıdeğer Velilerimiz,

Evlatlarınızın Çankaya Üniversitesi'nde, her biri kendi alanında üne kavuşmuş seçkin bir kadro tarafından, çağdaş ve demokratik eğitim anlayışıyla yerleştirilecektir.

Törenimize katılarak, bizleri onurlandırdığınız için sizlere tekrar en içten saygılarımı sunuyorum

Üniversitemizin saygıdeğer Mütevelli Heyeti Üyelerine, başta değerli Rektörümüz Prof. Dr. Ziya B. Güvenç olmak üzere, üniversitemizde görev yapan tüm personele yürekten teşekkür ediyorum.

Ayrıca, Çankaya Üniversitesi'nin başarılı çalışmalarını kamuoyuna duyuran, basınımızın değerli yetkililerine de teşekkür ediyorum.

2009–2010 Eğitim öğretim yılının ülkemizin tüm eğitim-öğretim kurumları açısından sağlıklı, başarılı, mutlu bir yıl olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

HAK EDİLMİŞ BİR PAYENİN TAÇLANDIRILMASI **MEZUNİYET TÖRENİ**

Özellikle son 30 yılda ülkemizde hayli zor bir hale gelen sınav maratonu, ilkokuldan başlıyor. İlk önce Anadolu ve Fen Liseleri Sınavları, daha sonra Özel Okullar Sınavları, iyi dersanelere girmek için sınavlara, örgün eğitimdeki sınavlar da eklenince, öğrenciler hayli zor zamanlar geçiriyor. Lise eğitimi başladıktan sonra ise Üniversite Sınavı, öğrencilerin önündeki en ciddi hedef olarak gösteriliyor. Neredeyse lisenin birinci sınıfından itibaren başlayan dersane süreci, alınan özel derslerle pekiştirilmeye çalışılıyor.

Günümüzde maalesef, okulların neredeyse hiç öneminin kalmadığını görmek üzücü olsa da bu durum bir Türkiye gerçeği olarak önümüze seriliyor. Dersaneler, sınav yükünü tek başlarına üstleniyor. Öğrenci sınıfları geçip sınav arifesindeki yıla gelince asıl zorluk başlıyor. Baskısını gün geçtikçe artıran sınav veya gelecek kaygısı, Üniversite Sınavı tarihine yaklaşıldıkça daha da hissedilir hale geli-

yor. Okullarda derslerin boş geçtiği ve lisedeki öğretmenlerin, öğrencileri dersanelere yönlendirdiği bir döneme tanık oluyoruz. Sınavlar erteleniyor, derslere girilmiyor. Her şey, Üniversite Sınavı'nın daha da başarılı geçilmesi için.

Moda deyimle öğrenciler bir "yarış atı" gibi yetiştiriliyor. Sınav tarihi gelip çattığında ise yüksek dozda bir baskıyla karşılaşan öğrenciler, sınavın sıkıntısını fiilen geçirdikten sonra, puan hesaplamaları, puanlar açıklandıktan sonra ise tercih dönemi sıkıntısını yaşıyor. Tercihler yapıp ÖSYM'ye gönderildikten sonra, herhangi bir programa yerleştirilip yerleştiremeyeceğini öğrenmek için bir süre daha bekleyen öğrencilerin, bu bekleme sürecinde üzerlerindeki baskı artıyor. Ancak sonuçlar açıklanıp herhangi bir programa yerleştirildikten sonra derin bir rahatlama yaşayabilen öğrenciler, üniversite hayatına dâhil olabiliyor.

Üniversitenin ilk senelerinde uyum sorunu yaşayan, ailelerinden uzakta okumak zorunda olan ya da üniversite hayatına derhal uyum sağlayan öğrenci modelleri gözlemleniyor. Vizeler finaller, projeler, ödevler, teorik bilginin yanında pratik bilgilerde edinebilme çabası, stajlar, not ortalamaları ve sosyal yaşantının içinde yoğrulmuş ve bunda başarılı olabilen öğrenciler, hayatları boyunca unutamayacakları bir kavrama doğru yelken açmış oluyor: Mezuniyet.

Yukarıdaki her aşamayı başarıyla geçmeler mezuniyet onurunu yaşamaya hak kazanıyor. Çankaya Üniversitesi olarak biz de bu onuru öğrencilerimize 9. kez yaşatmanın mutluluğunu ve gururunu geçtiğimiz 5 Temmuz 2009 günü yaşadık.

Yaklaşık dört aylık bir planlama ve organizasyon süreci boyunca, Çankaya Üniversitesi'nin her sene kendini geliştiren ve yenileyen çizgisini, mezuniyet törenine de yansıtmak adına, organizasyon komitesi çok çalıştı. Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Sayın Yahya Kemal Baykal'ın başkanlık ettiği komite, organizasyonu fiilen planladıktan sonra, Rektörümüz Prof. Dr. Sayın Ziya B. Güvenç'in başkanlığında üç toplantı daha gerçekleştirdi. Hazırlıkları tek tek gözden geçiren Rektörümüzün de onayları ile birlikte, akademik takvimde 3 Temmuz 2009 olarak ilan edilen mezuniyet törenimizin hazırlıkları, kâğıt üzerinde tamamlandı. Öncelikle bu sene mezun durumda olacağı tahmin edilen öğrencilerimize geçen senelerdeki mezuniyet törenimizin görüntü, resim ve planları bir toplantıyla anlatılarak yapmaları gerekenler aktarıldı. Daha sonra Rektörümüz Prof. Dr. Sayın Ziya B. Güvenç'in imzasıyla öğrencilerimizin ailelerine davet mektupları ve davetiyeleri gönderildi. Davet mektubunda törenin nasıl işleyeceği konusunda bilgiler ve velilerimizden yapılma-

si rica edilenler yazıyordu. Davetiye ve davet mektuplarının velilerimize ulaşmasının ardından, mezuniyet töreninde görevli olarak belirlenen akademik ve idari personelle teoride ve pratikte yapılması gerekenler anlatıldı. 3 Temmuz 2009 Cuma tarihinden yaklaşık üç gün önce başlayan tören alanını hazır hale getirme çalışmaları ise hayli yorucu ama aynı zamanda keyifli geçti. Cuma günü hazır hale getirilen sahnenin, ışık ve ses sistemi denenecek devreye sokuldu. Velilerimizin sahnede diplomalarını alacak öğrencilerimizi daha iyi görebilmeleri için imal edilen üç adet büyük sinevizyon perdesi yerlerine yerleştirilerek hazır hale getirildi. Protokol, akademik personel, öğrenci ve veli koltukları giydirilerek hazır hale getirildi. Velilerimizin oturacağı koltuklara orantılı olarak Gündem dergisi, Mezuniyet Gazetesi yerleştirildi ve büyük anın gelmesi heyecanla beklenmeye başladı.

Görevli personel son hazırlıklarını tamamlarken, saat 18:00'de Öğrenci İşleri'nin hemen önündeki büyük alanda, öğrenci, veli ve akademik personelimizi bir araya getirmek için organize edilen kokteyl başlamıştı. Zengin yiyecek ve içecek ikramıyla şenlenen kokteyl, velilerimizi, yıllarca evlatlarına eğitim veren akademik personelle kaynaştırdı. Kokteyl alanında ücretsiz olarak dağıtılan, Gündem dergisi, Mezuniyet Gazetesi büyük ilgi gördü. Tören alanında devam etmekte olan hazırlıklara tatlı bir heyecan da çoktan eklenmişti.

Genel Sekreterimiz, Yrd. Doç. Dr. Cem Karadeli'nin anonsuyla mezun öğrencilerimiz kendileri için, bölüm bölüm ayrılan B Blok önündeki alanda toplanmaya başladı. Bu seneki mezuniyet törenimizde, kortejin en önünde giden Türk Bayrağımızı, Özden Oğuz, Çankaya Üniversitesi bayrağını ise Ömer Güngör taşıdı.

Protokol, akademik kadro ve velilerimizin tören alanındaki yerlerini almasından sonra, yürüme talimatı verilen kortej, müzik eşliğinde tören alanına girmeye başladı. Her bölümün en önünde yürüyen akademik personelin kontrolünde yürüyen kortej, çiselemeye başlayan yağmur da eşlik etti. Yaklaşık yirmi dakika süren kortej ve yerleşme süresinin ardından, tören Çankaya Üniversitesi Kültür Hizmetleri Müdürlüğü Müdür Vekili Melis Fırat'ın sunumuyla başladı. Polis Bando'su'nun çaldığı İstiklal Marşı ve Yüce Önder Atatürk ve tüm silah arkadaşları için yapılan saygı duruşundan sonra, şiddetini arttıran yağmurun, elektrik sistemine kısa devre yaptırması ve insan sağlığına verebileceği zararın endişe verici boyuta ulaşmasıyla birlikte, Mtevelli Heyeti Başkanımız Sayın Sıtkı Alp'in talimatları ve Rektörümüzün kürsüden yaptığı açıklamaya binaen törenimiz 5 Temmuz 2009 Pazar gününe ertelendi.

Haklı olarak üzülen veli ve öğrencilerimize törenin Pazar günü aynı saatte yapılacağı ilan edildikten sonra, Rektörümüzün başkanlığında Organizasyon Kurulumuz, Pazar günü yapılacağı açıklanan tören için alınacak tedbirleri görüşmek üzere toplandı. Yaklaşık üç saat süren toplantının ardından alınacak tedbirler kararlaştırıldı ve ilan edildi. Hayata geçirilmesi düşünülen plan gereğince mezuniyet töreni, tören alanında gerçekleştirilecekti; ancak yine kontrol edemediğimiz bir doğa olayı ile karşılaşsak, velilerimiz, üniversitemiz kafeteryası, koridorları ve boş alanlarda misafir edilecek, öğrencilerimize diplomalarını verecek akademik personel ve öğrenciler Türkiye'nin ikinci en büyük salonu olan ve 720 kişi kapasiteli "Kırmızı Salon"a davet edilecek, törende velilerimizin misafir edildiği alanlara sinevizyonla yansıtılacaktı. Tören alanında şiddetli olmayan bir yağmura maruz kalabileceğimiz de hesaplanarak bu durumda tören salona taşınmayacak, misafirlerimizin korunması için yaklaşık 2000 adet yağmurluk temin edilecekti. Planlarını hayata geçiren komite, Pazar günü için hazırlıklarını tamamladı.

5 Temmuz 2009 Pazar günü sabahından itibaren hazırlıkları denetleyen Mtevelli Heyetimizin tüm üyeleri ve Üniversitemiz yönetimi yoğun bir mesai harcayarak tören alanını törene yeniden hazır hale getirilmesini sağladı. Tören saati geldiğinde ise, coşkularından hiçbir şey kaybetmeyen öğrencilerimiz, yine kortej oluşturarak yürümeye başladı. Yerlerinde evlatlarını gururla izleyen velilerimizin önünden geçerek yerlerini aldı ve bir sorun yaşanmadan tören başladı.

Törende açılış konuşmasını 9. mezunlarımız adına, Endüstri Mühendisliği Bölümünden mezun olma ya hak kazanan ve 3.91 ortalamayla mezunlarımız

arasında en yüksek ortalamayı tutturan İrem Ülkü yaptı. Yüce Önder Atatürk'ün yolunda ilerlemek için tüm mezun arkadaşları adına söz verdiğini belirten Ülkü, bir hayli alkış aldı. Daha sonra kürsüye çıkan, Çankaya Üniversitesi Rektörü, Prof. Dr. Sayın Ziya B. Güvenç, Çankaya Üniversitesi'nin hedefi ve vizyonunu anlatan ve yıl boyunca Üniversitemizde yapılan bilimsel, sosyal ve teknik çalışmaları içeren bir konuşma yaptı. Rektörümüz konuşmasını yaparken Çankaya Üniversitesi'nin Ostim Organize Sanayi Bölgesiyle ortak yürüttüğü ve Üniversite Sanayi İşbirliği konusunda örnek bir model olarak benimsenen "İş ve İnşaat Makineleri Kümesi" (İŞİM) hakkında görüntü ve bilgiler ekranlara yansıtıldı. Rektörümüz konuşmasını, 3 Temmuz 2009 gününden, 5 Temmuz 2009 gününe ertelenen törenle ilgili yazdığı bir dörtlükle bitirdi. Herkesin yüzünü gülümseten ve törenin daha sıcak geçmesini sağlayan bu dörtlükten sonra, kürsüdeki yerini alan Mütevelli Heyeti Başkanımız Sayın Sıtkı Alp, mezun öğrencilere hayat tecrübelerini ve tavsiyelerini aktardıktan sonra diploma töreninin başlaması talimatını verdi.

Bu sene okul birinciliği kavramını kaldıran Çankaya Üniversitesi, bölümlerinde birinci, ikinci ve üçüncü olan öğrencileri, bölüm bölüm sahneye davet ederek, diploma ve ödülleri verdi. Çeşitli hediyeler,

çiçek ve diplomaları ve bu sene ilk defa tüm mezunlarımız için hazırlanan, Yeni Kampus alanımızdaki "Mezunlar Koruluğu"na adlarına dikilen ağaçları gösteren bir sertifikayı içeren paketleri alan, dereceye giren öğrencilerimizin mutlulukları yüzlerinden okunuyordu. Endüstri ve Bilgisayar Mühendisliği Bölümleri'nden dereceye giren mezunlarımıza, diploma ve hediyelerini, Mütevelli Heyeti Başkanımız Sayın Sıtkı Alp, Elektronik Haberleşme Mühendisliği ve İç Mimarlık Bölümleri mezunlarına, Rektörümüz Prof. Dr. Sayın Ziya B. Güvenç, Hukuk Fakültesi ve İktisat Bölümü mezunlarına, YÖK Denetleme Kurulu Üyesi Sayın Hüseyin Çevikbaş, İşletme Bölümü mezunlarına, Askeri Yargıtay Baş Savcısı Sayın Sezai Aydınalp, Uluslararası İlişkiler Bölümü mezunlarımıza Mütevelli Heyeti Üyemiz Prof. Dr. Sayın Kerim Sunguroğlu, Uluslararası Ticaret Bölümü mezunlarına Mütevelli Heyeti Üyemiz Sayın Erol Uğurlu, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunlarına Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Sayın Yahya Kemal Baykal, Matematik Bilgisayar Bölümü mezunlarımıza Genel Sekreterimiz Yrd. Doç. Dr. Sayın Cem Karadeli ve Meslek Yüksek Okulu mezunlarımıza, Mütevelli Heyetimizin Eski Üyesi Sayın Yusuf Güngör verdiler.

Dereceye giren öğrencilerimizin diploma ve ödül-lerini almasından sonra, fakültelerden mezun olan öğrencilerimiz tek tek anons edilerek sahneye davet edildi. Diplomalarını fakültelerinin dekanları ve bölüm başkanlarının ellerinden alan öğrencilerimiz sahnede bol bol fotoğraf çektirip mutluluklarını ölümsüzleştirdiler.

Diplomaların verilmesinin ardından, Çankaya Üniversitesi Öğrencisi Gamze Kahyaoğlu sahneye çıkararak sevilen ve günün anlamına uyan "Ayrılık" ve "Ayrılacak da Beraberiz" adlı şarkıları piyano ve keman eşliğinde seslendirdi. Kahyaoğlu son şarkısını söylerken, daha önceden mezun öğrencilerimizin koltuklarına yerleştirilen maytapları ayna anda yakan kalabalık, muhteşem bir görsellik yarat-

tı. Kahyaoğlu'nun şarkısını bitirdikten sonra, "Kepler havaya" demesinin ardından tüm mezunlarımız keplerini havaya attılar. Aynı anda başlayan havai fişek, konfeti, lazer gösterileri ve müzik eşliğinde mezuniyetlerini kutlayan öğrencilerimiz, birbirlerine ve ailelerine sarılarak bu muhteşem geceyi kutladılar. Öğretim elemanları, aileleri ve arkadaşlarıyla fotoğraf çektiren mezunlar, okulu bitirmenin ve hayata bir adım daha yaklaşmanın keyfini çıkardılar.

Mezuniyet Töreninin bitiminin ardından, törende görev alan akademik ve idari personelimizin dinlenmesi, geceyi değerlendirmesi ve bir arada zaman geçirmeleri için, Arı Spor ve Dinlenme Tesisleri'nde bir kapanış kokteyli gerçekleştirildi. Kokteyle Mütavelli Heyetimizin değerli üyeleri de katıldı.

Mezuniyetin bir son değil, aksine bir başlangıç olduğunu hatırlatarak Mezuniyet Töreni Organizasyon Komitesi adına, törende emeği geçen herkese teşekkür eder, mezun olan öğrenciler ve ailelerine bundan sonraki akademik ve sosyal hayatlarında başarılar dilerim.

Daha nice mutlu günlerde görüşmek dileğiyle...

F.Besim KAVUKÇU

Çankaya Üniversitesi

Basın ve Halkla İlişkiler Müdürü

Dilek ÜNÜVAR
Çankaya Üniversitesi
Bayan Basketbol Takımı Kaptanı

UYGULANAN SİSTEM BİZİ BAŞARIYA GÖTÜRECEK

Milli oyuncumuz ve Bayan Basketbol Takımı Kaptanımız Dilek Ünüvar sorularımızı yanıtladı.

Basketbola ne zaman ve hangi kulüpte başladınız ve daha sonra hangi takımlarda forma giydiniz?

Basketbola on sene önce Boluspor alt yapısında başladım. Daha sonra Antalya Koleji'ne transfer oldum, hem liseyi Antalya Koleji'nde okudum hem de basketbol hayatıma orada devam ettim. Daha sonra Çankaya Üniversitesi'ni kazandım ve buradaki basketbol hayatıma başladım. Yaklaşık altı sene Çankaya Üniversitesi'nin formasını giydikten sonra, Ceyhan Belediyesi'nde bir yıl forma giydim. Daha sonra bir sezon Beşiktaş'ta oynadım, geçen sene Tarsus Belediyesi'nde idim ve bu sene yeniden yuvama döndüm, Çankaya Üniversitesi'nde idim.

Basketbol oynamayı neden seçtiniz?

Özellikle bir sebep yok açıkçası. Şöyle özetleyebilirim. Babam Orman Mühendisi ve Bolu'da görev ya-

parken lojmanda oturuyorduk, basketbolu da orada sevdim. Oturduğumuz yerde birçok basketbolcu vardı, herhalde onlardan etkilendim diye düşünüyorum. Onlarla birlikte sitenin basketbol sahasında oynayarak çok sevdim basketbolu, daha sonra onlar basketbol oynamayı bıraktılar; ama ben devam ediyorum.

Ülkemizde sporla eğitimin birlikte yürüyeceği konusunda yaygın bir kanı var bu konuda neler söylemek istersiniz?

Okulla sporu beraber götüren insanlardan biriyim ve Çankaya Üniversitesi özelinde, bu özelliğimden her zaman övgüyle bahsederim; çünkü Türkiye'de bunu yapabilen tek okul, Çankaya Üniversitesi diyebilirim. Hocalarımız bizi bu konuda çok iyi yönlendirdi. Ailelerin de bu konuda bilinçlendirilmesi gerekiyor. Kendi adıma ben bunu başardım hem hocalarımın hem ailemin desteğiyle benim gibi

herkes de bu konuda başarılı olabilir. Örneğin, ben İngilizce İşletme mezunuyum. Ben başardım, diğerleri neden başaramasın. Özetle okuyarak sporcu olunabilir.

Bayan Basketbolunun 2005 yılında ülkemizde gerçekleşen Avrupa şampiyonasından sonra gözle görülen bir yükselişi var, bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

2005 yılında ülkemizde düzenlenen şampiyonada Avrupa sekizincisi olduk. Ayrıca aynı sene Üniversiteler (üniversite oyunları) da ülkemizde düzenlendi, çok başarılı organizasyonlara imza attık ve önemli dereceler aldık. Tabii ki bu da dünyadaki gözlemleri Türkiye'deki basketbolun kalitesine çekti. Bunun birçok önemli sonucu var, öncelikle daha kaliteli yabancı oyunculara sahip olmaya başladık ve her sene liginizde oynayan kaliteli yabancı sayısı daha da artıyor. Klüplerimizdeki yabancı oyuncuların en az bir tanesi WNBA patentli oyuncu olmaya başladı. İkinci ve en önemli sonucu ise ülkemizde gerek bayan gerekse erkek basketbolu daha bilinir ve daha sevilir bir hale geldi.

Basketbol sizce neden futbol kadar ilgi görmüyor ve bunun önüne geçmek için neler yapılmalı?

Futbola basketbolun kıyaslanması mümkün değil. Öncelikle futbol, bir top ve bir boş sahanın olduğu her yerde ve her an oynanabilen bir spor. Bu, futbolun basketboldan en büyük farkı. Basketbol için saha gerekli, pota gerekli, uygun zemin gerekli. Bunlar da elbette maliyeti yüksek materyaller. Bugün Anadolu'da her köyde çocuklar futbol oynuyor; çünkü yapılması ve oynanma şartları kolay bir spor. Dolayısıyla dünyada ve Türkiye'de en üst ve en popüler spor dalı olması engellenemez futbolun. Futbol kadar olmasa da basketbola destek, sponsorlar, reklamlar sayesinde gelebilir, tabii bu desteği sağlamak için de sponsorları ikna etmek lazım, bunu da ancak başarıyla sağlarsınız, başarı arttıkça ilgi artacak dolayısıyla basketbola harcanan para, verilen destek artacaktır.

Bayan ve erkek basketbolu arasındaki farklar sizce nelerdir?

Mental olarak bence fark yok, bayanlar da erkekler kadar hırslı. Keza yetenek olarak da erkeklerden fazla farkımız yok; ama fiziksel kuvvet ve çabukluk açısından anatomik olarak farklıyız elbette. Ta-

bii erkeklerin basketbolu biraz daha yüksek oynadığını da kabul etmeliyiz. Bir önemli etmen de görsellik; yani erkek basketbolunda, smaç ve blok gibi göze hoş gelen hareketlerin görülme olasılığı çok daha fazla; ancak dediğim gibi, yetenek ve hırs olarak herhangi bir farkımız olduğunu düşünmüyorum. Bizim maçlarımız da son derece zevkli ve çekişmeli geçiyor. Evet, erkek basketbolu kadar sert fiziksel mücadeleli geçmiyor maçlarımız; ancak bizim de fiziki gücümüz oranında neyiz varsa sahaya yansıtıyoruz ve bunda da başarılı olduğumuzu düşünüyorum.

Bu sezon başı neden yeniden Çankaya Üniversitesi'ni seçtiniz?

Geçen senelerde Çankaya Üniversitesi'nde oynarken, 2005 yılında üniversite milli takımı kampına gittim ve kamptan ciddi bir sakatlık geçirerek döndüm maalesef. O zamanlar iki yıllık anlaşmamın henüz bir senesi geçmişti. Sakatlığımdan dolayı o sene çok az oynayabildim takımda, bu da beni çok üzdü. Sadece o sezon kritik Burhaniye Belediyesi maçında forma giydim, çok da iyi oynadım; ama sakatlığım daha sonraki maçlarda devam etmemi engelledi. Sezonu oynamayarak bitirdim. O sezon, hep aklımdadır, Çankaya Üniversitesi'ne bir vefa borcum olduğunu düşünürüm daima. Spor Koordinatörümüz Haluk Bilgin, bu sezon başı beni arayıp yeniden benimle çalışmak istediklerini söylediğinde, burada bir şeyler yapmam gerektiğini hissettim ve hiç tereddütsüz bu teklifi kabul ettim, düşünme ihtiyacı bile hissetmedim; hatta başka herhangi bir takımla görüşmedim bile, gelen teklifleri kulak ardı ettim.

Transferiniz gerçekleştiikten sonra burada bulunduğunuz ortamı ve çalışma şartlarını değerlendirir misiniz?

Elbette. Şöyle ki ben burada doğdum diyebilirim. Basketbolun "B" harfini bilmezken pek çok şeyi, Haluk Bilgin`den öğrendim. Buradaki sistem, çok iyi. Bir sporcunun yaşamak isteyeceği her imkâna sahibiz, bu çok önemli. Her şeyimiz var, salonumuz var, yatacak yerimiz var, yemeklerimiz güzel ve düzenli. Profesyonel açıdan bakarsak da hepimiz bir şeyler kazanıyoruz bu spordan ve anlaşmalarımız doğrultusunda paramızı düzenli olarak, günü gününe alıyoruz. Bu da gerçekten önemli bir unsur. Burada bulduğum ortam, bıraktığım gibi yine çok iyi. Bir sporcunun başarılı olabilmesi için içerisinde bulunduğu ortam zaten çok önemlidir. Çankaya Üniversitesi, sporcusuna değer ve destek vererek ve daha önemlisi bunu hissettirerek, ne kadar önemli bir kulüp olduğunu her fırsatta ispatlıyor ve bu da bizim sadece ve sadece işimize konsantre olmamıza yardım ediyor.

Maçlardaki seyirci sayısı ve coşkusunu yeterli buluyor musunuz?

Benim ilk oynadığım dönemde inanın hep dolu tribünler önünde oynuyorduk; çünkü o zaman ikinci ligde mücadele eden çok başarılı bir erkek takım da vardı. Maç saatlerimiz arka arkaydı ve bu da ilk maça gelen seyircinin bir sonraki maçı da seyretmesini sağlıyordu. Bir şenlik havası hâkimdi. Tabii şu andaki seyirci handikabını, sadece erkek takımımızın ikinci ligde mücadele etmemesine bağlamak yanlış olur. Maçlarımızı özellikle cuma günü oynuyoruz, sırf okul doluyken personel ve öğrenciler buradayken gelsin diye; ama bazen salonu dolduramıyoruz. Burası elbette ki öncelikle bir eğitim kurumu, sınavlarla dolu bir ülkede yaşadığımızı da hesaba katarsak, hoca ve öğrencilere derse girme gel maç seyret, demek de biraz zor oluyor; onlara da hak veriyorum. Dediğim gibi, bir orta yolu bul-

mamız gerekiyor; çünkü basketbol, seyirciyle güzel olan bir spor, seyircinin bize vereceği destek ve hırsıyla kaybedeceğimiz bir maç çevirebilir ve kazanabilirsiniz. Bu röportajı okuyan sayın okurları da maçlarımıza davet etmek istiyorum, gelsinler ve bizi desteklesinler.

Milli bir oyuncu ve takım kaptanı olarak, Çankaya Üniversitesinin kısa ve uzun vadedeki hedefleri nelerdir?

Kısa vadedeki hedeflerimiz, şu anda WNBA oynayan yabancı oyuncularımız gelmeden geçirdiğimiz yaz sezonunu sakatlıksız ve en iyi şekilde değerlendirmek. Bunun için de günde çift idman yapıyoruz. Tüm Türkiye`de turnuvalara katılıyoruz. Turnuvalar bize çalışmalarımızın geri dönüşünü görmek adına çok faydalı oldu ve oluyor. İdmanlarda çalışıklarımızın ne kadarını maçlarda sahaya yansıtabiliyoruz onu görmüş ve değerlendirmiş oluyoruz, eksiklerimiz kapatıyoruz, güçlü yanlarımızı daha da sağlamlaştırmış oluyoruz. Kısa vadedeki hedeflerimiz bunlar. Uzun vadede ise yabancı oyuncularımızın da kadroya girmesiyle birlikte uyum sorununu aşmış, sezon sonunda ilk sekize girmiş, play-off oynayan ve gidebildiği yere kadar giden, Türkiye Kupası'na gidebilmiş ve oradaki şanslı kurayla birlikte rakiplerini yenmiş, üst turlara çıkabilmiş, yenemese bile, maçı izleyen seyircilere, Çankaya Üniversitesi'nin bu işe yatırım yaptığını ve bir eğitim kurumunun spora ve özel olarak da basketbola ne denli önem verdiğini göstermek istiyoruz. Orada bulunan ve ekranları başında izleyenlerin saygısını kazanarak Çankaya Üniversitesi adını daha fazla duyurmak istiyoruz. Tabii bunda, basketboldaki şans faktörünün de etkisini unutmamak lazım.

Takım kaptanı olarak kadrodaki birçok genç ve yabancı oyuncuyla uyumu ve birlikteliği nasıl sağlayacaksınız?

Çankaya Üniversitesi'yle anlaşılıp idmanlara başladıktan sonra, takımdaki her oyuncuyla birebir sohbetler ettim ve her birinden söz aldım. Şöyle ki iyi çalışacağız, antrenörümüzün söylediklerini harfiyen yapmaya gayret göstereceğiz ve yabancılar geldiğinde, buradaki sisteme adapte olmalarını sağlayacağız. Biz burada ciddi ve disiplinli bir çalışma yapmazsak, iyi beslenmez, iyi dinlenmez, sporcu gibi yaşamazsak, gelen yabancı da bundan etkilenir. Yabancı oyuncular, zaten bu işe daha profesyonel bakıyorlar, paralarını alıp vereceklerini ve-

rip gidiyorlar. Biz Türk oyuncular, bu konuda biraz daha duygusal davranıyoruz. Dolayısıyla yabancıları da aramıza katıp başarılı bir ekip oluşturmak zorundayız; ama takımın nüvesi Türk oyuncularından oluşuyor. Yabancılar gider, biz kalırız. Dolayısıyla takımın nüvesini iyi oluşturmak ve sağlam temeller atmak için bize çok iş düşüyor. Buradaki sistemi oturtacağız, iyi idman yapan, kendisine bakan bir grup oluşturacağız ve yabancılar geldiğinde bize uyacak. Kimsenin yabancılarla anlaşamama sorunu yaşayacağını zaten düşünmüyorum. Burası İngilizce eğitim veren bir üniversite ve takımımızda, üniversitemizde okuyan birçok oyuncu var. Dolayısıyla çok ciddi bir sorun yaşayacaklarını sanmıyorum. Bu sözleri oyuncularından aldıktan sonra da açıkçası içim çok rahat.

Türkiye liglerindeki önemli şutörlerden birisiniz; hatta 2008 All-star'ın 3 sayı şampiyonusunuz. Kritik anlarda kullandığınız şutlarda neler hissedersiniz?

O anda aslında pek bir şey hissedemiyorsunuz. O anda sadece siz ve çember var. Maç boyunca topu çembere atmak için sahaya çıkarsınız zaten, diğer oyuncuların perdelemelerini şut atmak için kullanırsınız. Aslına bakarsanız biraz da şans işi. Ne kadar idman yaparsanız yapın, basketbol tabiriyle "eliniz sıcak" değilse, kaçırma olasılığınız yüksek bunun çok fazla idmanla alakası yok. Elbette iyi bir şutör olmak için çok şut kullanmanız ve korkmamanız lazım. Bunun için de idman lazım; ama saha içinde ne kadar çalışırsanız çalışın şansa da ihtiyacınız var. O an düşündüğünüz tek şey, o topu potaya sokmak.

Asla kaçırmaktan korkmadım, endişe etmedim hiç; çünkü kaçabilme olasılığı da mevcut. Ama genelde top elimden çıktıktan sonra, şutu potaya soktuğumu hayal ederim, topu kaldırıp attıktan sonra elimi daima çember hizasına sokarım; yani elimi çembere gösteririm.

Ülkemizde düzenlenecek 2010 Dünya Basketbol Erkekler Şampiyonası'nda, Milli Takımımızın şansını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Milli Takım görüldü ki Avrupa Şampiyonası'nda başarılı bir grafik çizdi. Tempoları ve sistemleri oturdu bu da ciddi bir avantaj. Şu an yakaladığımız jenerasyon iyi gidiyor ve sistem bu şekilde devam ettikçe iyi gidecek gibi de gözüküyor. 2010'daki şansımız gelince, hiç belli olmaz; çünkü turnuva oynamak, farklı bir olgu ve duygu, bunu göz ardı etmemiz gerekiyor. Psikoloji orada biraz farklı oluyor. Sezonda, bir hafta boyunca tek bir maça hazırlanırsınız oynarsınız ve biter. Turnuvalarda ise, psikoloji tamamen farklılaşıyor; çünkü hemen her gün maç oynuyorsunuz ve hatalarınızı telafi etmeniz için çok kısa bir zaman zarfınız var. O gün en iyi kimse, maçı kim istiyorsa, kim şanslıysa gibi bir sürü değişken ne gösteriyorsa, maçı o takım alıyor; yani ben şimdiden bir sene sonraki turnuyla ilgili bir şey söyleyemem çok yanlış olur. O gün sahada oynayan kim olursa olsun kim daha çok isterse skor tabelasında o önde bitirecektir maçı. Tabii 2001'deki gibi seyirci faktörünün de lehimize olacağını söylemem lazım.

Son olarak genç basketbolculara ve ailelerine neler söylemek istersiniz?

Daha önce dediğim gibi, çocukların eğitimi aksayacak diye, spora yönlendirmekten kaçınmasınlar. Sadece basketbol açısından değil; zihinsel yetenekleri, sosyal hayatı, iletişimi, girdiği ortamlardaki kendine güveni, konuşma ve davranış tarzına olumlu yönde etki eden bir etmen spor. Dolayısıyla çocukları, spora yönlendirmemiz lazım. Sadece basketbol açısından konuşmuyorum, futbol olur, yüzme olur, tenis olur, her spor olur; ama mutlaka çocuğu yeteneği doğrultusunda bir spor dalına yönlendirmeliler; çünkü, dünya üzerindeki alkol, uyuşturucu kullanımı her geçen gün artıyor ve ters orantılı olarak yaş sınırı da giderek küçülüyor. Aileler, çocuklarına doğru örnekler göstermeli ve göstereceği en doğru örneklerden biri de spor diye düşünüyorum.

ÇANKAYALI FENERBAHÇELİLER TOPLULUĞU

1999 yılında kurulan Çankayalı Fenerbahçeliler Öğrenci Topluluğu'nun amacı; Fenerbahçeli arkadaşlarımızla beraber, Fenerbahçelilik gururunu okul içinde ve dışında gerçekleştirilen faaliyetlerle hep beraber yaşatmak ve okulumuzun diğer topluluklarına da öncülük etmektedir. İlk başlarda az sayıdaki sarı lacivert âşığıyla yürüyen topluluğumuz, 2005 yılındaki yönetim kurulu seçimlerinin ardından adını okul içinde ve dışında sürekli duyurur hale geldi. Üstlendiği misyon gereği hiçbir gruba bağlı olmadan ayakta durabilmiş nadir topluluklardan olan Çankayalı Fenerbahçeliler'in amaçlarından biri de Çankaya Üniversitesi'nin adını kurumsal anlamda dış dünyada duyurabilmektir ve bu uğurda topluluğumuz, üstün bir başarı örneği sergilemiştir.

Çankayalı Fenerbahçeliler Öğrenci Topluluğu, her yıl tüm öğrenci topluluklarının gerçekleştirdiği gibi, eylül ve ekim aylarında, gerek hazırlık okulunda gerekse kampus içinde kurulan standıyla üye alımı yapmaktadır. Üye alımlarından sonra yapılan toplantılarımızda, Yönetim Kurulu'nda yer alacak arkadaşlarımız seçilmekte ve mevcut yönetim içindeki değişiklikler belirlenmektedir. Ayrıca yıl içinde yapı-

lacak organizasyonların bir planı da toplantılarımızda belirlenmektedir.

Topluluğumuzun yönetim kadrosunda yer alan Mehmet Arif Akyüz ve Onur Engin Var; 2005 yılı sonrası, özellikle grup içerisindeki yönetim değişimi ve yeni üye alımları başladıktan sonra insanları bir arada toplamanın çok zor olduğunu vurguluyor. Arkadaşlarımızın bu dönemde topluluğun yeni bir yapılanmaya girmiş olmasının heyecanını yaşadıklarını gözlemlemek hiç de zor değil. Bununla birlikte arkadaşlarımızın okulda geçmiş dönemlerdeki sessizliğin son bulması adına yapılan planlamaların uygulama aşamasındaki zorluklarını anlatırken bir hayli heyecanlandıklarını gözlemliyoruz. Organizasyonlarıyla diğer topluluklara nazaran daha fazla ses getiren ve tanınan bir grubun üyesiyseniz bu heyecan normal olsa gerek...

Organizasyonlarımız, topluluğumuzun akademik danışmanı, başkanı ve yönetim kurulu tarafından yürütülmektedir. Topluluk danışmanımız Sayın Kerem Gün Hocamızın yönlendirmeleri, başkanımız ve yönetim kurulumuzun hassasiyeti ile taraftar topluluğu vasfımızın ötesinde, sosyal an-

lamda da topluma duyarlı mesajlar verebilen üniversiteli genç bireyler olabilmeye bilincini kavrayan bir grup olmanın gururu herkese ayrı bir heyecan ve gurur veriyor. Bu çalışmalarımızda tabii ki üyelerimizin de hassasiyetlerini dikkate almaktayız. Bir ekip çalışması sonucu gerçekleşen faaliyetlerimiz bugüne kadar içlerinde Hürriyet, Sabah, Zaman, Fanatik ve Fotomaç'ın da bulunduğu 9 gazetede, Maraton.com.tr, SporX.com, İnternetspor.com'un da aralarında bulunduğu 27 İnternet sitesinde, Fenerbahçe'mizin resmi İnternet sitesi, Fenerbahçe TV, Fenerbahçe dergisi ve gazetesinde, çeşitli spor haberlerinde ve günlük spor programlarında da yer almıştır. Bireysel faaliyetlerimiz arasında ise Mehmetcan ve Begüm Saraçoğlu kardeşlerin Emre Belezoglu adına hazırladıkları bir Fan Book, Fenerbahçe dergisinde yerini almıştır. İki kardeş halen Belözoglu ile yakın dostluk içerisinde.

Yürüttüğümüz faaliyetler arasında; her yıl tekrarladığımızdan dolayı geleneksel olarak adlandırdığımız ve televizyon programlarında dahi yer verilen huzurevi ziyaretlerimiz, toplu olarak maç izleme organizasyonlarımız ve Kadıköy'deki mabedimiz Şükrü Saraçoğlu Stadi'nda oynanan maçlarımıza dair tur organizasyonlarımız bulunmaktadır.

Huzurevi ziyaretlerimiz genellikle yılbaşı öncesi gerçekleştirilmektedir. Söz konusu organizasyonumuz; bir gün hepimizin yaşanacağı ve yaşlılarla konuşmanın, onlarla kısa süreliğine de olsa arkadaşlık etmenin biz gençler için ne kadar önemli olduğunu kavrayan topluluğumuz tarafından gelenekleştirilerek devam ettirilmektedir. Bu tecrübenin, topluluğumuz üyelerinin üniversite sonrası yaşamlarında ve sosyal hayatlarında çok önemli bir yeri olduğunu düşünmekteyiz.

Toplu maç izleme organizasyonlarımız; topluluğun bünyesinde bulunan renktaşlarımızın birbirleriyle

olan ilişkilerini güçlendirmek ve Fenerbahçe taraftarının büyüklüğünün daha iyi anlaşılması amacıyla yapılmaktadır. Daha önceden belirlenen bir kafeterya ya da benzeri mekânda toplanan grup üyeleri şarkılarla, bestelerle ve birbirlerine olan güvenin verdiği coşkuyla takımlarına destek vermekte, ikili ilişkilerini geliştirmekte ve belki de en önemlisi "ben"lik kavramından "biz"lik kavramına ulaşmanın hazzını yaşamaktadır.

Maç organizasyonlarımız; Fenerbahçe'mizin hem evinde hem deplasmanda oynadığı maçlarda yanında olmak ve gereken desteği en iyi şekilde vermek amacıyla yapılmaktadır. En çok tercih edilen maçlar arasında yabancı rakiplerimizle oynadıklarımız ve derbiler gelmektedir. Genellikle organizasyonu yapılan maçlar için ilk başta toplu olarak bilet alımı yapılmakta ve maç günü ya da bir gece öncesi okulumuzun önünden kaldırılan en az bir otobüsle maçın oynanacağı şehre gidilmektedir.

Bu organizasyonlardan her üyemiz mutlu ayrılmaktadır ve bir sonraki organizasyonu sabırsızlıkla beklemektedir. Geçtiğimiz yıllarda; Şampiyonlar Ligi, UEFA Kupası, Türkiye Kupası ve Türkcell Süper Ligi'ndeki birçok maçta stadımızdaki yerimizi aldık. Bu organizasyonlardan bazıları arasında;

Alman Schalke 04, İtalyan AC Milan ve İnter Milan, Hollanda'dan PSV Eindhoven ve AZ Alkmaar, İngiliz Chelsea, Arsenal ve Manchester United, İspanyol Sevilla, Rus CSKA Moskova, Portekiz'den Porto, Ukrayna'dan Dinamo Kiev, içerde ve dışarıdaki Trabzonspor, Galatasaray ve Beşiktaş derbileri ve diğer birçok Türkcell Süper Lig deplasmanları sayılabilir.

Maç organizasyonları dışında, Üniversitemizin kurumsal olarak adını temsil amacıyla, Çankaya Fe-

nerbahçeliler Topluluğu olarak okulumuzda her yıl bir spor adamını ağırlamaktayız. 11 Mayıs 2007'de insanların futbolu sevmesini sağlayan Rıdvan Dilmene, nam-ı diğer Şeytan Rıdvan konuğumuz oldu. Büyük coşku içerisinde gerçekleşen söyleşide Dilmene okulumuzdaki Fenerbahçeli arkadaşlarımızla anılarını ve futbol hakkındaki düşüncelerini paylaştı. 31 Ekim 2007'de ise topluluk olarak bir başka gururu yaşadık. Yıllarca Fenerbahçe'mize başkanlık yapmış olan efsane yöneticilerden Sayın Ali Şen, 100. Yıl Marşımız eşliğinde Kırmızı Salon'dan içeri girerken yaklaşık 500 kadar Fenerbahçeli üyemiz coşkuyla Kıracı'ya eşlik ediyordu. 8 Mayıs 2009'da ise gerçek bir Fenerbahçeli olan Eski Milli Takım Kaptanı, şimdilerde çeşitli televizyon programlarında spor yorumculuğu yapan Selçuk Yula'yı okulumuzda misafir ettik. Üniversitemizin şenlik günlerine denk düşen bu organizasyonda Sayın Yula standımızda imza dağıtıp çeşitli söyleşiler gerçekleştirmiş ve bunun yanında okulumuzda şenlikler dolayısıyla düzenlenen halı saha turnuvası final maçının başlama vuruşunu da yapmıştır.

Topluluğumuz gerçekleştirdiği tüm faaliyetlerde bir arada olmaya önem vermektedir. Gerçekleştirilen organizasyonlarımızın duyuruları açtığımız stantlarla ve hazırladığımız afişlerle duyurulmaktadır. Ayrıca İnternet üzerinden topluluğumuzun MSN Messenger ve Facebook hesapları üzerinden de devamlı iletişim sağlanmaktadır.

Topluluk Başkanımız Mehmet Arif Akyüz, gruptaki birlik ve beraberliği şu şekilde özetliyor: "Arkadaşlarımızdan biri mutluyorsa hepimiz o mutluluğa ortak oluyoruz. Aynı şekilde, aramızdan birinin bir sorunu varsa; o noktada sorun çözülene kadar elimizden

geleni yapıyoruz. Sonuçta ne yaparsak yapalım, iyi veya kötü, bunu hep birlikte kabullenip bir bütün olarak hareket ediyoruz. Bu gurur bize yeter." Başkan Yardımcısı Murat Tekin'in ilgili konu hakkında söyledikleri de son derece anlamlı: "Fenerbahçeli Olmanın Gururu Bizlere Yeter."

Topluluğumuzu tanıtmaya çalıştığımız yazımızı üyelerimizin her toplantıda söylediği ve Fenerbahçe Spor Kulübü Başkanı Sayın Aziz Yıldırım'ın da sürekli dile getirdiği besteyle sonlandırmak istiyoruz: "Tribünlerde Hep Dillerde. Bu Sevda Bitmez Gönüllerde. Dar Ağacında Olsak Bile. Son Sözümüz FENERBAHÇE!"

İşte bu birliktelik bilinciyle 10 yıldır çalışmalarına devam eden ve her sene daha da ileriye hedefleyen topluluğumuzun çalışmaları sürmekte ve grubumuz Üniversitemizdeki bütün Fenerbahçe sevdalılarını Çankayalı Fenerbahçeliler Öğrenci Topluluğu çatısı altında birleştirmektedir.

Çankayalı Fenerbahçeliler Öğrenci Topluluğu'nun mevcut Yönetim Kadrosu şu şekildedir:

Akademik Danışman: Kerem Gün

Başkan: Mehmet Arif Akyüz

Başkan Yardımcısı: Murat Tekin

Asbaşkanlar: Onur Engin, Sami Durmuşlu

Saymanlar: Alper Ayancık, Berkay Berk

Denetim Kurulu: Recep Alemdar, Aykut Dilek, Erdi Yılmaz, Mehmet Cihangir

İletişim Sorumlusu: Erman Yörük

TÜRK-JAPON TOPLULUĞU

Kurucular: Merve Yaprakçı, Nevrez İmamoglu, Özgür Pekçağlayan

Başkan: Merve Öksüzoğlu

Başkan Yardımcısı: Pınar Sema Öztürk

Danışman: Olgü Sümengen Berker

Yönetim Kurulu: (asil üyeler)

Pınar Yıldırım, Deniz Şahin, Erdem Yüksel,
Ahmet Sakinç

(yedek üyeler)

Burcu Karataş, Selma Köksal

Denetim Kurulu:

Sinem Tursunoğlu, Osman Yılmaz, Serkan Koluvaçık

Diğer topluluklardan farklı amaçlar doğrultusunda kurulan Türk - Japon Topluluğu'nun kuruluş hikâyesini yine farklı bir üslupla kurucu üyelerden biri olan Nevrez İmamoglu'ndan dinleyelim:

Aslında topluluğun kurulma fikri okul kafeteryasında 3 kafadar (Merve Yaprakçı, Nevrez İmamoglu ve Özgür Pekçağlayan) otururken hobilerimizden biri olan anime (Japon çizgi filmi) üzerine tartışır-

ken çıktı. Türkiye'de anime izleme oranının gittikçe arttığını biliyorduk. Üniversitemizde de birçok kişinin hobi olarak anime izlediğinden emindik. Daha önce birçok topluluk için emek verip hem kendimiz hem başkaları için faydalı bir şeyler yapmıştık; ancak bu sefer sadece faydasını düşünmeden bu hobimizi topluluk olarak yapma fikri belirdi: "Neden bir anime topluluğu kurmayalım?" Daha sonra bu fikri ilgi duyabilecek arkadaşlarımıza ilettik. Fikirler fikirleri doğurdu ve bunu anime izlemekten biraz daha öteye götürerek ilgi duyduğumuz Uzakdoğu kültürünün sevdiğimiz yönlerini birbirimizle paylaşabileceğimizi ve birlikte yapabileceğimiz etkinlikleri hayal ettik. Bu sayede anime topluluğu fikri Uzakdoğu ile ilgili olan ve en son haliyle animenin de Japon kültüründen gelmesinin ve ortak olarak duyulan ilginin etkisiyle Türk-Japon Topluluğu fikrine dönüştü.

Eğer böyle bir topluluk kurarsak üniversite hayatının dersler, sınavlar ve ödevlerle ortaya çıkan stresten kurtulup eğlenceyi bireysellikten sosyal bir yapıya büründürerek benzer ilgileri olan insanların güzel arkadaşlıklar kurmasını da sağlayabiliriz diye düşündük. Üniversitemizin de izniyle bu fikir ger-

çek oldu ve 2006-2007 Bahar Dönemi'nde topluluğumuz kuruldu.

İlk olarak çalışmalarımıza ilk amacımız olan anime gösterileriyle başladık. Elfen Lied, Full Metal Alchemist ve Rurouni Kenshin gibi farklı türlerde animeler gösterdik. Bu gösterimlerin, anime kültürünün tanıtımımıza da katkısı oldu. Özenle seçtiğimiz animelerle Japon kültürü hakkında yaşam biçimiyle, düşünce ve ahlak sistemiyle ilgili konularda öğretici bilgiler de vermeyi amaçladık. Eminiz ki izleyen herkes kendine göre genel geçer ya da Uzak-

doğu kültürüne dair mutlaka bir takım izlenimler edinmiştir.

Anime gösterimleri topluluk çatısı altında yeni arkadaşlıkların oluşmasına ve eğlencenin de ötesinde, birbirini anlayan insanların hobileri ve ilgi alanları ile ilgili bilgi alışverişi yapmasını da sağladı. Artık ikinci aşamaya geçebiliydik. Kendi içimizde bir şeyler yapabildiğimize göre, diğer toplulukların da yapmaya çalıştığı gibi, topluluğumuzun dışına çıkıp Üniversitemizdeki bireylere yönelik de etkinlikler düzenlemeyi planladık. Bahar şenliklerinde Uzakdoğu kültürüne özgü olan "Japon çay seremonisi", "Taichi" ve Aikido gösterilerinin düzenlenmesine önyak olduk. Böylece anime fikrimizin de dışına çıkarak farklı kültürel olguların tanıtılmasını sağladık. Bu gösterilerin ardında birçok insandan çok olumlu tepkiler aldık.

Hobi topluluğu olmanın ötesine geçmeye yani Üniversitemiz bireyelerine fayda sağlayacak etkinlikler de yapmamız gerektiğine karar verdik. Bu karar aslında gösterilerden önce oluşmuştu; fakat ilerlemek için bazı basamakları çıkmamız gerektiğini biliyorduk. Aşama aşama planlar yapmaya devam ettik. Sıradaki hedefimiz ise Aikido sanatının Üniversitemizde topluluğumuz bünyesinde sürekli olarak yapılmasıydı. Bunun için çalışmalara başladık ve Kültür Hizmetleri Müdürümüz Me-

lis Hanım'a dosyamızı sunduk. Onun en başından beri bizden esirgemediği yardım ve desteğiyle düzeltmeleri yaparak dosyamız son halini aldı. Üniversitemizin de desteğini sunmasıyla Aikido eğitimleri başlamış oldu ve umarım bu faaliyetin sürekliliğini sağlayarak insanlara faydalı bir şeyler yapmış oluruz. Bir sonraki hedefimiz Aikido eğitimlerine katılan ekibimizle Bahar Şenlikleri'nde kendi gösterimizi ve tanıtımımızı yapmaktı. Şu ana kadarki en güzel ve anlamlı etkinliğimizin bu olduğu kanısındayız. Aikido derslerimize yaz tatilinde de ara vermeyip devam ettik; hatta yaz döneminde de birçok Aikidocuyu okulumuzda ağırladığımız Aikido Günleri düzenledik.

Geçtiğimiz aylarda da topluluğumuzun Facebook sayfası aracılığıyla tanıştığımız bir Japon misafirimiz Türkiye'ye turistik gezi için geldi. Kendisi bizden Türkiye'ye geldiğinde bazı konularda yardımcı olmamızı istedi. Biz de fırsat bu fırsat, diyerek topluluk olarak kendisini ağırladık, İstanbul'un ve Ankara'nın tarihi ve turistik mekânlarını gezdirerek ona mihmandarlık yaptık. Topluluk üyeleri bu konuda çok hevesliydi. Kimileri Japon misafirimize evini açarak, kimileri de yoğun sınav temposuna rağmen kendisini gezdirerek içlerindeki 'Japon dost'unu' açığa çıkarmış oldu. Bu hem topluluğumuz açısından hem Türk – Japon ilişkilerinin pekişmesi bakımın-

dan küçük; ama çok güzel bir adım oldu. Kendisini okul kafeteryasında ağırladığımızda arkadaşların ona yönelmiş olan meraklı gözleri görülmeye değerdi. Kendisinin sıcakkanlılığı ve okuldaki arkadaşların onu tanıma hevesi, mevcut yabancı dil engeli ortadan kaldırdı ve kısa; ama içten diyaloglar kuruldu. Belki de bu topluluğumuzun misyonunu kanıtlar bir hatıra olarak kabul edilebilir.

Son olarak, başlangıçta anime topluluğu fikriyle ortaya çıkıp daha fazlasını gerçekleştirdiğimiz bu toplulukta belki de dikkat edilmesi gereken önemli nokta şu olmalı: Dünyamız birçok kültürden oluşuyor ve bu nedenle globalleşen dünyada ne olursa olsun diğer kültürlerden etkilenme durumu kaçınılmazdır. Tabi ki her kültürün diğer kültürlerce bakıldığında iyi ya da kötü yönleri olabilir. Bizim de temel felsefemiz olan ve yapılması gerektiğini düşündüğümüz ana fikir, kendi kültürümüzü unutmamak; ayrıca kültürümüzü ve merakla ilgilendiğimiz Uzakdoğu kültürünün iyiyi hedefleyen bir sentezini sağlayarak etkinlikler düzenleyerek üniversiteli olma bilincinin gerektirdiği sorumluluğu yerine getirmektir.

Öğr. Gör. Dr. Tekin KOÇAN
Çankaya Üniversitesi
Ortak Dersler Koordinatörlüğü

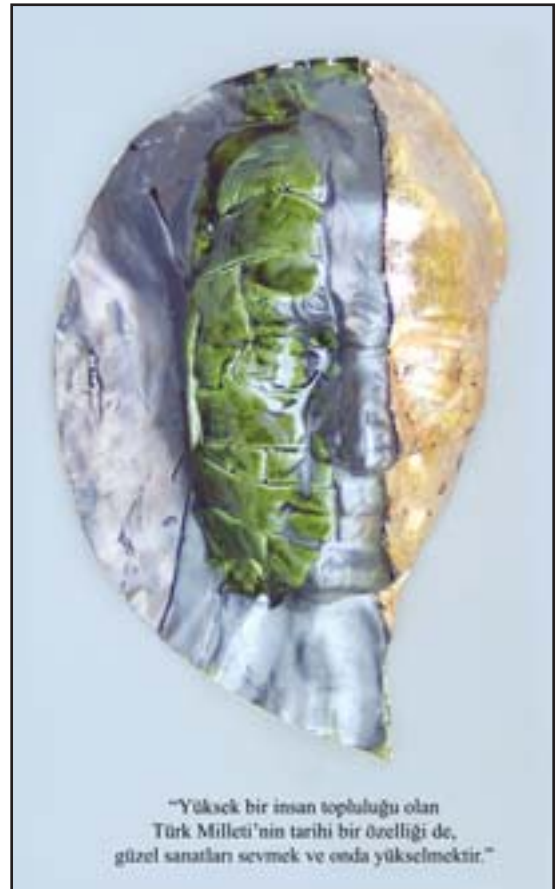
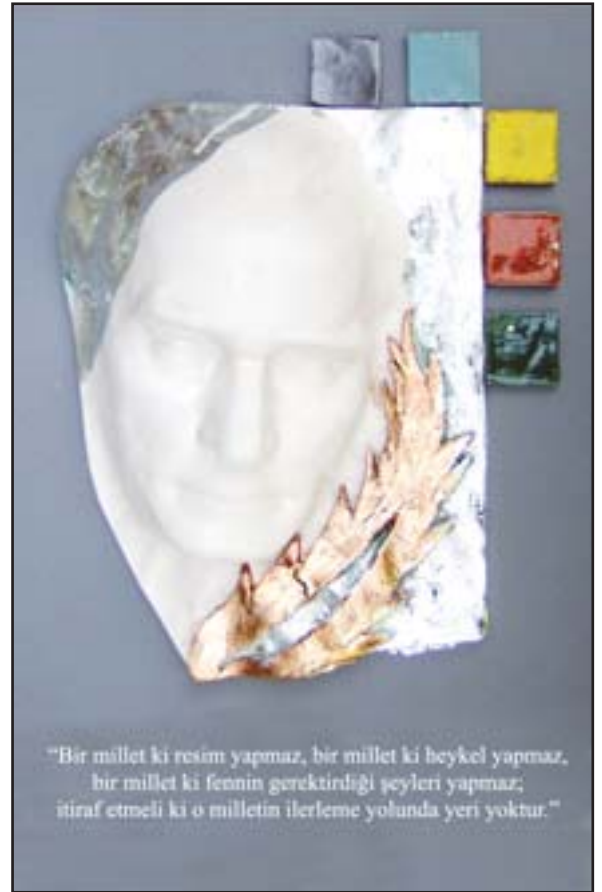
2009 30 AĞUSTOS ZAFER BAYRAMI ANISINA ATATÜRK'ÜN SANAT ADINA SÖZLERİ

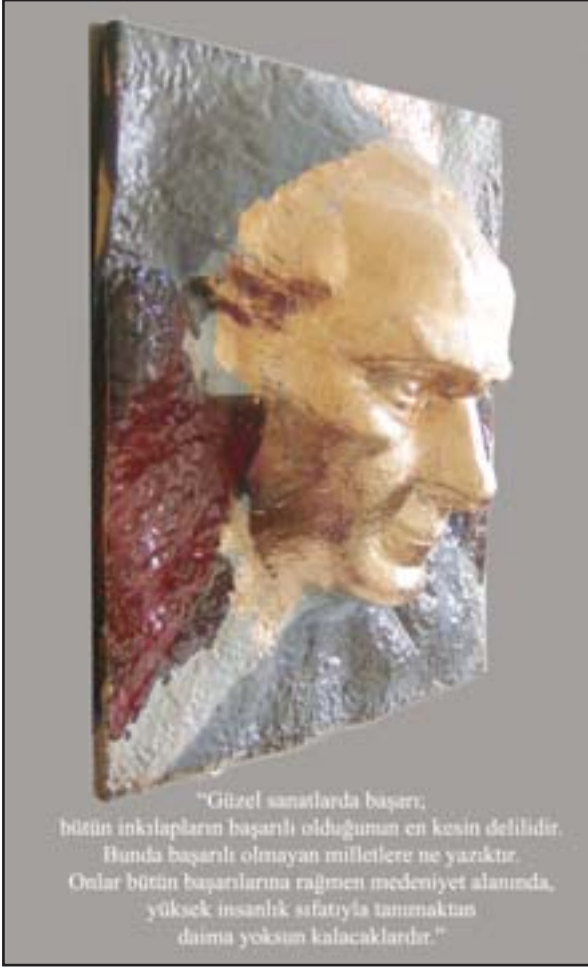

"Aydın ve dindar olan milletimiz, ilerlemenin sebeplerinden biri olan heykeltıraşlığı en üst derecede ilerletecek ve memleketimizin her köşesinde atalarımızın ve bunlardan sonra yetişecek evlatlarımızın hatıralarını güzel heykellerle dünyaya ilan edecektir."

"Hepiniz milletvekili olabilirsiniz, bakan olabilirsiniz... Hatta cumhurbaşkanı olabilirsiniz. Fakat sanatkar olamazsınız."

"Güzel sanatlarda başarı, bütün inkılapların başarılı olduğunun en kesin delilidir. Bunda başarılı olmayan milletlere ne yararlıdır. Onlar bütün başarılarına rağmen medeniyet alanında, yüksek insanlık sıfatıyla tanınmaktan daima yoksun kalacaklardır."

"Bir millet sanattan ve sanatçıdan mahrumsa tam bir hayata malik olamaz. Böyle bir millet bir ayağı topal, bir kolu çolak, sakat ve alil bir kimse gibidir. Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur."

"Sanatkar el öpmez; sanatkarın eli öpülür!"

Artistik Seramik
Mask Uygulamaları
Tekin KOÇAN'a aittir.

2009-2010 AKADEMİK YILI AÇILIŞ KOKTEYLİ

25 Eylül 2009 tarihinde Çankaya Üniversitesi rektörlüğü tarafından düzenlenen 2009-2010 akademik yılı açılış kokteyli Arı Spor ve Dinleme Tesislerinde gerçekleştirilmiştir.

MEZUNLARIMIZ HASRET GİDERDİ...

Bu yıl üçüncüsü düzenlenen Çankaya Üniversitesi Mezunlar buluşması bu sene 20 Haziran 2009 tarihinde gerçekleşti ve yine çok renkli anlara sahne oldu. Üniversitemizin kuruluşundan itibaren, Çankaya Üniversitesinden mezun olan herkese açık olan buluşma, bu senede Arı Spor ve Dinlenme Tesislerinin arka bahçesinde gerçekleşti. Yaklaşık beş yüz kişinin katılımıyla gerçekleşen gecede, uzun süredir görüşemeyen mezunlarımız hasret giderip, eğlenme fırsatı buldu. Bu sene ilk defa Mezunlar Derneğimizin de etkin rol aldığı buluşmada Arı Spor ve Dinlenme Tesislerince hazırlanan zengin açık büfe, çok ilgi gördü.

Açılış konuşmasını Çankaya Üniversitesi Genel Sekreteri Yrd. Doç. Dr. Sayın Cem Karadeli'nin yaptığı geceye, Mütevelli Heyeti Üyemiz Sayın Erol Uğurlu, Rektörümüz Prof. Dr. Sayın Ziya Burhanettin Güvenç ve değerli eşleri, Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Yahya Baykal ve değerli eşleriyle, Dekanlarımız, Bölüm Başkanlarımız, Öğretim Görevlilerimiz, İdari Personelimiz ve birçok mezun öğrencimiz katıldı.

Tüm katılanlar arasında organize edilen "tombala" oyununda, çeşitli hediyeler sunuldu. 1. Çinkoyu yapan mezunumuza Kukla Kebaptan 2 kişilik yemek hediye çeki, 2. çinkoyu yapan mezunumuza, Arı Spor ve Dinlenme Tesislerinden 6 aylık havuz üyeliği ve tombala yapan mezunumuza son model bir diz üstü bilgisayar armağan edildi. Ayrıca Mezunlar Derneğimizin son projesi olan "çankayakart" stan-

dından kart alan mezunlarımız arasında yapılan çekilişle onlarca hediye dağıtıldı.

Çankayakart projesinin tanıtımı Bahar Şenliklerimizden sonra, Mezunlar Buluşmamızda da yapıldı. Yoğun taleple karşılaşan kart hakkında konuşan Çankaya Üniversitesi Mezunlar Derneği Başkanı Kürşat Ergün, bu kartı edinen tüm Çankaya Üniversitelilerin, çeşitli firmalarda büyük indirimlere sahip olduğunu, ayrıca bu tür organizasyonlarda zengin hediyeler kazanma fırsatları olduğunu belirterek, promosyonların ve sağlanan imkanların hızla artacağını bilgisini verdikten sonra, yapılan çekilişle talihlilerine hediyelerini verdi.

Mezunlar Buluşması pastasının, törene katılan başta Rektörümüz Prof. Dr. Sayın Ziya Burhanettin Güvenç olmak üzere, üniversitemiz akademik yönetiminces kesilmesiyle daha da hareketlenen gecede, Dj. Levent Özkazanç hareketli ve eğlenceli bir performans sundu, Dj Levent'in ardından, Ankara gece hayatının sevilen seslerinden Levent tadına doymaz bir konser verdi, Mezun öğrencilerimizin de sahneye çıktığı ve gönüllerince dans edip eğlendiği gecede, hareketlilik saat 23:00'a kadar devam etti ve mezunlarımız bir daha ki Mezunlar Buluşmasında görüşmek üzere diyerek geceden ayrıldılar.

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ TANITIM GÜNLERİ

Geleneksel hale gelen Çankaya Üniversitesi Tercih Danışmanlığı ve Tanıtım günleri bu sene de yoğun ilgiye sahne oldu. Üniversiteye girmeye aday öğrenciler ve ailelerinin yoğun rağbet gösterdiği tercih günlerinde, aday öğrencilere, üniversite genelinde ve fakülteler özelinde bilgiler verilip, Üniversite gezdirilmiş ve tanıtım günleri için özel olarak hazırlanan tanıtım materyalleri hediye edilmiştir.

15 - 25 Temmuz 2009 tarihleri arasında yapılan "Çankaya Üniversitesi Tanıtım Günlerinde", yüz yüze yapılan tanıtımlarla 792 öğrenci aday ve ailesiyle görüşülmüş, 1000 adetden fazla telefon yanıtlanmış, 134 adet e-posta cevaplanmıştır.

Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü tarafından organize edilen günlerde, 10 gün içerisinde, 2 şer gün Dekanlıklara ayrılmış, İnternet sitesi, Milliyet gazetesi, megalight'lar, üniversitemizin dış kapısına asılan bez afiş ve telefon yönlendirmeleriyle öğrenci adayları ve ailelerinin Üniversitemize ulaşması sağlanmıştır. Fakültelerin ikişer gün olan tanıtım günlerinde, fakülte dekanlıkları tarafından görevlendirilen öğretim elemanlarımız, tercih ve tanıtım odasında öğrenciler ve aileleriyle yüz yüze görüşerek, kafalarındaki soru işaretlerinin silinmesini sağlamışlardır.

Görüşmeler sonucunda en çok Hukuk Fakültesiyle ilgili bilgi sorulduğu görülmüştür. Hukuk Fakültesini, Mühendislik - Mimarlık Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Fen - Edebiyat Fakültesi ve Meslek Yüksek Okulu izlemiştir. Görüşmeler neticesinde en sık sorulan sorular ve diğer üniversitelere göre artı olarak nitelendirilen özelliklerimiz, yazının sonunda sıralanmıştır.

10 gün süresince 800 adet Gündem dergisinin 33. sayısı, 950 adet katalog, 400 adet broşür, 400 adet mezuniyet gazetesi, 1000 adetden fazla tanıtım cd'si, 1500 adete yakın kalem ve yaklaşık 800 adet Mouse pad ve sticker gelen konuklarımıza dağıtılmıştır.

EN ÇOK SORULAN SORULAR

- BURSUN KESİLME KOŞULLARI
- AKADEMİK BAŞARI BURSUN
- YENİ KAMPÜSÜN NE ZAMAN BİTECEĞİ
- TAKSİT İMKANLARI
- ÖĞRETİM KADROSUN
- DERS İÇERİKLERİ
- KAYITTAN SONRAKİ YILLARDA EĞİTİM ÜCRETİMİZİN NE KADAR ARTACAĞI

ÜNİVERSİTEMİZİN ARTI ÖZELLİKLERİ

- ULUSLARARASI TİCARET, ELEKTRONİK HABERLEŞME MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMLERİMİZ VE HUKUK FAKÜLTEMİZİN BAŞARILARI
- ARI SPOR VE DİNLENME TESİSLERİMİZ
- TANITIM DÖKÜMANLARIMIZ NET BİLGİLER İÇERMESİ
- GÜNDEM DERGİSİ
- GÜLER YÜZLÜ VE BİLGİLENDİRİCİ TANITIM
- ÖĞRETİM ELEMANLARIMIZIN TANITIM OFİSİNDE YER ALMASI
- KONTENJANLARDAKİ BURLU ÖĞRENCİ KONTENJANININ FAZLALIĞI
- BURLU YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN BURLARININ EĞİTİM HAYATLARI BOYUNCA KESİLMEMESİ
- SPOR OLANAKLARIMIZIN FAZLALIĞI
- HUKUK FAKÜLTEMİZDE HAZIRLIĞIN ZORUNLU TUTULMAMASI
- EĞİTİM DİLİMİZİN İNGİLİZCE OLMASI
- SEDAM'IN DÜZENLEDİĞİ HAZIRLIK ATLAMA KURSUN
- İÇ MİMARLIK BÖLÜMÜZÜN ÖZEL YETENEK SINAVINDA ÇİZİM YETENEĞİ İSTEMEMESİ

SÖYLEŞİ

1- Could you please tell us about your academic career? In which universities have you studied before?

Jalil SADATI:

B.Sc. in Electrical Engineering (Control), Khaje Nasir Toosi University of Technology, Tehran, Iran, 2002

Title of Thesis: "Analysis and Design Multivariable Control Systems with Matlab GUI "

Supervisor: Prof. Ali Khaki-Sedigh.

• M.Sc. in Electrical Engineering (Control), Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran, 2005

Title of Thesis: "Multi-Parametric Programming Approach to Robust Model predictive Control"

Supervisor: Prof. Hamid Khaloozadeh.

Ph. D. student in Electrical Engineering (Control), Babol Noshirvani University of Technology, Babol, Iran, Since 2005 until now

Title of Thesis: "Fractional Order Control of Time Delay Systems"

Supervisor: Prof. R. Ghaderi, Prof. A. Ranjbar.

Hadi Delevari:

2005-Present Babol University of Technology, Faculty of Electrical and Computer Engineering, Babol, Iran

PhD in Electrical Engineering-Control sub-field
2003-2005 Tabriz University, Tabriz, Iran

M.Sc in Electrical Engineering-Control sub-field

1999-2003 Iran University of Science and Technology, Tehran, Iran

B.Sc in Electrical Engineering

Fields of Interest

- Nonlinear control of nonlinear systems

• Sliding Mode Control of fractional-order systems

• Feedback Linearization control of fractional-order systems

• Adaptive Control of fractional-order systems

• Fuzzy control of fractional-order systems

- Stability analysis of fractional-order systems

• Generalization of Lyapunov stability in fractional-order systems

-Fractional calculus

-Application of fractional-order systems specially for robot manipulators

-Vibration and Chaos in fractional-order systems

Teaching Experience

- Linear Control; Engineering Mathematic; Electronic Lab. I, Linear Control Lab; Faculty of Electrical Engineering, Babol (Noshirvani) University of Technology, Faculty of Electrical and Computer Engineering, Babol, Iran
- Linear Control; Linear Algebra; Hamedan University of Technology, Faculty of Electrical and Computer Engineering, Hamedan, Iran
- Electronic Circuit; Pulse Technique; Azad University of Shahrar, Tehran, Iran
- Modern Control; Tabriz University, Tabriz, Iran

2- How did you decide to come Çankaya University?

Jalil SADATI:

I had some paper in FDA08 and I was make familiar with Dr Dumitru Baleanu by my friends that came to cankaya university. My friends told me that Dr Dumitru Baleanu is a famous and active researcher in field of Fractional Calculus, and people of turkey are very nice and kind then I decided to come here.

Hadi Delevari :

During the FDA08 conference in Çankaya University I was introduced by Prof. Dr. Dumitru Baleanu, as we know he is a very well known researcher in fractional calculus and also very kind and nice man then I decided to complete my PhD thesis under his supervision, and he gave me this oportunity to come here and complete my research, and I appreciate his help. Also the people of turkey are so nice and genteel is another reason for me to come Ankara.

3- What are the similarities and the differences between your university and Çankaya University?

4- **Jalil SADATI:**

Babol university has Engineering departmans (electrical eng., Civil Eng., Mechanical Eng. Computer

Eng.Chemistry Eng.) And Mathematical department. Number of student in our university is about 7000. Bablo university stabilished in 1969.

Hadi Delevari :

In what concerns about the facility and labrotory and departments, PhD students, history background,our university in Iran has more. The main motivation for me to come here is

Prof. Dr. Dumitru, and also the nice and kind people of Turkey.

5- In Turkey, a few university has Department of Mathematics and Computer Science. What are the advantages of the union of these two departments?

Jalil SADATI:

It is a new experience for mathematical students to know more computer science at their studies.

Hadi Delevari :

This is very good idea to union of these two departments because these two sciences are so related together and for applied mathematics the student must be so familiar with Computer Science and vice versa. I think this union can improve the efficiency of these two departments.

6- What are the job opportunities of the students when graduating?

Jalil SADATI:

In Iran they can works in industries , government offices , and ...

Hadi Delevari :

I think its depends on his/ her interest, I believe if a student graduated with good skill they can find a good job.

SINGULAR INTEGRAL EQUATIONS WITH REAL WORLD APPLICATIONS

12 Ağustos 2009 tarihinde Çankaya Üniversitesi Matematik Bilgisayar Bölümü tarafından düzenlenen seminere Florida Institute Of Technology, USA'dan Prof. Dr. Ravi P. Agarwal konuşmacı olarak katılmıştır.

Hürriyet Ankara 01.08.09

Levy'den Apakan için veda yemeği

İSRAİL Büyükelçisi Gabby Levy'nin eşi İrit Levy, Birleşmiş Milletler'e daimi temsilci olarak atanmış Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Ertuğrul Apakan'ın eşi Lale Apakan'ın onuruna bir veda yemeği düzenledi. New York'taki Birleşmiş Milletler'e daimi temsilci olarak atanmış Ertuğrul Apakan, ülkemize veda etmeye hazırlanırken, eşi Lale Apakan da kendisi için verilen yemeğe katıldı. Düzenlenen veda yemeğinde Lale Apakan'ın yanı sıra Avustralya, Yeni Zelanda, Kanada, ABG, Brezilya ve Çek Cumhuriyeti'nin büyükelçileri katıldı. Bunun yanı sıra, yemekte Çankaya Üniversitesi'nden Prof. Dr. Emel Doğramacı, Avrupa Birliği Temsilcisi Nazlan Ertan ve Dünya Bankası'ndan Dr. Nancy Walker de hazır bulundu.

Milliyet 02.08.09

Universitelerin yayın reytingleri

Table with columns for university names and their respective ranking scores. The table lists various Turkish universities and their performance metrics in a specific ranking system.

Sabah Ankara 15.06.09

Minik 'Arı'lar mezun oldu

Çankaya Üniversitesi Konferans Salonunda düzenlenen törenle küçük Arılar okulları ve öğrencileri veda töreninde.

"Bilim Adama" sözü

Çankaya Üniversitesi Konferans Salonunda düzenlenen törenle küçük Arılar okulları ve öğrencileri veda töreninde. Üniversite yöneticileri ve öğretmenleri öğrencileri veda ederken, "Bilim Adama" sözü verildi.

Sözcü 01.08.09

Kitaplardan dergilerden

Kitaplardan dergilerden... Bu bölümde kitap ve dergi incelemeleri yer almaktadır. Yazarlar, okuyuculara yeni yayınları hakkında bilgi vermektedir.

Habertürk Ankara 16.08.09

Nikah sonrası master

Nikah sonrası master... Bu haber, evliliğin sonraki aşamaları ve çiftlerin karşılaştıkları sorunlar hakkında bilgi vermektedir.

Gözlem Kobi Haber 04.08.09

Bakan Ergün'e 'KÜME' bilgisi

Bakan Ergün'e 'KÜME' bilgisi... Bakan Ergün'e, kümeleme çalışmaları hakkında detaylı bilgiler sunuldu.

KÜMELEME İLE NELER SAĞLANACAK... Kümeleme süreciyle elde edilecek faydalar ve sağlanacak olan hizmetler hakkında açıklama yapıldı.

Dünya Ostim 19.08.09

İŞİM, ortak satın almayı görüştü

İŞİM, ortak satın almayı görüştü... İŞİM Derneği, ortak satın alma projeleri üzerinde çalışmaktadır. Bu projeler, işletmelerin maliyetlerini düşürmek ve rekabet gücünü artırmayı amaçlamaktadır.

Dünya Ostim 2 19.06.09

İŞİM HİLLERER FRANSA YERLİSİ

İŞİM HİLLERER FRANSA YERLİSİ... İŞİM Derneği, Hillerler Fransa yerlisi hakkında bilgi vermektedir. Bu yerli, işletmelerin maliyetlerini düşürmek ve rekabet gücünü artırmayı amaçlamaktadır.

Referans 19.08.09

Rekabet tsunamisinden kümelenerken korunuyoruz

OSTİM Organize Sanayi Bölgesi, medikal alanda kümeleme çalışmaları kapsamında...

KÜMELEME İLE NELER SAĞLANACAK

KÜMELEME İLE NELER SAĞLANACAK... Kümeleme süreciyle elde edilecek faydalar ve sağlanacak olan hizmetler hakkında açıklama yapıldı. Bu süreç, işletmelerin maliyetlerini düşürmek ve rekabet gücünü artırmayı amaçlamaktadır.

Dünya Ostim 15.07.09

İŞİM Kümesi sektörel analizleri tamamladı

Küme işletme kuruluşlarını ve yeni işler üretmek amacıyla her ay düzenlenen İŞİM Kümesi katılımları Lali-Rosario'da yapıldı. İŞİM Kümesi katılımlarına bu ayki sponsorları Halkbank üstlendi.

Katılımlar toplantılar açılış konuşmaları yapan OSTİM OSB Yönetim Kurulu Başkanı Özgür Aydın, küme faaliyetlerinden bahsederek üniversite-senayi işbirliğinde Çankaya Üniversitesiyle yapılan çalışmaların önem taşıdığı vurgusunu belirtti. Akademisyenlerin senayinin içinde daha çok yer alması gerektiğini vurgulayan Aydın, bu ortak çalışmaların atılarak ve pratikçe öğrenimden, akademisyenlerin, senayicilerin ve öğrencilerin katılımıyla 2011 yılına kadar sürdürüleceğini söyledi. "Bizim üniversitemizin senayile ilişkileri yapılan projeleri senayicilerle birlikte yapmaya" diye de sözünü tamamlayan Çankaya Üniversitesinin de katılımlarına davet etti.

Newweek Türkiye 20.07.09

Hayırlı gerilim

Aster-sivil geçişimi nelere gebe?

Hayırlı gerilim

Aster'in sivil geçişimi ne zaman gerçekleşecek? Bu soruya cevap verenler, hayırlı gerilim içinde olduğunu belirttiler. Aster'in sivil geçişimi ne zaman gerçekleşecek? Bu soruya cevap verenler, hayırlı gerilim içinde olduğunu belirttiler.

Aster'in sivil geçişimi ne zaman gerçekleşecek? Bu soruya cevap verenler, hayırlı gerilim içinde olduğunu belirttiler.

Sabah Ankara 20.07.09

Üniversiteler öğrenci peşinde

OSY'nin ardından üniversiteler öğrenci kapma yarışına girdi. Dereceye girenlerin kendi okullarını tercih etmesi için kimi mektupla okulun imkânlarını anlatıyor kimi de bus koşullarını sıralıyor

Öğrencilerin tercihleri üzerine OSY sonuçlarının açıklanmasından itibaren üniversiteler arasında öğrenci kapma yarışına girenler kendi okullarını tercih etmesi için kimi mektupla okulun imkânlarını anlatıyor kimi de bus koşullarını sıralıyor.

KARSILIKSIZ BURS VERİLİYOR

Çankaya Üniversitesinde, 2009 giriş öğrencilerine burs veriliyor. Akademi Çankaya'da, OSY'de ilk 100'de yer alan öğrencilerin 50'sine okula ve 50'sine öğrenim giderlerine burs veriliyor. Burs miktarları ise öğrencinin sosyo-ekonomik durumuna göre belirleniyor. Burs miktarları ise öğrencinin sosyo-ekonomik durumuna göre belirleniyor.

MEKTUP YAZDILAR

Bilgiyi Çankaya'da, OSY'de ilk 100'de yer alan öğrencilere burs veriliyor. Akademi Çankaya'da, OSY'de ilk 100'de yer alan öğrencilerin 50'sine okula ve 50'sine öğrenim giderlerine burs veriliyor.

Hürriyet Ankara 22.07.09

Üniversitede işim küme toplantıları

Sarıyeri ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün ile YOK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan, Ostim İş ve İnşaat Makineleri Kümesi'nin (İŞİM) Kümesi toplantısına katıldı.

Çankaya Üniversitesinde Muzevelli Heyet Başkanı Sefik Alp ve OSTİM Başkanı Özgür Aydın ile İŞİM Kümesi Yürütür Kurulu üyeleri de katılımlar toplantısına yer aldı. » 8. sayfa

Sabah 06.09.09

» ANKARA

Bilimsel yayında İÜ ilk sırada

YÜKSEKÖĞRETİM Kurulu (YOK) 2008'de en çok bilimsel yayın yapan üniversitelerle öğretim üyesi başına düşen Bilimsel yayın sayısında sıralama şöyle:

İstanbul Ü. (1270), Hacettepe Ü. (1197), Ankara Ü. (1183), Gazi Ü. (1031), Ege Ü. (885), ODTÜ (803), Atatürk Ü. (606), Dokuz Eylül Ü. (598), İstanbul Teknik Ü. (581), Ondokuz Mayıs Ü. (565).

Öğretim üyesi başına düşen yayın oranları ise şöyle: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Ü. (1.66), Bozok Ü. (1.55), Aksaray Ü. (1.31), Başkent Ü. (1.259), Adıyaman Ü. (1.18), ODTÜ (1.10), Çankaya Ü. (1.01), Muş Alparslan Ü. (1.00), Sinop Ü. (1.00) ve Bilkent Ü. (0.98).

Demir Çelik Store - Dergi 23.07.09

ADÖKSAD üyeleri bir araya geldi

ADÖKSAD üyeleri bir araya geldi. ADÖKSAD üyeleri bir araya geldi.

Hürriyet Ankara. 22.07.09

Bakana KÜME bilgilendirmesi

Sarıyeri ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün, Çankaya Üniversitesi'nde düzenlenen İŞİM Kümesi toplantısına katıldı. Bakan, üniversite-senayi işbirliğinin önemini vurguladı.

Bakan, üniversite-senayi işbirliğinin önemini vurguladı. Bakan, üniversite-senayi işbirliğinin önemini vurguladı.

Sabah Ankara 20.07.09

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)

- Kuruluş:** 1997
- Öğrenim dil:** İngilizce (Hukuk Fakültesi hariç)
- Banım:** Kız öğrenci nüfusuna sahiptir
- Fakülteler:** Fen ve Edebiyat Fakültesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
- Tel:** 0312 284 45 00
- Web:** www.cankaya.edu.tr

Akşam 23.07.09

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)

Tanıtım günleri var

Tanıtım günleri var. Tanıtım günleri var.

Sabah Ankara 20.07.09

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)

Tanıtım günleri var

Tanıtım günleri var. Tanıtım günleri var.

www.haberlercom 25.09.09

Çankaya'da Eğitim Pazartesi Başlıyor

Çankaya Üniversitesi, 2009 -2010 Akademik Yılına 28 Eylül Pazartesi Günü Üniversitenin Konferans Salonunda Düzenlenecek Törenle Başlıyor. Açılış Törenine Bosna Hersek'in Ankara Büyükelçisi Dragoljub Ljevoja ve Kara Kuvvetleri Lojistik Komutanlığı Kurmay Başkanı Tümgeneral Yıldırım Güvenç de Katılacak.

Çankaya Üniversitesi, 2009-2010 Akademik yılına 28 Eylül Pazartesi günü Üniversitenin konferans salonunda düzenlenecek törenle başlıyor. Açılış törenine Bosna Hersek'in Ankara Büyükelçisi Dragoljub Ljevoja ve Kara Kuvvetleri Lojistik Komutanlığı Kurmay Başkanı Tümgeneral Yıldırım Güvenç de katılacak.

Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Burhanettin Güvenç'in açılış konuşmasıyla başlayacak olan törende, ilk dersti de rektör Prof. Dr. Güvenç verecek. Açılış töreninde ayrıca 10. yılını dolduran akademik ve idari personele plaket ve ödülleri verilecek.

www.hurriyetcomtr 25.09.09

Çankaya Üniversitesi yeni akademik yılına pazartesi başlıyor

Çankaya Üniversitesi, 2009-2010 Akademik yılına 28 Eylül Pazartesi günü üniversitenin konferans salonunda düzenlenecek törenle başlıyor.

Çankaya Üniversitesi Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamaya göre, açılış törenine Bosna Hersek'in Ankara Büyükelçisi Dragoljub Ljevoja, ve Kara Kuvvetleri Lojistik Komutanlığı Kurmay Başkanı Tümgeneral Yıldırım Güvenç de katılacak.

Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Burhanettin Güvenç'in açılış konuşmasıyla başlayacak olan törende, ilk dersti de rektör Prof. Dr. Güvenç verecek. Açılış töreninde ayrıca 10. yılını dolduran akademik ve idari personele plaket ve ödülleri verilecek.

Hürriyet Ankara 25.09.09

Çankaya'da eğitim Pazartesi başlıyor

ÇANKAYA Üniversitesi, 2009-2010 Akademik yılına 28 Eylül Pazartesi günü üniversitenin konferans salonunda düzenlenecek törenle başlıyor. Açılış törenine Bosna Hersek'in Ankara Büyükelçisi Dragoljub Ljevoja ve Kara Kuvvetleri Lojistik Komutanlığı Kurmay Başkanı Tümgeneral Yıldırım Güvenç de katılacak.

Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Burhanettin Güvenç'in açılış konuşmasıyla başlayacak olan törende, ilk dersti de rektör Prof. Dr. Güvenç verecek. Açılış töreninde ayrıca 10. yılını dolduran akademik ve idari personele plaket ve ödülleri verilecek.

Habertürk 08.10.09

Öğrencilere 2 yıl zam yok sözü

EKONOMİK krizi dikkate alan **Çankaya Üniversitesi** bu eğitim yılını dışında öğrencilerine zam yapmama kararını aldı. **Çankaya Üniversitesi** Mütavelli Heyeti Başkanı Siki Alp küresel krizin etkilerini Türkiye'ye de

yansıdığını vurgulayarak, bu krizin etkilerinin azaltılması için maliyetleri öğrencilere yansıtmama kararını aldıklarını söyledi. Alp, "Bu öğretim yılından sonraki iki yıl zam yapmayacağız. 2010-2011 ve 2011-2012 öğretim yıllarında ücretlerimizi kalmamak" dedi.

Milliyet Ankara 26.09.09

Masa tenisinde heyecan başlıyor

Super ligde başkanı Ankara Spor, İler Bankası ve Çankaya Üniversitesi temsil edecek

Masa Tenisi Federasyonu (MTF) tarafından düzenlenen Super ligin ilk karşılaşmaları Ankara'da başladı. İler Bankası ve Çankaya Üniversitesi temsil edecek olan ekip, ilk karşılaşmada Bursa'daki rakibiyle karşılaşacak. İler Bankası ve Çankaya Üniversitesi temsil edecek olan ekip, ilk karşılaşmada Bursa'daki rakibiyle karşılaşacak. İler Bankası ve Çankaya Üniversitesi temsil edecek olan ekip, ilk karşılaşmada Bursa'daki rakibiyle karşılaşacak.

Telgraf 29.09.09

TEKSTİL ve HAZIR GIYIM SEKTÖRÜNDE GELECEK ARAYISLARI

Tekstil kümelenmesine bilimsel araştırma

Bilimsel araştırmalar, tekstil ve hazır giyim sektöründe geleceğe yönelik araştırmalar için önemli bir rol oynayacaktır. Çankaya Üniversitesi, bu alanda bilimsel araştırmalar için bir takım araştırmacıları görevlendirecektir. Araştırmacılar, tekstil ve hazır giyim sektöründe geleceğe yönelik araştırmalar için önemli bir rol oynayacaktır. Çankaya Üniversitesi, bu alanda bilimsel araştırmalar için bir takım araştırmacıları görevlendirecektir.

HaberTürk Ankara 20.10.2009

Bir yarıdan ders temposu yükselmeye devam ederken, ilim düşmanı perjelikli topluluklar öğrenci tavajına atılıyor

KAMPÜS

Topluluk seçme zamanı

Çankaya'da alternatif çok

Çankaya Üniversitesi Öğrenci Toplulukları, 100. Yıl Kampüsü'nde düzenlenen etkinliklerle tanışmalarına şaşırdılar. İlk sır topluluklarına seçtiren meclisler...

Motorsporları Topluluğu: MOS

Motorsporları Topluluğu, MOS adıyla öğrenciler arasında popüler hale geldi. Grup, motorsporları ile ilgili etkinlikler düzenliyor ve öğrencileri bu alanda bilgilendiriyor.

Güncel Gaziantep 29.09.09

Tekstil ve hazır giyim sektöründe gelecek arayışları

Bilimsel araştırmalar, tekstil ve hazır giyim sektöründe geleceğe yönelik araştırmalar için önemli bir rol oynayacaktır. Çankaya Üniversitesi, bu alanda bilimsel araştırmalar için bir takım araştırmacıları görevlendirecektir. Araştırmacılar, tekstil ve hazır giyim sektöründe geleceğe yönelik araştırmalar için önemli bir rol oynayacaktır. Çankaya Üniversitesi, bu alanda bilimsel araştırmalar için bir takım araştırmacıları görevlendirecektir.

www.ankajansicom.tr 02.10.09

anka
SABİH AKGÜNTÜ

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ'NDE "KRİZ" NEDENİYLE ZAM YOK

Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

ANKARA (ANKA) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, yaptığı açıklamada, küresel mali kriz sürecinde bursuz öğrencilerin ve velilerin "büyük fedakarlıkları" eğitim-öğretim maliyetlerini karşıladığını ifade ederek, Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti olarak "büyük fedakarlıklarını" kurumları sektörlerinde ekonomideki iki akademik yıl boyunca (2010-2011 ve 2011-2012), üniversitenin bursuz, bursuz ve yüksek lisans programlarının kapsamında tüm yeni kayıt ve kayıt yaptıran öğrencilere her yıl eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde artış yapmayacağına karar verdiğini bildirdi. Söz konusu kararı ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için alındığına belirten Alp, üniversitenin 6 yıl, karşılıklı burslu olduğu da öğrencilere eklendi. Bu burslarla, eğitim, spor ve sosyal alanlarda başarıları olan öğrencilere farklı yaptırımları ve üniversitenin her öğrencisine de bu ödülleri verildi. (ANKA) (02/10/09)

www.egitimcihaber.com 02.10.09

Çankaya Üniversitesi'nde İki Akademik Yılda Zam Yok

Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

ANKARA (ANKA) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, yaptığı açıklamada, küresel mali kriz sürecinde bursuz öğrencilerin ve velilerin "büyük fedakarlıkları" kurumları sektörlerinde ekonomideki iki akademik yıl boyunca (2010-2011 ve 2011-2012), üniversitenin bursuz, bursuz ve yüksek lisans programlarının kapsamında tüm yeni kayıt ve kayıt yaptıran öğrencilere her yıl eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde artış yapmayacağına karar verdiğini bildirdi. Söz konusu kararı ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için alındığına belirten Alp, üniversitenin 6 yıl, karşılıklı burslu olduğu da öğrencilere eklendi. Bu burslarla, eğitim, spor ve sosyal alanlarda başarıları olan öğrencilere farklı yaptırımları ve üniversitenin her öğrencisine de bu ödülleri verildi. (ANKA) (02/10/09)

Yeni Şafak 08.10.09

Çankaya Üniversitesi Ücretleri Dondurdu

Çankaya Üniversitesi, ekonomik kriz nedeniyle, ücretleri 2 dönem dondurdu. Üniversite Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Öğretim Ücretlerine 2012-2013 dönemine kadar zam yapılmayacak" dedi.

ANKARA (Cumhuriyet Hürriyet) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

ANKARA (Cumhuriyet Hürriyet) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, yaptığı açıklamada, küresel mali kriz sürecinde bursuz öğrencilerin ve velilerin "büyük fedakarlıkları" kurumları sektörlerinde ekonomideki iki akademik yıl boyunca (2010-2011 ve 2011-2012), üniversitenin bursuz, bursuz ve yüksek lisans programlarının kapsamında tüm yeni kayıt ve kayıt yaptıran öğrencilere her yıl eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde artış yapmayacağına karar verdiğini bildirdi. Söz konusu kararı ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için alındığına belirten Alp, üniversitenin 6 yıl, karşılıklı burslu olduğu da öğrencilere eklendi. Bu burslarla, eğitim, spor ve sosyal alanlarda başarıları olan öğrencilere farklı yaptırımları ve üniversitenin her öğrencisine de bu ödülleri verildi. (ANKA) (08/10/09)

Şok 02.10.09

Kriz nedeniyle zam yok

ÇANKAYA Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

ANKARA (ANKA) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, yaptığı açıklamada, küresel mali kriz sürecinde bursuz öğrencilerin ve velilerin "büyük fedakarlıkları" kurumları sektörlerinde ekonomideki iki akademik yıl boyunca (2010-2011 ve 2011-2012), üniversitenin bursuz, bursuz ve yüksek lisans programlarının kapsamında tüm yeni kayıt ve kayıt yaptıran öğrencilere her yıl eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde artış yapmayacağına karar verdiğini bildirdi. Söz konusu kararı ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için alındığına belirten Alp, üniversitenin 6 yıl, karşılıklı burslu olduğu da öğrencilere eklendi. Bu burslarla, eğitim, spor ve sosyal alanlarda başarıları olan öğrencilere farklı yaptırımları ve üniversitenin her öğrencisine de bu ödülleri verildi. (ANKA) (02/10/09)

www.milliyet.com.tr 02.10.09

Çankaya Üniversitesi'nde dersler başladı

Çankaya Üniversitesi, 2009-2010 akademik yılını akademi dönemiyle başladı.

ANKARA (ANKA) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

ANKARA (ANKA) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenc, "Binaların orta sığdırılması bir depremden bile yıkılması, deniz yatışına elverişli yapılmaması, deniz kenarındaki yapıların bile sarsılmaması altında iş ahlakının zayıflığı ve iş bilmezlik yatmaktadır" dedi.

İktisat Marşiyne okuması ve saygı dinleminde bulunanlar arasında konuşan Rektör Prof. Dr. Güvenc, yeni akademik yılda tüm öğrenci ve öğretim elemanlarına başın salladı.

Özellikle en önemli projenin üniversitenin yeni kampüs alanının inşaatı olduğunu ifade eden Güvenc, şunları söyledi:

"Dürüstlük, akl ve bilim güzel şeylerin olma olasılığını artırır, riskleri azaltır zorlukları kolaylaştırır. Sahtekarlık ve cehalet ise kötülüklerin meydana gelmesine olanak sağlar. Bu durum gösteriyor ki kötülüklerin, zorlukların asıl miras insanın kendisi elidir, zihniyeti ve cehaletidir. Önemli vermek gerekirse, binaların orta sığdırılması bir depremden bile yıkılması, deniz yatışına elverişli yapılmaması, deniz kenarındaki yapıların bile sarsılmaması altında iş ahlakının zayıflığı ve iş bilmezlik yatmaktadır. Meydana gelen büyük zarar takdiri İlahi değildir."

Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, üniversiteye verilen kutlama anı. Öğrenciler "müjdeyi haber" olduğunu dile getiren Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

ANKARA (ANKA) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

Çankaya Üniversitesi tarafından öğrencilere başın, sporla başlan, bilim, akademik başın, mal ve sosyal, kısmi olarak çalışmaya burslarının verilmesi beliren Alp, "Burs vermek bizzat, çalışmak sizden" diye konuştu.

Alp, öğrencilerin derslerine çıkış çalışmalarını ve akademik başarılarını desteklemek için çalışmalarını istedi. Müzi bir konserin de verildiği törende Rektör Güvenc tarafından "Bu neden önemlidir?" konulu akademik yılın iki dersi verildi. "Ortakla gergin olduğu için havadan sudan konuşulmuş istedik" şeklinde eğri yapılarak dersle başlayan Güvenc, süyün yapısı ve önemli konularında katılımcılara bilgi verdi.

Törende Çankaya Üniversitesinde 10. yılını dolduran akademik ve idari personeline plaket verildi.

Cumhuriyet 29.09.09

Çankaya'da da akademik yıl başladı

ANKARA (Cumhuriyet Hürriyet) - Çankaya Üniversitesi'nde de yeni akademik yıl nedeniyle ileren düzenlenen törende konuşan Rektör Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenc, dürüstlük, akıl ve bilimin güzel şeylerin olma olasılığını artırır, riskleri azaltır zorlukları kolaylaştırır. Sahtekarlık ve cehalet ise kötülüklerin meydana gelmesine olanak sağlar. Bu durum gösteriyor ki kötülüklerin, zorlukların asıl miras insanın kendisi elidir, zihniyeti ve cehaletidir. Önemli vermek gerekirse, binaların orta sığdırılması bir depremden bile yıkılması, deniz yatışına elverişli yapılmaması, deniz kenarındaki yapıların bile sarsılmaması altında iş ahlakının zayıflığı ve iş bilmezlik yatmaktadır. Meydana gelen büyük zarar takdiri İlahi değildir" dedi.

Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp ise "Küresel ekonomik krizden etkilenmemesi için bu öğretim yılından sonraki iki öğretim yılında, 2010-2011 ve 2011-2012 öğretim yıllarında eğitim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi."

Hürriyet Ankara 03.10.09

Çankaya Üniversitesi'nde kriz nedeniyle zam yok

ÇANKAYA Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

ANKARA (ANKA) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, yaptığı açıklamada, küresel mali kriz sürecinde bursuz öğrencilerin ve velilerin "büyük fedakarlıkları" kurumları sektörlerinde ekonomideki iki akademik yıl boyunca (2010-2011 ve 2011-2012), üniversitenin bursuz, bursuz ve yüksek lisans programlarının kapsamında tüm yeni kayıt ve kayıt yaptıran öğrencilere her yıl eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde artış yapmayacağına karar verdiğini bildirdi. Söz konusu kararı ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için alındığına belirten Alp, üniversitenin 6 yıl, karşılıklı burslu olduğu da öğrencilere eklendi. Bu burslarla, eğitim, spor ve sosyal alanlarda başarıları olan öğrencilere farklı yaptırımları ve üniversitenin her öğrencisine de bu ödülleri verildi. (ANKA) (03/10/09)

Milliyet 03.10.09

'Binalar ahlaksızlık ve cahillikten yıkılıyor'

Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenc, "Binaların orta sığdırılması bir depremden bile yıkılması, deniz yatışına elverişli yapılmaması, deniz kenarındaki yapıların bile sarsılmaması altında iş ahlakının zayıflığı ve iş bilmezlik yatmaktadır" dedi. Güvenc, şunları söyledi:

"Dürüstlük, akl ve bilim güzel şeylerin olma olasılığını artırır, riskleri azaltır zorlukları kolaylaştırır. Sahtekarlık ve cehalet ise kötülüklerin meydana gelmesine olanak sağlar. Bu durum gösteriyor ki kötülüklerin, zorlukların asıl miras insanın kendisi elidir, zihniyeti ve cehaletidir. Meydana gelen büyük zarar takdiri İlahi değildir."

Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenc

Posta 03.10.09

Çankaya Üniversitesi iki öğretim yılında zam yapmayacak

MÜJDELI AÇILIŞ

Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, üniversiteye verilen kutlama anı. Öğrenciler "müjdeyi haber" olduğunu dile getiren Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

ANKARA (ANKA) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

Çankaya Üniversitesi tarafından öğrencilere başın, sporla başlan, bilim, akademik başın, mal ve sosyal, kısmi olarak çalışmaya burslarının verilmesi beliren Alp, "Burs vermek bizzat, çalışmak sizden" diye konuştu.

Alp, öğrencilerin derslerine çıkış çalışmalarını ve akademik başarılarını desteklemek için çalışmalarını istedi. Müzi bir konserin de verildiği törende Rektör Güvenc tarafından "Bu neden önemlidir?" konulu akademik yılın iki dersi verildi. "Ortakla gergin olduğu için havadan sudan konuşulmuş istedik" şeklinde eğri yapılarak dersle başlayan Güvenc, süyün yapısı ve önemli konularında katılımcılara bilgi verdi.

Törende Çankaya Üniversitesinde 10. yılını dolduran akademik ve idari personeline plaket verildi.

HaberTürk Ankara 06.10.09

RoboÇankaya yolda

ÇANKAYA Üniversitesi, 2009-2010 akademik yılını akademi dönemiyle başladı.

ANKARA (ANKA) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

ANKARA (ANKA) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenc, "Binaların orta sığdırılması bir depremden bile yıkılması, deniz yatışına elverişli yapılmaması, deniz kenarındaki yapıların bile sarsılmaması altında iş ahlakının zayıflığı ve iş bilmezlik yatmaktadır" dedi.

İktisat Marşiyne okuması ve saygı dinleminde bulunanlar arasında konuşan Rektör Prof. Dr. Güvenc, yeni akademik yılda tüm öğrenci ve öğretim elemanlarına başın salladı.

Özellikle en önemli projenin üniversitenin yeni kampüs alanının inşaatı olduğunu ifade eden Güvenc, şunları söyledi:

"Dürüstlük, akl ve bilim güzel şeylerin olma olasılığını artırır, riskleri azaltır zorlukları kolaylaştırır. Sahtekarlık ve cehalet ise kötülüklerin meydana gelmesine olanak sağlar. Bu durum gösteriyor ki kötülüklerin, zorlukların asıl miras insanın kendisi elidir, zihniyeti ve cehaletidir. Meydana gelen büyük zarar takdiri İlahi değildir."

ÇANKAYA Üniversitesi, 2009-2010 akademik yılını akademi dönemiyle başladı.

ANKARA (ANKA) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

ANKARA (ANKA) - Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Sıtkı Alp, "Ekonomik krizin etkilerini en aza indirmek için" üniversitedeki iki akademik yılda, üniversitenin eğitim-öğretim ücretlerine hiçbir şekilde zam yapılmayacağına söz verdi.

Çankaya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenc, "Binaların orta sığdırılması bir depremden bile yıkılması, deniz yatışına elverişli yapılmaması, deniz kenarındaki yapıların bile sarsılmaması altında iş ahlakının zayıflığı ve iş bilmezlik yatmaktadır" dedi.

İktisat Marşiyne okuması ve saygı dinleminde bulunanlar arasında konuşan Rektör Prof. Dr. Güvenc, yeni akademik yılda tüm öğrenci ve öğretim elemanlarına başın salladı.

Özellikle en önemli projenin üniversitenin yeni kampüs alanının inşaatı olduğunu ifade eden Güvenc, şunları söyledi:

"Dürüstlük, akl ve bilim güzel şeylerin olma olasılığını artırır, riskleri azaltır zorlukları kolaylaştırır. Sahtekarlık ve cehalet ise kötülüklerin meydana gelmesine olanak sağlar. Bu durum gösteriyor ki kötülüklerin, zorlukların asıl miras insanın kendisi elidir, zihniyeti ve cehaletidir. Meydana gelen büyük zarar takdiri İlahi değildir."

Fotoğraflarla Yeni Kampüs

ÇANKAYA GÜNDEM DERGİSİNE GÖNDERİLECEK YAZILARDA UYULMASI GEREKEN KURALLAR

Bilgisayarla metin yazımında kullanılacak standartlar aşağıdaki gibidir:

Karakter: Open Office veya Microsoft Office WORD programında, Times New Roman ya da Arial gibi standart karakterler kullanılmalıdır. El yazısı ve benzeri süslü yazı karakterlerinden kaçınılmalıdır.

Karakter Büyüklüğü: Dipnotlar 10 punto, dipnot dışında kalan tüm yazılar 12 punto büyüklüğünde olmalıdır.

Karakter Stili: Bölüm ve alt başlıklar koyu (bold) yazılabilir. Bunun dışında yazı metninde koyu (bold) karakter kullanımından kaçınılmalıdır.

Ekran / Kâğıt Kenar Boşlukları: Standart Word program ayarları kullanılmalıdır.

Sayfa Oturumu: Yazı, sayfanın soluna yaslı bir biçimde (left corner fonksiyonu) yazılmalıdır. Bundan dolayı Open Office veya Microsoft Office WORD programının varsayılan ayarlarıyla oynamamanız önerilir. Birçok yazıda görülen ortalama alışkanlığı, yazıyı ilk zamanlar güzel göstermekten öte Türkçe

kurallarına tam uymadığı için, sözcükler arasındaki tek vuruşluk boşluğu kimi yerlerde birkaç vuruş çıkararak açmaktadır. Bundan dolayı, yazılanların sayfada ortalanması dizgi ve matbaa görevlilerince gerçekleştirilir.

Satır Aralıkları: Asıl metin 1,5 veya 2 satır aralığıyla yazılır. Paragraflar ve alt bölüm başlığı ile metin arasında boşluk bırakılmaz. Dipnotlar tek aralıkla yazılır. Paragraflar sol kenardan 1 tab vuruşu içerden başlar. Blok alıntılar ise, 2 tab vuruş içerden başlar.

Sayfa Numaralandırma: Tüm sayfa numaraları sayfanın altına ortalanmış olarak yazılır.

Yazım ve Noktalama: Sözcüklerin yazılışında ve noktalama işaretlerinin kullanımı konusunda öncelikle, Türk Dil Kurumu'nun Yazım Kılavuzu'nun son baskısına başvurulmalıdır. Alıntılarda, metnin orijinal hali korunmalıdır.

TDK Yazım Kılavuzu'nun İnternet sürümüne www.tdk.gov.tr adresinden ulaşılabilir.

ÇANKAYA UNIVERSITY

PATH TO INNOVATION:

WORKSHOP

CLUSTERS

05-06 November 2009

Honorary President

Prof. Dr. Ziya Burhanettin Güvenç
Rector (Çankaya University, Ankara-Turkey)

Scientific Committee

1. Ramazan Aktaş (TOBB ETU, Ankara-Turkey)
2. Dilek Çetindamar (Sabancı University, İstanbul-Turkey)
3. Hasan Işın Dener (Çankaya University, Ankara-Turkey)
4. Neslihan Aydoğan Duda (Çankaya University, Ankara-Turkey)
5. Şirin Elçi (Technopolis, Ankara-Turkey)
6. Ali Fikirkoça (Ankara University, Ankara-Turkey)
7. Yılmaz Kılıçaslan (Anadolu University, Eskişehir-Turkey)
8. Servet Mutu (Başkent University, Ankara-Turkey)
9. Tamer Müftüoğlu (Başkent University, Ankara-Turkey)
10. Özlem Özkanlı (Ankara University, Ankara-Turkey)
11. Ayşegül Taş (Çankaya University, Ankara-Turkey)
12. Erol Taymaz (METU, Ankara-Turkey)
13. Alaeeddin Tileylioğlu (Çankaya University, Ankara-Turkey)
14. A. Kadir Varoğlu (Başkent University, Ankara-Turkey)
15. Öznur Yüksel (Çankaya University, Ankara-Turkey)

Organizing Committee

Neslihan Aydoğan Duda (Çankaya University, Ankara-Turkey)
Kadir Murat Altıntaş (Çankaya University, Ankara-Turkey)
Mete Doğanay (Çankaya University, Ankara-Turkey)
İrge Şener (Çankaya University, Ankara-Turkey)

Important Dates

31 August 2009 - Deadline for Draft Paper Submission
02 October 2009 - Notification of Acceptance
10 October 2009 - Final Manuscript and Registration
5-6 November 2009 - Workshop

Web-site

<http://www.innovation2.cankaya.edu.tr>

E-mail

innovation2@cankaya.edu.tr

Çankaya Üniversitesi

günderim